15-1-1965 50 పైసలు

సంక్రాంతి సంచిక

ఆంధ్రసచిత్రవార

పత్రిక

నటి రాజసులోచన [ఫొటో మోహనరావు]

డిస్ట్రిబ్యూటర్స్ : అనీల్ ప్రకాష్ ఎంటర్ప్రైజెస్.

ఉత్తరాలు

సరాగమాల

శ్రీ వి. ఏ. కె. రంగారావు గురించి జాకీవాడ నుండి, 'సుధ' గారు వ్రాసినది నమ్మశక్యమే కానీ ఈ మధ్య వారిని కలిసినప్పుడు వారికి 'శంకరి — క్లాసికల్' అంటే చాలా ఇష్టమని, వాళ్ళు ఇచ్చినట్లు ఎవ్వరూ ఇవ్వలేరు, వాళ్ళు ఎంత బాగా ఇవ్వగలరో అంతబాగా ఇస్తారు అని చెప్పారు కానీ ఒక దానిలో కొంచెం ఎక్కువగా 'ఇంస్ట్రుమెంటల్ మ్యూజిక్' ఇవ్వగానే అవన్నీ 'జంగ్లీ' పాటలని వాళ్ళు చాలా అధ్వాన్నంగా ఇస్తారని కూడా అన్నం తినకు కొంచెం ఆనుకోవాలి సినిమాకి తగ్గట్టు, కథకి తగినట్లు ప్రొడ్యూసర్ల ఇష్టాన్ని కూడా పాటలు ఉంటాయి. దానికి వాళ్ళ సంగీతం బాగా లేదు అనటం సబబుగా లేదు వాళ్ళ సంగీతం ఎంత పాపులర్ కాకుంటే ఎంత మంది ఆ పాటలు పాడుకోవటంలేదు ఈ సంవత్సరం 'బినాకా హిట్ పెరేడ్'లో వాళ్ళే ఎక్కువ హిట్స్ ఎలా తెచ్చారు ? అవన్నీ కూడా కొంచెం ఆలోచించాలి పూరిలో సి. రామచంద్ర, మదన్‌మోహన్ బాగా ఇస్తారు అని వ్రాయటం కాదు. 'ఇంస్ట్రుమెంటు మ్యూజిక్ నచ్చలేదు' అనటం బాగాలేదు. వాయిద్యాలు ఉపయోగించటంలో, వాటిని వివిధ రీతుల లోనికి పరిశీలించటంలో కూడా సంగీత దర్శకుల ప్రతిభ కోవర మవుతుంది. ఉదాహరణకి 'సంగం' చిత్రం చూడండి, పాటలు విసింటి వాటిన్లో వాయిద్యాల శబ్దాలు ఎలా ఇంపుగా ఉన్నాయో గమనించండి కావాలంటే 'రాజకుమార్', 'కహి మూర్ దల్' 'ప్రొఫెసర్'లో 'దివానా' పాటలు వినండి. వాళ్ళ ప్రతిభ తెలుస్తుంది. అంతేకాని రంగారావుగారన్నట్టు, అధ్వాన్నంగా ఉంటుందా ? గమనించండి.

జాగిరాజా, వసంతరావు (వెంకటూరు)

సీరియల్ కథలు

మొదట ఇంతవరకు ప్రచురించిన సీరియల్ కథలలో ఆరికాలి సీరియల్ "అయుదురేళ్ళు" పాఠకుల హృదయాలను చాలా ఆకర్షించినది. అది చదువు అన్నంతసేపూ ఎప్పటికీ అంతము కాకుండా ఉంటే బాగుండుననిపించింది. కాని 1—1—65తో కథ

సంచికలో (చదువకముందు) 'అయిపోయింది' చూడగానే నా మనస్సు చివుక్కుమంది ముగింపు సుఖాంతంగా ఉన్నప్పటికీ అందులోని సహజత్వము చాలా సంతృప్తిని కలిగించింది అంతే కాకుండా రచనాశైలి, పాత్రల ఔచిత్యము, కథ బిగువు, చివరి ప్రకరణము చదివితే గాని పాఠకులకు అర్థము కాని కథా సంవిధానము కొనియాడ దగినవి

ఏది ఏమయినా రచయిత్రిలో మంచి భావనా పటిమ, సరళమయిన భాష పటిమ ఉన్నాయి వివిధ సన్నివేశాలను కేవలం రచయిత్రిగా నడిపించటమే కాకుండా వీటితో తాను నడిచి, పత్రికలను నడిపించగల శక్తి ఉంది

ఇటువంటి ఉత్కంఠకరమైన రచనలు మరికొన్ని వేయవలసిందిగా కూడా కోరుతూ, రచయిత్రికి నా అభినందనలు తెలుపుకుంటున్నాను.

తంగుల కృష్ణమూర్తి (చిట్టివలస)

* * *

'ఐదురేళ్ళు' సీరియల్ పాఠకులను చాలా ఆకర్షించింది. మొత్తంలో చదువరులకు (గుండె నిబ్బరం లేనివాళ్ళకు) ఎక్కువ ఆనందం కలిగించింది ఇంతవరకు ఏ సీరియల్ చదివినా, గుండెలు పిండే భరించరాని భయంకర సన్నివేశాలతో పాఠకుల తిరిగి ఆవేదనకు గురి అయ్యే వారు 'ఐదురేళ్ళు' దానికి విరుద్ధంగా మొదటినుండి ఆనందసాగరంలో విహరింప జేసినందుకు మాదిరెడ్డి లతగారిని పత్రిక ద్వారా అభినందిస్తున్నాను.

మిత్ర కృష్ణ (హైదరాబాదు)

వ్యాసాలు

1—1—65 ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రికలో ఉత్తరాల శీర్షికలో శ్రీ జి. రాజ్‌కుమార్ (రాయదుర్గం) గారు "చికిత్సా అవధులు"లో మానవ క్రోమోజోముల సంఖ్య తప్పు ఉన్నదని వ్రాశారు.

కొన్ని సంవత్సరాల క్రిందట మానవ క్రోమోజోముల సంఖ్య సరిగా తెలియదు అంతవరకు మానవుని కణాలలో 48 క్రోమోజోములుంటాయని అనుకొనేవారు కాని 1956వ సం॥లో (1) జియో (2) లెవాన్, మరియు (3) ఫోర్డ్, (4) హేమర్టన్‌లు (జియో అండ్ లెవాన్ 1965, ఫోర్డ్ అండ్ హేమర్టన్ 1956) మానవునిలో 46 క్రోమో సోములు మాత్రమేనని నిరూపించారు అనేక పరిశోధనల తర్వాత మానవ క్రోమోజోముల సంఖ్య 46 అని ధృవీకరింపబడినది కాబట్టి మానవునిలో 21 జతల ఆటో సోములు 2 జతల సెక్స్ క్రోమోజోములు ఉంటాయి మియోసిస్ తర్వాత స్త్రీ పురుష బీజ కణాలు ఒక్కొక్క దానిలో 23 క్రోమోజోములుంటాయి ఇవి కలిసి సంయుక్తకణము జైగోట్ ఏర్పడినప్పుడు, 46 క్రోమోజోములు ఏర్పడును.

కాబట్టి "మైనా కళ్ళతో పుట్టేవారికి 46 బదులు 47 క్రోమోజోములుంటాయని" చికిత్స అవధులలో రచయితగారు వ్రాసినది సరియైనదే.

ఎం వి రమామనోహర ప్రసాద (ఢిల్లీ)

ఫిలింఫాన్స్...

"ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫిలింఫిన్స్ అసోసియేషన్ ఆధ్వర్యాన జనవరి 14వ తేదీన "ఫిలిం క్విజ్" జరుగనున్నది అసోసియేషన్ స్థానిక శాఖలు ఉన్న చోట ఆ రోజున ప్రతి సినిమా హాలులోనూ, మూడు ఆటలకు క్విజ్ పేపర్లు ఇవ్వబడతాయి ఇదికాక, విడిగా క్విజ్ పేపర్లు కావల సిన వారు పది నయాపైసల తపాలా బిళ్ళతో "ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఫిలింఫాన్స్ అసోసియేషన్, బకింగ్ హామ్‌పేట పోస్టు, విజయవాడ—2"కు వ్రాయాలి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఏ ప్రాంతంలో ఉన్న వారికైనా క్విజ్ పేపరు పంపబడుతుంది జనవరి 20వ తేదీన క్విజ్ పేపర్లు లెక్కించి, ఫలితాల ప్రకటన జరుగుతాయి"

ఉర్లపాటి కుటుంబరావు, కార్యదర్శి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫిలిం ఫిన్స్ అసోసియేషన్ (విజయవాడ)

* * *

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక 8-1-65 సంచికలో ప్రచురితమైన వెండితెర వెలుగు నీడలంతో ఫోటోలతో గూర్చిన పరిచయం మిగులపాఠక రంజకముగా నున్నది. 'చిత్రలహరి'లో శ్రీ మోహన్ కుమార్ మరేష్ పిక్చర్స్ జానపద చిత్రం గురించి వ్రాస్తూ, హేమంత్ ఆర్గన్ వాయించగల సమర్థత ఒక్క వేణుకే యున్నదని వ్రాశారు కాని, ఇది చాలా తప్పుడు అభిప్రాయము లోగడ విజయావారి "జగదేకవీరుని కథ" లోని "వరించి వచ్చిన మానవతీ" వీరుడు అన్న పాటయందు సంగీత దర్శకుడు పెండ్యాల వాయించిన హేమంత్ ఆర్గన్ విశేష జనాదరణను పొందినది కదా !

ఆట్లూరి శరత్‌బాబు, (విజయవాడ)

కథ

1—1—65 సంచికలో 'కేసిజ' అనే కథ చాలా బావుంది వర్తమానములో జరుగుతున్న మాదిరిగానే రచయిత్రిగారు రచించారు ఈ కథ చదివినమండి నా దృష్టి కొద్ది రోజుల క్రితం జరిగిన సంఘటనలు మీదికే మరలుతున్నది

ఎం. లింగరాజగర్గు, టటాఫర్ (వ బెంగాల్) ★

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రకళ : బాపు.

ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక

వ్యవస్థాపకులు :
దేశోద్ధారక కాశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

శుక్రవారం: 15–1–'65
క్రోధినామ సం॥ పౌష్య మాస శు॥ త్రయోదశి
సంపుటము 57 సంచిక 20
స్థాపితము:
1908
*
ముఖ్య సంపాదకుడు:
శివలెంక శంభుప్రసాద్
*
సంపాదకుడు:
శివలెంక రాధాకృష్ణ
*

ఒక సంవత్సరం చందా వివరాలు

ఇండియా రూ 15 60 ఇతర దేశాలు ఓడమీద (Sea Mail) రూ 28 60 విమానం ద్వారా (Air Mail) బ్రిటన్, జర్మనీ, ఇతర యూరోప్, ఆఫ్రికా దేశాలు రూ 120 00. అమెరికా రూ. 176 80 ఆస్ట్రేలియా రూ 148 20

విడి ప్రతి 30 పై.
సంవత్సర చందా 15 60 పై.
6 మాసాల చందా 7.80 పై.

*

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము
7. తంబుచెట్టి వీథి, మద్రాసు-1

'నల్లధనం' అంతా స్వాధీనంచేసుకొంటె వచ్చేమారు ఎన్నికల్లో కాంగ్రెసుకు డబ్బు ఎలాగా?

మనలో మాట

పాఠకులందరికీ మా సంక్రాంతి శుభాభినందనలు!

"పెద్ద పండుగ" గురించి 'రామచంద్ర' వ్రాసిన పెద్దవ్యాసం ఈ సంచిక 7 వ పేజీలో ప్రారంభం అవుతుంది, 8 వ పేజీలోని ఫొటో శ్రీ రామకృష్ణ తీసినది...

* * *

'వేల్పులకైనా మార్పులు తప్పవు' వ్యాసాలలో 'వింత సమాచారం" చాలా ఉంటుంది, కాని, ఈ శీర్షిక ఏ విధమయిన ప్రచారం కోసమూ ప్రచురించటం లేదు! గణపతి తర్వాత శివుడు, విష్ణువు, లక్ష్మి, పార్వతి, ఇంద్రుడు, వరుణుడు మొదలయిన దేవీ, దేవతల గురించి శ్రీ మహేష్ వ్రాస్తారు...

* * *

ప్రతి సంక్రాంతి సంచికలోనూ సినిమాకి సంబంధించిన వస్తువులు కొంచెం అధికంగా వేస్తూ వచ్చాము. ఈ సంవత్సరం బాలెట్‌తో బాటు ఒక అఖిలభారత స్థాయి సంపాదించుకున్న సినిమా తారతో, తమిళచిత్ర రంగంలో పేరు గడించుకున్న ఒక యువకుడైన తెలుగు డైరక్టర్‌తో ఇంటర్‌వ్యూలు, సినిమాపరిశ్రమలో ముఖ్యులయిన వ్యక్తులు కొందరి 'సంగ్రహ చరిత్రలూ' పాఠకులకి అందచేస్తున్నాము ఇంతకు ముందు గుంటూరు కాంగ్రెసు దృశ్యాల ఫొటోలు కొన్ని 'పరిశీలక్' సమీక్షతో వేశాము. అవీ శ్రీ పి.వి.ఎస్. శర్మ తీసినవే...

* * *

'మతం'తో బాటు 'శాస్త్రా'నికి సంబంధించిన శీర్షిక కూడా ఒకటి ఈ సంచికతో ప్రారంభిస్తున్నాము. 'డాక్టర్' పధ్నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రికలోనే 'విజ్ఞానవీధులు' అనే శీర్షిక రచన ప్రారంభించి కొంతకాలం నడిపారు; ఆయన ఒక భౌతికశాస్త్రంలో ఆచార్యులు యూరప్‌లోని ఎన్నో ప్రసిద్ధ విశ్వవిద్యాలయాలలో పరిశోధనలు జరిపినవారు 'వైజ్ఞానికగాథాశతి'లో భూగోళంమీద జరిగిన శాస్త్రాభివృద్ధిని అంతటినీ చిన్నకథలలో చూపించే అవకాశం ఉంది!...

* * *

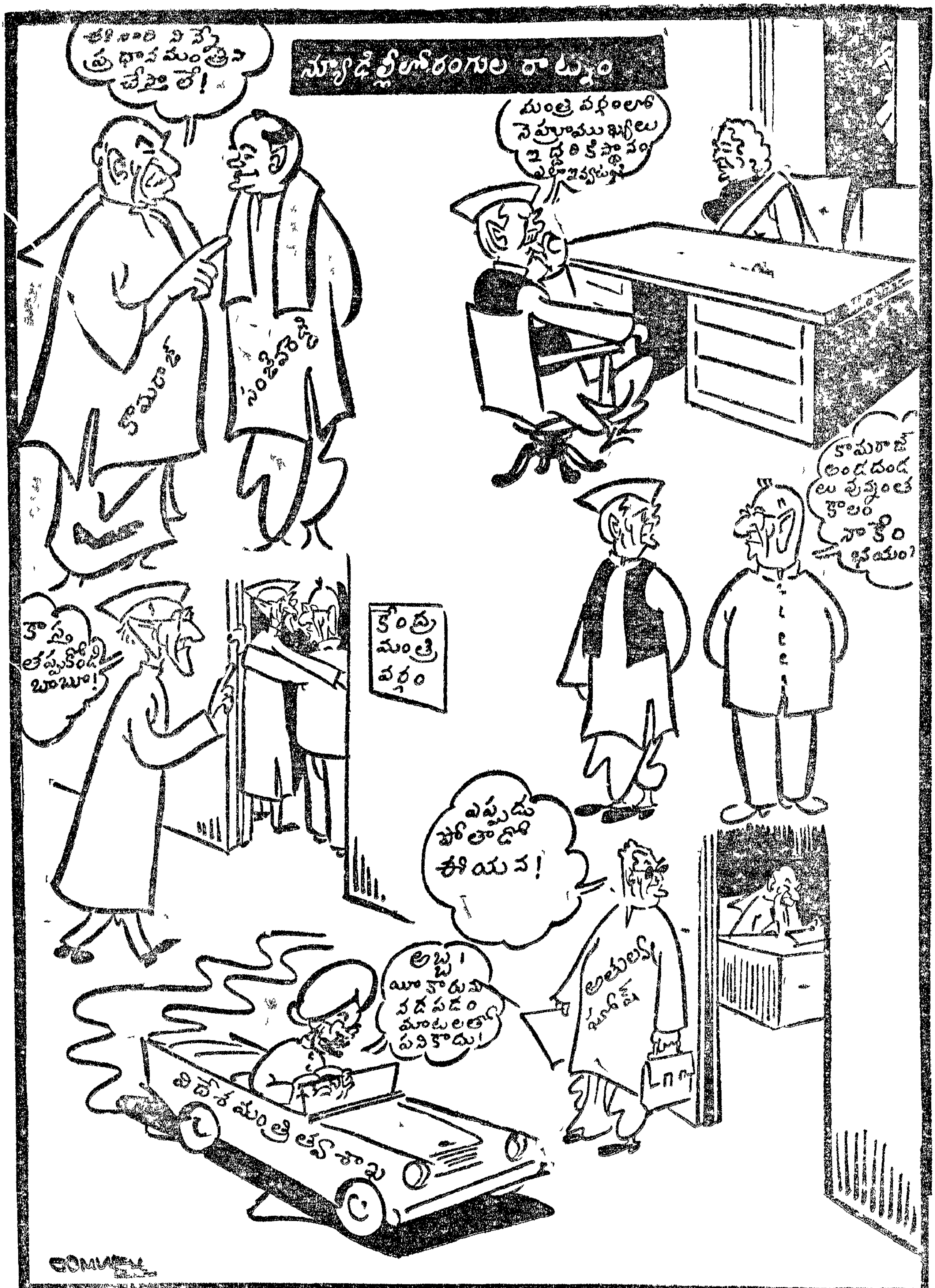
28 పుటలో ఒక విచిత్రమయిన ప్రకటన వేశాము ఆ ప్రకటనలో వివరించిన విషయంమీద ఆసక్తి ఉన్న పాఠకులందరూ 'పరిశోధకుని'తో (మాతో!) సహకరించి, ఆయన కోరినట్లే వ్రాయగలరని ఆశిస్తున్నాము.

* * *

శ్రీ కోనేటిరావుగారు కడప కాలేజీలో జంతుశాస్త్రోపాధ్యాయులుగా ఉన్నారు.

* * *

వనితాలోకంపోటీ(42వ పేజీ)లో వీలయినంతమంది రచయిత్రులు పాల్గొనగలరనిఎదురుచూస్తున్నాము. ఇదే సంచికలో బ్రిటన్ వంటి ముందుకువెళ్లిన దేశాలలో సయితం స్త్రీల పరిస్థితి, కొన్ని విషయాలలో (తక్కిన విషయాలతో పోలిస్తే) ఎంత వెనుకబడి ఉన్నదో నిరూపించే సచిత్ర శీర్షిక ప్రారంభిస్తున్నాము. పండుగ సమయం కనుక రకరకాల దోసెల తయారుచేసే విధానం వివరించే వ్యాసం కూడా ప్రచురించాము... ★

న్యూఢిల్లీలో రంగుల రాట్నం
ప్రధాన మంత్రిని
కామరాజ్
సంజీవరెడ్డి
మంత్రి వర్గంలో నెహ్రూ మనుష్యులు ఇద్దరికే స్థానం ఎలా ఇవ్వటం?
కామరాజ్ అండదండలు వున్నంత కాలం నాకేం భయం?
కాస్త తప్పుకోండి బాబూ!
కేంద్ర మంత్రి వర్గం
ఎప్పుడు పోతాడో ఈయన!
అబ్బే! యూ కారుని వదపడం మాటలతో పని కాదు!
అతుల్య ఘోష్
విదేశ మంత్రిత్వ శాఖ

సృష్టిలోనే క్రాంతి సంక్రాంతి

'సంక్రాంతి లచ్చిమికి పచ్చవాకిళ్లు'

సూర్యుడు ఒకరాశినుంచి మరొక రాశికి చేరడాన్ని సంక్రాంతి అని, సంక్రమణమని జ్యోతిశ్శాస్త్ర వేత్తలు సంకేతించుకొన్నారు. సూర్యుడు ప్రతినెల ఒక్కొక్క రాశిలో ప్రవేశిస్తాడు కనుక సంవత్సరానికి పన్నెండు సంక్రాంతులు వస్తాయి. అయినప్పుడు మకర సంక్రాంతికే ప్రాధాన్య మెందుకు?

పులకించే ప్రకృతి

ద్వాదశాత్ముడైన దివాకరుని దివ్య యాత్రలో ప్రధానమైన ఘట్టాలు నాలుగు. అవి : మేష, కటక తులా, మకర సంక్రమణాలు. మార్తాండుడు ఈ మకర రాశిలో చేరగానే ప్రకృతి పులకించి పరిపరివిధాల విలాసాలు చూపుతుంది. తొలకరిలో వేసిన పైర్లు కార్తీక మార్గశిర మాసాల వేళకు పంటకు వచ్చి, ప్రకృతిరమణీయంగా ఉంటుంది. కొన్ని నెలలుగా తాము చేసిన కృషిని కన్నులారా చూస్తూ కర్షకులు మురిసిపోయే కాలమది. ఈ సస్య సమృద్ధిని చూచే కాబోలు కృష్ణభగవానుడు "మాసానాం మార్గశీర్షోహం" అని చెప్పుకున్నాడు !

మకరసంక్రాంతి ప్రాధాన్యత

ఈ సంక్రమణకాలం నుంచే ప్రకృతి చలి ముసుగును తొలగదోచుకొని రాగరంజితం కావడం ప్రారంభిస్తుంది. కటకసంక్రమణం నుంచి ఆరు నెలలపాటు కారుమబ్బులు, చిమ్మచీకట్లు, వానలు వెల్లువలు, బురదలు, రోగాలు ! ఎటు చూచినా అగచాట్లు, అనారోగ్యాలూను. కనుక పితృదేవతలకు ముఖ్యమైన కాలం, దక్షిణాయనకాలం అని, మకర సంక్రమణం నుంచి కటక సంక్రమణం వరకు చలి చెదరిపోయి, ఇండ్లకు ధాన్యం చేరడం, ప్రకృతి మోహనశక్తి ఆరోగ్యైశ్వర్యాలు కలిగించే కాలం గనుక ఉత్తరాయణ కాలం, దేవతలకు ముఖ్యమైన కాలమని మన పూర్వులు విశ్వసించారు. ఈ విశ్వాసం వల్ల, ప్రకృతిలోని మంచి మార్పులవల్ల మకర సంక్రాంతికి ప్రాధాన్యం వచ్చింది.

ఆదిలో ఉగాది

పంటకాలమును బట్టి ఒకప్పుడు సంవత్సర కాలపరిగణన ఉండేది. హేమంతఋతువునుంచి, మార్గశిర మాసం నుంచి నూతన సంవత్సరం లెక్కగట్టేవారు. మార్గశిర మాసాన్ని 'అగ్రహాయణికం' అని అన్నారు. అంటే అగ్రమందు హాయనం— సంవత్సరం కలది, సంవత్సరారంభకాలం అని అర్థం. "మాసానాం మార్గశీర్షోహం" అని కృష్ణభగవానుడు ఇది సంవత్సరారంభమనే దృష్టితోనే అన్నాడేమో ! మకరసంక్రాంతిని ఒకప్పుడు ఉగాదిగాను కొనియాడేవారు. ఈ కారణా లన్నిటిని బట్టి ఇది మనకు పెద్ద పండుగ. శ్రీనాథుడు "పెనుపండువు" అన్నాడు దీనిని.

మూడురోజుల సంరంభం

సంక్రాంతి పండుగను మూడు దినాలపాటు మహోత్సాహంతో జరుపుకొంటారు. ఈ మహోత్స

గొబ్బి వ్రతం... బొమ్మల కొలువు...
ఈ రెండూ కాక స్త్రీలు 'కాకి పిడచలు' వ్రతం కూడా చేస్తారు...

దినాలు మన ప్రాచీనాచారాలకు సంకేతాలే మకర సంక్రాంతికి వెనుకటి ముప్పై దినాళ్ళూ సూర్యుడు ధనూరాశిలో ఉంటాడు ఈ ముప్పై దినాళ్ళూ పండుగనాళ్ళే భక్తులు తెల్లవారుజామునే లేచి, స్నానానుష్ఠానాలు ముగించుకొని, భజనలతో గ్రామ ప్రదక్షిణాలు చేస్తారు గ్రామీణులు తమ ఇండ్లను, గాదెలను బాగుచేసుకొంటారు ఇల్లాండ్రు తొలి కలు ఉదయానే లేచి ఇండ్ల ముంగిళ్లను కలయం పితో శుభ్రపరచి, వింత వింత రంగు రంగు ముగ్గులు తీర్చుతారు పేడముద్దలు పెట్టి వాటిని పసుపు కుంకుమలతో అలంకరించి, గుమ్మడి, బంతి చేమంతి మొదలైన పూవులు గుచ్చుతారు వీటిని 'గొబ్బె మ్మలు' అంటారు వీటిచుట్టూ తిరుగుతూ పాటలు పాడుతారు వీటిని గొబ్బిపాట లంటారు గోపి అనే సంస్కృతపదమే వికృతమై గొబ్బి

'గోవు మా లచ్చిమికి కోటిదండాలు' పశువుల పండగ

అయినదని భాషా శాస్త్రజ్ఞులవూహ ఈ ధనుర్మాస మంతా దాసర్లు, జంగందేవర్లు గంగిరెద్దులవారు అడవిసెంపులు అబోతుల సంబరాలవారు బుడ బుడక్కలవారు మొదలయిన యాచకుల హడా విడి చెప్పనక్కరలేదు ఇదే వారికి అదనైన కాలం

భోగిపండుగ

ఈ మూడునాళ్ళ పండుగలో మొదటిది భోగి ఈనాడు తెల్లవారుజామున ప్రతి ఇంటి వాకిటను మంట వేస్తారు ఈ మంటను భోగిమంట అంటారు అదివరకు తయారుచేసిన భోగి పిడక లను, పోగుచేసిన నిరుపయోగమయిన వస్తువులను ఈ మంటలో వేసి కాల్చి భోగి పీడ విరగడైందని సంతోషిస్తూ మంగళస్నానాలు చేస్తారు దీంతో చలి కాలపు పీడ విరగడై, నూతన జీవితం ఆరంభ మయిన

దని విశ్వాసం తర్వాత పొంగళ్ళు వండుతారు సాయం కాలం పిల్లలకు పేరంటంచేసి పండ్లు పోస్తారు భోగి అనే పదం భుగ పొంగు అనే తెలుగు ధాతువు నుండి పుట్టి సంస్కృతీకరించబడిన మాట

సంక్రాంతి-మొక్కుల పండుగ

రెండవనాడు సంక్రాంతి ఈరోజు న ఆహారమైన మానె గుమ్మడి మొదలయినవి భుజించాలని దానం చేయాలని పెద్దల నిర్ణయం ఇవి మకర రాశ్యధి పతి శని వాతప్రధానమైన గ్రహమని శాస్త్రజ్ఞులు అంటున్నారు శీత వాత నివారణార్థం మానె నువ్వులు, బెల్లం కూష్మాండం మొదలైనవాటి దానమూ, భోగమూను ఉత్తరదేశంలో కంబళ్ళు మొదలయినవి దానం చేస్తారు ఘృత కబళం — నేయి ముద్ద దానంచేయాలని ధర్మశాస్త్రాలు చెబుతున్నాయి

ఈ సంక్రాంతినాటి తొలి మాపువేళ చిన్నవారు పెద్ద లందరికీ నమస్కారాలు చేసి ఆశీర్వాదాలు పొందుతారు కనుక దీనికి మొక్కుల పండుగ అని కూడా కొన్ని ప్రాంతాలలో వ్యవహారం కద్దు

కర్షకుల కనుము పండుగ

మూడవనాటి పండుగ కనుము ఇది పూర్తిగ కర్షకుల పండుగ ఈనాడు రైతులు ఉదయ్యే లేచి పశువుల కొట్టాలు అలికి ముగ్గులుపెట్టి వాటిముందు పాలతో పొంగలి వండతారు పశువు లను అలంకరిస్తారు వ్యవసాయ పరికరాలను పూజి స్తారు పొంగలిని నైవేద్యం పెట్టిన పిదప పొంగలి మెతుకులను పొలాలలో చల్లుతారు దీనినే 'పొలి చల్లడం'' అంటారు ఈ పొలి చల్లడమే మొనర్లు మొనర్లు - మెతుకులు మొనర్ల పండుగే అపభ్రంశమై మొనర్ల పండుగ అయింది పొం చల్లిన పిదప గుమ్మడికాయను బిగబడిచి పగుల గొడతారు ఇది పశుబలికి ప్రత్యామ్నాయం పిదప పశువులకు పొంగలి పెడతారు సాయంకాలం పశువులను మేళ తాళాలతో ఊరేగిస్తారు పూరి పొలిమేర మైదానాలలో ఎడ్ల పరుగు పోటీలు, కోడిపందెములు పొట్టేళ్ల పందేలు జరుపుతారు

పుట్టింటిక్షేమానికి స్త్రీల వ్రతం

కనుమనాడు కొన్ని ప్రాంతాలలో స్త్రీలు తమ పుట్టినింటి క్షేమం కోరి 'కాకి పిడచలు' పెట్టడ మనే వ్రతం చేస్తారు ఇది స్త్రీలు మంత్రరహి తంగా తమ పితాళ్లకు చేసే శ్రాద్ధ మంటిది

కనుమ తర్వాతి రోజును ముక్కనుమ ఈరోజు కూడా పశువుల సంబరం చేస్తారు

ఈ పండుగరోజులలో స్త్రీలు చేసే వ్రతాలలో గొబ్బి గౌరీవ్రతం ముఖ్యమైనది దీనిని భోగి పండుగ నుంచి మూడునాళ్లు జరిపి నాల్గవనాడు నీటిలో ఓలాడిస్తారు భోగి మొదలు పది దివాలు బొమ్మలకొలువు పెడతారు

ప్రసాదం - వైద్యశాస్త్రం

ఈ సంక్రాంతి పండుగలో భోగినాడు ధనుర్మాస మంతాను పొంగలి వండుకొనడానికి —దేవా లయా లలో ప్రసాదంగా పంచడానికి కారణం వుంది వైద్య కాచార్యులు ఆయా ఋతువులలో సేవించవలసిన ఆహారక్రమం తెలిపారు చలికాలంలో రాత్రుల్ని పెద్దవి, పగళ్ళు చిన్నవి నిద్రలేవగానే ఆకలి బాధిస్తుంది కనుక పథ్యాన్నం సేవించవలెనని అన్నారు ఈ మాటలు పాటించగలవారు శ్రీమంతులే కాని సామాన్యులు కారు ఒక్కనాడు పండుగ కదా అని పులగం వండుకోగలం! నెలంతా సాధ్యమా? రాజులు తమ వైభవా న్నిటినీ భగవత్కైంకర్య భావంతో అనుభవించే ఆచారం గలవారు దేవా లయాలు ఉమ్మడి సంస్థలు గనుక, వైద్యకోప దేశాలు ప్రజలలో వ్యాపింపజేయడానికి పెరుమాళ్ళ కోవెలలో పొంగలి పొంగులువారింది

సృష్టికే విమోచనకాలం

సంక్రాంతి పండుగ పద్ధతిని పరిశీలిస్తే, పంటల పండుగ అవీ సూర్యారాధనమవీ చలి తొ గి నూతనసృష్టికి ప్రోది కావడంవల్ల సృష్టికే విమోచనకాలమని మనకు స్పష్ట మవుతుంది కనుకనే సంక్రాంతికి సంకెళ్లలో ఉన్నవారికి కూడ విడుదల'' అనే వాడుక ఏర్పడింది

—రామచంద్ర★

15—1—65

న్యూఢిల్లీ లేఖ

కొత్తసంవత్సరంలో భయాలూ, ఆశయాలూ బొకారో ప్రాజక్టా? దస్తూర్ కంపెనియా?

కాలగర్భంలో మరో సంవత్సరం కలిసిపోయింది ఎన్నెన్నో అరిష్టాలకూ, ఉపద్రవాలకు అవకాశమిచ్చిన 1964 గతంలోకి కలిసిపోయింది!

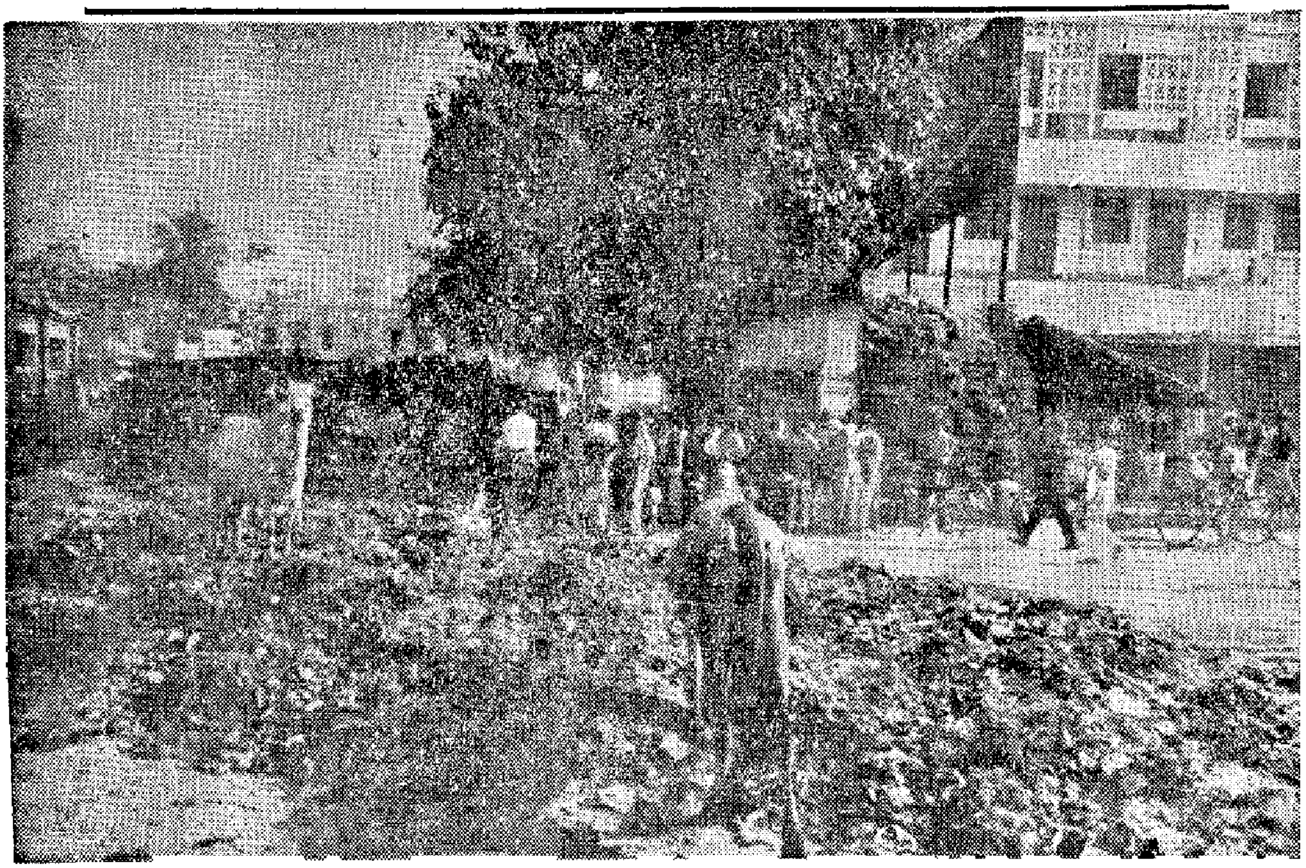
ప్రాచీన తత్వానికి పురాతన భావాలకు స్వస్తిచెప్పి, నవ్యత కోసం అర్రులు చాచవలసిన సమయం సహజంగా, కొత్త సంవత్సరం వస్తున్నదన్న ఊహ తట్టగానే దానితోబాటే, ఎన్నెన్నో కొత్త ఊహాలు, సరికొత్త ఆశలు వీటిని తోడునీడుగా అంటి పెట్టుకొనే భయాలుకూడా సంప్రాప్తమవటం తప్పనిసరి అయిపోతుంది!

ఏమిటి కొత్త ఆశలు? ఎందుకివి?

జనవరి ఆరంభంతోనే దుర్గాపూర్‌లో కాంగ్రెసు పెద్దలంతా మళ్ళీ సమావేశం కానున్నారు ప్రభుత్వాన్ని నిర్వహిస్తున్న ఒక ప్రముఖ రాజకీయ పక్షం జరిపే వార్షిక సమావేశం ప్రజలను ఎలా నడిపించనున్నదో ఈ సమావేశం ఇచ్చే తీర్పు ఎలాంటిది కాగలదో తెలుసుకొనేందుకు భారతీయులంతా ఒళ్ళంతా కాయలు కాచేలా ఎదురు చూస్తున్నారు 'శాంతి కావాలి' 'ఆటంబాంబులు' వద్దు నినాదాలతో ప్రజలు బాగా విరక్తి చెందారు

శాంతి బోధనలు ప్రయోజన రహితమని తేలిపోయాయి అహింస అనే సిద్ధాంతాన్ని నమ్మటానికి అవసరమైన స్వాతంత్ర్యాన్ని ప్రజలు ఏ నాడో కోల్పోయారు కొన్ని వందల సంవత్సరాల క్రితం రెండు వేల మంది ప్రజలు 'పిక్నిక్' వచ్చినట్లు ఢిల్లీకి వచ్చారట వాళ్లను అడ్డగించిన వారూ లేరు వెనక్కి పొమ్మని సలహా ఇచ్చిన వారైనా అంతకన్నా లేకపోయారు ఈ రెండు వేల మంది ఢిల్లీ రాజుతో పోరాడి ఆయన్ను సింహాసనం నుంచి దింపి ఆ స్థానాన్ని ఆక్రమించుకొన్నారు ఈ విదేశీయులు తక్షణమే హిందు సంస్కృతిని తుదముట్టించి దేవాలయాలను నాశనం చేయడమే గాకుండా దాదాపు తొమ్మిది కోట్ల మంది ప్రజలను తమ సిద్ధాంతాన్ని నమ్మే విధంగా మార్చారట ఒలాంటి స్థితిలో అప్పటి హిందువులంతా కలిసి ఉమ్మట్లుంతే ఆ విదేశీయులను సంహరించే ఉండేవారట! కాని, రెండూ జరగలేదు ఇదీ మన తత్వం

ఈ నాడు కూడా అలాంటి అనైక్యతాతత్వమే కొనసాగుతున్నదా అనిపిస్తున్నది కాంగ్రెసు సంస్థ ధర్మమా అంటూ ప్రతి సామాన్యుడికీ నిరాహార దీక్షలు పూనటం బాగా చేతనయింది రొమ్ములు

న్యూఢిల్లీ లో డిసెంబరు 25 నుంచి వీధులు ఊడ్చేవారి సమ్మె సాగుతున్నందున రోజురోజుకూ వీధులలో చెత్తచెదారం కుప్పలుగా పెరిగిపోతున్నది ఆవులు మేకలు కుక్కలు ఆ చెత్తను అటూ ఇటూ కెలికివేసి పరిస్థితిని మరింత ఖరాబు చేస్తున్నాయి

విరుచుకొని, వినాదాలు చేస్తూ "సేమ గొప్ప" అని సామాన్యుడు నడివీధిలో నిరసన ప్రదర్శనల ద్వారా చెప్పుకొన గలుగుతున్నాడంటే, అదంతా కాంగ్రెసు నేర్పిన పాఠమే !

ఒక్కసారి గతాన్ని తలచుకొంటే, అప్పటి సంఘటనలూ, పరిస్థితులు మా విలేఖరికి ఇంకా కండ్లకు కట్టినట్లే కనుపిస్తున్నాయి. పోయిన ప్రపంచయుద్ధం జరిగిన రోజులవి. ప్రజలు ఏ మాత్రం చిన్న శబ్దం విన్నా, తమ ఇండ్లనూ, అంగళ్లనూ, ఆస్తి పాస్తులనూ వదలి పరిగెట్టే రోజులవి! మోటార్ హార్న్ల శబ్దాలయినా ప్రజలు భయంతో వణికి పోయేవారు. జపాన్ వారి బాంబు ప్రేలుడు ననుసరించి కలకత్తా నుంచి అక్కడి ప్రజ తీర్థయాత్ర లాగా తరలివచ్చిన సంగతి అందరికీ తెలిసిందే! బెంగాల్‌లో సంభవించిన కరువు కాటకాలతో దాదాపు 15 లక్ష మంది ప్రజలు, ఎలాంటి తిరుగుబాటులు, అల్లర్లు లేకుండా, ఆత్మార్పణం చేశారు. వీటన్నింటి దృష్ట్యా భారతీయు డైన ఏ వ్యక్తికైనా కొత్తగా 'శాంతి'ని బోధించటం కేవలం అలస్యం, సంప్రదాయ బద్ధమైన భారతీయ తత్వాన్ని హేళన, అవమానమూ చేసినట్లే. అప్పుడప్పుడు భారతీయుడు, తన దేశస్థులతోనే కాస్త 'అసమాన్యం'గా ప్రవర్తించవచ్చు (ఉదాహరణ : గాంధీ హత్యా కాండ) అయినాసరే, నేటి భారతదేశం, మరో గురాక్రమణ దారుడి దృష్టిలో జాతిరూపం దాల్చిన గొర్రెల మంద.

అణుబాంబుకు సంబంధించినంత వరకూ, ప్రొఫెసర్ హోమీ భాభా గాని, అంతకు పూర్వం కృష్ణమీనన్ గాని భారతదేశం యొక్క శక్తి సామర్థ్యాలను ప్రకటించి ఉండవలసింది. ఆర్థిక కారణాలను అలా ఉంచితే, చెప్పదగిన మరో అంశం ఎవరు ఈ బాంబును ఎక్కడ, ఎందుకు ఉపయోగించాలన్నదే సమస్య లేదు. ఈ బాంబులను భాభాగారి మ్యూజియంలోగాని, కృష్ణమీనన్ గారి ఇంటి— ఎగ్జిబిషన్‌లో గాని పెడతారా ?

ఇంకా, నిర్మొహమాటంగా చెప్పుకోవాలంటే బాంబులు ఉపయోగించే సామర్థ్యం కలిగిన 'బాంబర్లు' ఇండియాలో ఉన్నారా ? ఇటీవలనే, ఒకానొక విదేశీయుడైన నిపుణుడు చేసిన సూచన ప్రకారం, ఇండియాలో ప్రస్తుతం ఉన్న విమాన యంత్రాంగంలో కనీసం సగం వదలించుకొని, దాని స్థానంలో ఆధునిక యంత్రాలను తెప్పించుకోవాలన్నారు. ఎప్పటివో పాతవిమానాలను ఏ రోజు కారోజు దుమ్ము దులుపుకొంటూ, మరమ్మత్తు చేయించుకోవటం కంటే కొత్త వాటిని కొనటం ఇంకా చౌక! శాంతిని గురించి అయినా, లేదా, అణుబాంబును గురించి అయినా మాట్లాడటం ఎంత తెలివితక్కువో చెప్పటానికి ఇదే చక్కని నిదర్శనం.

భారతదేశాన్ని నిజంగా వేధిస్తున్న సమస్యలు వేరు ఉన్నవి. పరిపాలనకు ఆర్థిక రంగానికీ సంబంధించిన అంతూ, పొంతూ లేకుండా ...

76 వ పేజీ చూడండి

వనితాలోకం

మహానగరంలో కారడవి

లండన్ స్టేషన్‌లో దిగిన పాట్ బోల్టన్

లండన్ ప్రపంచ మహానగరాలలో ఒకటి ఇక్కడికి ఎందరో అమ్మాయిలు తమ జీవనోపాధి సృష్టించుకొనాలని తరలి వచ్చేస్తూ ఉంటారు. వారిలో కొందరు తమ తలిదండ్రుల వద్దనుంచి పారిపోయి వచ్చేవారూ లేకపోలేదు.

అయితే, వారందరూ లండన్‌కి వచ్చేసిన తర్వాత ఎటువంటి జీవితం అనుభవిస్తారు ? వారి కష్టనిష్ఠూరాలు ఎటువంటివి ? వారి సమస్యలు ఏవి అయివుంటాయి ?

పై ప్రశ్నలకి సమాధానం తెలుసుకొనటానికి లండన్‌లోని "ఓడ్ హామ్స్ ప్రెస్" వారు పాట్ బోల్టన్ అనే ఒక అమ్మాయిని-ఈమె మాన్‌ఛెస్టర్‌లో పత్రికా విలేఖరి-లండన్ పంపించారు. ఒక పది పౌన్లు (సుమారు 140 రూ.) చేతిలో పెట్టి లండన్‌కి పారిపోయి వచ్చిన అమ్మాయిలతో కలిసి ఉండమన్నారు.

పాట్ బోల్టన్ కూడా పారిపోయివచ్చిన అమ్మాయిగా మారిపోయింది ఒక కర్మాగారంలో కూలికి చేరింది, తక్కిన యువతులలాగే కష్టాలకి లోనయింది. ఆకలి ఏమిటో తెలుసుకుంది. కష్టాలు ఇతరులని ఎటువంటి దుస్థితికి తరుముతాయో గ్రహించగలిగింది.

అందుకనే ఈ వ్యాస శీర్షికకి అమాయకులకి హెచ్చరిక అనే పేరు కూడా పెట్టింది.-

ఇది బ్రిటన్‌కి సంబంధించిన విషయమే అయినప్పటికీ ఇక్కడి వనితాలోకానికి కూడా ఈ వ్యాసాల వస్తువు కొంతదాకా వర్తించవచ్చునసే ఊహతో, ఏది ఎలా ఉన్నా వనితాలోకం చదివేవారు ఇవి చదివి ఎన్నో సంగతులు తెలుసుకొనగలుగుతారనే ఊహతోపాటూ మిస్ బోల్టన్ వ్రాసిన 4 వ్యాసాలు ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రికలో ప్రచురిస్తున్నాము...

నిర్మానుష్యంగా ఉన్న ఆ వీధిలో నా అడుగుల చప్పుడు ప్రతిధ్వనించింది పాడుబడిపోతున్న పాత భవనాల స్తంభాలమీదికి వానజల్లు తెరలాగ కప్పేసుకుని వస్తోంది

"ఇదేనా నాటింగ్‌హిల్ గేట్ !" అనుకున్నాను. "ఇక్కడేనా బ్రతుకుతెరువుకోసం వందలమంది అమ్మాయిలు చిన్న గూళ్లలో 'జీవిస్తూ' ఉంటారు. ఇదేనా, పారిపోయి వచ్చే అమ్మాయిల 'మెక్కా' ?'

వీరిలో కొందరు మంచి ఇల్లూ వాకిలీ వదులుకుని వచ్చినవారు కొందరేమో కష్టాలు భరించలేక ఇళ్లు వదులుకుని బ్రతుక తెరువుకోసం ఈ మహానగరానికి వచ్చినవారు అందరూ, సుఖశాంతులని అన్వేషించేవారే

వస్తారు సరే కాని, వచ్చిన తర్వాత వారిని "ఆహ్వానించేది" ఏమిటి ? ఇది తెలుసుకొనటానికే నేనూ నా సాధారణ జీవితానికి స్వస్తిచెప్పి లండన్‌కి తరలి వచ్చే యువతులలో ఒకదాన్నయ్యాను

నేను యూస్టన్ స్టేషన్‌లో రైలు దిగేటప్పటికి బాగా మునురుపట్టి ఉంది ముందు ఏమేమి కష్టాలు ఎదుర్కొనవలసి వస్తుందోనని భయపడిన మాట నిజం !

రైలు దిగేసరికి నా జేబులో సరిగ్గా 7 పవున్లు 14 షిల్లింగులు ఉన్నాయి—సుమారు 105 రూపాయలు

వారం రోజుల్లో నా జీవితం దుర్భరం అయిపోయింది రుచి లేని ఆహారం, చవుక వాటాకోసం కాళ్లు తీసి పుట్టేదాకా వెతకటం, వీపు పట్టుకుపోయే పని ఫ్యాక్టరీలో చెయ్యటం—ఇవన్నీ ఒక పీడకల అనిపిస్తుంది నాకు, ఇప్పుడు

కాని ఇటువంటి కష్టాలకు లోనయ్యే అమ్మాయిలు ఎందరో !

సరే - లండన్‌లో దిగగానే నివాసానికి స్థలం ఏర్పరచుకొనటం మొదటి పనికదా అని వానలోనే నా అన్వేషణ ప్రారంభించాను

మాంచెస్టర్ వర్కింగ్‌హాంలలో లెద్దేకి ఇక్కడ గదులు దొరుకుతాయనుకొనటం నా మొదటి తప్పు ! అసలు కనీసపు అద్దెలే అక్కడికి రెండున్నర రెట్లు ఉన్నాయి మాంచెస్టర్‌లో వారానికి 2 పౌన్లకి గది దొరుకుతే ఇక్కడ నాలుగున్నరకి తక్కువవి లేనేలేవు

ఇక్కడ నాకు దొరికే వారం జీతం 8 పవున్లు కన్నా ఎక్కువ ఉండదు ఏం చెయ్యటం ?

ఎలాగయితేనేమి, అదే రాత్రి, నాటింగ్‌హిల్ గేట్‌లోని పెంబ్రోక్ గార్డెన్స్‌లో ఒక గది సంపాదించాను—3 పవున్లు, 10 షిల్లింగుల లెద్దెకి

"చిన్న గది," అంది ఇల్లు చూపించిన ఆవిడ. చిన్నదా ? దాని కొలతలు 4 అడుగుల 6 అంగుళాలు ×15 అడుగులు ! ఇక సామాను ? విరిగిపోయిన సోఫా—మంచం, చిట్టి వాష్ బేసిన్, చిన్న (చక్రాలు ఉన్న) భోజనంచేసే బల్ల, ఈ బల్లమీద ఒక ఎలెక్ట్రిక్ కెటిల్, ఒక కప్పు, ఒక సాసర్, ఒక చెంచా, ఒక ఫోర్కు, ఒక విరిగిపోయిన కత్తి

చలికి కాచుకోను ఒక చిన్న కరెంటు హీటర్ ఉంది. ఇది 'సుండా' అంటే ఒక మీటర్లో డబ్బులు వేసుకోవాలి.

3 ప. 10 షి. అద్దె ఇచ్చిన తర్వాత నా దగ్గర కట్ట్ల 4 షి. 6 పె.

3 ప 14 షి మిగిలాయి

ఇదీ సంతోషించదగ్గ విషయమేనని తర్వాత తెలుసుకున్నా ననుకోండి

లండన్ మహానగరం చేరుకున్నా మొదటి కొన్ని గంటలు ప్రమాదకరమయినవి అక్కడ కారడవిలో చిక్కుకుపోయే ప్రమాదం ఉంది దుష్టుల చేతుల్లో మోసపోయే అవకాశం ఉంది

జీన్ అనే అమ్మాయి కథ విన్నాను చెప్తాను వినండి—ఈ అమ్మాయి కెన్టి మోర్లాండ్ నుంచి వచ్చింది

ఇంట్లో సరయిన ఆదరణ లేక 3 పవున్లతో లండన్ పారిపోయి వచ్చింది మధ్య రాత్రి ఒక హొటల్లో పనిచేసే ఆవిడతో తన దుస్థితి గురించి చెప్పుకుంది పక్కనే ఎవరో ఒక మనిషి ఆమె కథ విన్నాడట

"పాపం చిక్కుల్లో ఉన్నట్లున్నావు," అన్నాడు దయతో "మా ఇంటికి వచ్చెయ్యి నా భార్యా పిల్లల్ని కలుసుకోవచ్చు ! నువ్వూ అక్కడే ఉండి పోరాదూ ?"

పాపం, జీన్ వెంటనే ఒప్పేసుకుంది అతని పేరు స్టీవెన్స్ అతని భార్య, 11 ఏం కూతురుతో ఒక చిన్న వాటాలో ఉంటున్నాడు జీన్‌ని కూతురు గదిలో పడుకోమన్నాడు

మర్నాడు పొద్దున జీన్ ఇన్‌షూరెన్స్ కాగితాలు మాయమయ్యాయి

"ఎక్కడో పోగొట్టుకుని ఉంటావు ! పోనీలే, నీకేం తక్కువ మాతో ఉండిపో! పిల్లని చూసు కుంటూ ఉండు అదే చాలు, వేరే అద్దె అనవసరం" అన్నాడు స్టీవెన్స్

జీన్‌కి ఇది బాగానే ఉందనిపించింది కాని పోను పోను స్టీవెన్స్ పద్ధతి ఆమెకి నచ్చలేదు వారీ చనువుగా ప్రవర్తించటం మొదలుపెట్టాడు.

కొన్ని రోజులు గడిచాయి

"నీపని బాగానే ఉంది, ఏమంటావు జీన్ !" అన్నాడు స్టీవెన్స్ ఒకనాడు "ఒద్దె ఇస్తే బావుంటుంది"

"డబ్బు లేదుకదా ! పనిలో చేరగానే ఇస్తా" నంది జీన్

"చక్కగా ఉన్నావు, నీకు ఉద్యోగం దేనికి ?" అన్నాడు స్టీవెన్స్ "నీకోసం పడి చచ్చే మగాళ్ళు ఎందరు లేరు ?"

ఇలా బూరిపోసి చివరికి జీన్‌ని పడుపు వృత్తిలో దిగమని బలవంతం చెయ్యబోయాడు

జీన్ భయపడిపోయింది కట్టుబట్టలతో పారిపోయింది లండన్‌లో ఒంటరిగా తిరిగింది ఇద్దరు అమ్మాయిలు కనిపించారు ఇద్దరూ వేశ్యలే కాని చాలా స్నేహంగా ప్రవర్తించారు వారి వెంటనే వెళ్ళిన జీన్ త్వరలో వారి వృత్తిలోకే దిగింది

ఇదీ జీన్ కథ

నేను వచ్చిన రాత్రి, డయరీలో రాసుకున్నాను "త్వరలో పనిలో చేరకపోతే చాలా కష్టం మొత్తం నా దగ్గరే ఉన్న డబ్బు 2 పవున్లు 15 షిల్లింగుల చిల్లర"

ఖర్చులు : మాంచెస్టర్ నుంచి రైలు టిక్కట్టు 2ప 6 షి, అద్దె 3 ప 10 షి, తాళంచెవి ఖరీదు 10 షి, భోజనం, కాఫీ 3 షి 2 పె, బస్సు వగైరా 2 షి. 6 పె, వంటసామానులు 6 షి 11 పె. సిగరెట్ల 4 షి. 6 పె.

ఇవన్నీ పోగా మిగిలిన మొత్తాన్ని డైరీలో రాసుకున్నాను

ఉద్యోగం తేలికగానే దొరికింది

ఒక ఫేక్టరీలో 'వర్కర్' గా కుదిరాను వారానికి 8 పవున్ల 15 షి 4 పె ఇస్తారన్నారు చేతికి వచ్చేది 8 ప

ఈ ఫేక్టరీలో గొడ్డు మాంసం డబ్బాలలో పెట్టే పని నాకు వచ్చింది మరికొందరు అమ్మాయిలు ఇంకా ఏవేవో ఆహారవస్తువులని డబ్బాలలో పెడుతున్నారు

ఒక్కొక్క డబ్బాలో మూడు నుంచి అయిదు మాంసపు ముక్కలు వెయ్యాలి, నేను వీటి బరువు ఎంతో అంచనా వేసే తర్ఫీదు కూడా నాకు ఇచ్చారు. మొదటి రోజుల్లో తూకం వేసేదాన్ని తర్వాత, తర్వాత చేత్తోనే బరువు వూహించి డబ్బాలలో ఉంచటం అలవాటు చేసుకున్నాను

మొదటివారంలోనే ఈపని నా 'ఆత్మ' ని నాశనం చెయ్యగలదనిపించింది.

సాయంకాలాలు ఇంటిదగ్గరే గడిపేదాన్ని షికారుగా తిరగటానికి డబ్బు లేదుకదా !

రెండవ రోజున మధ్యాహ్నం భోజనానికి, బస్సు టిక్కట్టుకి 4 షి 7 పె ఖర్చు చేశాను

సాయంత్రం—పక్క వాటాలో ఒకావిడ (శ్రీమతి విల్సన్, ఆమె భర్త కాపురం ఉన్నారు) నా తలుపు తట్టింది ఒక రొట్టెముక్క కాల్చుకుంటున్నాము వస్తావా, అని అడిగింది సరేనని అంగీకరించాను ఉచితంగా భోజనం కొట్టేశానన్నమాట !

ఆ రాత్రి నా డైరీలో—

"రెండు రొట్టెముక్కలు కాల్చి, వెన్న రాసి ఇచ్చారు ఎంత బావుంది ! వెన్న వెల ఎక్కువ అని నేను మార్గరిన్‌నే వాడుతున్నాను పాలు లేకుండా టీ తాగుదా మనుకున్నాను కాని, విల్సన్ దంపతులు నాకు కొంచెం పాలు ఇచ్చారు ఈ టీ తాగిన తర్వాత కూడా ఆకలిగానే ఉందే ! పెద్ద మాంసపు ముక్క తినాలని ఉంది !! తిండి విషయం ఆలోచించక పోవటమే మంచిది"

అని రాసుకున్నాను.

"నిల్వను నీడ నా మొదటి సమస్య (ప్రకటనలు చదువుతూ తిరిగాను)"

మూడవరోజు 5 షి 6 పె లు పెట్టి ఒక చిన్న రొట్టె, కొంచెం పాలు, చీస్ కొన్నాను

చివరి సిగరెట్టు కాల్చి, ఇక మానెయ్యాలని నిశ్చయించుకున్నాను

రాత్రి ఏష్ ట్రేలో మిగిలిపోయిన పీకెలని మళ్ళీ వెలిగించాను

శోకం వచ్చినట్లయింది

"లండన్‌లో మూడవ రోజు ఎంతో బాధగా ఉంది బయట హన లండన్ మంచి ఊరు కాదు" అని డైరీలో రాశాను "సాయంత్రమంతా ఏమీ చెయ్యకుండా కూర్చున్నాను పత్రికలు కొనుక్కునేందుకు డబ్బు లేదు, పుస్తకాలా అంతే—ఎక్కడికి వెళ్ళాలన్నా ఖర్చే ! ఎలా ?

"లైబ్రరీలో చేరాలంటే ఎవరయినా పరిచయం చెయ్యాలి నా కింకా అంత బాగా ఎవరితోనూ పరిచయంలేదు"

మర్నాడు ఫేక్టరీ కాంటీన్‌లో కొంచెం సూప్, ఒక కప్పు టీ తాగి వూరుకున్నాను ఖర్చు8 పెన్నీలు. ఇంకేదీ నా అందుబాటులో లేదు

రాత్రికి కాఫీ, బిస్కత్తులు- ఖర్చు 9 పెన్నీలు

ఇదంతా ఇలా ఉంచండి ఫేక్టరీలో నా బాధ చెప్పనలవి కాదు డబ్బాలలో మాంసపు ముక్కలు పెట్టలేక నా వళ్ళంతా నెప్పిపెట్టేయేది

"ఇవాళ మాంసపుముక్కల బెల్టు నుంచి, ఉల్లిగడ్డల బెల్టుకి మార్చారు దాని వాసనకి నాకు వాంతి వచ్చినట్లవుతుంది

"వళ్ళంతా నొప్పులూ, బాధ ! ఫేక్టరీలో పని చెయ్యటమంటే నరకమే" (నా డైరీ)

మరుసటి దినం—"చేతిలో మిగిలిన ధనం, 1 షి 9 పె ఫేక్టరీకి వెళ్ళాలంటే 1 షిల్లింగ్ అవుతుంది మధ్యాహ్నం భోజనం ఒక చాక్లేటు, కప్పు టీ ఇక నా పని దివాలా" (నా డైరీ)

అవును, వేళాకోళం కాదు నా పని నిజంగానే దివాలా నా జీతం ఇంకొక రోజుకిగాని రాదు

(మా ఆఫీసుకి రాస్తే వెంటనే డబ్బు పంపించేవా రనుకోండి కాని అప్పుడు నాది 'యదార్థగాథ' కాదు కదా ?)

ఏం చెయ్యాలి ?

ఫేక్టరీలో ఒక లధికారి దగ్గరికి వెళ్ళాను ఆమె స్త్రీ మంచి ఆవిడ కాని, కంపెనీ నియమాల ప్రకారం వారంపూర్తి అయేదాకా జీతం ఇవ్వరాదు—అని చెప్పింది

అప్పుగా, కొంచెం 'ఎడ్వాన్సు' ఇప్పిచ్చమన్నాను అదీ వీలులే దంది, ఆవిడ మొదటి వారం గడిచే దాకా ఆగాలిట

డబ్బు చేతిలో లేకపోతే నడవదని చెప్పుకున్నా

చిరునవ్వుతో, చేతి సంచి తెరిచి, "ఎవరితో చెప్పక ! ఒక పవును అప్పు తీసుకో" అని ఒక నోటు నా చేతిలో పెట్టింది

చాలా సిగ్గుపడిపోయాను నా కృతజ్ఞతలు తెలిపి జీతం రాగానే ఇచ్చేస్తానని చెప్పి వెళ్ళిపోయాను

నాలాగ అప్పు అడిగిన అమ్మాయిలు ఎందరు ? అభిమానంతో బాధపడినవా రెందరు ? అప్పు దొరికినవా రెందరు ? అనుకున్నాను నేను

మర్నాడు నాకు కొంచెం డబ్బు చేతిలోకి వచ్చింది. చేసిన అప్పులు పోగా చేతిలో 30 షిల్లింగులు మిగి

95 వ పేజీ చూడండి

వంటలు!

దోసెలలో రకాలు

దోసెల్లో చాలా రకాలున్నాయి బియ్యంతో లావుగా, మెత్తగా ఉండే దోసెలేగాక మసాలా దోసెలు కూడా చేయొచ్చు ఈ దోసెలైతే రేపు చేస్తా మనగా ఈ రోజే నానబెట్టి రుబ్బి పెట్టుకోవాలి అటుకుల దోసెలు, సగ్గుబియ్యం దోసెలు ఇలాటివి అనుకున్న 2, 3 గంటలకు చేసుకోవచ్చు నాకు తెలిసిన కొన్ని రకాల దోసెలు చెప్తున్నా. సామాన్యంగా దోసెల కంతా మిరియం అంటే ఎండు మిరపకాయలు, ఎండుకొబ్బరి, పప్పు, చింత పండు, ఎరగడ వేసి దంచినది బాగుంటుంది

బియ్యపు దోసెలు బియ్యం 1 సేరు, మిన పప్పు ¼ సేరు, మెంతులు ¼ స్పూను

మొదట బియ్యం కడిగి 2 గం॥ సేపు నాన బెట్టి వడబోసి పిండికొట్టి పెట్టుకొనవలెను మెత్తగా ఉండేట్లు జల్లి పెట్టుకోవలెను తర్వాత నానపోసిన మెంతులు, మినప్పప్పు మెత్తగా రుబ్బి కళాయి గిన్నెలోకి తీసికొని దంచిన పిండిని ఇందులో వేసి తగినంత ఉప్పు, చిటికెడు సోడా ఉప్పు వేసి బాగా కలిపి పెట్టుకొనిన మరుసటి రోజుకు పిండి బాగా పొంగుతుంది అప్పుడు దోసె పోస్తే మృదువుగా ఉంటుంది

కారపు దోసెలు ఇవి ఎక్కువగా రాయల సీమ వైపు చేస్తారు వీటికి కారం పూసిన, కారం దోసెంటారు అంటే పై మాదిరిగనే దోసె పోసి తిప్పిన తర్వాత పైన మిరియం పూసి శనగ పప్పొడి చల్లి, 1 స్పూను నెయ్యి చుట్టూ, 1 స్పూను నెయ్యి పైన వేసి బాగా కాలిన తర్వాత దోసె మడచి తీయాలి

మసాలా దోసెలు బియ్యం ¼ సేరు, మిన ప్పప్పు ¼ సేరు

దీనికి పై మాదిరిగనే పిండి దంపించి పెట్టు కొనేది. పప్పు అంత మెత్తగా రుబ్బకుండా కొంచెం రుబ్బిన తర్వాత కళాయి గిన్నెలోకి తీసికొని బియ్యపు పిండి, తగినంత ఉప్పు, చిటికెడు సోడా ఉప్పు వేసి కలిపి పెట్టిన మరునాటి రోజుకు పిండి బాగా పొంగుతుంది అప్పుడు పొయ్యి మీద పెనం పెట్టి బాగా కాలిన తర్వాత గుడ్డముక్కతో కొంచెం నూనె పూసి తర్వాత దాని మీద నీళ్ళు చల్లి దోసె పోసిన గరిటకు అంటుకోకుండా ఎంత వెడల్పుగా పెరిపినా బాగా పల్చగా వస్తుంది అప్పుడు చుట్టూ 1 స్పూను నెయ్యి వేసి సన్నటి సెగలో కాల్చవలెను బాగా కాలిన తర్వాత ఇటు వైపుకు తిప్పి దాని మీద కొబ్బరిపచ్చి కొంచెం పల్చగా చేసుకొని దోసెపైన చల్లి ఉర్లగడ్డ మసాలా దోసెపై పెట్టి 1 స్పూను నెయ్యి చుట్టూ, 1 స్పూను పైన వేసి బాగా కాలిన తర్వాత మడచి తీయవలెను

జొన్న దోసెలు జొన్నలు ¼ సేరు, బియ్యం ¼ సేరు, ¼ మినపప్పు ¼ సేరు

బియ్యం, జొన్నలు ఒకటిగా నానవేసి పెట్టు కొనేది. మినపప్పు వేరుగా నానవేసుకోవాలి మొదట బియ్యం, జొన్నల్ని బాగా రుబ్బుకొని, తర్వాత [illegible]

[illegible] మరుసటి రోజుకు పొంగుతుంది. అప్పుడు దోసె పోసిన బాగుండును

అన్నం దోసె ఎప్పుడైనా ఎక్కువగా అన్నం మిగిలినప్పుడు పారేయడం కష్టం అందుకని దోసెగా పోస్తే బాగుంటుంది

అన్నం 1 గిన్నె, బియ్యప్పిండి ¼ గిన్నె, పుల్లటి పెరుగు 3 కప్పులు, పచ్చిమిరపకాయలు 4, ఎరగడ్డలు 2

అన్నం మెత్తగా పెరుగులో పిసికి పెట్టుకొని, బియ్యప్పిండి, సన్నగా తరిగిన మిరప ముక్కలు, ఎరగడ్డ ముక్కలు కలిపి చిటికెడు సోడాప్పు, తగినంత ఉప్పు వేసి జారుగా కలిపి దోసె పోసి చుట్టూ 1 స్పూను నెయ్యి వేసి మూత పెట్ట వలెను కాలిన తర్వాత 2వ వైపుకి తిప్పి ఇటూ 1 స్పూను నెయ్యి వేసి మూత పెట్టవలెను బాగా కాలిన తర్వాత తీయవలెను వేడిగా తింటే బాగుండును

అటుకుల దోసెలు : అటుకులు ½ సేరు, బియ్యప్పిండి ½ సేరు, పుల్లటి పెరుగు 3 కప్పులు

అటుకుల్లో కొంచెం నీళ్లపోసి 1 గంట నానపెట్టాలి తర్వాత నీళ్ళన్నీ వంచి పెరుగు వేసి బాగా పిసికి బియ్యప్పిండి, తగినంత ఉప్పు, చిటికెడు సోడాప్పు వేసి గరిట జారుగా కలుపుకొని దోసె పోయాలి. 1 స్పూను నెయ్యి చుట్టూ వేసి మూత పెట్టాలి అలా మూత పెడితే దోసె బాగా ఉబ్బినట్లుంటుంది. 2వ వైపుకి కూడా తిప్పి ఇటూ 1 స్పూను నెయ్యి వేసి కాల్చాలి వేడిగా తింటే బాగుంటుంది అతిథులెవరైనా వచ్చినప్పుడు ఒక గంటలో చేసేందుకు తేలికగా ఉంటుంది

సగ్గుబియ్యం దోసెలు : సగ్గుబియ్యం ¼ సేరు, బియ్యప్పిండి ¼ సేరు, మైదా ¼ సేరు, పుల్లటి పెరుగు 3 కప్పులు, పచ్చి మిరపకాయలు 8, ఎరగడ్డలు 2

సగ్గుబియ్యం పెరుగులో 2 గంటలు నాన వేసి తర్వాత బియ్యప్పిండిని, మైదాని, సన్నగా తరిగి పెట్టుకొన్న మిరప, ఎరగడ్డ ముక్కల్ని, తగినంత ఉప్పును, సోడాప్పు చిటికెడు వేసి బాగా గరిట జారుగా కలుపుకొని దోసెగా పోయాలి దీనికి పై మాదిరిగనే చుట్టూ నెయ్యి వేసి ఇటూ ఇటూ కాల్చి వేడిగా తింటే బాగుంటుంది

రవ్వదోసెలు గోధుమ రవ ¼ సేరు, బియ్యప్పిండి ¼ సేరు, మైదా ¼ సేరు, పుల్లటి పెరుగు 1 కప్పు, పచ్చిమిరపకాయలు 6, ఎరగడ్డలు2

రవ్వ, బియ్యప్పిండి, మైదా పెరుగులో 1 గంట నానబెట్టుకోవాలి కొంచెం పోపు, సన్నగా తరిగిన మిరప ముక్కలు, ఎరగడ్డ ముక్కలు, తగినంత ఉప్పువేసి పిండిలో కలపాలి తర్వాత పల్చగా కలుపుకొని గరిటతో పెనం మీద విదిలించినట్లు దోసెపోసి 1 స్పూను నెయ్యి వేస్తే మధ్య రంధ్రాలు పడి చాలా పల్చగా ఉంటుంది అలాగే ఇటు వైపూ తిప్పి 1 స్పూను నెయ్యి వేసి కాల్చిన, సన్నగా కరకర మంటూ బాగుంటుంది

పెసర దోసెలు పెసరపప్పు ¼ సేరు, బియ్యం 1 పిడికెడు, మెంతులు ¼ స్పూను

ఈ మూటిని కలిపి నీళ్ళలో నానవేసి రుబ్బి పాత్రలోకి తీసికొన్న తర్వాత ¼ స్పూను జీలకర్ర తగినంత ఉప్పు, చిటికెడు సోడప్పు వేసి గరిట జారుగా కలుపుకొని దోసె పోస్తే బాగుంటుంది

పచ్చి శనగపప్పు ¼ సేరు, కందిపప్పు ¼ సేరు మినప్పప్పు ¼ సేరు, బియ్యం ¼ సేరు, ఎండు మిరపకాయలు 10, ఎరగడ్డలు 2

పప్పులూ, బియ్యం, మిరపకాయలూ అన్నీ కలిపి 3 గంటల సేపు నా బెట్టి రుబ్బుకోవలెను బాణలిలో పోపు పెట్టి, సన్నగా తరిగిన ఎరగడ్డ ముక్కల్ని అందులో వేసి కొంచెం వాడిన తర్వాత పిండిలో వేసి కలుపవలెను తగినంత ఉప్పు, చిటికెడు సోడాప్పు వేసి జారుగా కలుపు కొనవలెను అది పల్చగా పోసి 2 వైపులా నెయ్యి వేసి కాల్చిన కరకర మంటూంది

అప్పాలు బియ్యం 1 సేరు, దొంకాయ 1

బియ్యం నానపోసి కొంచెం రుబ్బుకొన్న తర్వాత దొంకాయ తురిమి అందులో వేసి మెత్తగ రుబ్బి, 4 స్పూన్ల చక్కెర, తగినంత ఉప్పు, చిటికెడు సోడాప్పు వేసి జారుగా కలుపుకొని మరుసటి రోజు పొంగనివ్వవలెను పొయ్యి మీద బాణలి పెట్టి నూనె పూసి 1 గరిట పిండి అందులో వేసి బాణలిని చేతో తిప్పిన పిండి బాణలి చుట్టూ అంటుకొనును తర్వాత మూతపెట్టి కాలిన తర్వాత తీయవలెను. ఇది ఒక వైపు కాలిన చాలు

—పత్తి హేమబ్రహ్మం

కావేరీ తీరక్షేత్రం

తిరువయ్యారు

తిరువయ్యారులోని త్యాగరాజ సమాధి దానిమీద త్యాగరాజు ప్రతిమ

తంజావూరు జిల్లాలో పారే కావేరీ నది తీరం మీద ఒక పుణ్యక్షేత్రం ఉంది. ఇక్కడికి ఏటా, సప్తస్థాన పల్లకి ఉత్సవానికి ఎందరో భక్తులు తీర్థయాత్రలకి వస్తారు తిరువయ్యారు పంచనాథేశ్వరుని దేవాలయానికే కాక త్యాగరాజ స్వామి ఊరని కూడా ఎంతో ప్రసిద్ధి పొందింది. ప్రతి సంవత్సరం ఇక్కడ త్యాగరాజోత్సవాలు జరుగుతాయి త్యాగరాజు సమాధి మీద ఒక స్మృతి మంటపం నిర్మించి, పాలరాతి పలకల మీద ఆయన కీర్తనలు చెక్కారు. ఈ మండపం లోపల ఒకసారి చుడితే త్యాగరాజస్వామి సంగీత ప్రతిభని గురించి కొంత తెలుసుకొనవచ్చు.

నలుగురు శైవ సమయాచార్యులలో ఒకరయిన తిరునావక్కరసు (అప్పర్‌స్వామి) కైలాసం చూడాలని నిశ్చయించుకొనగా ఈశ్వరుడే ఆయనని తిరువయ్యారు కొలను దగ్గరకి తీసుకు వెళ్లాడని కథ చెప్పుకుంటారు, ఇక్కడ గుడిని దక్షిణ కైలాసం అంటారు

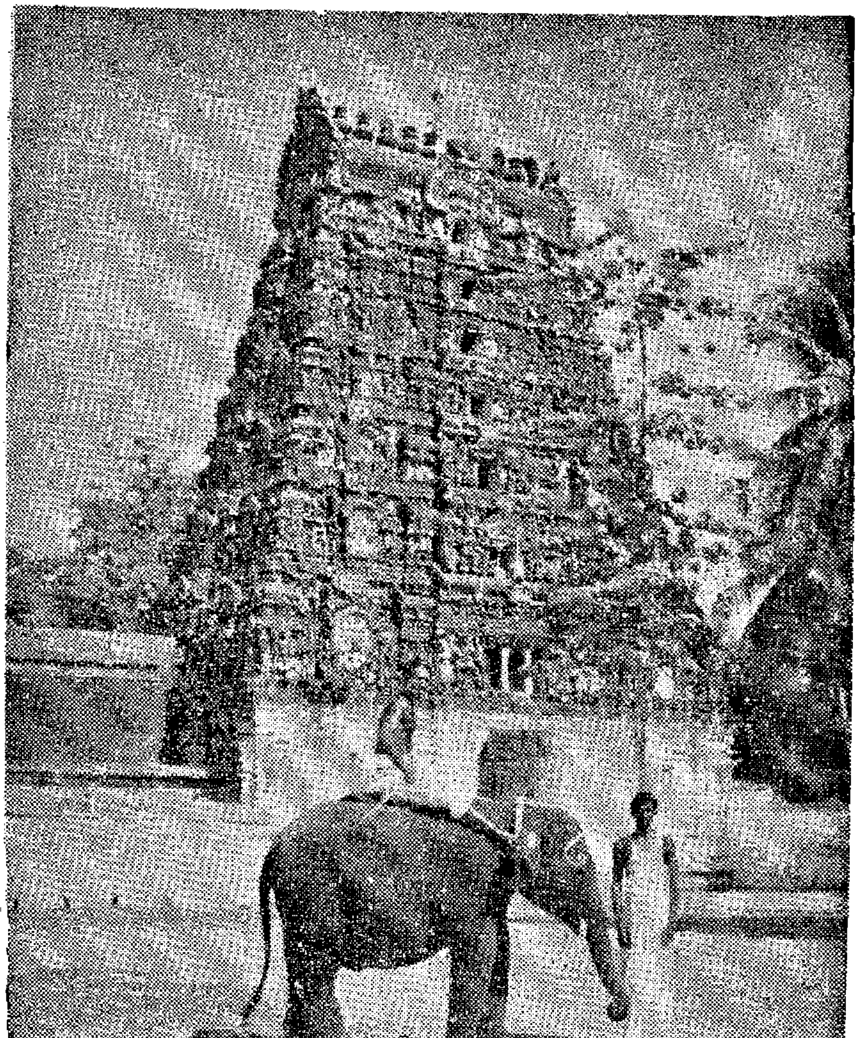
తిరువయ్యారు ఆలయం ధర్మపురం ఆధీనం వారి క్రింద ఉంది అయిదు ప్రాకారాలు కల ఈ గుడి దేవుడిని అయ్యారప్పర్ అంటారు, అమ్మవారి పేరు అరంవళర్త నాయకి, సుబ్రహ్మణేశ్వరుడి పేరు దేసిక సుబ్రహ్మణ్యుడు . . .

తీర్థాన్ని సూర్య పుష్కరిణి అంటారు దక్షిణతీరం మీద దక్షిణ కైలాసం ఉంటే, ఉత్తర ప్రాకారంలో ఉత్తర కైలాసం ఉంది

సప్తస్థాన ఉత్సవాలలో దేవుడిని ఒకగాజు పల్లకిలో ఊరేగిస్తారు

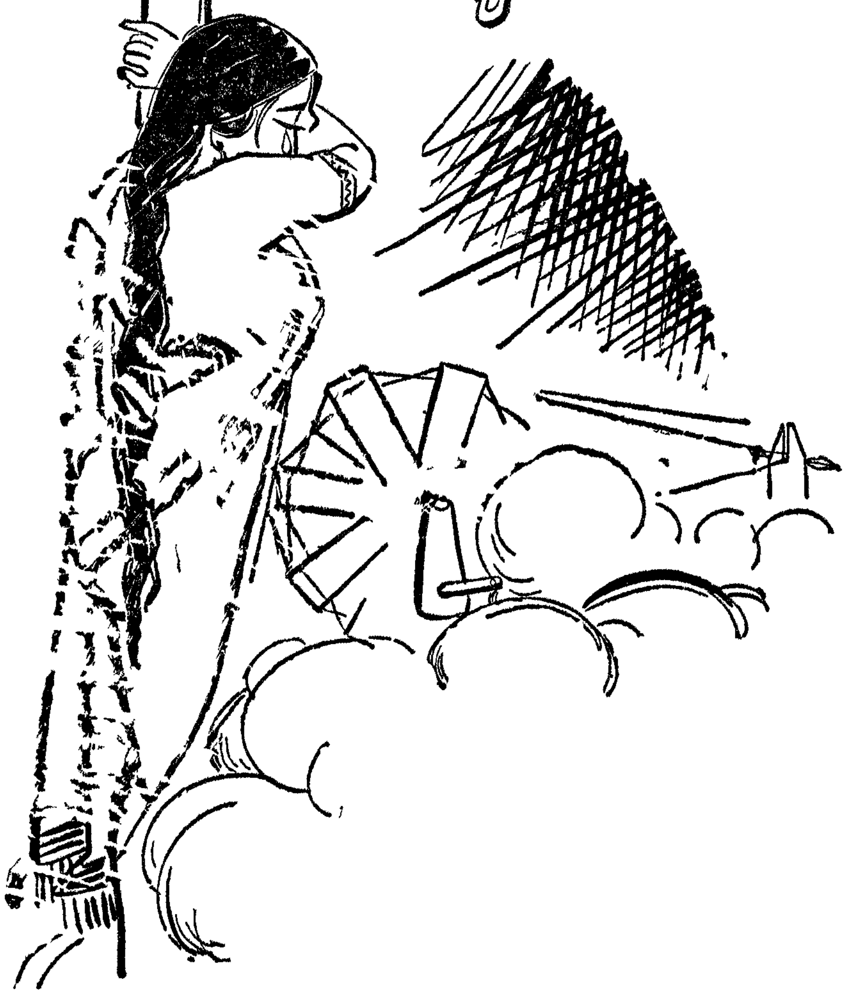
తిరువయ్యారుకి తంజావూరు నుంచి బస్సులో వెళ్లవచ్చు

[ఫొటోలు,వ్యాసం ఎస్ రామకృష్ణ]

'తిరువయ్యారు'లో పంచనధేశ్వరుని దేవాలయ గజము

ముగ్గురు అత్తయ్యలు

అనగనగా ఓ అడవిలో ఒక ముసలతను తన కూతురుతో ఓ చిన్న పాకలో నివసించేవాడు. కట్టెలు కొట్టి ఆ వృత్తి మీదే జీవించేవాడు. అతని కూతురు ఓ నాడు తండ్రితో తనకి వూళ్లో బ్రతకాలని వుందని చెప్పింది. తన బ్రతుకు తెరువు చూసుకోవాలని వుందనీ చెప్పింది.

తండ్రి సరేనన్నాడు.

ఆమె కాలినడకన రాజనగరు చేరింది. ఆ వూరి రాణీగారు ఆమెను చూసి, తన చెలికత్తెలలో ఒక చెలికత్తెగా నియమించుకుంది. ఆమె అందచందాలవల్ల ఆమెనే ఎక్కువగా రాణీగారు ప్రేమించేది. ఇది చూసి మిగతా దాసీలకు కన్ను కుట్టింది. ఎలాగయినా ఆమె మీద రాణీగారికి మోజుపోయేలా చేయాలనుకున్నారు. వాళ్ళో ఆలోచన చేసి, రాణీగారి దగ్గరికి వెళ్లి "లెస్సి బండెడు దూదిని దారంగా ఒక్క రాత్రిలో వడకగలనని చెప్పింది" అని చెప్పారు.

రాణీగారు వెంటనే లెస్సిని పిలిచి "బండెడు దూది యిస్తాను. ఓ రాత్రిలో దారంగా చేసి యివ్వు." అన్నారు. లెస్సికి యిదేవిటో అర్థం కాలేదు. తనకి చాతకాదని చెప్పబోయింది కాని మాట రాలేదు. చివరికి కంఠం సరిచేసుకుని వంటరిగా ఆ పని చైడానికోగది కావాలంది. రాణీగారు బండెడు దూది, ఓ రాట్నం ఓ గదిలో పెట్టారు. లెస్సికి దుఃఖం ఆగలేదు. రాట్నాన్ని ఆమె ఎప్పుడూ చూడలేదు. వెక్కి వెక్కి ఏడవసాగింది. ఇంతలో ఓ పండు ముసిలి ఆమె ఆ గదిలో ప్రత్యక్షమై "ఎందుకేడుస్తావ్" అంది. లెస్సి ఇంకా ఏడుస్తూ విషయం చెప్పింది.

ముసలావిడ తేలిగ్గా నవ్వేసి "భయపడకు. నేను సహాయం చేస్తాను. కాని నువ్వు భోగభాగ్యాలతో తేలినప్పుడు నన్ను అత్తయ్యా అని పిలవాలి" అంది లెస్సి సరేనంది. ముసలావిడ పని ప్రారంభిస్తూ "హాయిగా నిద్రపో. తెల్లారేసరికి నీ పని నేను చులాగ్గా చేస్తాను" అంది. లెస్సి హాయిగా నిద్రపోయి తెల్లారి లేచేసరికి చక్కని దారం చుట్టలుగా చుట్టివుంది. రాణీగారు వచ్చి చూసి అబ్బురపడింది. ఇంత చక్కని దారం తనెక్కడా చూడలేదంది.

దాసీలు మరో ఎత్తు వన్నారు. "ఆదారాన్నంతా ఒక్కరోజులో బట్టగా నేయగలనంది" అని దాసీలు చెప్పారు. రాణీగారు లెస్సికి మళ్లీ ఒక్కరాత్రి గడువిచ్చి, ఆ దారమంతా చక్కగా బట్టగా నేయాలని చెప్పింది. మళ్లీ లెస్సి తనకిచ్చిన

గదిలో ఒంటరిగా కూర్చుని ఏడుపు ప్రారంభించింది. ఈ సారి యింకో ముసలావిడ వచ్చి, లెస్సి విచారించే విషయం తెలుసుకుంది. లెస్సి తన దుఃఖం వెళ్లబోసింది. ముసిలావిడ జాలిపడి, "నువ్వు ఆనందంగా వున్ననాడు నన్ను అత్తయ్యా అని పిలిస్తే యీ దారం నేను నేసిపెడ్తా" నంది. లెస్సి వప్పుకుంది. రాత్రి నిద్రపోయి లేచేసరికి దారమంతా అందమైన పట్టుబట్టగా తయారయి వుంది. రాణీగారి ఆనందానికి అంతేలేదు. లెస్సి అంటే ఆమెకు మరింత ప్రేమ ఎక్కువయ్యింది ఆ దాసీలు యిది చూసి యింకా మధనపడ్డారు. ఎలాగయినా లెస్సిని వెళ్లగొట్టాలని నిర్ణయించుకున్నారు.

ఈసారి రాణీగారి వద్దకు వెళ్ళి లెస్సి ఆ బట్టనంతా గౌనులుగా ఒక్కరాత్రిలో కుట్టగలనందని చెప్పారు. రాణీగారు ఆశ్చర్యపోయి లెస్సినిపిలిచి "మొత్తం గౌనులుగా ఒక్కరాత్రిలో కుట్టగలవా? అయితే తెల్లారేలోగా కుట్టు"అంది లెస్సికి దుఃఖం ఆగలేదు. మళ్లీ గదిలో ఏడుస్తూ కూర్చుంది. ఈ సారి యింకో ముసిలావిడ వచ్చి, అదేరకం కోరిక కోరి ఆ బట్టనంతా గౌనులుగా కుట్టి వెళ్లిపోయింది లెస్సి నిద్రలేచి చూసుకుని, తన కళ్ళను తానే నమ్మలేకపోయింది

రాణీగారు కూడా ఆ వస్త్రాలను చూసి ముచ్చటపడ్డారు. లెస్సిని ప్రేమతో కౌగలించుకుని, "నువ్వు నా కోడలివి కాగల సామర్థ్యం వున్నదానివి. వెంటనే నా కొడుకునిచ్చి పెళ్ళి చేస్తాను" అంది ఆనందంతో.

రాకుమారుడు ఆమె అందం చూసి, ముగ్ధుడయి వెంటనే వొప్పుకున్నాడు ఘళ్ళున పెళ్ళి అయింది. విందు జరుగుతుండగా ఒక ముసిలావిడ వచ్చింది. లెస్సి పరుగున ఎదురెళ్ళి "రా అత్తయ్యా" అంది. రాకుమారుడు ఆశ్చర్యపోయి, "ఈమె నీకు చుట్టమా" అన్నాడు.

"అవును మా అత్తయ్య" అంది లెస్సి

"అయితే మనతో విందులో కూర్చోమను" అన్నాడతను. ఆ ముసిలావిడ చాలా భయంకరంగానూ, అసహ్యాకరంగానూ వుండడమే గాకుండా పెద్దముక్కుతో మరీ జుగుప్స కలిగేలా వుంది. అందరూ చీదరించుకున్నారు. అయినా పైకి ఎవరూ ఏమీ అనలేదు.

ఇంతలో యింకో భయంకరమైన ముసిల్ది వచ్చింది. ఆ ముసిల్ది మొదటి ముసిలి దానికన్నా భయంకరంగా వుంది అంతేగాక గూనితో బాగా వంగిపోయి కూడా వుంది. లెస్సి ఆమెకు కూడా ఎదురెళ్లి "రా అత్తయ్యా" అంది. రాకుమారుడు ఆశ్చర్యపోతూ, "కూర్చోండి" అంటూ ఆమెకు కూడా మరో కుర్చీ చూపించాడు.

విందు ప్రారంభించబోయేంతలో ఇంకో ముసిలి మనిషి వచ్చింది, ఆమె మొదటి యిద్దరినీ మించే అంత భయంకరంగా వుంది. కళ్ళు కప్ప కళ్ళలా కిందకి దిగజారి, ఎర్రని

సంక్రాంతి!

వచ్చింది...వచ్చింది – సంక్రాంతి!
తెచ్చింది – మాకెంతో శుభకాంతి!!
బంగారు కాంతుల బంతిపూలతోడ
చామంతి కాంతులు చెంగున తెచ్చింది!
'ఘల్లు ఘల్లు'న మ్రోగు గంటలా రవళితో
గంగిరెడ్లను కూడి 'గబగబా' వచ్చింది!
ధనలక్ష్మి రూపైన ధాన్యరాసులతోడ
ధరహాస చంద్రికల 'ధగధగా' మెఱిసింది!
'కొక్కొరొకో' యనెడి కోళ్ల పందెములతో
పల్లెహృదయాలకే పౌరుషమ్ము తెచ్చింది!
పిల్లలకు పెద్దలకు పండుగై తాను
పసిడి కాంతుల వేగ పయనమై వచ్చింది!
వినూత్న శోభతో 'వాడ' 'వాడ'కు వచ్చి
తెనుగు హృదయాల వెలుగుతో నింపింది!!
వచ్చింది...వచ్చింది – సంక్రాంతి!
తెచ్చింది – మాకెంతో శుభకాంతి!!

–రామస్వామి

ముగ్గురు అత్తయ్యలు

జీరతో వాళ్ళు గగుర్పొడిచేటట్టు వున్నాయి.

రాకుమారుడు భయంతో గంతేశాడు.

"ఇది కూడా మీ అత్తేనా" వొణుకుతూ, లెస్సి అవునని, "రా అత్తయ్యా" అంది. రాకుమారుడికి యిది అంతు పట్టలేదు "ఇంత అందమైన అమ్మాయికి యిలాటి భూతాల్లాటి అత్తయ్య లేమిటి" అని ఆశ్చర్యపోయాడు.

మొదటి ముసిల్ది నవ్వింది

"నా చిన్నపుడు నేను లెస్సి కన్నా అందకత్తెనే! ఎప్పుడూ తల వంచి వడకడం వల్ల నా ముక్కు-యిలా అయిపోయి, భయంకరంగా తయారయ్యాను" అంది.

"నేనూ అంతే" అంటూ రెండో ముసిల్ది ప్రారంభించింది.

"ఎప్పుడూ ముందుకు మగ్గం మీదకువాలి, నేయుడం వల్ల యిలా అయ్యాను. గూని కూడ వచ్చింది. నేనూ చిన్నపుడు లెస్సి కన్నా అందంగా వుండేదాన్ని" అంది.

"ఎప్పుడూ బట్టలు కుట్టడం, సూదిలో దారం ఎక్కించడం వల్ల నా కళ్ళలా భయంకరంగా అయ్యాయి మనిషినిలా అయ్యాను కాని, చిన్నపుడు నేను లెస్సికన్నా అందంలో తీసిపోలేదు." అంది మూడో ముసిల్ది.

యువరాజు గుండె టకటకలాడింది లెస్సి చేతిని గట్టిగా పట్టుకుని "లెస్సి ఇక నువ్వెన్నడూ యీ మూడు పనులూ చెయ్యాక. నువ్వలా అయితే నేను బ్రతకలేను." అన్నాడు. ప్రేమతో లెస్సి తృప్తిగా నవ్వింది.

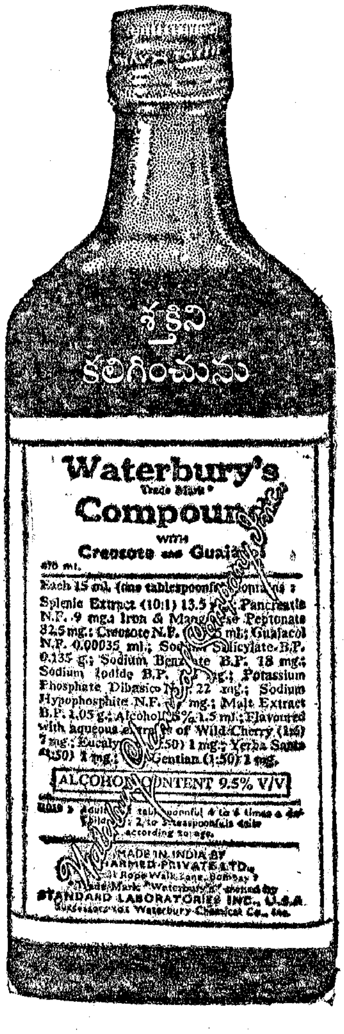
భూపతి ★

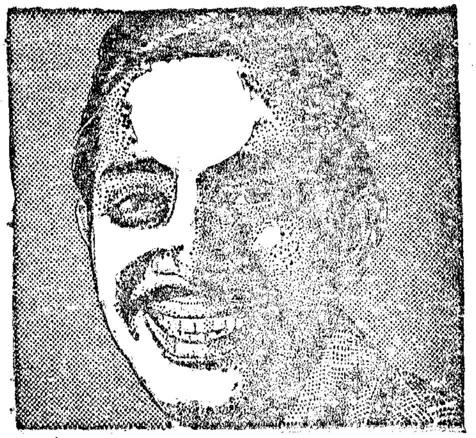
వాటర్‌బరీస్ కాంపౌండ్

ఎఱ్ఱ లేబిలు

త్రాగి జలుబును ఎదుర్కొండి

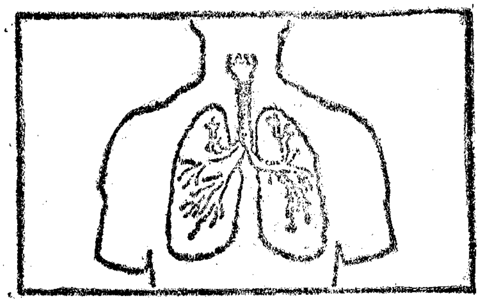

మామూలుదని భావించే జలుబు మీలోని రోగమును ఎదుర్కొనే శక్తిని పోగొట్టుతుంది. దేహమును బలహీన పరచి రోగములు కలిగే అవకాశమును కలిగిస్తుంది. వాటర్‌బరీస్ కాంపౌండ్ యొక్క విశిష్టమైన త్రివిధ క్రియ ఉపశమనమును కలిగిస్తుంది, మళ్లీ సత్తువనిస్తుంది మరియు రోగనిరోధక శక్తిని హెచ్చుచేస్తుంది. దానిలోని ముఖ్యంగా పనిచేసే క్రియోసోట్ మరియు గయకోల్ జలుబునుండి ఉపశమనము కలిగించును; దానిలో చేరే ఇనుముయొక్క సత్తువ మరియు బలవర్ధక పదార్థములు, మాల్ట్ మరియు ప్లీహ సారములు ఆకలిని పుట్టించును. కోల్పోయిన శక్తిని భర్తీచేయును. రోగము మళ్లీ రాకుండా ఉండేలా రోగనిరోధక శక్తిని కలిగించును.

ఏ శీతోష్ణస్థితిలోనైనా రోగనిరోధక శక్తికి, ఎఱ్ఱ లేబిలుగల వాటర్‌బరీస్ కాంపౌండ్ త్రాగండి.

వాటర్‌బరీస్ కాంపౌండ్‌లోగల క్రియోసోట్ మరియు గయకోల్ కఫమును విడదీసి ఉమ్మిలో పోయేలాచేయును మరియు దుష్టతను అరికట్టును. అవి ఊపిరితిత్తులను ఉత్తేజపరచును, దగ్గు, జలుబు, ఉబ్బసపు అసౌఖ్యము, శ్వాసనాళపు అస్వస్థతను పోగొట్టుటలో సహకరించును మరియు రోగములు మళ్లీ రాకుండా చేయును.

వాటర్‌బరీస్ కాంపౌండ్

దగ్గు, జలుబు, శ్వాసనాళపు అస్వస్థతలు, ఉబ్బసపు అసౌఖ్యములను నివారించుటకు శక్తిని కలిగించును

వార్నర్-హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్, బొంబాయి

బాక్సాఫీసు దర్శకుడు శ్రీధర్

శ్రీధర్ పరిచయం

మోహన్ కుమార్

"పెళ్ళికానుక" చిత్రం ద్వారా యువదర్శకుడు శ్రీధర్ ఆంధ్రులందరికీ సుపరిచితుడైన ఆంధ్రుడు! రచయితగా చిత్రసీమలో ప్రవేశించి దర్శకుడుగా నిర్మాతగా మారి ఎనలేని అద్భుత విజయాలను సాధించారు.

శ్రీధర్ ఏం చేసినా, ఏం తీసినా ఏదో కొత్తదనం, అద్భుతం అందులో ఉంటాయి అందుకనే ఆయన అంటే అందరికీ అంత గ్లామర్ ! సాధారణంగా ఈ గ్లామర్ అనేది 'తారల' పట్ల ఉంటుంది ఏ రచయితా, దర్శకుడూ ప్రజల్లో ఇంత గ్లామర్ తెచ్చుకోలేక పోయారు ఇవాళ ఈ యువకుడి పట్ల చూపుతున్నారు ఆయన తీసిన చిత్రాలు ఎదురుగా నిలుచుని అందుకు కారణం చెబుతున్నాయి తోరణంలా సాగుతున్నాయి కీర్తి, ప్రతిష్ఠలు ఇంత చిన్న వయసులో ఇలాంటి విజయాలను సాధిస్తున్న ఈ యువకునిలో గల రహస్యం ఏమిటి ? అనే ప్రశ్న అందరూ వేసుకొన వలసినదీ, ఆలోచించ దగినదీను

చెంగల్పట్టు జిల్లాలోని మధురాంతకం (తాలూకా) లో జన్మించారు శ్రీధర్ నిగ్గు దేరిన బుగ్గలతో బొద్దుగా ఉండే ఈ అబ్బాయికి వారపాల వాడు 'శ్రీధర్' అని పేరు పెట్టారు శ్రీధరుడంటే సిరిని ధరించినవాడు అనే అర్థం ఉంది గనుక ఆ పేరును ఇవాళ సార్థకం చేసుకున్నారు ఆయన ఆ పేరు పెట్టిన వేళా విశేషం ఎలాంటిదో, ముహూర్త బలం ఎంత గట్టిదో గాని— సార్థక నామధేయుడని అనిపించుకున్నారు.

లోకమే కళాశాల

పక్కా ఆంధ్రులయినా వారి కుటుంబం శ్రీధర్‌కు రెండు తరాల ముందు నుంచి తమిళ దేశంలో స్థిర నివాసం ఏర్పరచుకున్నారు అక్కడే ఉండి సొదలచుకున్నప్పుడు అక్కడి వ్యవహారిక భాష తమిళం నిత్యజీవితంలో అత్యంతావశ్యకం అవుతుంది అందుకని తెలుగు, ఆంగ్ల, హిందీ భాషలతో పాటు తమిళం కూడా శ్రద్ధగా చెప్పించారు తలిదండ్రులు ఎందుకనో వీటన్నిటికన్న తమిళ భాషపై మక్కువ ఏర్పడింది శ్రీధర్‌కు ఆ భాషలో జిజ్ఞాస అధికమయింది ఎన్నో గ్రంథాలు, ఉద్గ్రంథాలు చదివారు. స్కూలు చదువుకన్న జనరల్ స్టడీ ఎక్కువ చేశారు చెప్పుకోదగ్గ విశేషమైన చదువు ఆయనకు లేకపోయినా, లోకం అనే కాలేజిలో అనుభవం అనే పట్టాను పుచ్చుకున్నారు

'హవ్ డిమాన్ క్రియేట్స్ ఎ గ్రేట్ హిస్టరీ ?' అనే ప్రశ్నకు అవాళ శ్రీధర్ జవాబు చెప్పలేక పోయినా, ఇవాళ సమాధానం చెబుతారు చక్కగా ఇదంతా లోకం నేర్పిన జ్ఞానం స్వయం కృషివల్ల సంపాయించిన విజ్ఞానం

శ్రీధర్ తమిళభాషలోని తీయదనం ఆకళింపు చేసుకున్నారు ఆ నిరభాల గుబాళింపులు గుండెల్లో నిలుపుకున్నారు. తత్ఫలితంగా ఆయనలో ఒక స్పందన ఆరంభమైనది దాని పరిణామమే సాహిత్య సృష్టి ఉదీ స్రవంతిలా వచ్చి, ఉప్పెనలా పొంగింది అమోఘమైన కథలెన్నో వ్రాసి కథలకు కథకుడు అనిపించుకున్నారు

తెలుగు కూడా బాగా తెలుసు స్వచ్ఛంగా చక్కగా మాట్లాడుతారు తెలుగువారన్నా, తెలుగు పత్రికలన్నా, పాత్రికేయులన్నా ఎంతో గౌరవం, అభిమానం చూపిస్తారు ఇంట్లో తెలుగే మాట్లాడుతారు

మగవాడయినా !

"మీ వయసు ఎంత ?" అని అడిగితే "నే చెప్పను !" అనేస్తారు టపీమని శ్రీధర్ అందుకు కారణం ఏం లేక పోయినా, వయసు చెప్పడం ఆయనకు ఇష్టం ఉండదు యువత్వాన్ని, నవ్యత్వాన్ని అభిలషించే యువకుడు వయసు జ్ఞాపకం పెట్టుకుంటూ కూచుంటే పెద్ద వాళ్ళమయిపోతున్నామనే దిగులు మనసులో రగులుతుంది అందుకే వయసు సంగతి మరచి పోయారు శ్రీధర్ ఎప్పుడూ యువకుడిగానే ఉండిపోవాలని ఆయన కోరిక వయసు గురించి ఎవరైనా అడిగితే ఆ రకమైన జవాబు రావడానికి కారణం అదే !

రచయితగా ఆయన సినిమా జీవితం ఆరంభించారు వీనస్ పిక్చర్స్‌లో భాగస్థులుగా చేరి, ఆ సంస్థ నిర్మించిన అమరదీపం, ఉత్తమ పుత్తిరన్ చిత్రాలకు కథ, సంభాషణలు సమకూర్చారు అవి రెండూ అద్భుతమైన విజయాన్ని సాధించినవి ఆ చిత్రాలు అమరజీవి, వీరప్రతాప్‌ల పేర్లతో తెలుగులోకి అనువదించబడి నిర్మాతకు మంచి కలెక్షన్స్ తెచ్చి పెట్టాయి అన్నపూర్ణా వారి తాయి ఉళ్లమ్ (మాంగల్య బలం) చిత్రానికీ, ఇంకా అనేక చిత్రాలకూ శ్రీధర్ సంభాషణలు వ్రాసి పరిశ్రమలోని ప్రముఖులచేతా, ప్రేక్షకుల చేతా చక్కని రచయితగా గుర్తించ బడ్డారు.

శ్రీధర్ తొలిసారిగా దర్శకత్వం వహించిన చిత్రం 'కల్యాణ పరిసు' (పెళ్లికానుక) ఆయనకు అనుకోని కీర్తి ప్రతిష్ఠల్ని ఆర్జించి పెట్టింది ఆ చిత్రం కథ, సంభాషణలు వ్రాయడమే గాక, తొలిసారిగా దర్శకత్వం చేశారు దర్శకుడిగా శ్రీధర్ పరిశ్రమలో స్థిరపడేందుకు ఈ చిత్రం చాలా దోహదం చేసింది 'ఈ యువకుడికి ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తు ఉంది' అన్నారంతా పెళ్లికానుక చిత్రం చూసిన వారు అందులోని కొన్ని సంఘటనలను మరచిపోలేదు ఆయన సృష్టించిన పాత్రలు చిరస్మరణీయాలు ఇవాల్టికీ జ్ఞాపకం వస్తూనే ఉంటాయి ఇవాళే అని ఏమిటి, ఏ వేళా అవి మనసులో మెదలుతూంటాయి పాత్రల సృష్టితో పాటు అంత హృద్యంగమంగా చిత్రీకరించారు శ్రీధర్

తెలుగు తమిళ భాషల్లో విజయ విహారం సాగించాక అదే చిత్రం హిందీలో తీశారు 'నజరానా' పేరుతో ఉత్తరాది ప్రేక్షకుల మన్ననలు కూడా అందుకున్నది శ్రీధర్‌కు ఉత్తమ కథా రచయితగా నజరానా చిత్రానికి ఫిలింఫేర్ ఎవార్డు వచ్చింది.

పందొమ్మిది వందల అరవైలో వీనస్ నుంచి విడివడి 'చిత్రాలయ' అనే సంస్థను స్థాపించి,

స్వంత చిత్ర నిర్మాణం ప్రారంభించారు. ఈ సంస్థ తొలి చిత్రం 'తేన్ నిలవు' (హనీమూన్) విరిసిన వెన్నెల పేరుతో ఇది తెలుగులో కూడా వచ్చింది. తర్వాత ఆయన నిర్మించిన 'నెంజిల్ ఓర్ ఆలయం' చిత్రం— చిత్రాలయ బేనర్‌కు విలువ తీసుకు రావడమే గాక, విపరీతమైన ధనాన్ని కూడా గడించి పెట్టింది. ఈలోగా ఐదారు చిత్రాలు బయటి వాళ్లకు తీసిపెట్టారు. అవన్నీ తెలుగులోకి తర్జుమా అయినవి. 1962లో నెంజిల్ ఓర్ ఆలయమ్ చిత్రానికి భారత ప్రభుత్వం వారి సిల్వర్ మెడల్ ఎవార్డు వచ్చింది.

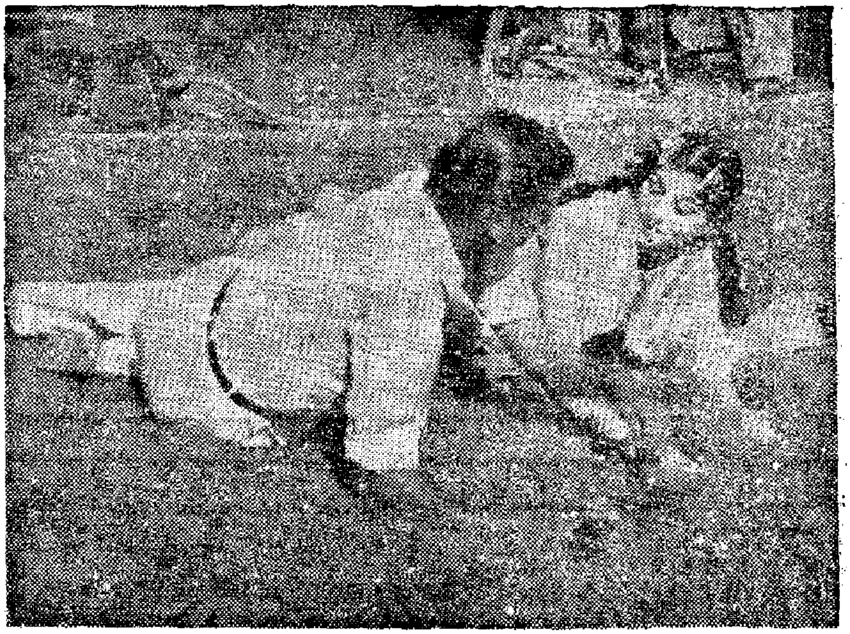
ఆ ఉత్సాహాన్ని పురస్కరించుకొని, అదే చిత్రాన్ని హిందీలో 'దిల్ ఏక్ మందిర్'గా నిర్మించారు. ఈ చిత్ర నిర్మాణం గురించి ఇక్కడ ఓ మాట చెప్పవలసి ఉంది. ఇరవై అయిదు రోజుల్లో ఈ చిత్రం నిర్మించారు. ఇంత షార్ట్ టైమ్‌లో తొలిసారిగా నిర్మించి, విజయం పొందిన ఘనత శ్రీధర్‌కే దక్కింది. దిల్ ఏక్ మందిర్ కూడా ప్రేక్షక హృదయాలలో ఒక సుస్థిర స్థానం సంపాదించుకున్నది.

అంతా కొత్త !

తర్వాత నిర్మించినది 'కాదలిక్క నేరమిల్లై' (ప్రేమించేందుకు టైం లేదు) ఈ చిత్ర నిర్మాణం నిజంగా సాహసమనే చెప్పాలి. ఇందులో నటించిన వారంతా దాదాపు కొత్తవారే! రాజశ్రీ చిత్ర పరిశ్రమకు కొత్త కాకపోయినా ఆమెకు నాయిక భూమిక ఇచ్చి ప్రోత్సహించారు శ్రీధర్. కాంచన రవిచంద్రన్‌లు సినిమా రంగానికి మరీ కొత్త. ఏదో పని మీద బొంబాయికి విమానంలో పోతూ, అందులో ఎయిర్ హోస్టెస్‌గా ఉన్న కాంచనను చూశారు. చూసీ చూడగానే ఆమెలో టాలెంట్స్ ఉన్నాయని చటుక్కున గ్రహించి, ఓ ముఖ్య భూమిక పోషించడానికి తీసుకున్నారు. ఇది డైరెక్టర్‌గా ఆయన బుద్ధి కుశలతకు, సూక్ష్మ గ్రాహ్యతకు ఒక ఉదాహరణ. కొత్త వాళ్లతో చిత్ర నిర్మాణం పైగా కలర్‌లో— పరిశ్రమలో కొంత మంది ఆదుర్దా కనబరిచారు ఏమవుతుందోనని. కాని శ్రీధర్ ఏం భయపడలేదు. ఆయనకు ముందే తెలుసు ఈ చిత్రం విడుదలయ్యాక మంచి బిజినెస్ చేస్తుందని. అలాగే వచ్చింది కూడా. తమిళనాడు అంతటా రజతోత్సవాలు జరుపుకున్నది.

దీనినే ప్రస్తుతం ఎ. పుల్లయ్య గారు 'ప్రేమించి చూడు' పేరుతో తెలుగులో పునర్నిర్మిస్తున్నారు.

ఇదీ 'నెంజిల్ ఓర్ ఆలయం'— వ్యాపార దృష్టితో తీసినది అంటారు శ్రీధర్. నిర్మాతగా ఆయనకు నచ్చిన చిత్రం నెంజిల్ ఓర్ ఆలయం, తర్వాత దిల్ ఏక్ మందిర్. దర్శకునిగా నచ్చినది 'సుమైతాంగి [illegible]' ఈ చిత్రం స్త్రీ హృదయంతో

కాంచనకు శిక్షణ...

రాజశ్రీకి శిక్షణ

తెలుగులో వచ్చినది.

శ్రీధర్ గత సంవత్సరమే వివాహం చేసుకున్నారు. వధువు కుమారి దేవసేన అప్పటికి మద్రాసులో బి ఏ చదువుకుంటూంది. ఆమె శ్రీ బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి గారి మనుమరాలు. శ్రీమతిగా మారింది శ్రీధర్‌ను వివాహం చేసుకున్నాక దేవసేన గురించి ఇలా అంటారు శ్రీధర్ "అనుకోకుండా అద్భుతమైన భార్యను పొందగలిగాను. ఆమె నాకు అన్ని విధాలా అనుకూలమైనది"

ఇటీవల ఇక్కడి ఎడ్వర్డ్ ఇలియట్స్ రోడ్ (మైలాపూర్) లోని కళ్యాణి హాస్పిటల్‌లో శ్రీమతి దేవసేన ఆడపిల్లను ప్రసవించింది. అపుడు శ్రీధర్ వాహిని స్టూడియోలో ఉన్నారు. ఎవరో వచ్చి ఈ వార్త అందించారు. వెంటనే బయలుదేరి వస్తూంటే రైల్వే (చిన్న) గేటు మూసివేసి ఉంది. ఆయనలో చాలా ఆతృత నిండింది. గేటుదాటి ఆస్పిటల్‌కు వెళ్ళేదాకా కంగారు పడుతూనే ఉన్నారు. వెళ్ళిచూస్తే తల్లీ— బిడ్డా కులాసాగా ఉన్నారని తెలిసి ఎంతో ఆనందించారు. అంతదాకా ఆరాటం తగ్గలేదు. ఆ పసిపాప అప్పుడు ఏడుస్తున్న పోజ్‌లో ఉంది.

మగా? ఆడా?

పాపాయి పుట్టడానికి ముందు చిన్న తమాషా ఒకటి జరిగింది.

"నాకు అబ్బాయి పుడతాడు" అన్నారు శ్రీధర్. "కాదు! మీకు అమ్మాయి పుడుతుంది కావలిస్తే పందెం వేస్తాను!" అన్నాడు హాస్య నటుడు నాగేష్. "సరే, కాయమే అయిదు వందలు" అన్నారు శ్రీధర్. ఇలాగే నటి సావిత్రి, శ్రీధర్ సెక్రటరీ నాగభూషణం పందెం వేసుకున్నారు. సావిత్రి 'మగాడు' అని, నాగభూషణం 'ఆడపిల్ల' అని. ఈ పందెం వంద రూపాయలు. ఇందులో గెలుపొందిన వారెవరో పాఠకులకు చెప్పనక్కర లేదనుకుంటాను. అన్నట్టు పాపకి 'శ్రీప్రియ' అని నామకరణం చేశారు.

'శ్రీధర్ బిలీవ్స్ ఇన్ ట్రాజెడీ' అనే పేరు కూడా ఆయనకు ఉన్నది. ట్రాజెడీకీ ఆయన జీవితానికీ ఏదో సంబంధం ఉన్నట్టే అనిపిస్తుంది చాలామందికి. ఆ విషయం అడిగితే "నిజమే అనుకోండి, కాని ట్రాజెడీకీ నా జీవితానికీ ఏం సంబంధం లేదు. ట్రాజెడీలే తీయడానికి ప్రత్యేకంగా కారణమంటూ కూడా లేదు. వివాహపూర్వం వీటిపై మక్కువగా ఉండేది. వివాహానంతరం కామెడీలే తీస్తున్నాను" అన్నారు నవ్వుతూ శ్రీధర్.

తెలుగులో చిత్రాలు ఎందుకు నిర్మించడం లేదు? అన్న ప్రశ్నకు సమాధానం వెల్లడిస్తూ

శ్రీధర్‌తో ఇంటర్వ్యూ

ఆయన "తెలుగులో చిత్రాలు నిర్మించాలని నాకూ ఉంది. ఐతే టైమ్ లేదు. ఎప్పుడూ తమిళ చిత్రాలతో బిజీ. నా చిత్రాలకు నేనే కథ సమకూర్చుకోవాలి, సంభాషణలు వ్రాసుకోవాలి. స్క్రిప్టు అంతా ఒక ఎత్తు అయితే, నటీ నటుల్ని ఎన్నుకోవడం, షూటింగ్ షెడ్యూల్స్ నిర్ణయించుకోడం, సంగీతం నుంచి సెన్సారు వరకూ అన్నీ చూసుకొని చేయించుకోడం మరొక ఎత్తు— వీటితోనే సరిపోతోంది కాలమంతా. ఏటా మూడు, నాలుగు చిత్రాలు తీస్తున్నాను. దీనితో నా కార్యక్రమం మరీ టైట్‌గా తయారవుతోంది. అదీ గాక తమిళ చిత్రాలల్లో రెమ్యూనరేషన్స్ అధికంగా వస్తాయి. తెలుగులో అంతగా రావు. అయినా అది నా మాతృ భాష గనుక నేను తీయాలి, తీస్తాను. నా మిసెస్ కూడా చెబుతూ ఉంటుంది తెలుగులో చిత్రాలు నిర్మించమని. ప్రస్తుతం 'వెణ్ణిర ఆడై' (వైట్ గార్మెంట్) ఈస్ట్‌మన్ కలర్‌లో తీస్తున్నాను. మరొకటి హిందీ తమిళ భాషల్లో— నిర్మితమౌతూ పెదహాని రోజుల్లో తయారౌతున్నాయి. వీటి హడావిడి కష్టం తగ్గగానే తెలుగులో కూడా చిత్రాలు నిర్మిస్తాను" అన్నారు.

వ్యాపారం— కళ రెండింటినీ విడదీయకూడదు. కేవలం కళగానో, ఫక్తు వ్యాపారంగానో చిత్రాలు నిర్మించకుండా, ఆ రెండింటినీ కలిపి తీసినప్పుడే లాభం ఉంటుంది, అంటారు శ్రీధర్.

మీండ సొర్గం, కల్యాణిక్కైవిల్ చిత్రాలు ఆర్థికంగా లాభించక పోయినా "వాటిలో ఉన్నత ప్రమాణాలు సాధించాను. అలాంటి ఉత్తమ కళాత్మక చిత్రాలు నిర్మించాలని రచయితగా దర్శకునిగా నా ఆశ" అంటారు.

"అన్ని తరగతుల ప్రేక్షకుల అభిరుచులకూ సరిపడే విధంగా — ప్రెస్టేజీతో నా వెల్త్ అండ్ గుడ్ టేస్టుతో చిత్రాలు నిర్మించాలి. అప్పుడే చిత్ర నిర్మాణం విజయవంత మవుతుంది. నిర్విరామ పరిశ్రమ చేస్తూ, నిర్మాణంలో ఉన్నత ప్రమాణాలు సాధిస్తూ ఉత్తమ చిత్రాలు నిర్మించి అంతర్జాతీయ బహుమతులు కూడా పొందాలనేది నా లక్ష్యం!" అన్నారు శ్రీధర్ గంభీరంగా ★

అపస్వరం

మూలం: త్రివేణి

అనువాదం: శర్వాణి

కొత్త సీరియల్ ప్రారంభం!

చామరాజపేట వీధిలో జట్కా బండి మెల్లగా పోతోంది బండికి కట్టిన గుర్రం ఎముకలు కనిపించేలా వుంది. బండిని తోలుతున్న సాయేబు హాయిగా ఈలవేస్తూ గుర్రాన్ని తోలుతున్నాడు.

"త్వరగా పోనివ్వు, సాయేబూ, రైలు దాటి పోయేను"

లోపలి నుండి హెచ్చరించింది, ఓ వగ గొంతు

"హాయిగా కూకోండయ్యా టేష్కు కరెట్టుగా టేసను కాడ దించేత్తా ఇరవై ఏళ్లుగా కడతున్నానయ్యా బండి నాకు తెల్దా టేము ?" అంటూ సాయేబు, "హహ, చలే బేటా" అని గుర్రాన్ని అదలించాడు గుర్రం జోరుగా పరిగెత్తసాగింది

"కాస్త ముందుకు జరగండె బాబయ్యా"

"ఇంకా ఎంత ముందుకు రమ్మంటావయ్యా ఇక ఒమ్మంటే వచ్చి గుర్రం మీద కూర్చోవాల్సిందే" అని గొణుక్కుంటూ, ముందుకు జరిగారు, కృష్ణయ్యగారు

కృష్ణయ్యగారికి సుమారు నలభై అయిదేళ్లుంటాయి కరుణా, గాంభీర్యం ఉట్టిపడు తున్నాయి, ఆయన ముఖంలో ఆయన వేసుకున్న గుడ్డలు, ఆయన మధ్యతరగతికి చెందిన వాడన్న విషయాన్ని తెలుపుతున్నాయి బూదిరంగు చిన్న చిన్న గళ్ళకోటు తొడుక్కున్నారు తెల్లటి ధోవతి గూడ కట్టుకట్టారు తల మీద నల్ల టోపి ఉంది కళ్ళకు అద్దాలు పెట్టుకున్నారు

"ఏ వూరు పోతన్నారు బాబయ్యా ?"

"మైసూరు"

"ఎగ్జిబిసన్ను చూత్తానికా బాబయ్యా ?"

"కాదయ్యా, మా వూరే మైసూరు ఏదో పని మీద బెంగుళూరు వచ్చానంతే" అంటూ జేబులో నుండి నల్లటి పొడుండబ్బి తీసి, ఒక్క పట్టు నశ్యం వేసుకొని, జేబురుమాలుతో ముక్కు తుడుచు కున్నారు బండిలో ఒక వారగా ముడుచుకొని కూర్చొని, మోకాళ్ళ మీద తలదాచుకొని వెక్కుతున్న పిల్లవేపు తిరిగి.

"మీరా, ఇలా చూడమ్మా, ఈ డబ్బి మీద ఎంత మంచి బొమ్ముందో" అన్నారు, పొడుండబ్బి చూపుతూ మీర వెక్కుతూనే తల పైకెత్తి చూసింది మొహమంతా కన్నీళ్ళతో తడిసిపోయింది చెదరిన ముంగురులు ముఖం మీద పడి, చెంపలకు అంటుకు పోయాయి కళ్ళు రెండూ ఎర్రగా ఉన్నాయి

మీర, డబ్బి మీదున్న, రథానికి కట్టిన జోడు గుర్రాల బొమ్మవేపే చూస్తూ ఉంది

"బాగుంది కదూ ?"

మీర బదులు చెప్పకుండా, చేతులతో మొహాన్ని కప్పుకొని ఏడవ సాగింది కృష్ణయ్యగారు విసుగ్గా

"ఏడవొద్దని ఎన్నిసార్లు చెప్పాలి ఇక ఏడ్చా వంటే నిన్నిక్కడే వదలేసి, నే నొక్కణ్ణే మైసూరు వెళ్ళిపోతానంతే !" అన్నారు

మీర భయం భయంగా ఆయన వేపుచూస్తూ వచ్చే ఏడుపును బలవంతాన ఆపుకుంది ఇదంతా గమనిస్తున్న జటకా సాయేబు

"ఎందుకయ్యా, చిన్నమ్మ ఏడుత్తది ?" అన్నాడు

"ఏమిటో తెలీదు" అంటూ కృష్ణయ్యగారు మౌనంగా కూర్చున్నారు బండి స్టేషను చేరేదాకా మీర ఏడుస్తూనే ఉంది కృష్ణయ్యగారు బండి దిగి, మీరను ఎత్తుకుని క్రిందికి దింపారు బండి వాడికి కిరాయి ఇచ్చి పంపేసి టికెట్టు తేవడానికి వెళ్ళారు మీర కూడా ఆయన వెనకనే బయలు దేరింది అది చూసి కృష్ణయ్యగారు

"నాతో రాకు సామాను చూస్తూ అక్కడే నుంచో" అని చెప్పి వెళ్ళి టికెట్ కోసం క్యూలో నుంచున్నారు అంతా సందడిగా ఉంది అది చూసి మీర తన ఏడుపు కూడా ఆపింది చుట్టూ ఉన్న మనుష్యుల వేపు భయంగా చూస్తూ పెదనాన్నవేపు చూస్తోంది ఆయన భయపడ వద్దని కనుసన్న లతో సమాధానం చెపుతున్నారు మీర చుట్టూ ఒక గోనెసంచీ గిన్నెలు, పడక చుట్ట, రెండు ట్రంకు పెట్టెలు, ఓ బుట్ట ఉన్నాయి కృష్ణయ్య గారు టికెట్టు తీసుకొనివచ్చి "కూలి కావాలా, కూలి" అంటూ మీరని బెదిరిస్తున్న కూలి వాళ్ళను పంపేసి, ఓ కూలివాడికి సామాను అప్పగించారు

సామాను రైల్లో పెట్టి, మీరకు కూర్చోవడానికి చోటుచేసి ఆ పిల్లను కూర్చోపెట్టి

"ఆకలిగా ఉందా అమ్మా" అన్నారు కృష్ణయ్య గారు

"ఊ చాలా ఆకలిగా ఉంది"

"సరైతే ఇక్కడే కూర్చో భయపడక నేను వెళ్ళి కాఫీ, టిఫిన్ తెస్తాను" అంటూ దిగి వెళ్ళారు మీర ఆయన వెళ్ళిన వేపే చూస్తూ కూర్చుంది పావు గంట దాటాక రెండు ఇడ్డెన్లు, ఒక గ్లాసు కాఫీ తెచ్చి

"తినమ్మా" అన్నారు మీర గబగబా తినసాగింది

ఎదురు సీటులో కూర్చున్న ముసలాయన, తను కప్పుకున్న పచ్చ శాలువాను మరింత గట్టిగా లాక్కొంటూ

"మీ అమ్మాయేనాండి ?" అని అడిగాడు

"కాదండి మా తమ్ముడి కూతురు"

"పిల్ల భలే ముద్దుగా ఉంది మొహంలో మహాలక్ష్మి కళ ఉంది!" అన్నాడాయన.

ఆయన మాటల్లో ఉత్ప్రేక్ష ఏమీ లేదు మీర ముతగ్గా ఉన్న పసుపురంగు ముక్కాల జాకెట్టు వేసుకొని, అక్కడక్కడ టక్కు కుట్టు పడిన గీతల పరికిణీ కట్టుకుంది అసలే ఉంగరాల జుత్తేమో, తల దువ్వుకోక పోవటం వల్ల గాబోలు జుత్తంతా చిందర వందరగా, భుజాల మీద, మెడ మీద పడి ఉంది చేతుల్లో ఒక జత వెండి గాజులు మెడలో ఎర్రపూసల దండ ఉన్నాయి ఇలాంటి దుస్తులు వేసుకున్నా, ఆ పిల్ల మొహంలోని కళ చెరగలేదు తీర్చి దిద్దినట్టున్న ముక్కు, కోమల మైన కపోలాలు, కాస్త లావనిపించే పెదవులు, అన్నిటికన్నా మిన్నగా, చిలిపితనం స్వాభిమానాలను వెదజల్లే కళ్ళు, ఆ పిల్ల నిస్సందేహంగా అందమైన పిల్లే అని చాటుతున్నాయి అప్సరసల కోవకు చెందక పోయినా ఒక విధమైన సున్నితాకర్షణ చూపరులను ఇట్టే ఆకర్షిస్తోంది

ఇక రైలు బయల్దేరుతుందనగా, బూడిద రంగు కోటు తొడుక్కొని, చేతి సంచితో ఒకా యన గబగబా వచ్చి పెట్టెలో ఎక్కారు కృష్ణయ్య గారిని చూసి,

"ఓహో నమస్కారం ఎక్కడి దాకా వెడు తున్నారు ?" అని అడిగారు

"మైసూరికి, వాపస్ పోతున్నాను"

"అంతా విన్నానండి పాపం, మీ తమ్ముడు పోయారట ఏమైందేమిటి ?"

"నిమోనియా వచ్చి పోయాడు."

"ఎన్ని రోజులయింది ?"

"అప్పుడే ఓ పది రోజులయిందండి"

"పాపం, చాలా ఘోరం జరిగిందండి ఇంకా చిన్న వయస్సు" అంటూ దగ్గరగా వచ్చి, "కాస్త చోటిద్దురూ, ఇక్కడే మద్దూరులో దిగిపోతాను" అన్నారు.

కృష్ణయ్యగారు కొద్దిగా జరిగి చోటిచ్చారు. ఆయన, అక్కడ కూర్చొని బాధపడుతూ

"పాపం పెళ్ళాం పిల్లలగతి ఏమిటండి ఇప్పుడు" అన్నారు.

"పెళ్ళాం పుణ్యం చేసుకుంది నరసింహయ్య గారు ఆమె కళ్ళు మూసి అర్నెల్లవుతోంది ఇక ఈ ఒక్క పిల్లే ఉంది వాళ్ళింటిపేరు నిలపడానికి"

"అయితే ఈ అమ్మాయి బాధ్యతంతా మీదే నన్నమాట"

"అవును మరి ఇక ఎవరున్నారు చెప్పండి"

"అంతేలెండి మీకు మొగపిల్లాడు కొడుకులే గదా వాళ్ల మధ్య కూతురిగా పెరుగుతుంది' అని తన మాటలనే వింటూ మౌనంగా కూర్చున్న మీరవేపు తిరిగి

"ఏ పేరమ్మా" అని అడిగారు

"మీర"

"మొహం ఎంత కళగా ఉందో. చూశారా ?"

(ఇంకా ఉంది-వచ్చే సంచిక)

అపస్వరం

కృష్ణయ్యగారు నవ్వుతూనే కోరికం విసుగ్గా "కళ సంగతి దేవుడెరుగు ముందు మరికిపేరు కుంది" అన్నారు అందరూ నవ్వారు మీర సిగ్గు, ఆ సమాధానాలతో ఇబ్బందిగా చిరునవ్వు నవ్వి కిటికీ వేపు తిరిగింది

మీర రైలు ప్రయాణం చేసి ఎరుగదు ఇపుడు హాయిగా ప్రయాణపు ఆనందాన్ని అనుభవిస్తోంది పరిగెత్తుతున్న చెట్లు, తేలుతున్న మబ్బులు, ఎగిరే పక్షులు,— వీటిని చూస్తూ తన్మయం చెందింది అలాగే కళ్ళు మూసుకొని జోగుతోంది కళ్ళు తెరచేసరికి, రైలు మద్రాసు సమీపించింది నరసింహయ్యగారు సంచి తీసుకొని క్రిందికి దిగారు ఐదు నిమిషాల్లో తిరిగి వచ్చి రెండు నారింజపళ్ళు, బిళ్ళల పొట్లం మీరకిస్తూ "తీసుకో పాపా" అన్నారు

మీర తీసుకోకుండా పెదనాన్నవేపు చూసింది

"చూశారా కృష్ణయ్యగారూ, చిన్న తనంలో ఎంత ప్వాభిమానమో ?" అన్నారు, నరసింహయ్య గారు

"తీసుకో తల్లీ, పరవాలేదు" అని కృష్ణయ్య గారు చెప్పాక, మీర పళ్ళు బిళ్ళలు తీసుకుంది.

రైలు పదకొండున్నరకు మైసూరు చేరు కుంది

జటకా చామరాజపురంలోని అగ్రహారపు ఇళ్ళల్లో ఒక దాని ముందు ఆగింది పరిచయంలేని ఇంటిని చూసి భయపడింది, మీరా ఇంటిముందున్న విశాలమైన ఆవరణంలో రెండు కొబ్బరి చెట్లు ఒక పారిజాతపు చెట్టు, రెండు నందివర్ధనపు చెట్లు తప్ప మరేమి లేవు మిగతా భాగమంతా ముళ్ళు, రాళ్ళు, రప్పలతో నిండి ఉంది

ఇంటి ముందు బండి ఆగిన శబ్దం వినపడగానే అప్పుడే భోజనం ముగించి చాప మీద నడుం వాల్చ బోతున్న కమలమ్మగారు, కిటికీ వద్దకు వచ్చి చూశారు ముందు కృష్ణయ్యగారు బండిలోంచి దిగారు తరువాత వెండి పారిజేబులు వేసుకున్న రెండు చిన్న పాదాలు కనబడ్డాయి వాటిని చూడ గానే కమలమ్మగారి కనుబొమలు ముడిపడ్డాయి కృష్ణయ్య మీరను ఎత్తుకొని దింపారు బండివాడు సామానులు తెచ్చి ఇంటిలో పెట్టి వెళ్ళి పోయాడు

మీర ఏమీ తోచక తలుపు దగ్గరే నుంచుంది కృష్ణయ్యగారు లోపలికి వెడుతూ వెనక్కి తిరిగి చూశారు మీర తలుపు దగ్గరే ఆగిపోవటం చూసి మృదువుగా

"లోపలికిరా తల్లీ, అన్నం తిందువుగాని" అన్నారు

మీరకు తన ఇల్లూ, తల్లీ, తండ్రి గుర్తుకు వచ్చారు కాబోలు కళ్ళు నులుపుకుంటూ ఏడవ సాగింది కృష్ణయ్యగారు, భార్య మొహంలోని అసమాధానపు ఛాయలను, చూసినా చూడనట్టే

"కమలా, మీర ఏడుస్తోంది, కాస్త చూడు" అన్నారు

కమలమ్మ గారికి మీర ఆగమనం ఏమాత్రమూ ఇష్టంలేదు ఊరారా కచేరిలో హెడ్ గుమాస్తాగా పని చేస్తున్న కృష్ణయ్యగారికి ఉన్న ఆస్తల్లా ఆ ఒక్క ఇల్లే నలుగురు కొడుకులకూ తగిన చదువులు చెప్పించటమే, ప్రయాసగా ఉంది ఈలాంటి పరిస్థితుల్లో ఇంకో మనిషిని భరించ వలసి రావటం ఆమెకు కష్టమనిపించింది కాని భర్త మాటను తీసివేయలేక, మీర దగ్గరగా వచ్చి, కొంగుతో మీర కన్నీరు తుడిచి, తల నిమురుతూ,

"ఏడవకమ్మా, ఆకలేస్తోందా ? అన్నం తిందూ గానిరా" అన్నారు

కమలమ్మగారు ఇద్దరికీ కంచాలు పెట్టి అన్నం వడ్డించారు మీరు, అప్పుడప్పుడూ వెక్కుతూ, మెమ్మదిగా అన్నం తినసాగింది కమలమ్మగారు, రెండు మూడ సార్లు, అర్థ గర్భితంగా, భర్తవేపు చూసినా, మీర ఎదుట ఏమీ మాట్లాడటం ఇష్టం లేక, కృష్ణయ్యగారు, ఏకాంతంగానే, భోజనం కానిచ్చారు భోజనం కాగానే, పక్కవేసి మీరను పడుకో బెట్టారు

"నే నిక్కడి కెందుకొచ్చాను ? ఇక ఇక్కడే ఉండాలా ?" అని ఆలోచించసాగింది మీర ఆలో చనలకు ఒక రూపం ఏర్పడక మునుపే, నిద్రాదేవి ఆ పసిదానిని, తన ఒడిలోనికి తీసుకుంది

కృష్ణయ్యగారు విశ్రాంతిగా కూర్చొని, తాంబూల సేవనకు ఉపక్రమించగానే, కమలమ్మగారు అక్కడే వచ్చి కూర్చొన్నారు

"అది కాదండీ, మనముండే పరిస్థితుల్లో ఇంకో మనిషిని భరించగలమా అని ? ఈలా చేశా రేమిటి" అన్నారావిడ స్వయానా తమ్ముడి కూతురు తల్లీ తండ్రి లేని అనాథ మీర పరిస్థితి ఆయన హృదయాన్ని ద్రవింప చేసింది ఆ దుఃఖంలో కటువుగా,

"అయితే అమ్మాయిని అడవిలో పారేసి రావాలని నీ ఉద్దేశమా ?" అన్నారు

"అలా అన్నానా నేను ? ఇంకేదైనా ఏర్పాటు చేయొచ్చుగా"

"ఇదిగో కమలా, ఒక్క మాట చెబుతాను వింటావా ? లక్కడి విషయాలన్నీ నీకూ తెలుసు మీర తల్లి చనిపోయినపుడే, వాళ్ళ పుట్టింటి వాళ్ళె వరూ రాలేదు కదా తమ కన్నబిడ్డ పోయినపుడే రానివాళ్ళు, ఇప్పుడు వస్తారంటావా ? ఎంత కాదన్నా మీర నా తమ్ముడి కూతురు చూడవలసిన బాధ్యత నాదే ! నీ చెల్లెలి బిడ్డే ఈ పరిస్థితుల్లో ఉంటే ఏం చేసే దానివో ఒక్కమారు ఆలోచించు మనకు కారు, రేడియోలు పెట్టుకునే స్తోమత లేక పోయినా, రెండు పూటల భోజనానికి కొదువ లేదు నలుగురు కొడుకుల మధ్య మీరా ఓ కూతు రనుకో ఇంత కన్నా ఇంకేమి చెప్పలేను"

"ఇప్పుడలాగే అంటారు ఆడపిల్లల బాధ్యత అంత సులువుగా తేలిపోయి మంచి సంబంధం చూసి పెళ్ళిచేయొద్దూ ?"

"నిజమే ఆ విషయం నాకూ తెలీక పోలేదు కాని ఇప్పటి నుండి ఆలోచించి బుర్ర బద్దలు కొట్టుకో నక్కరలేదు ఆ తలగడ ఇలా పడేయ్ కాస్త పడుకుంటాను"

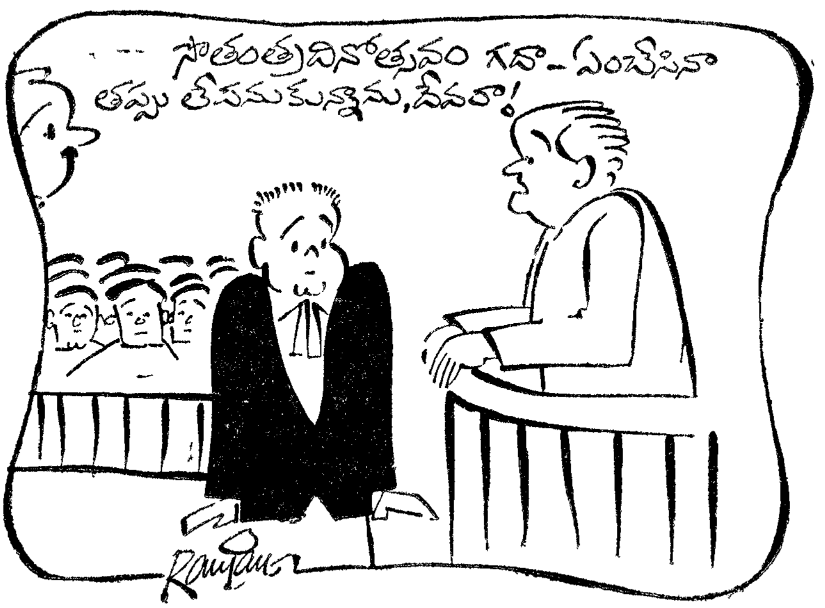
ఇక అంతటితో ఆ ప్రసంగం పూర్తయింది.

మీర నిద్రలేచేసరికి, మధ్యాహ్నం నాలుగు గంటలయింది పక్క మీద లేచి కూర్చొని, కల వరంతో చుట్టూ చూసింది తనెక్కడుందో తెలుసు కోవటానికి, కాస్సేపు పట్టింది లేచి, లోపలికి వెళ్ళే ధైర్యం లేక, అలాగే కూర్చుంది కమలమ్మ గారిపై మీరకు ప్రేమలాటిదేమీ కలుగలేదు ఆమె ఎర్రటి ఛాయ, భారీ విగ్రహం, మొహానికి పెద్ద అనిపించే చెవులు, చిన్నవైనా, తీక్ష్ణమైన కళ్ళు, కొద్దిగా ఎత్తుగా ఉన్న పళ్ళు, లావనిపించే పెదవులు, దూరానికి అందంగానే కనిపించినా, దగ్గరగా చూస్తే, విచిత్రంగా అనిపించి, మీరకు ఆమె పట్ల ఓ రకమయిన భయాన్ని కలిగించాయి.

గడియారంలో నాలుగుమువ్వావు లవుతుండగా, 8, కుర్రాడు, చేతిలో సంచి పట్టుకొని "అమ్మా" అంటూ లోపలికి వచ్చాడు మీరను చూడగానే చటుక్కున ఆగిపోయి, ఎవరా అని మీరవైపే కాస్సేపు చూసి, గుర్తుకొచ్చినట్టు

"నువ్వు మీరవుకదూ ?" అన్నాడు

మీర బదులు పలుకలేదు. అతనెవరో గుర్తుకొ

రాలేదు మీరకు. శ్రీపాదు ఎక్కువ మాట్లాడకుండా లోపలికి పోయాడు. కమలమ్మగారు కాఫీ వేడి చేస్తున్నారు. శ్రీపాదు కమలమ్మగారి ఆఖరి కొడుకవటం వల్ల కాస్త గారాబం ఎక్కువ. తల్లి దగ్గర కూర్చొని

"అమ్మా, అమ్మా, ఆ వచ్చింది మీర కదమ్మా?" అన్నాడు ముద్దులు గుడుస్తూ.

కమలమ్మగారు తాత్సారంగా, "అవును, వచ్చింది మీరేగాని, లేచిందేమో కాఫీకి పిలు. అలాగే మీ నాన్నగారు లేచారేమో చూడు" అన్నారు. శ్రీపాదు వెళ్ళి చూసేసరికి కృష్ణయ్యగారింకా లేవలేదు. శ్రీపాదు మీర కూర్చున్న చోటికి వచ్చి,

"అమ్మ పిలుస్తోంది" అన్నాడు.

"నువ్వు శ్రీపాదువా, శ్రీహరివా ?"

"నువ్వే చెప్పుకో చూద్దాం"

శ్రీపాదు కొంటెగా నవ్వాడు. శ్రీపాదు, మీరకన్నా మూడు నెల్లు పెద్ద. ఇంతకు ముందు చూసినపుడు అతడు తనంత పొడుగే ఉండేవాడు. ఇప్పుడు తనకన్నా పొడుగ్గా ఉన్న అతన్ని చూసి శ్రీహరే అయ్యుండాలి అనుకుంది మీర.

"నువ్వు శ్రీహరివి కదూ ?"

శ్రీపాదు పెద్దగా నవ్వేశాడు.

"కాదు, నేను శ్రీపాదును. పాతక్క పెళ్ళిలో మనిద్దరం చెట్టెక్కి జాంకాయలు కోసుకుతిన్నాం. అప్పుడే మర్చి పోయావా ?"

"అవును మర్చిపోయాను" అని మీరు అంటూండగానే, శ్రీపాదు అన్నయ్యలు, శ్రీహరి, గోవిందు లోపలి కొచ్చారు. శ్రీపాదు శ్రీహరిని చూపించి "అదిగో, శ్రీహరి" అన్నాడు. మీర ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. పాతక్క పెళ్ళిలో తెల్లగా ముద్దుగా ఉన్న అతని మొహం ఇప్పుడు స్ఫోటకపు మచ్చలతో నిండి పోయింది. శ్రీపాదు తనవేపు చూపించగానే, శ్రీహరి సిగ్గుతో, పుస్తకాన్ని మొహానికి అడ్డంగా పెట్టుకొని లోపలికి వెళ్లి పోయాడు. తన మొహం మీదున్న మచ్చలవల్ల శ్రీహరి కొత్తవాళ్ళెదుట పడటానికి సిగ్గుపడేవాడు. గోవిందు తల్లిలా పొడుగ్గా, తండ్రిలా నల్లగా ఉండేవాడు.

మీర కాఫీ తాగుతూండగా, కృష్ణయ్యగారి పెద్ద కొడుకు గోపాలం లోపలికి వచ్చాడు. అతనికి పదహారేళ్ళుంటాయి. ఎస్సెల్సీ, చదువుతున్నాడు. అప్పుడే కృష్ణయ్యగారికన్నా ఎత్తుగా పెరిగిన గోపాలాన్ని చూసి, తను చాలా పొట్టి అనుకుంది మీర. నలుగురు అన్నదమ్ముల్లో గోపాలం అంటేనే ఎక్కువ ఇష్టం కలిగింది మీరకు. తల్లిలా ఎర్రగా ఉన్న ఛాయ, జాలి, కొంటెతనంతో నవ్వుతున్న కళ్ళు, నల్లటి జుత్తు, ప్రసన్న వదనం, స్నేహమయి మీర హృదయాన్ని దోచుకొన్నాయి. అతడిని పలకరిద్దామనుకొన్నా, బదులు పలకకపోతే ఎలా, అన్న శంకతో మౌనం వహించింది.

కాని గోపాలం నవ్వుతూ, దసువుగా, "అప్పుడే నన్ను మర్చి పోయావటే, మీరా ?" అని మీర పొట్టి జడను లాగాడు. మీరకు నొప్పి కలిగినా, పైకి కనిపించనీయలేదు. కాని అప్పుడే లోపలికి వచ్చిన కృష్ణయ్యగారు, ఈ దృశ్యాన్ని చూసి—

"ఒరే, అలా లాగకు. ఏడుస్తుంది" అని కసిరారు. గోపాలం చిన్నబుచ్చుకున్నాడు. మీర అతన్ని చూసి

"నాకేమి నొప్పవలేదు, పెదనాన్నా" అంది.

గోపాలం అర్థమైనట్టుగా కృతజ్ఞతతో నవ్వాడు.

మరునాటి రోజు కృష్ణయ్యగారు మీరని, ఇంటికి అరమైలు దూరంలో నున్న కాన్వెంటుకు తీసుక వెళ్ళారు. హెడ్మిస్ట్రెస్ గదిలోకి వెళ్ళేటపుడు మీర మనసులో ఏదో దిగులుగా ఉంది.

అద్దాలు పెట్టుకున్న, హెడ్మిస్ట్రెస్, కుర్చీలో కూర్చొని ఏవో కాగితాలు చూస్తున్నారు. కృష్ణయ్యగారు లోపలికి రాగానే, తలెత్తి, ప్రశ్నార్థకంగా, ఆయనవేపు చూశారు. చాకలెటు రంగు లంగాతో ఒక్కొని, తల మీద ముసుగు వేసుకున్న, ఆమెను చూసి, మీర భయపడింది.

"కూర్చోండి. ఏమి కావాలి ?"

"మా అమ్మాయిని, అయిదవ తరగతిలో చేర్చాలి"

ఉపాధ్యాయుడు : ఏరా గోపీ! నీ ఉన్న భూమేదిరా?

గోపీ : హైదరాబాదులోని విక్టోరియా హాస్పటల్

సురేందర్ రెడ్డి (హైదరాబాద్)

* * *

భిక్షగాడు : అమ్మా! మూగవాడను భిక్షం పెట్టండి.

అమ్మ : నాకు చెవుడు నీకు భిక్షం పెట్టను

పి. సుబ్రహ్మణ్యం (కీళపట్టు)

"సర్టిఫికేటు తెచ్చారా ?"

"ఊ"

ఆమె లేచి బీరువాలో నుండి, అప్లికేషన్ ఫారం తీసి ఇచ్చారు.

"దీనిని నింపి, ఫీజు కట్టేయండి" అన్నారు.

కృష్ణయ్యగారు ఫారం నింపి, ఫీజు కట్టి, రసీదు తీసుకున్నారు.

"మీరా సాయంత్రం క్లాసు వదలగానే, ఇంటికి వచ్చేయి. గోవిందున్ని పంపిస్తాను" అని చెప్పి వెళ్ళి పోయారు. అక్కడే ఉన్న బంట్రోతు ఐదవ తరగతిలో మీరని వదలి వెళ్ళి పోయాడు.

మీర లోపలికి రాగానే ఒరం [illegible] తలెత్తి చూశారు.

"ఇలా రా అమ్మాయ్"

మీర వెళ్ళి టేబుల్ దగ్గర నిల్చొంది.

"నీ పేరేమిటమ్మా ?"

"మీర"

[illegible] బి. ఎ. టీ. [illegible] ?"

"ఆ"

సిస్టర్ సుద్ద ముక్క ఇచ్చి "ఏదీ బోర్డు మీద రాయి చూద్దాం" అన్నారు. మీర మునివేళ్ళ మీద నిలబడి బోర్డును అందుకొని వ్రాసింది.

"గుడ్, ఈ పాఠం చదువు" అంటూ తన చేతిలోని ఇంగ్లీషు పుస్తకాన్ని ఇచ్చారు, సిస్టర్. మీర ధైర్యంగా తప్పులు లేకుండా చదివేసింది.

"రాజేశ్వరీ, ఈ అమ్మాయికి నీ ప్రక్క చోటు ఇవ్వు"

రెండు జడలు వేసుకొని, ఎర్రరిబ్బన్లు కట్టుకున్న పిల్ల పక్కకు జరిగి మీరకు చోటిచ్చింది. కొత్తమ్మాయిని పరిచయం చేసుకోవాలని, ఆత్రంగా ఉంది రాజేశ్వరికి. టీచరుకు వినబడకుండా మెల్లిగా

"నీ పేరేమిటి ?" అంది.

"మీర"

"మీ ఇల్లెక్కడుంది"

"ఇక్కడే కొంచం దూరంలో"

"రాజేశ్వరీ, మీరా, మాట్లాడకండి" టీచర్ హెచ్చరించారు.

ఇంటిబెల్లు కొట్టగానే, అందరూ బయటికి వచ్చారు. రాజేశ్వరి ఇంటి నుండి నౌకరు, సైకిల్ తీసుకుని వచ్చాడు. రాజేశ్వరి పందిని సైకిలు పిడికి తగిలించి, రాజేశ్వరిని సైకిలు సీటు మీద కూర్చోబెట్టుకుని, సైకిల్ నడిపించుకుంటూ వెళ్ళాడు. "టా టా" అంటూ చెయ్యూపింది రాజేశ్వరి.

అరగంట దాటాక గోవిందు, కాళ్ళీడ్చుకొంటూ రావటం కనిపించి "హమ్మయ్యా" అనుకుంది మీర. ఇంటికి వెడుతూ అన్నాడు.

"దారి బాగా గుర్తుంచుకో మీరా. రేపటి నుండి నువ్వొక్కతివే రావాలి. ఎవరైన స్నేహితులు దొరికారా ?"

"ఊ, రాజేశ్వరి"

"ఓ— ఆ రెండు జళ్ళ అమ్మాయి కదూ ? నౌకరుతో సైకల్ మీద వెడుతుంది"

"అవునవును నీకెలా తెలుసు ?"

"మన వీధిలోనే ఉందిలే వాళ్ళిల్లు. వాళ్ళ నాన్న లెక్చరరు. మేమంతా 'బొంబాయి బొండా' అని పేరెట్టాము ఆ అమ్మాయికి"

మీర ఇంటికి రాగానే కృష్ణయ్యగారు బడిలో జరిగిన విశేషాలు సంగతంతా అడిగి తెలుసుకున్నారు. మీర ఎంతో ఉత్సాహంగా అన్నీ చెప్పింది. కృష్ణయ్యగారు గర్వంతో మీర తెలివితేటలను, భార్యతో చెవుతూ, మెచ్చుకున్నారు. కమలమ్మగారు, మొహం నల్లగా చేసుకొని అక్కడి నుండి వెళ్ళి పోయారు.

"మీరా, [illegible]" శ్రీపాదు మీర చెయ్యి పట్టుకొని లాగాడు.

"వెళ్ళమ్మా, ఆడుకో" అన్నారు కృష్ణయ్యగారు. వెంటనే, మీరా, శ్రీపాదు పరిగెత్తుకుంటూ బయటికి వెళ్ళారు.

(సశేషం)

అతిలోకశక్తి

పరిశోధకునికి సహకారం

(ఆంధ్ర దేశంలోని ఒక సుప్రసిద్ధ భౌతిక శాస్త్రోపాధ్యాయులు, వ్యాసకర్త, సాహిత్యాభిమాని "అతిలోక శక్తి" మీద చిన్న "పరిశోధన" జరపాలని నిశ్చయించుకున్నారు. క్రింది ప్రకటన వారి "పరిశోధన"కి తోడ్పడగలదు కాబట్టి పాఠకుల సహకారం కోరుతున్నాము!

పరిశోధకులు కోరినట్లు, జవాబులు పంపే వారందరూ కవర్లపైన—

పరిశోధకుడు
"అతిలోక శక్తి"
ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక
7. తంబుచెట్టి వీధి
మద్రాసు—1

—అని వ్రాయాలి! రచనలు తిప్పి పంపే అవకాశం లేదు కాబట్టి స్టాంపులు పంపవద్దని మనవి; ఈవిషయమంలు రచయితలతో మేము ఏ విధమైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలూ జరుపలేము

సంపాదకుడు
ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక)

కారణముతో పనిలేక ఏదో శక్తి వల్ల జరిగే కార్యాలు అతిలోక-లోక సాధారణము కాని-శక్తి వల్ల జరుగుతాయని మన వారిలో నమ్మకాలున్నాయి. మంత్రము, దయ్యము, తపోబలము, యోగము, గ్రహబలము వంటివి అతిలోక కారణాలు, వాటిశక్తి అతిలోకశక్తి. ఇతర దేశీయులంతా ఈ శక్తి మీద మన దేశీయులకున్నంత ప్రగాఢ విశ్వాసము లేదు. మాకు పాఠకుల అభిప్రాయాలూ అనుభవాలూ సేకరించి అతిలోకశక్తిని గురించిన వ్యాఖ్యానము కొంత ఉపయోగకరముగా ఉండేటట్లు జరుపవలెనని ఉన్నది. ఆ సదుద్దేశ్యముతో ఈ దిగువ నిచ్చిన ప్రశ్నలకు అంకెలతో వరుసగా సమాధానాలు పంపండని అనుభవజ్ఞులను కోరుతున్నాము. నిశ్చమైన సమాధానాలనే క్లుప్తముగా వ్రాయండి అని ప్రార్థన, సమాధానాలు సత్యాన్వేషణ కోసమే కనుక అన్నీ ప్రచురించే అగత్యముండదు. సారాంశమును వివరించుటే-విమర్శించుట కాదు-మా ఆశయము. సత్యమే జయం.

1. అతిలోకశక్తి వల్ల కార్యసాధన అవుతుందని మీారు నమ్ముతారా?

2. మీా నమ్మకమునకు సాక్ష్యమేమి?

3. కార్యసాధనమునకు లౌకిక యత్నము కాక అతిలోకశక్తి సాధనయుక్తమైనదని మీా నమ్మకమా?

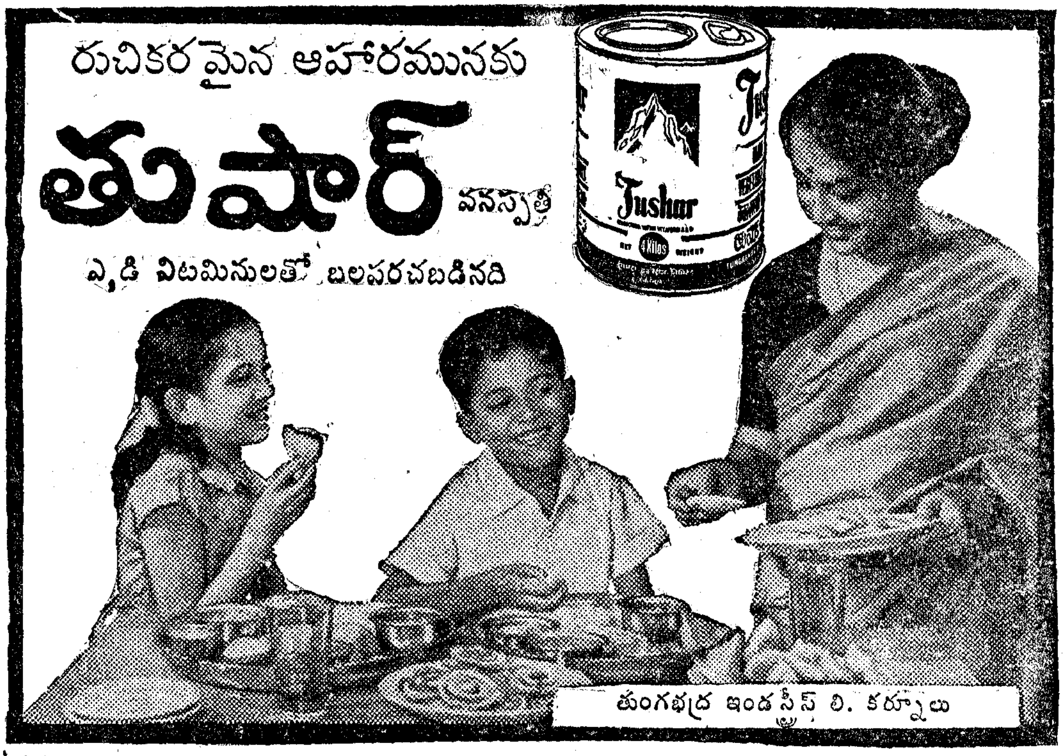
4 అతిలోకశక్తిని అందరూ సంపాదించ వీలువున్నదా? ఏ దారి వల్ల నంటారు?

5. అతిలోకశక్తికి హద్దులున్నవా? అవి ఏమి అని మీా ఉద్దేశ్యము?

6. అతిలోకశక్తితో మీా స్వంత అనుభవము లేవి?

జవాబు ఉత్తరముల పైన "అతిలోకశక్తి" అని స్ఫుటంగా రాయండి. ఇట్లు

పరిశోధకుడు
C/O ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

తలనొప్పినుంచి రూఢియైన నివారణ, పొందండి

అనాసిన్ చాలా గుణకారి, ఎందుకనగా అది మందుల కూడిక—అద్భుతంగా వైద్యుని ఔషధ యోగంవంటిది—శీఘ్రంగా సంపూర్ణ నివారణ గలిగిస్తుంది.

- అనాసిన్‌లో. శీఘ్రంగా నొప్పిని పోగొట్టే అధిక నొప్పినివారక ఔషధం గలదు.
- అనాసిన్. జ్వరమును తగ్గించును.
- అనాసిన్, తలనొప్పిని కలిగించే సామాన్యకారణమైన నరముల బిగువును సడలించును.
- అనాసిన్, తరుచుగా నొప్పిని, జ్వరమును అనుసరించే నీరసమును తొలగించును.

Registered Users: GEOFFREY MANNERS & CO. LTD.

3 బిళ్లలు 13 న.పై. మాత్రమే

అనాసిన్

చాలా మంచిది ఎందుకనగా అది

4 విధాల చర్యజరుపును

పసి మనసులు

మద్దులూరు వెంకటరమణారావు

తెల్లవారేసరికి నిద్రలేచిన రాము, ఖాళీగా ఉన్న రెండవ భాగాన్నెవరో బాగుచేయడం చూచి, వంట గదిలో ఉన్న తండ్రి దగ్గరకు వెళ్ళి "ఎందుకు నాన్నా! ఆ ఇల్లు బాగుచేస్తున్నారు ?" అని ప్రశ్నించాడు

"ఎవరో ఆ ఇంట్లో వచ్చి ఉంటారట బాబూ" జవాబిచ్చి తన వంట పనిలో మునిగి పోయాడు తండ్రి

"వాళ్ళు ఏం పని చేస్తారు నాన్నా ?"

"పోలీసు పని చేస్తారట" ముక్తసరిగా జవాబిచ్చి తన పని తాను చేసుకోసాగాడు కృష్ణమూర్తి

ఆ జవాబుతో రాము మౌనం వహించాడు మెల్లిగా బయటకు వచ్చి మంచం మీద కూర్చుని ఇల్లు బాగు చేస్తున్న ఆ పనివాళ్ళని చూస్తూ ఉండి పోయాడు రెండు నిమిషాలలా కూర్చుని తిరిగి వంట గదిలో ఉన్న తండ్రి దగ్గరగా వెళ్ళి కూర్చున్న రాముని చూచి "ఏమిట్రా ప్రొద్దెక్కలా ? ముఖం కడుక్కోనిరా, కాఫీ త్రాగుదువుగాని" అని ఆవిర్లు ఎత్తున్న నీళ్ళలో కాఫీపొడి ఒక చెంచాతో తీసి వేశాడు

"వాళ్ళనిక్కడకు రానివ్వమాకు నాన్నా !"

"ఎవంగి ? !" ఆశ్చర్యంగా కొడుకు ముఖం చూచి, "ఛీ ! ఒద్దికు వచ్చే వాళ్ళనా ? !" మరీ ఆశ్చర్య పోయాడు కృష్ణమూర్తి గిన్నె మీద మూత పెట్టి తిరిగి రామును చూస్తూ "ఎందుకని రామూ ! వాళ్ళు వస్తే ఏం ?" ప్రశ్నించాడు.

"వాళ్ళు మనుషుల్ని కొడతారు వాళ్ళు మంచి వాళ్ళు కాదు నాన్నా" రాము స్వరం తడబడింది. ముందున్న పొయ్యిని చూస్తూ జవాబిచ్చాడు

పోలీసుల మీద ఈ అభిప్రాయం తన కొడుక్కి ఎలా ఏర్పడిందో అర్థం కాలేదు కృష్ణమూర్తికి వాళ్ళెవరో ఇక్కడకు వచ్చి కాపురముంటారంటే యింట్లో సంతోషమయింది తనకు పొరుగు సందడిగా ఉంటారు గదా అని తోడులేక ఒంటరిగా ఉంటున్న తన కొడుకు వాళ్ళతో కలిసి సంతోషంగా ఉంటాడు కదా అనుకున్నాడు కాని రాము వ్యవహారం తన ఆలోచనకు పూర్తి విరుద్ధంగా ఉన్నది వాళ్ళతో కలిసి మెలిసి ఉండటం ఉండక పోవడం తర్వాత సంగతి ఎక్కువ మనస్పర్థలకు కష్టం

కరిగించేటట్లు ఎక్కడ ప్రవర్తింటుతాడో నన్న విషయం గుర్తుకు వచ్చి ఆవేదన చెందాడు కృష్ణమూర్తి ఏవిధంగానైనా వాళ్లమీద ఏర్పడ్డ ఈ దురభిప్రాయం తన కొడుకునుండి మార్చక పోతే ముందు ముందు అసభ్యంగా ప్రవర్తించి అందరి మనసులూ కలుషితం చేయవచ్చు

తెచ్చుకున్న నవ్వు నవ్వుతూ "అందరినీ వాళ్లెందుకు కొడ్తారు ? దొంగతనాలు చేసేవాళ్లను మాత్రం దండిస్తారు వాళ్ల నామాత్రం దండించకుంటే ఆ దొంగలు మనల్ని బ్రతుకనిస్తారా ? అల్లరిపిల్లలను బడిలో నేను కొట్టడంలా ? అంత మాత్రాన నే నందర్నీ కొట్టేవాడి నౌతానా ?"

తండ్రి మాటలు రాము హృదయాన్ని తృప్తిపర లేకపోయినవి తన మనసులోని భావాలను తండ్రి కెలా తెలియజేయాలో అర్థంగాలేదు తన జవాబుకై ఆసక్తితో తన ముఖంలోకి చూస్తున్న తండ్రికి నిరాశనే మిగిల్చి నిశ్శబ్దంగా దొడ్లోనికి వెళ్లాడు రాము తన భావం ఎటూ వ్యక్తపరచకుండా వెళ్ళుతున్న కొడుకు వింత ప్రవర్తనకు విస్తుపోయాడు కొద్ది క్షణాలు వాడి అమాయకత్వానికి లోలోన నవ్వుకొని అవి రేళ్ళుతున్న డికాషన్ గిన్నెను దించేసి, పాలగిన్నెను పొయ్యిమీద కెక్కించాడు

తండ్రి యిచ్చిన కాఫీ తీసుకొని త్రాగిన రాము పుస్తకాల సంచిని భుజానికి తగిలించుకొని మౌనముగా బడికి బయలుదేరాడు నిశ్శబ్దంగా వెళ్తున్న రామును చూస్తూ వాడి దీనత్వానికి జాలిపడ్డాడు కృష్ణమూర్తి

అసలు జరిగిన సంగతిది ఈనాటికి ఆ సంఘటన జరిగి సంవత్సరం పూర్తికావచ్చింది ఆనాడు ఏదో పనిమీద బజారుకు వచ్చిన రాముకు పెద్దబజారులో జనం గుమిగూడి ఉండడం చూచి అదేమిటోనని అక్కడకు వెళ్లాడు అక్కడ జరుగుతున్న కర్మకాండకు చుట్టూ చేరినవారితోపాటు తనూ నవ్వకుండా ఉండలేకపోయాడు నడివయసులో ఉన్న ఒకడు తన పై పంచెను కోకలా ధరించి ఆడవాళ్లలా కులుకుతూ, నాట్యమాడుతూ, ఏవో పాటలు పాడుతూ ఉన్నాడు అక్కడ చేరినవా రందరూ వాడిని చూచి నవ్వుతూనే ఉన్నారు ఇంతలో అటు వచ్చిన కారు ఎటు పోవడానికి దారిలేక ఆగిపోయింది జనం తొలగడానికి అయిదారుసార్లు వెలువడ్డ హారన్ మ్రోతకు జనం ప్రక్కకు తప్పుకున్నారు కాని అతను మాత్రం ఏదీ పట్టించుకోక అవే పాటలు పాడుతూ, నృత్యంచేస్తూ ఉండిపోయాడు ఆ సమయానికే అటు వచ్చిన పోలీసు తన చేతిలో ఉన్న లాఠీతో ఆ మనిషి కాళ్లమీద రెండు పర్యాయములు సత్తువకొద్దీ కొట్టాడు కుప్పగా కూలిపోయాడా మనిషి కూలిపోయినవాణ్ణి రెక్క పట్టుకుని ఒక ప్రక్కకు బరబర ఈడ్చాడు ఆగిపోయిన కారు అచోట్లు వదిలి వెళ్లిపోయింది

పోలీసు మాత్రం అతణ్ణి అంతటితో వదలి పెట్టక అనరానిమాట లంటూ కొట్టసాగాడు ఆ దెబ్బలకు తట్టుకోలేక ఆ మనిషి పెట్టిన బాధాపూరితమైన కేకలకు రాముకు దుఃఖం పొంగుకొచ్చింది భయంతో వణికిపోయాడు చుట్టూ ఒక్క క్షణం కలయజూచి, అంతక్రితం అక్కడ చేరినవారిలో ఏ ఒక్కరూ లేక తను ఒక్కడే ఒంటరిగా ఉండడం గమనించి కలవరపడిపోయాడు ఆ భయంతోనే యింటికి పరుగుతీశాడు

అనాటినుండి పోలీసులంటే రాము హృదయంలో అంతులేని భయ మేర్పడింది పోలీసు లెక్కడ కనుపించినా దూరంగా తప్పుకొంటూ ఉండేవారు కాని ఈనాడు ఆ పోలీసు వచ్చి తన ప్రక్కనే ఉంటాడన్న విషయం రాముకు చెప్పలేనంత దిగులయింది

తన తండ్రి ఎప్పుడూ అబద్ధమాడడు మరి ఈనాడు తన తండ్రి నోట ఎలా వచ్చిందా అన్నదే ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది రాముకు వూహ వచ్చినప్పటి నుండీ తండ్రిమాట కెన్నడూ ఎదురాడి ఎరుగడు ఆ కారణంచేతనే మౌనంగా ఉండిపోయాడు రాము

శనివారం ఉదయం బడికి వెళ్లి వచ్చిన తండ్రీ కొడుకులు వంటా వార్పూ ముగించుకొని బయట పంచపాళిలో కూర్చున్నారు వచ్చేవారం తను బోధించవలసిన పాఠ్యభాగములకు టీచింగ్ నోట్సు వ్రాసుకుంటూ కూర్చున్నాడు కృష్ణమూర్తి ఆ ప్రక్కనే రాము తన పాఠాలను చదువుతూ కూర్చున్నాడు అంతలో ఒంటెద్దు బండొకటి ప్రక్కవాటా వాకిలిముందు కొచ్చి ఆగింది తండ్రీ కొడుకుల చూపులు ఒక్కసారే అటుకేసి మళ్లాయి అక్కడికా ఎండి వచ్చిన కారణాన్ని గ్రహించిన యిద్దరూ ఒకరి నొకరు ఒక్క క్షణం చూసుకున్నారు రాము తన దృష్టిని తండ్రినుండి బండిమీదకు మరలించాడు

ఇరవైరెండూ, ఇరవైమూడూ సంవత్సరాల వయసులో ఉన్న పద్మావతి తన పసిబిడ్డతో బండినుండి దిగింది "అక్కాయ్! చిట్టిని నాకు యివ్వవూ ?" అంటూ అప్పుడే బండి దగ్గరకు చేరుకున్న రాము చంటిబిడ్డకై తన చేతులను చాపుతూ అన్నాడు

ఆశ్చర్యపోయి చూచింది పద్మావతి అనుకోనిరీతిగా అనాయాసంగా లభ్యమైన యీ తమ్ముడెవరా అని రామునిచూచి ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతూ తన నుండి బయటపడటానికి ప్రయత్నిస్తున్న కూతుర్ని చూచి తనలో తను నవ్వుకొంది చంకలోని బిడ్డను పైకితీసి రాము కిచ్చే ప్రయత్నంలో ఉంది అదే సమయానికి శేషయ్య సామానుబండితో అక్కడకు చేరాడు

ఆ ఎండి చప్పుడుకు వెనుకకు తిరిగిన రాము ఖాకీ నిక్కరుతో బండి ప్రక్కనే చేతిలోని సైకిలును స్టాండుపై నిలబెట్టుతూవున్న శేషయ్యను చూచి, చటుక్కున అక్కడినుండి యింట్లోకి వెళ్లిపోయాడు

బిక్కమొహం పెట్టిన ఆ చంటిబిడ్డను, విస్తుపోయి చూస్తున్న పద్మావతిని, నిరాశతో క్రుంగిపోయిన తండ్రిని లక్ష్యపెట్టకుండానే యింట్లోకి వెళ్లిపోయాడు వాళ్లను తలెత్తిచూచే ధైర్యం కూడా లేదు రాముకు రాము మనసులో ఆనాడు తన కండ్లముందు జరిగినది పదేపదే గుర్తుకు రాసాగింది ముందు గదిలో టేబిల్ ప్రక్కనే ఉన్న కుర్చీలో మ్లానవదనంతో కూలబడిపోయాడు

గంట గడిచిన తర్వాత సైకిలెక్కి వీధిలోని కెళ్లిపోయాడా శేషయ్యను ఇంట్లో ఉండే గమనించాడు రాము గది విడిచి [illegible] వచ్చిన రామును తలెత్తి చూచి తిరిగి తన [illegible] పోయాడు కృష్ణమూర్తి తల వంచుకొని ప్రక్కవాటా వాకిలి దగ్గరకు వెళ్లి లోనికి పరికించి చూచాడు వాకిలికి ప్రక్కగా ముందు గదిలో గిలకపండ్లతో ఆడుకొంటున్న విజయలక్ష్మి కంటపడింది దగ్గరగా వెళ్లి కూర్చున్నాడు లక్ష్మి రాము రాకను గమనించలేదు

"చిట్టీ!" చిరునవ్వు లొలికిస్తూ మెల్లగా పిలిచి తన చేతులను ముందుకు చాపాడు తలెత్తి చూచిన లక్ష్మి కిలకిల నవ్వుతూ రాము చేతుల్లో వాలింది ముద్దులతో ముంచివేశాడు లక్ష్మిని ప్రక్కనే పడిఉన్న రైలుబండిని తీసుకొని కీ యిచ్చి వదిలాడు చర్రున కొద్ది దూరముపోయి ఆగిపోయింది రైలు లక్ష్మి కిలకిల నవ్వింది రైలును తిరిగి తీసుకొనివచ్చి కీ యిచ్చి వదిలాడు విచిత్రమైన శబ్దం చేస్తూ పరుగెత్తింది రైలు గలగల నవ్వుతూ రాము చప్పట్లు కొట్టాడు కిలకిల నవ్వుతూ తన చిట్టి చిట్టిచేతుల నెగరేస్తూ అనుకరించింది రామును చిట్టిచేతలకు రాము మనసు, తనువు హర్షాతిరేకంతో పులకించిపోయింది చిట్టిని తన హృదయాని గాఢంగా హత్తుకొని ముద్దులు కురిపించాడు

వంటగదిలో సామాన్లు సర్దుకొంటున్న పద్మావతి ముందుగదిలోని చప్పుడుకు యివతలకు వచ్చి చూచి ఆశ్చర్యపోయింది సామాన్లు సర్దుకుంటూ రామును విస్మరించింది గంట క్రితం అనుకోని రీతిగా బండి దగ్గరకు వచ్చి తన బిడ్డకై చేతులు చాపి, తీరా తను యివ్వబోగా బిడ్డను అందుకొనకుండానే వెళ్లిపోవడం పద్మావతి మనసులో ఒక్క క్షణం మెదిలింది అలా చేసిన ఆ అబ్బాయి తిరిగి తన బిడ్డను ఆడిస్తూ ఉండడం పద్మావతికి నిజంగానే ఆశ్చర్యమయింది "ఒకవేళ పిచ్చివాడు కాదు కదా ?" మనసులో మెదిలి పద్మావతి భయంచేత వణికిపోయింది ఉండి వుండి ఆ బిడ్డ నేమైనా చేస్తాడేమోనని వాళ్లకు దగ్గరగా వచ్చి రాము ముఖంలోకి సూటిగా చూస్తూ నిలబడింది

పద్మావతిని చూచి రాము నవ్వులూ "చిట్టిని నేను ఆడిస్తుంటే అక్కాయ్!" అన్నాడు తలెత్తి తల్లిని చూచింది లక్ష్మి తన సంతోషాన్ని [illegible] డిస్తూ రాము [illegible] కిలకిల [illegible] తియ్యని ముద్దులతో [illegible] హృదయానికి హత్తుకొని, [illegible] ఆడిస్తూ పద్మావతిని [illegible] ఆటలను చూస్తూ [illegible] పద్మావతికి ఒకప్పటి క్రితమే రాముపై కలిగిన అనుమానానికి అనుమీద తనకే అసహ్యమనిపించింది "అంతే ఆ అబ్బాయి ఎందుకలా చేశాడు ? అడిగితే వాళ్లు సంతోషంగా ఆడుకొంటున్నారు తర్వాత అడుగవచ్చులే" అను వంటగదిలోకి వెళ్లిపోయింది

అరగంట గడచినతర్వాత తనపని పూర్తిచేసుకున్న పద్మావతి తిరిగి వాళ్ల దగ్గరకు వచ్చింది లక్కబుడ్లను ఒకదానిపై నొకటి పెట్టి పేర్చుతున్నాడు రాము చిట్టి తన చిట్టి చేతులతో ఆ లక్కబుడ్ల దొంతరను పడగొడ్తుంది రామ్మ

నవ్వుతాడు. చిట్టి [illegible] వాళ్ల [illegible]
ఆనందానికి అంతంటూ లేకుండా ఉంది వాళ్లకు మరీ దగ్గరగా పోయి కూర్చున్నది పద్మావతి

"చిట్టి పేరేమి టక్కాయ్ ?" ఉన్నట్లుండి ప్రశ్నించాడు రాము

"విజయలక్ష్మి"

"నే నట్లా పిలవ నక్కాయ్ చిట్టి అని పిలుస్తే బాగుందా అక్కాయ్ ?"

"బాగానే ఉంది అలాగే పిలువు బాబూ !"

చిట్టిని ఆడించసాగాడు తిరిగి రాముకు తల్లి లేదని, తండ్రి ఉపాధ్యాయుడని భర్త చెప్పగా విని ఉంది పద్మావతి ఆ పసివాని ముఖంలోకి జాలిగా చూస్తూ కొద్దిసేపు కూర్చుని చివరకు అడిగింది "నీపేరేమిటి బాబూ ?" అని

"రామూ !" తండ్రి కేకవేశాడు అదే సమయానికి "వస్తున్నాను నాన్నా !" తండ్రికి జవాబిచ్చి "నాపేరు అదేనక్కాయ్" నవ్వుతూ చిట్టిని ముద్దుపెట్టుకుని పద్మావతిచేతి కందించి "మళ్లీ యిప్పుడే వస్తానక్కాయ్" అంటూ వెళ్లిపోయాడు రాము

ఏడ్పు ముఖం పెట్టిన లక్ష్మిని తన హృదయానికి చేర్చుకొని "మామయ్య యిప్పుడే వస్తాడమ్మా" అని వోదార్చసాగింది పద్మావతి

మరునాడు యింక అరగంటకు తెల్లవారుతుందనగా నిద్రమంచం వదలి బయటకు వచ్చిన పద్మావతి పంచపాళీలో అలాగే నిలబడిపోయింది ఆరుబయట కృష్ణమూర్తి కసవు చిమ్ముతూ ఉన్నాడు పద్మావతి బయటకు రావడం కృష్ణమూర్తి గమనించలేదు భార్య చనిపోయిన నాటి నుండి గృహకృత్యాలన్నీ తనే నిర్వహించుకు పోతున్నాడు తెల్లవారేసరికి కసవు చిమ్మి, కళ్లాపి చల్లి

పసి మనసులు

పూర్తిచేయడం ఆయన మొదటి పని ఒగుడాకులా తనపని చేసుకుంటున్నాడు పంచలో రాము నిద్రపోతూ ఉండడం చూచింది పద్మావతి

ఆ పనులన్నీ చేసుకునిపోతున్న కృష్ణమూర్తిని చూచిన పద్మావతి మనసు వ్యథాపూరితమైపోయింది కొద్ది క్షణాలు అలాగే నిలబడి చివరకు తన ఆలోచనల నుండి తేరుకొని కృష్ణమూర్తికి దగ్గఱగా పోయి "బాబాయ్ !" అని మెల్లగా పిలిచింది

త్రుళ్లిపడి వెనుతిరిగి చూచాడు కృష్ణమూర్తి మసకచీకట్లో పద్మావతిని గుర్తించి ఆశ్చర్యపోతూ "ఏమిటమ్మా ?" అని ప్రశ్నించాడు

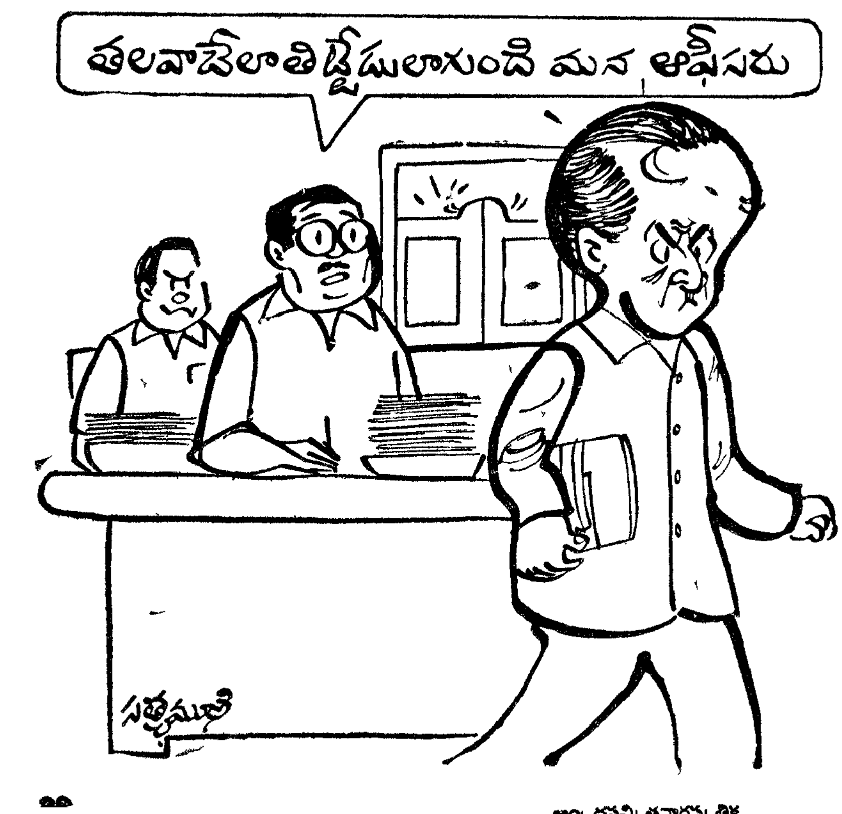
ఆయనని పలకరించడం అదే మొదటిసారి పద్మావతికి తన మనసులోని మాట యెట్లా చెప్పాలో అర్థంగాక తికమక చెంది, చివరకు తడబడుతూ "నేను వచ్చానుగా బాబాయ్ !" అని అనగల్గింది

ఆమె మాటలోని భావం అంతుపట్టక విస్తుపోతూ "ఏమిటమ్మా నీ వనేది ?!" అని తిరిగి ప్రశ్నించాడు కృష్ణమూర్తి

"అదికాదు బాబయ్ నేను చిమ్ముతాగా"

"ఓ ! దానికా నీవు వచ్చింది పరవాలేదులే అమ్మా ! నాకూ ఈ పని అలవాటైపోయింది" నవ్వుతూ అన్నాడు కృష్ణమూర్తి

ఆయన నవ్వుతూ మాట్లాడడంతో పద్మావతిలోని బెరుకు కాస్త చాలవరకు తగ్గిపోయింది "ఇదేలా బాబాయ్ ! ఇంట్లో ఎదిగిన ఆడబిడ్డ ఉండి యిట్లా మీరు పనిచేస్తూ వుంటే చూస్తూ వూరుకోవడమా ?" అంటూ కృష్ణమూర్తి చేతి

లాని చీపురు కొరకు చేయి చాపింది పద్మావతి ఆమె పలుకులలోని వినయవిధేయతలు కృష్ణమూర్తిని ఆకట్టినయి తన చేతిలోని చీపురును ఆమె కందించి, కృతజ్ఞతాభారంతో మెల్లగా ఆచోటు వదలిపోయాడు

*　　　*　　　*

పద్మావతి వాళ్ళ ఆ యింట్లో చేరి మూడు మాసాలు గడిచాయి రాముకు చిట్టితోటి అనుబంధం మరీ ప్రగాఢమైంది తోబుట్టువులు లేని పద్మావతికి ఆ కొరత లేకుండా చేశాడు రాము. బడికి పోయినప్పుడు మినహా తక్కిన సమయమంతా చిట్టిని ఆడించడంలోనే కాలం వెళ్లబుచ్చసాగాడు ఆ యింట్లో ఎంత చనువుగా తిరుగుతున్నా, శేషయ్యకు మాత్రం దూరంగానే ఉంటున్నాడు రాము తన భర్తను తప్పించుకొని యెందుకు తిరుగుతున్నాడో నన్న ప్రశ్నకు పద్మావతి ఇంతవరకూ తగిన సమాధానం పొందలేకపోయింది ఉండబట్టలేక అడిగినా వినీ విననట్లు నటించి, అక్కడనుండి నిశ్శబ్దంగా బయటపడుతుండేవాడు రాము

మధ్యాహ్నం బడినుండి యింటికి వచ్చిన రాము, తన పుస్తకాల సంచిని టేబుల్మీద ఉంచి చిట్టి దగ్గరకు పరుగెత్తుకొంటూ వెళ్లాడు నవ్వుతూ వచ్చిన చిట్టిని చంకకెత్తుకొని ముద్దులు కురిపించాడు చిట్టి నవ్వింది తృప్తి కలుగలేదు రాముకు గిరగిర తిరిగాడు కిలకిల నవ్వింది చిట్టి. మరలా తిరిగాడు చిట్టి తన నవ్వును హెచ్చించింది. చిట్టి నవ్వు చూచేకొలది రాములోని ఉత్సాహం ఇనుమడించింది మధ్యమధ్య ఆగకుండా అల్లిబిల్లి తిరుగసాగాడు కళ్లు మూసుకుంది చిట్టి కళ్లు తిరిగిన రాము తూలసాగాడు రాము తన స్థితిని గుర్తించలేకపోయాడు తిరుగుతూనే ఉన్నాడు చివరకు తూలిపడ్డాడు తలుపుమీద చేతులనుండి జారిన చిట్టి గడపమీద పడి కెవ్వుమంది తలుపు బందులకు కమర్చిన యిత్తడి బుడుపు రాము నుదురు తాకింది "అమ్మా !" అని కేక పెట్టాడు మాట పలుకు లేకుండా కుప్పకూలిపోయాడు

పద్మావతి, కృష్ణమూర్తి పరుగెత్తుకుంటూ అక్కడకు చేరి నిర్ఘాంతపోయారు ఆచోటు రక్తంతో ఎర్రబడిపోయింది పద్మావతి రోదనకు ఇరుగుపొరుగున ఉన్నవా రందరూ అక్కడకు చేరారు కొద్దిసేపటిలోనే డాక్టరు అక్కడకు చేరాడు ఎంతో ప్రయత్నంమీద ఆ యిద్దరి రక్తస్రావాన్ని అరికట్టగల్గారు కాని, వారిద్దరి నాడులూ బలహీనపడినయి వాళ్లనుండి రక్తం చాలవరకు పోయింది తిరిగి ఎవరిదైనా రక్తం వాళ్లకు ఎక్కించాలి లేకపోతే వాళ్ల ప్రాణాలకే చాల ప్రమాదం ఆ సంగతి డాక్టరు తెలియజేశాడు అక్కడ చేరినవా రందరూ సిద్ధమయ్యారు తమ రక్తాన్నివ్వడానికి

పరీక్షించిన తరువాత "పద్మావతి రక్తం తప్ప మరెవరిదీ పనికిరా దన్నాడు అయినా యిద్దరికి కావలసిన రక్తం ఆమెనుండే తీయడం " తన సంశయాన్ని అస్పష్టంగా వెలిబుచ్చాడు డాక్టరు

"నాకేం భయంలేదు డాక్టరుగారు వాళ్లిద్దరూ బ్రతకాలి త్వరగా తీయండి ఆదుర్దాతో దీనంగా ప్రాధేయపడింది పద్మావతి

తన బిడ్డకు తన రక్తం పనికిరాదని తెలిసికొన్న కృష్ణమూర్తి మనసులోనే కుళ్ళిపోయాడు ఇద్దరికి కావలసిన రక్తం ఒక్కరినుండే తీయడం ప్రమాదమని సంశయిస్తూనే ఉన్నాడు డాక్టరు రాముకోసం ఆమె నిప్పుల్లో దూకడానికి సిద్ధపడడం సహించలేకపోయాడు కృష్ణమూర్తి "ఆమెనుండి రక్తం తీస్తే చిట్టికి సరిపోయినంతే తీయండి డాక్టరుగారు ఒక్క బొట్టు కూడా ఎక్కువ తీయకండి నా రక్తం తిరిగి పరీక్షించండి పనికివస్తే రాముకు ఉపయోగించవచ్చు పనికిరాదంటారా ఆపైన భగవంతుడే ఉన్నాడు" నిబ్బరంగా, నిశ్చలస్వరంతో అన్నాడు కృష్ణమూర్తి

కృష్ణమూర్తి పాదాలమీద వ్రాలిపోయింది పద్మావతి "నా బిడ్డల నిద్దర్నీ బ్రతికించు బాబాయ్! రాము ఏ పాపం చేయలేదు నా తమ్ముణ్ణి నాకు దక్కించు వాణ్ణి క్షమించు బాబాయ్" విలవిల లాడిపోయింది పద్మావతి ఆమె హృదయం చిన్నాభిన్నమైపోయింది

కృష్ణమూర్తి కేమీ తోచలేదు డాక్టరు కళ్ళలోకి అనుమానంగా చూచాడు నా తల్లి కేలాంటి ప్రమాద ముండదుకదా అంటున్నాయ్ ఆ చూపులు

పద్మావతి నిర్మల మనసుకు, ధైర్యానికి ఎంతో సంతోష మయింది డాక్టరుకు "మీ రంతగా భయపడ నక్కరలేదు అంగీకరించండి" అన్నాడు డాక్టరు

పద్మావతి తన రక్తాన్ని యిచ్చి తృప్తిచెందింది నీరసంగా పిల్లల ప్రక్కనే మరొక మంచంపై మైకంతో పడున్నది ఆనాటి ఉదయమే ఉద్యోగ రీత్యా పల్లెలమీదకు వెళ్ళాడు శేషయ్య రెండు రోజులకుగాని తిరిగిరాడు స్కూలుకు సెలవు పెట్టి ఇంటిపని, వంటపని మొత్తం కృష్ణమూర్తే చూచుకుంటున్నాడు మీరేమీ భయపడనక్కరలేదని, తిరిగి సాయంత్రం వచ్చి చూస్తానని చెప్పి వెళ్ళాడు డాక్టరు ఆ ధైర్యంతోనే తిరుగుతున్నాడు కృష్ణమూర్తి

పద్మావతి తన మంచంలో కాస్త కదిలినట్లు గమనించిన కృష్ణమూర్తి, ఆమె మంచం దగ్గరగా స్టూలు తీసుకొని వెళ్ళి కూర్చున్నాడు తదేకంగా ఆమె ముఖంలోకి చూడసాగాడు "ఆమె ఎవరు? ఏమిటీ అనుబంధం?" కృతజ్ఞతతో ఆయన కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి ఆయన మనసు ఆర్ద్రమయి పోయింది

మరునాటి ఉదయానికి పద్మావతి కాస్త తేటపడింది ఇంట్లో ఏపని ముట్టుకోనీయలేదు కృష్ణమూర్తి చిట్టికి, రాముకు రాత్రినుండే జ్వరం తగిలింది ఇంతవరకూ వాళ్ళకు స్పృహ రాలేదు డాక్టరు వచ్చి ధైర్యంచెప్పి వెళ్ళిపోయాడు మధ్యాహ్నానికి జ్వర తీవ్రత తగ్గిందిద్దరకూ స్పృహవచ్చి బాధతో మూలిగారు మరునాటి ఉదయానికి జ్వరం పూర్తిగా వదిలింది కాని పూర్తిగా నీరసించిపోయారు

కళ్ళు తెరచిన రాము జరిగినదంతా చూచాయగా గుర్తించాడు కాస్త వత్తిగిలి చిట్టి నిద్రపోతుండడం చూచి తనూ కళ్ళు మూసుకున్నాడు కాని కొద్దిసేపటికోనే రాము కళ్ళనుండి కన్నీరు కారసాగింది పద్మావతి రాము మంచంమీదకు వచ్చి కూర్చుంది పమిటచెంగుతో కన్నీళ్ళు తుడిచింది. కళ్ళెత్తిచూచాడు రాము - "తల నొప్పిగా ఉన్నదా బాబూ?"

"లేదక్కాయ్"

"మరెందుకు కన్నీళ్ళు" ఎంతో ఆప్యాయంగా చెంపలు నిమురుతూ అడిగింది పద్మావతి వెంటనే జవాబివ్వక కళ్ళు మూసుకున్నాడు రాము తిరిగి కళ్ళెత్తి చూస్తూ "చిట్టికి బాగా దెబ్బ తగిలింది కదక్కాయ్?" అని ప్రశ్నించాడు ఆవేదనాపూరితమైన రాము ప్రశ్నకు పద్మావతి మనసు జాలితో నిండిపోయింది "లేదు బాబూ పెద్ద దెబ్బేమీ తగలలేదు రేపీపాటికి నయ మౌతుంది"

"నాన్న యెక్కడక్కాయ్?"

"బజారుకు వెళ్ళాడు బాబూ! ఇప్పుడే వస్తాడు నీకిప్పుడెట్లా ఉన్నది బాబూ?"

"బాగానే ఉన్నదక్కాయ్" సమాధానమిచ్చి కళ్ళు మూసుకున్నాడు రాము మనసులోనికి శేషయ్య అకస్మాత్తుగా గుర్తుకు వచ్చాడు పోలీసులు తప్పుచేసి వారిని తప్పకుండా దండిస్తారని తండ్రి చెప్పిన మాటలు స్మృతికి వచ్చాయి ఆమాటలింకా తన చెవుల్లో ప్రతిధ్వనిస్తూనే ఉన్నాయి తను చేసిన పని తప్పుకదూ? ఆయన కన్నబిడ్డను క్రింద పడవేసి గాయపరిచాడు అయితే తను కూడా రోడ్డుమీద నృత్యం చేసిన మనిషి

గురువు : భరతుడు శ్రీరాముని పాదుకలను శిరస్సు మీద యెందుకు పెట్టుకున్నాడు?

శిష్యుడు : తొడుక్కుంటే అరిగి పోతాయి కనుక.

ప్రసాద్ (సోంపేట)

రాము మనోనేత్రాలకు స్పష్టంగా కనుపించసాగాడు భయంతో నిలువెల్లా వణికిపోయాడు రాము శరీరమంతా చిరుచెమటలు క్రమ్మాయి రాముకు

వణుకుతున్న రామును చూచి భయపడి తాకి చూచింది పద్మావతి ఒళ్ళు చల్లగానే ఉంది మరెందుకు వణుకుతున్నట్లు? అర్థంగాక ఉట్టి పలకరించింది

ఆ పిలుపుతో తనలో చెలరేగిన వూహాలోకం నుండి ఉలిక్కిపడ్డాడు కళ్ళు తెరచి చూచాడు గాని, తనలోని భయాన్ని తెలియజేయలేకపోయాడు దీనంగా కళ్ళనీరు పెట్టాడు పద్మావతి కళ్ళల్లో నీరు నిండింది ఎందుకో ఆమెకే తెలియదు "బాబూ! ఎందుకురా ఏడుస్తావు? యిప్పుడు నీ వంట్లో ఎట్లా ఉన్నదో చెప్పు?" ఆప్యాయంగా కన్నీళ్ళు తుడుస్తూ అడిగింది పద్మావతి

"మామయ్య ఎక్కడక్కాయ్?" తడబడుతూ ప్రశ్నించాడు రాము

"లేరు బాబూ మొన్ననే పల్లెల మీదకు వెళ్ళారు" రాము నోట ఆ ప్రశ్న వచ్చినందుకు ఆశ్చర్యపోతూ జవాబిచ్చింది పద్మావతి

"అయితే చిట్టికి దెబ్బ తగిలిన సంగతి మామయ్యకింకా తెలియదుగా అక్కాయ్?"

"తెలిస్తే ఏం రామూ?" దాని కెలాంటి సమాధానమివ్వలేదు రాము "మామయ్య ఎప్పుడొస్తాడు అక్కాయ్?" ఈమారు మరీ ఆశ్చర్యపోయింది పద్మావతి ఇంతకాలమూ తన భర్తకు దూరంగా ఉండే రాము, ఈరోజు ఆయన గురించి తరచి తరచి ప్రశ్నించడం వింతగా ఉంది ఆమెకు. "మధ్యాహ్నానికి వస్తారులే బాబూ!" సమాధాన మిచ్చింది

తరువాత రాము మరి మాట్లాడలేదు ప్రక్కకు ఒత్తిగిలి కళ్ళు మూసుకున్నాడు నిద్రపోయాడో లేదో కాని, అలా అనుకొని పద్మావతి అక్కడినుండి లేచిపోయింది

* * *

మధ్యాహ్నానికల్లా శేషయ్య యింటికి చేరాడు. వూళ్ళోకి రాగానే యింటిదగ్గర జరిగినదంతా తెలుసుకున్నాడు. ఇంట్లోకి అడుగు పెడుతూనే పద్మావతిని "ఇప్పుడెలా ఉంది" అని ప్రశ్నించాడు నెత్తిమీద టోపీ తీసివేస్తూ

"ఏమీ ఫర్వాలేదని చెప్పి వెళ్ళారు డాక్టరుగారు. ఇప్పుడే కాస్త కన్నుమూశారు"

చిట్టి మంచం దగ్గరగా వెళ్ళి చిట్టి చేయి తన చేతిలోకి తీసుకుంటూ "జ్వర మేమైనా వస్తుందా పద్మా?"

"రాత్రి వరకు వచ్చింది ఈరోజు కనపడలేదు" జవాబిచ్చింది పద్మావతి ఆ ప్రక్కనే ఉన్న రాము మంచం దగ్గరకు వెళ్ళి నిలబడ్డాడు శేషయ్య నిద్రపోతున్న రామును కొద్దిసేపు పరిశీలనగా చూస్తూ గడిపాడు అంత దగ్గరగా ఉండి రామును నిండారగా చూడడం పడలేదు శేషయ్యకు కళ్ళెత్తి భార్యను చూస్తూ "వీడికి మరీ పెద్ద దెబ్బ తగిలిందటగా పద్మా రాత్రులు నిద్రపోతున్నాడా పాపం"

"నిద్రపోతూనే ఉన్నాడండి ఈవేళ ఉదయమే ఎందుకో కళ్ళనీరు పెట్టాడు ఎలా వున్నదిరా అంటే, 'బాగానే ఉన్నదక్కాయ్' అని అన్నాడు ఎందుకు కన్నీరు పెట్టాడో ఎంత అడిగినా ఏమీ చెప్పడు"

శేషయ్య తన చూపులను తిరిగి రాము ప్రక్కకు త్రిప్పి జ్వరమేమైనా వున్నదేమో చూద్దామని రాము చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకున్నాడు రాము నిద్రపోవడంలేదు అలా అని జాగ్రదావస్థలోనూ లేడు కళ్ళు మూసుకొని పడుకున్నాడంతే, పాపమూ పనిమాలిన పరిశోధన పోతూనే ఉన్నది చిట్టి తన దగ్గర కొస్తుందో లేదో? శేషయ్య మామయ్య తనేం చేస్తాడో? ఈ ఆలోచనలతో సతమతమైపోతున్నాడు రాము శేషయ్య చేతి స్పర్శతో కళ్ళు తెరచిన రాము కెవ్వున కేకపెట్టి స్పృహ తప్పిపోయాడు

శేషయ్య, పద్మావతి రాము కేకకు అదిరిపోయి స్థాణువుల్లా నిలబడిపోయారు జరిగిందేమిటో, జరగబోయేదేమిటో అర్థంకాక భయంతో వణికిపోయారిద్దరూ తన యింట్లో పని చూచుకొంటున్న కృష్ణమూర్తి—ఒక్కుదుటున పరుగెత్తు

కుంటూ వచ్చాడు. జరిగిన సంగతి శేషయ్యద్వారా తెలుసుకొని ఆ మంచం ప్రక్కనే కూలబడి పోయాడు

శేషయ్య హడావుడిగా వెళ్ళి డాక్టరును వెంట పెట్టుకొని వచ్చాడు రాముని పరీక్షచేసి కలవర పడిపోయాడు డాక్టరు శేషయ్యను చూస్తూ "పిరు చెప్పింది నిజమే అబ్బాయి ఎందువల్లనో పూర్తిగా భయపడిపోయాడు జరిగిందేదో-టో జరిగింది ఇకముందైనా అబ్బాయికి తెలియకుండా దగ్గరకు వెళ్లకండి" అంటూ తన మందులపెట్టె తెరచి ఇంజక్షన్ సిద్ధంచేసే ప్రయత్నంలో వుండి పోయాడు జవాబేమీ యివ్వలేక అక్కడున్న అందర్నీ ఒక్కసారి చూసి తల వంచుకొని విని ఉన్నాడు శేషయ్య

డాక్టరు బయలుదేరుతూ "అబ్బాయికి తిరిగి జ్వరము రావచ్చు కాని, మీరేమీ కంగారుపడ నక్కర లేదు అవసరమైతే నాకు కబురు చేయండి" చిట్టెని చూచి "పాప త్వరలోనే కోలుకుంటుంది" అని వెళ్ళిపోయాడు

వీధిలోనికి డాక్టరుగారిని సాగనంపి తిరిగి వచ్చారు కృష్ణమూర్తి, శేషయ్యలు రాము పెదాలు అస్పష్టంగా కదిలేసరికి శేషయ్య అక్కడనుండి కొద్ది దూరంగా వెళ్లి చూడసాగాడు, రాము తిరిగి తనను చూచి ఎక్కడ భయపడతాడోనని "చిట్టెని ఇంకెప్పుడూ పడవేయనక్కాయ్ తప్పుచేశాను నాన్నా మామయ్యా నన్ను కొట్టమాకు పోలీసులు తప్పుచేస్తే కొడతారుకదు నాన్నా ! చిట్టీ ! నా దగ్గరకు రావూ ?" పలవరించసాగాడు రాము

అంతా విని విస్తుపోయింది పద్మావతి తనచేత్తో రాము వీపు నిమురుతూ బాబాయి కళ్లలోకి చూచింది కృష్ణమూర్తి దిగులుగా తల వంచుకున్నాడు రాము యిన్నాళ్లనుండి తనకు దూరంగా యెందుకు తప్పుకొని వెళ్తున్నదీ గ్రహించిన శేషయ్య గాఢంగా నిట్టూర్చి పంచపాళిలోకి వెళ్లాడు

మరునాటికి మన లోకంలోకి రాగల్గాడు రాము. గడచిన రాత్రంతా పలవరిస్తూనే ఉన్నాడు ఆ అపస్మారకస్థితిలోనే యమయాతన చెందాడు చిక్కి సగమైపోయాడు చిట్టి బాగా కోలుకుంది

కనురెప్ప లెత్తి చుట్టూ భయంగా పార చూచాడు అక్కడే కనిపెట్టుకుని వున్న పద్మావతి రాము తలవెంట్రుకలలో తన వ్రేళ్లనుంచి దువ్వుతూ "ఎలా ఉంది రామూ ?" అని ప్రశ్నించింది రాముకు స్పృహ వచ్చినందుకు మనసులోనే గుర్తుకొచ్చి దేవుళ్లందరకూ వేయి దణ్ణాలు పెట్టింది

రాము ఎండిన పెదాలమీద ఒక్క క్షణం హాసరేఖ నాట్యమాడి తిరిగి మాయమయింది అనుమానం రామును వదలలేదేమో తిరిగి చుట్టూ చూడసాగాడు.

"రామూ ! ఎందుకురా అలా చూస్తావు ?"

"మామయ్య" తడబడుతూ అన్నాడు రాము పద్మావతి తనలో వుబుకుతున్న దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేక పోయింది అక్కయ్య దుఃఖించడం రాముకు ఆశ్చర్య మనిపించింది "అక్కయ్య ఎందుకూ యేడవడం? తప్పుచేసిందేమోతను దెబ్బ లెక్కడ తగుల్తాయోనని తన్నూ ఏడ్చినా అర్థమ్ముండి. మరి

పసిమనసులు

అక్కయ్య ఏడుస్తుందేం ?" ఈ వూహాలతో గుడ్లప్పగించి చూడసాగాడు

తన్ను తాను తమాయించుకున్న పద్మావతి, తన ముఖన్ని రామునుండి చాటు చేసుకొని ముఖం పైట చెంగుతో తుడుచుకుంది తన భర్త భయాన్ని రామునుండి తొలగించాలన్న సంగతి, డాక్టరుగారి హెచ్చరిక స్మృతికి వచ్చి, రాము ముఖంలోకి తన చూపులను మళ్లించి అనునయిస్తూ "మామయ్య చాల మంచివారు బాబూ !" అన్నది బదులివ్వక

ఒకడు హడావిడిగా రైల్వే బుకింగ్ ఆఫీసులోకి చొరబడ్డాడు

"జనతా ఎక్స్‌ప్రెస్ ఎప్పుడొస్తుందో చెపుతారా?" "6-¼కి" బుక్కింగ్ క్లర్క్ నుండి జవాబు వచ్చింది

"ఓహో - మరి హౌరా మెయిల్ ?"

"7-10కి"

"గుంటకల్ పాసింజర్ ?"

"8-25కి"

"మద్రాసు మెయిల్"

"9-30కి" బుకింగ్ క్లర్క్ విసుగ్గా జవాబిచ్చాడు

"మరి మచిలీపట్నం ట్రెయిన్ ?"

"అబ్బబ్బా! మీరు ఇంతకీ ఎప్పుడు ఎక్కడికి వెళ్తున్నారు?"

"అబ్బే - ఎక్కడికి వెళ్ళటం లేదు! పట్టాలు దాటి అటు ప్రక్కకు అపాయం లేకుండా వెళ్లాలని!"

భూమాదేవి (హైదరాబాదు)

నిశ్శబ్దంగా అక్కయ్యను చూస్తూ వూరుకున్నాడు రాము

"నీవు భయపడుతున్నావని తెలిసి మీ మామయ్య ఇంట్లోకి గూడా రావడంలేదు రామూ ! 'మా రాముకు నేను పగవాడి నయ్యాను నేనేం పాపం చేశా' నని రాత్రంతా ఎంతో బాధపడ్డారు" కళ్ల నీరు పెట్టి తన భర్త దుఃఖాన్ని వ్యక్తపరచింది పద్మావతి

అదంతా విని నిర్ఘాంతపోయాడు రాము ఆశ్చర్యంతో తన కళ్లు పెద్దవిచేసి చూడసాగాడు అక్కయ్యను "నిజం బాబూ ! అక్కయ్య మాటలను నమ్మలేవా ? నివేకణంలో కళ్లు తెరచి తిరిగి తనుచూచి భయపడతావేమోనని మీ మామయ్య బయటే ఉంటున్నారు రామూ !"

తన చెవులను తానే నమ్మలేనంతగా ఉన్నాయి అక్కయ్య మాటలు రాముకు

పద్మావతి తను చెప్పిన సంగతి బుజువుచేసుకోడానికి బయట కూర్చున్న కృష్ణమూర్తిని పిల్చుకొని వచ్చింది "ఎలా ఉంది రామూ !?" వస్తూనే ప్రశ్నించాడు కృష్ణమూర్తి.

"బాగానే ఉంది నాన్నా !"

"చూడు బాబాయ్ ! ఎంత చెప్పినా రాము నా మాటలు నమ్మడంలేదు" ఫిర్యాదు చేసింది పద్మావతి

కన్నబిడ్డ ముఖంలోకి దిగులుగా చూస్తూ "నేను చెప్పింది గుర్తుందా రామూ ? పోలీసులు ఎవర్ని కొడతారన్నాను నీతో ? తప్పుచేసినవారినే వాళ్లు దండిస్తారనేగా చెప్పింది నేను ?" ప్రశ్నించాడు కృష్ణమూర్తి

అవునన్నట్లు తలూపాడు రాము

"నీవేమీ కావాలని తప్పు చేయలేదు రామూ ! కావాలని చిట్టెని నీవు క్రింద పడేస్తావా ? నాతో చెప్పు నీవు చిట్టి నెప్పుడైనా ఏడ్పించావా ? ఆటలో పొరపాటున జారి క్రింద పడింది దెబ్బ తగిలింది. అంతేకదూ ?"

అవును మరి తను కావాలని చిట్టెని క్రింద పడవేయలేదుగా ? ఈ విషయము తనమనసు కింతవరకు స్ఫురించనందుకు విస్తుపోయాడు రాము తండ్రి కళ్లలోకి కొన్ని క్షణాలు చూచి హాయిగా కళ్లు మూసుకున్నాడు క్షణక్షణానికి రాము ముఖంలో కలుగుతున్న మార్పును గమనించిన కృష్ణమూర్తి, పద్మావతి వెంటపెట్టుకొని నిశ్శబ్దంగా ఆ చోటు వదిలాడు

నెల గడిచింది చిట్టితోపాటు రాము కూడా పూర్తిగా కోలుకున్నాడు యథాప్రకారం తండ్రితో కలిసి స్కూలుకు వెళ్ళి వస్తున్నాడు ఒకనాడు సాయంత్రం రాము తండ్రితో పాఠశాలనుండి ఇంటికి వస్తూ యున్నాడు బజారులో కొంత దూరము వచ్చేసరికి అక్కడ చాలమంది గుమిగూడి చప్పట్లు చరుస్తూ ఉండడం చూచాడు రాము ఒడేమిటో చూచి పద్మావని తండ్రి చేయి వదిలి పరుగెత్తుకుంటూ ఆ గుంపులో కలిశాడు వారి మధ్య ఏదో పాట పాడుతూ నాట్యంచేస్తున్న మనిషిని గుర్తుపట్టాడు అవును ఆ మనిషే సందేహంలేదు భయంతో రాము శరీరం చలువలు ప్రక్కమ్మినట్లయింది అనుమానంగా చుట్టూ చూచి పోలీసు లెవ్వరూ కనుపించకపోవడంతో కాస్త స్థిమితపడ్డాడు కాని యిప్పుడే పోలీసు లెవరైనా యిటు వస్తే ? అమ్మో ! ఆ మనిషిని చావగొడతారు ఈ భావం తిరిగి భయభ్రాంతుణ్ణి చేసినైచింది అక్కడ నిలువలేక ముందు పోయి తండ్రిని ఉరుకులు పరుగులమీద అందుకున్నాడు. "నాన్నా!" రొప్పుతూ మరేమీ చెప్పలేక బెదురుతూ తండ్రిని, తను దాటి వచ్చిన గుంపును చూస్తూ వూరుకున్నాడు

"ఏమిట్రా ? ఏమైంది ?" రాము వాలకం గమనించిన కృష్ణమూర్తి ఆదుర్దాతో ప్రశ్నించాడు.

"అదికాదు నాన్నా ! ఆ మనిషి లేడూ .

ఆ మనిషేమో మళ్ళీ అక్కడ ఆడుతున్నాడని పోలీసులు చూస్తే పాపం కొడతారు నాన్నా !''

''పోలీసులు కొడతారా ? పూరకే ఎందుకు కొడతారు ? అసలా మనిషెవరురా ?''

''నిజం నాన్నా ఆ మనిషిని కొడతారు నేను చూచానుగా యిదివరకు '' గత దృశ్యం కళ్ళముందు మెదిలి భయంతో దగ్గరగా వచ్చి తండ్రి చేయి గట్టిగా పట్టుకున్నాడు రాము

''నీవనే దెవ్వి(రో)టా యిదివర కొకసారి చూచావనా ?'' అవునన్నట్లు దీనంగా తలూపాడు రాము ఆలోచిస్తూ నిలబడ్డాడు కృష్ణమూర్తి రాము భయానికి కారణ మిదేనా ఏం కొంపతీసి చటుక్కున స్మృతికి వచ్చి వెనుతిరిగి ఆశ్చర్యంగా కొద్ది దూరంలో ఉన్న ఆ గుంపును చూడసాగాడు రాము భయానికి గల కారణమేమిటో తెలిసికోవాలన్న ఆసక్తి ఎక్కువై వెంటనే రామును వెంటపెట్టుకొని గుంపు దగ్గరకు చేరాడు

''భయమేస్తుంది నాన్నా''

''నే నున్నానుగా, భయంలేదులే నాతోటిరా'' అని రాము చెయ్యి పట్టుకొని, అడ్డమున్నవారిని ఒత్తిగించుకుంటూ లోనికి పోయి ఆశ్చర్యపోయాడు ''రామూ ! అతనేనా ?''

''అవును నాన్నా !''

''నీకు బాగా గుర్తేనా ?'' అవునని తిరిగి తలూపాడు రాము ఎగురుతున్న ఆ మనిషిని దిగులుగ చూస్తూ ''సరే ఇకరా వెళ్దాం'' అంటూ వెనుతిరిగిన తండ్రిచేతి నలాగే అంటిపట్టుకొని నడిచాడు రాము కొద్ది దూరం నడిచిన తరువాత ''రామూ ! ఆ మనిషెందుకురా అట్లా ఎగురుతూ ఉన్నాడు ?'' ప్రశ్నించాడు తండ్రి సమాధానమేమీ యివ్వలేక బిక్కముఖం పెట్టాడు రాము

''చూడు రామూ ! అట్లా నేనెప్పుడైనా బజార్లో గంతులు వేశానా ?'' ఆ ప్రశ్నకు తండ్రిని నిర్ఘాంతపోయి చూశాడు రాము తన తండ్రి నడిబజారులో గంతులువేయడమా ? ఛీ ! ఛీ ! తప్పు కదూ! ? మరి ఆ మనిషెందుకు ఎగురుతున్నట్లు ? అనుమానం, ఆసక్తి ఎక్కువై విస్తుపోయి తండ్రిని దీనంగా చూశాడు రాము

''రామూ ! వాడొక త్రాగుబోతు పైపెచ్చు దొంగ ఆ పాపిష్టివాడు సారాయి త్రాగి రోజూ వాడి భార్యనీ, బిడ్డల్నీ చాల కష్టపెడుతుంటాడని విన్నాను ఆ తర్వాత దొంగగా మారి అనేకసార్లు జైల్లో పడ్డాడు అలాంటి చెడ్డవాళ్ళను పోలీసులు దండించకుంటే మనల్ని బ్రతుకనిస్తారా రామూ ? వాడు మంచివాడా ? కొడుకు కళ్ళలోకి పరిశీలనగా చూశాడు కృష్ణమూర్తి విస్తుపోయిన రాము సమాధానం ఇవ్వలేకపోయాడు కొంతసేపటికి ఇల్లు చేరారు

రాత్రి భోజనానికి వంటమనిషి పిలుస్తున్నాడు కృష్ణమూర్తి తన పుస్తకాల నుంచి వంటెను తీసుకుని కుర్చీలో కూర్చుండిపోయాడు రాము మ... మనసులో ఇంతకాలము మంచివాడనుకున్న, ఉదయం కుడుంగా ఉన్న మనిషి, పరాన్నంగా త్రాగుబోతుగా, దొంగగా మారిపోవడం వింటుంటే ఏమో ఆశ్చర్యంగా ఉన్నట్లుంది ఇన్నాళ్ళు తానిష్టపడిన బాబా భక్తి రహితమని తెలుసుకొని సిగ్గుతో ముడుచుకుపోయాడు.

సాయంత్రం ఆరు గంటలు దాటింది స్నానం చేసి బయట వంచపాళిలో చిట్టిని ఆడించుతూ కూర్చున్నాడు రాము అంతలో సైకిలు గంట విని తలెత్తి చూశాడు శేషయ్య మామయ్య తండ్రిని చూచిన చిట్టి కిలకిల నవ్వుతూ దోగాడుతూ ఎదురు పోయింది తండ్రికి. అలవాటు ప్రకారం ప్రక్కకు తప్పుకొని ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు రాము

చిట్టిని నవ్విస్తున్న మామయ్య మాటలు రాముకు వినబడుతూనే ఉన్నాయి మామయ్య చిట్టినెలా ఆడించేదీ చూచెరుగడు అసలు శేషయ్య అక్కడ ఉన్నంతవరకూ ఆ యింటి ఛాయలకు కూడా వెళ్ళెరుగడు చిట్టిని ఎలా ఆడిస్తాడో నన్న భావ మింతవర కెప్పుడూ కలుగలేదు రాముకు అయినా యిప్పుడు చూస్తే మెల్లమెల్లిగా వాకిలి దగ్గరకు పోయి లోనికి తొంగిచూశాడు శేషయ్య తన చేతిలోని చిట్టిని తల్లికిచ్చి నెత్తిమీదున్న టోపీని బల్లమీద పెట్టాడు వెనుతిరిగి వాకిలి దగ్గర ఎవరో ఉన్నట్లు గమనించి రెండడుగులు ముందుకు వేసి రామును గమనించి అక్కడే ఆగిపోయాడు రామును చూచి పద్మావతి ఒక్క క్షణం ఆశ్చర్యపడి, దగ్గరగా వచ్చి ''చిట్టి కోసమా రామూ ! తీసుకో మామయ్యకు నీళ్ళు తోడాలి'' అంటూ అందించింది అనాలోచితంగా అందుకొని నిరాశతో వెనుతిరిగాడు రాము

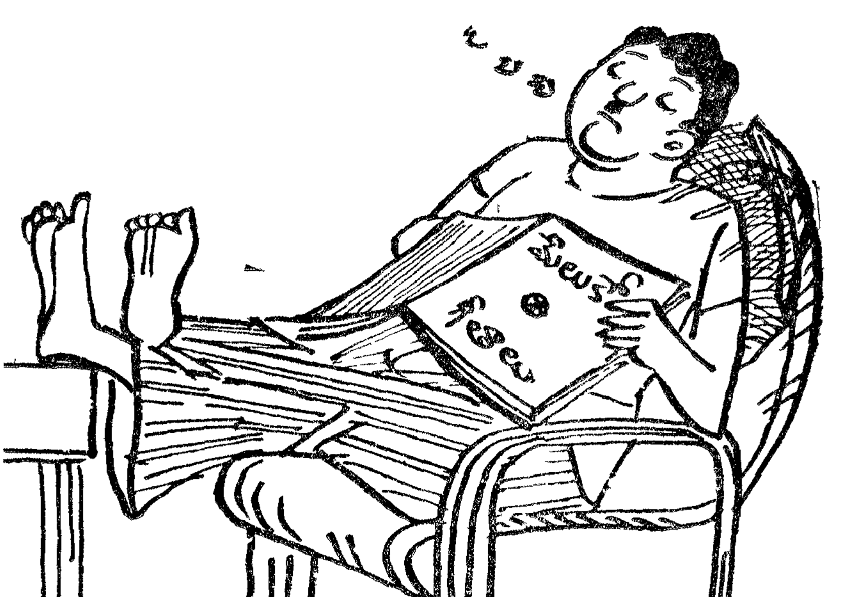
స్నానం ముగించిన శేషయ్య చిట్టిని కేకపెట్టాడు కేక విన్న రాము చిట్టి నెత్తుకొని వాకిలి దగ్గరకు వచ్చి నిలబడ్డాడు తండ్రినుండి విరోధం నేర్చుకున్న రాము మామయ్య దగ్గరకు ఎప్పుడూ వెళ్ళడమా అని ఆరాటపడుతూ ఉన్నాడు కానీ ఆ పసివాణ్ణి సిగ్గు, కొంత భయమూ ఇంకా అడుగు ముందుకు వేయనీయడంలేదు హరికేన్‌లాంతరు వెలుగులో గడప దగ్గర చిట్టి నెత్తుకొని నిలబడ్డ రామును చూచి ఏమి చేయాలో తోచక గదిలోనే ఉండి చిట్టిని పిలుస్తూ నిలబడిపోయాడు

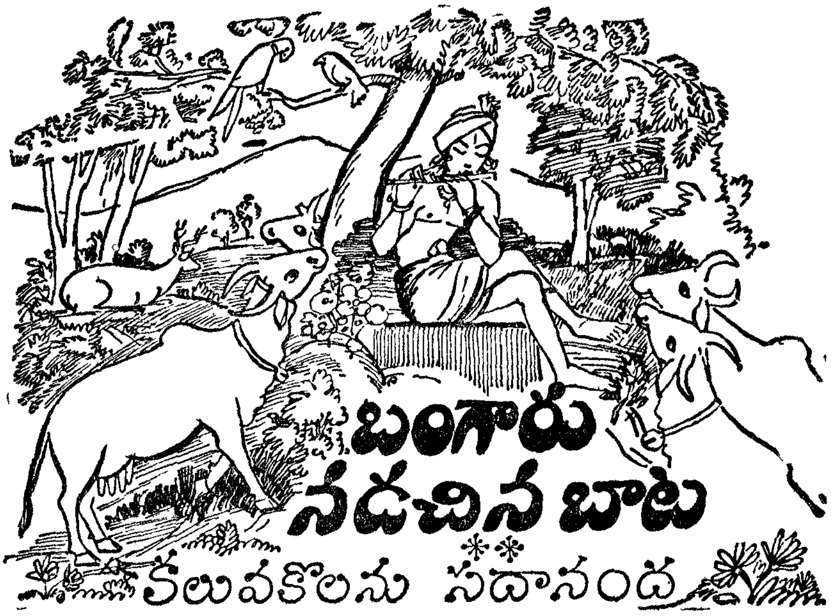
చిట్టి నవ్వుతూ తన చేతులు తండ్రి దిక్కుకు చాపింది అక్కడే దింపి వెళ్ళడమా, లోనికి తీసుకొని వెళ్ళడమా ? ఎటూ తోచక తికమక పెందాడు, కొద్ది క్షణాలు రాము చివరకు మనసు చిక్కబట్టుకొని అడుగులో అడుగు వేసుకొంటూ మామయ్య ముందుకు తల వంచుకొని నడిచాడు తన ముందుకు వచ్చి నిలబడ్డ రామును చూచి నిర్ఘాంతపోయాడు శేషయ్య తటపటాయిస్తూ రాము భుజంమీద చేయి నుంచాడు మామయ్య చేతి స్పర్శకు రాము శరీరం వణికినట్లయింది కళ్ళు పైకెత్తి అమాయకంగా దీనంగా చూశాడు రాము శేషయ్య మనసు సంతోషంతో నిండిపోయింది తన్ను తాను మరచి అమాంతంగా రామును ఎత్తి తన గుండెకు గాఢంగా హత్తుకొని ముద్దులతో ముంచివేశాడు ఆ వత్తిడికి బాధ కలిగి చిట్టి ఏడుపు లంకించుకొంది తను చేస్తున్నదని అప్పటికిగాని శేషయ్యకు తెలిసిరలేదు నవ్వుకొంటూ వెంటనే వారిద్దరినీ మెల్లగా క్రిందకు దించి భార్యను బిగ్గరగా కేక పెట్టాడు

అంత పెద్ద కేకకు వంటింట్లో ఉన్న పద్మావతి హడావుడిగా అక్కడకు చేరింది ''చూశావా పద్మా ! రాముడు నాకు దక్కాడు'' అంటూ తిరిగి రాము న్నీ, వాడి చంకలోని చిట్టిని మార్చి మార్చి ముద్దులు కురిపించసాగాడు కృష్ణమూర్తి

ఎన్నో రోజులబట్టి తను కోరుకొన్న దృశ్యం హఠాత్తుగా చూచి నిర్ఘాంతపోయింది పద్మావతి తన భర్త పొందుతున్న ఆనందాన్ని, ఆవేశాన్ని చూస్తున్న ఆమెకళ్ళు సంతోషంతో చెమ్మగిల్లాయి ఏడుస్తున్న చిట్టిని తీసుకొని తన హృదయానికి హత్తుకుంది

చేసే పూజను మధ్యలోనే ఆపి అక్కడకు వచ్చిన కృష్ణమూర్తిని అక్కడెవ్వరూ గమనించలేకపోయారు నీళ్ళు నిండిన కళ్ళను తుడుచుకొంటూ మెల్లగా తన పూజాస్థలానికి తిరిగి చేరుకున్నాడు ★

బంగారు నడచిన బాట

కలువకొలను సదానంద

17

రోజులు ప్రశాంతంగా గడిచిపోసాగాయి. షరతు ప్రకారం సర్వమంగళం మళ్ళీ ఆవుల జోలికి రాలేదు. చలికాలం వచ్చింది. మైదానం, నీలికొండలు, కీకారణ్యం తెల్లటి పొగమంచుతో దట్టంగా కప్పుకుపోయాయి. ఈ అదను కోసమే సర్వమంగళం వేచిఉంది. ఇప్పుడు పొగమంచు దానికి మంచి రక్షణ ఇవ్వగలదు. బంగారు కన్నుగప్పి ఆవులను భక్షించవచ్చు. పొగమంచు పరదాల మాటున అతడు తన జాడ తెలుసుకోలేడు.

ఒకనాటి ఉదయం ఆవులను తోలుకొని చిట్టడవికి బయలుదేరాడు బంగారు. కొండలు, చెట్లు అన్నీ మంచుతో కప్పబడి ఉన్నాయి. ముందు నడుస్తున్న ఆవులు అస్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. ఉన్నట్టుండి ముందర వెళ్తున్న ఆవుల మెడలలో మువ్వలు గలగల లాడాయి. త్రొక్కిడి ఎక్కువయింది. అంబారవాలు వినిపించాయి. ఆ కలకలం ఏమిటో అని పరికించి చూశాడు బంగారు. పులి ఒక ఆవుమీదికి ఎగురుతూ, దాన్ని చంపడానికి ప్రయత్నిస్తున్నది. ఆ ఆవు తన కొమ్ములతో పులిని ఎదుర్కొంటున్నది.

చిక్కం చంకకు తగిలించుకుని బంగారు వెంట బయలుదేరిన చిట్టి కోతి—ఈ దృశ్యం చూచి, "నూటొక్కటి!" అని కేక పెట్టింది. ఆ కేకతో పాటు బంగారు చేతిలోని తుపాకీ ధామ్మని ప్రేలింది. సర్వమంగళం బాధతో అరుస్తూ, నేల మీద పడి పొర్లాడింది. దిక్కులు తోచకుండా—పడుతూ లేస్తూ ఎటో పారిపోయింది. మంచు తెరలలో—అది పోయిన జాడ తెలియలేదు.

పులి పొర్లాడిన నేలంతా చెల్లాచెదురైపోయింది. చిన్నచిన్న పొదలన్నీ తెగి ఒరిగిపోయాయి. పచ్చిక ఛిన్నాభిన్నమైపోయింది. అచట ఎర్రని నెత్తురు మడుగు కట్టింది. పులి పోయిన దిక్కు ఏమీ తెలియలేకపోయినా—నేలమీద రక్తపు జాడలు కనిపించాయి.

బంగారు పులిని అలా వదలిపెట్టదలచుకోలేదు. అది తన దుష్టస్వభావాన్ని వదలదని తేలిపోయింది. ఇక దాన్ని చంపివేయడమే శ్రేయస్కరం! బంగారు రక్తపుజాడల ననుసరిస్తూ పులిని వెంబడించాడు.

ఆ జాడలు అతన్ని కీకారణ్యంలోకి తీసుకు వెళ్లాయి. తుపాకిని సిద్ధంగా పట్టుకొని, ఒళ్లంతా కళ్లు చేసుకుని పులిని గాలిస్తూ నడుస్తున్నాడు బంగారు. ఇంతలో—అతని ముందర పెద్ద కోలాహలం వినిపించింది. జింకలు, దుప్పులు, కుందేళ్లు మొదలైనటువంటి అడవి జంతువులు హర్షధ్వానాలు చేస్తూ అతనికి ఎదురు వచ్చాయి.

"బంగారూ! నీ మేలు మరువరానిది! సర్వమంగళం తన బ్రతుకుకు మంగళం పాడుకొన్నది. దాని చావు ద్వారా సర్వులకూ మంగళం చేకూరింది!" అన్నాయి అమితోత్సాహంతో.

సర్వమంగళం తన గుహకు పోతూ పోతూ మార్గమధ్యంలోనే ప్రాణాలు విడిచింది. తుపాకీ గుండు తగిలి దాని నుదురు చిట్లిపోయింది. మెదడు చెదిరిపోయింది. దుష్టమర్దని తన పేరు సార్థకం చేసుకొంది.

ఇక అధర్మానికి తావులేదు. దుష్టప్రాణి శిక్షింపబడినది. శిష్టప్రాణులు రక్షింపబడినవి. ధర్మా

తన బిడ్డకు తన రక్తం పనికిరాదని తెలిసికొన్న కృష్ణమూర్తి మనసులోనే కుళ్ళిపోయాడు ఇద్దరికి కావలసిన రక్తం ఒక్కరినుండే తీయడం ప్రమాదమని సంశయిస్తూనే ఉన్నాడు డాక్టరు రాముకోసం ఆమె నిప్పుల్లో దూకడానికి సిద్ధపడడం సహించలేకపోయాడు కృష్ణమూర్తి "ఆమెనుండి రక్తం తీస్తే చిట్టికి సరిపోయినంతే తీయండి డాక్టరుగారు ఒక్క బొట్టు కూడా ఎక్కువ తీయకండి నా రక్తం తిరిగి పరీక్షించండి పనికివస్తే రాముకు ఉపయోగించవచ్చు పనికిరాదంటారా ఆపైన భగవంతుడే ఉన్నాడు" నిబ్బరంగా, నిశ్చలస్వరంతో అన్నాడు కృష్ణమూర్తి

కృష్ణమూర్తి పాదాలమీద వ్రాలిపోయింది పద్మావతి "నా బిడ్డల నిద్దర్నీ బ్రతికించు బాబాయ్! రాము ఏ పాపం చేయలేదు నా తమ్ముణ్ణి నాకు దక్కించు వాణ్ణి క్షమించు బాబాయ్" విలవిల లాడిపోయింది పద్మావతి ఆమె హృదయం చిన్నాభిన్నమైపోయింది

కృష్ణమూర్తి కేటూ తోచలేదు డాక్టరు కళ్లలోకి అనుమానంగా చూచాడు నా తల్లి కెలాంటి ప్రమాద ముండదుకదా అంటున్నాయ్ ఆ చూపులు

పద్మావతి నిర్మల మనసుకు, ధైర్యానికి ఎంతో సంతోష మయింది డాక్టరుకు "మీ రంతగా భయపడ నక్కరలేదు అంగీకరించండి" అన్నాడు డాక్టరు

పద్మావతి తన రక్తాన్ని యిచ్చి తృప్తిచెందింది నీరసంగా పిల్లల ప్రక్కనే మరొక మంచంపై మైకంతో పడుస్నది అనాటి ఉదయమే ఉద్యోగరీత్యా పల్లెలమీదకు వెళ్లాడు శేషయ్య రెండు రోజులకుగాని తిరిగిరాడు స్కూలుకు సెలవుపెట్టి ఇంటిపని, వంటపని మొత్తం కృష్ణమూర్తే చూచుకుంటున్నాడు ఏరేమీ భయపడనక్కరలేదనీ, తిరిగి సాయంత్రం వచ్చి చూస్తానని చెప్పి వెళ్లాడు డాక్టరు ఆ ధైర్యంతోనే తిరుగుతున్నాడు కృష్ణమూర్తి

పద్మావతి తన మంచంలో కాస్త కదిలినట్లుగ గమనించిన కృష్ణమూర్తి, ఆమె మంచం దగ్గరగా స్టూలు తీసుకొని వెళ్లి కూర్చున్నాడు అదేకంగా ఆమె ముఖంలోకి చూడసాగాడు "ఆమె ఎవరు? ఏమిటి అనుబంధం?" కృతజ్ఞతతో ఆయన కళ్లు చెమ్మగిల్లాయి ఆయన మనసు ఆర్ద్రమయి పోయింది

మరునాటి ఉదయానికి పద్మావతి కాస్త తేటపడింది ఇంట్లో ఏపని ముట్టుకోనీయలేదు కృష్ణమూర్తి చిట్టికి, రాముకు రాత్రినుండే జ్వరం తగిలింది ఇంతవరకూ వాళ్లకు స్పృహ రాలేదు డాక్టరు వచ్చి ధైర్యంచెప్పి వెళ్లిపోయాడు మధ్యాహ్నానికి జ్వర తీవ్రత తగ్గిందిద్దరకూ స్పృహవచ్చి బాధతో మూలిగారు మరునాటి ఉదయానికి జ్వరం పూర్తిగా వదిలింది కాని పూర్తిగా నీరసించిపోయారు

కళ్లు తెరచిన రాము జరిగినదంతా చూచాయగా గుర్తించాడు కాస్త వత్తిగిలి చిట్టి నిద్రపోతుండడం చూచి తనూ కళ్లు మూసుకున్నాడు కాని కొద్దిసేపటికోనే రాము కళ్లనుండి కన్నీరు కారసాగాయి పద్మావతి రాము మంచంమీదకు వచ్చి కూర్చుంది పమిటచెంగుతో కన్నీళ్లు తుడిచింది. కళ్లెత్తిచూచాడు రాము — "తల నొప్పిగా ఉన్నదా బాబూ?"

"లేదక్కాయ్"

"మరెందుకు కన్నీళ్లు" ఎంతో ఆప్యాయంగా చెంపలు నిమురుతూ అడిగింది పద్మావతి వెంటనే జవాబివ్వక కళ్లు మూసుకున్నాడు రాము తిరిగి కళ్లెత్తి చూస్తూ "చిట్టికి బాగా దెబ్బ తగిలింది కదక్కాయ్?" అని ప్రశ్నించాడు ఆవేదనాపూరితమైన రాము ప్రశ్నకు పద్మావతి మనసు జాలితో నిండిపోయింది "లేదు బాబూ పెద్ద దెబ్బేమీ తగలలేదు రేపీపాటికి నయ మౌతుంది"

"నాన్న యెక్కడక్కాయ్?"

"బజారుకు వెళ్లాడు బాబూ! ఇప్పుడే వస్తాడు నీకిప్పు డెట్లా ఉన్నది బాబూ?"

"బాగానే ఉన్నదక్కాయ్" సమాధానమిచ్చి కళ్లు మూసుకున్నాడు రాము మనసులోనికి శేషయ్య అకస్మాత్తుగా గుర్తుకు వచ్చాడు పోలీసులు తప్పు చేసి వారిని తప్పకుండా దండిస్తారని తండ్రి చెప్పిన మాటలు స్మృతికి వచ్చాయి ఆమాటలింకా తన చెవుల్లో ప్రతిధ్వనిస్తూనే ఉన్నాయి తను చేసిన పని తప్పుకదూ? ఆయన కన్నబిడ్డను క్రింద పడవేసి గాయపరిచాడు అంతే తనను కూడా రోడ్డుమీద నృత్యం చేసి [illegible]

గురువు: భరతుడు శ్రీరాముని పాదుకలను శిరస్సు మీద యెందుకు పెట్టుకున్నాడు?

శిష్యుడు: తొడుక్కుంటే అరిగి పోతాయి కనుక.

ప్రసాద్ (సోంపేట)

రాము మనోనేత్రాలకు స్పష్టంగా కనుపించసాగాడు భయంతో నిలువెల్లా వణికిపోయాడు రాము శరీరమంతా చిరుచెమటలు క్రమ్మాయి రాముకు

వణుకుతున్న రామును చూచి భయపడి తాకి చూచింది పద్మావతి ఒళ్లు చల్లగానే ఉంది మరెందుకు వణుకుతున్నట్లు? అర్థంగాక ఉట్టే పలకరించింది

ఆ పిలుపుతో తనలో చెలరేగిన మహాశోకం నుండి ఉలిక్కిపడ్డాడు కళ్లు తెరచి చూచాడు గాని, తనలోని భయాన్ని తెలియజేయలేకపోయాడు దీనంగా కళ్ల నీరు పెట్టాడు పద్మావతి కళ్లల్లో నీరు నిండింది ఎందుకో ఆమెకే తెలియదు "బాబూ! ఎందుకురా ఏడుస్తావు? యిప్పుడు నీ వంట్లో ఎట్లా ఉన్నదో చెప్పు?" ఆప్యాయంగా కన్నీళ్లు తుడుస్తూ అడిగింది పద్మావతి

"మామయ్య ఎక్కడక్కాయ్?" తడబడుతూ ప్రశ్నించాడు రాము

"లేరు బాబూ మొన్ననే పల్లెల మీదకు వెళ్లారు" రాము నోట ఆ ప్రశ్న వచ్చినందుకు ఆశ్చర్యపోతూ జవాబిచ్చింది పద్మావతి

"అయితే చిట్టికి దెబ్బ తగిలిన సంగతి మామయ్యకింకా తెలియదన్నమాటక్కాయ్?"

"తెలిస్తే ఏం రామూ?" దాని కెలాంటి సమాధానమివ్వలేదు రాము "మామయ్య ఎప్పుడొస్తాడు అక్కాయ్?" ఈమారు మరీ ఆశ్చర్యపోయింది పద్మావతి ఇంతకాలమూ తన భర్తకు దూరంగా ఉండే రాము, ఈరోజు ఆయన గురించి గుచ్చి గుచ్చి ప్రశ్నించడం వింతగా ఉంది ఆమెకు. "మధ్యాహ్నానికి వస్తారులే బాబూ!" సమాధాన మిచ్చింది

తరువాత రాము మరి మాట్లాడలేదు ప్రక్కకు ఒత్తిగిలి కళ్లు మూసుకున్నాడు నిద్రపోయాడో లేదో కాని, అలా అనుకొని పద్మావతి అక్కడినుండి లేచిపోయింది

* * *

మధ్యాహ్నానికల్లా శేషయ్య యింటికి చేరాడు. ఊళ్లోకి రాగానే యింటిదగ్గర జరిగినదంతా తెలుసుకున్నాడు ఇంట్లోకి అడుగు పెడుతూనే పద్మావతిని "ఇప్పుడెలా ఉంది" అని ప్రశ్నించాడు నెత్తిమీద టోపీ తీసివేస్తూ

"ఏమీ ప్రమాదంలేదని చెప్పి వెళ్లారు డాక్టరుగారు. ఇప్పుడే కాస్త కన్నుమూశారు"

చిట్టి మంచం దగ్గరగా వెళ్లి చిట్టి చేయి తన చేతిలోనికి తీసుకుంటూ "జ్వర మేమైనా వస్తుందా పద్మా?"

"రాత్రి వరకు వచ్చింది ఈరోజు కనపడలేదు" జవాబిచ్చింది పద్మావతి ఆ ప్రక్కనే ఉన్న రాము మంచం దగ్గరకు వెళ్లి నిలబడ్డాడు శేషయ్య నిద్రపోతున్న రామును కొద్దిసేపు పరిశీలనగా చూస్తూ నిలబడ్డాడు అంత దగ్గరగా ఉండి రామును పరీక్షగా చూడడం పడలేదు శేషయ్యకు కళ్లెత్తి భార్యను చూస్తూ "వీడికి మరీ పెద్ద దెబ్బ తగిలిందటగా పద్మా రాత్రుళ్లు నిద్రపోతున్నాడా పాపం"

"నిద్రపోతూనే ఉన్నాడండీ ఈవేళ ఉదయమే ఎందుకో కళ్ల నీరు పెట్టాడు ఎలా వున్నదిరా అంటే, 'బాగానే ఉన్నదక్కాయ్' అని అన్నాడు ఎందుకు కన్నీరు పెట్టాడో ఎంత అడిగినా ఏమీ చెప్పడు"

శేషయ్య తన చూపు మరలిరిగి రాము ప్రక్కకు త్రిప్పి జ్వరమేమైనా వస్తుందేమో చూద్దామని రాము చేతిని తన చేతిలోకి తీసుకున్నాడు రాము నిద్రపోవడంలేదు అలా అని జాగ్రదావస్థలోనూ లేడు కళ్లు మూసుకుని పడుకున్నాడే కాని, పాపమూ పసివాడు పరిపరివిధాల పోతూనే ఉన్నాడు చిట్టి తన దగ్గర కొస్తుందో రాదో? శేషయ్య మామయ్య తనవేం చేస్తాడో? ఈ ఆలోచనలతో సతమతమైపోతున్నాడు రాము శేషయ్య చేతి స్పర్శతో కళ్లు తెరచిన రాము ఒక్కసారి కేకపెట్టి స్పృహ తప్పిపోయాడు

శేషయ్య, పద్మావతి రాము కేకకు అదిరిపోయి స్థాణువుల్లా నిలబడిపోయారు జరిగిందేమిటో, జరగబోయేదేమిటో అర్థంకాక భయంతో వణికి పోయారిద్దరూ తన యింట్లో పని చూచుకొంటున్న కృష్ణమూర్తి అక్కడకు పరుగెత్తి

పసిమనసులు

కుంటూ వచ్చాడు. జరిగిన సంగతి శేషయ్యద్వారా తెలుసుకొని ఆ మంచం ప్రక్కనే కూలబడి పోయాడు

శేషయ్య హడావుడిగా వెళ్ళి డాక్టరును వెంట పెట్టుకొని వచ్చాడు రాముని పరీక్షచేసి కలవర పడిపోయాడు డాక్టరు శేషయ్యను చూస్తూ "మీరు చెప్పింది నిజమే అబ్బాయి ఎందువలనో పూర్తిగా భయపడిపోయాడు జరిగిందేదో జరిగింది ఇకముందైనా అబ్బాయికి తెలియకుండా దగ్గరకు వెళ్ళకండి" అంటూ తన మందులపెట్టె తెరచి ఇంజక్షన్ సిద్ధంచేసే ప్రయత్నంలో వుండి పోయాడు జవాబేమీ యివ్వలేక అక్కడున్న అందర్నీ ఒక్కసారి చూసి తల వంచుకొని నిల బడ్డాడు శేషయ్య

డాక్టరు బయలుదేరుతూ "అబ్బాయికి తిరిగి జ్వరము రావచ్చు కాని, మీరేమీ కంగారుపడ నక్కర లేదు అవసరమైతే నాకు కబురు చేయండి" చిట్టిని చూచి "పాప త్వరలోనే కోలుకుంటుంది" అని వెళ్ళిపోయాడు

వీధిలోనికి డాక్టరుగారిని సాగనంపి తిరిగి వచ్చారు కృష్ణమూర్తి, శేషయ్యలు రాము పెదాలు అస్పష్టంగా కదిలేసరికి శేషయ్య అక్కడనుండి కొస్త యెడంగా వెళ్ళి చూడసాగాడు, రాము తిరిగి తనను చూచి ఎక్కడ భయపడతాడోనని "చిట్టిని ఇంకెప్పుడూ పడవేయనక్కాయ్ తప్పుచేశాను నాన్నా మామయ్యా నన్ను కొట్టమాకు పోలీసులు తప్పుచేస్తే కొడతారుకదు నాన్నా! చిట్టీ! నా దగ్గరకు రావూ ?" పలవరించసాగాడు రాము

అంతా విని విస్తుపోయింది పద్మావతి తనచేత్తో రాము నీపు నిమురుతూ బాబాయి కళ్ళలోకి చూచింది కృష్ణమూర్తి దిగులుగా తల వంచు కున్నాడు రాము యిన్నాళ్ళనుండి తనకు దూరంగా యెందుకు తప్పుకొని వెళ్తున్నదీ గ్రహించిన శేషయ్య గాఢంగా నిట్టూర్చి పంచపాళిలోకి వెళ్ళాడు

మరునాటికి మన లోకంలోకి రాగల్గాడు రాము. గడచిన రాత్రంతా పలవరిస్తూనే ఉన్నాడు ఆ అప స్మారకస్థితిలోనే యమయాతన చెందాడు చిక్కి సగమైపోయాడు చిట్టి బాగా కోలుకుంది

కనురెప్ప లెత్తి చుట్టూ భయంగా పార చూచాడు అక్కడే కనిపెట్టుకుని వున్న పద్మావతి రాము తలవెంట్రుకలలో తన వ్రేళ్ళనుంచి దువ్వుతూ "ఎలా ఉంది రామూ ?" అని ప్రశ్నిం చింది రాముకు స్పృహ వచ్చినందుకు మనసు లోనే గుర్తుకొచ్చి దేవుళ్ళందరకూ వేయి దణ్ణాలు పెట్టింది

రాము ఎండిన పెదాలమీద ఒక్క క్షణం హాస రేఖ నాట్యమాడి తిరిగి మాయమయింది అనుమానం రామును వదలలేదేమో తిరిగి చుట్టూ చూడ సాగాడు.

"రామూ! వెందుకురా అలా చూస్తావు ?"

"మామయ్య" తడబడుతూ అన్నాడు రాము పద్మావతి తనలో వుబుకుతున్న దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేక పోయింది అక్కయ్య దుఃఖించడం రాముకు ఆశ్చర్య మనిపించింది "అక్కయ్య ఎందుకూ యేడవడం? తప్పుచేసిందేమోతను దెబ్బ లెక్కడ తగుల్తాయోనని తన్ను ఏడ్చినా అర్థమౌతుంది. మరి అక్కయ్య ఏడుస్తుందేం ?" ఈ వూహలతో గ్రుడ్లప్పగించి చూడసాగాడు

తన్ను తాను తమాయించుకున్న పద్మావతి, తన ముఖాన్ని రామునుండి చాటు చేసుకొని ముఖం పైట చెంగుతో తుడుచుకుంది తన భర్త భయాన్ని రామునుండి తొలిగించాలన్న సంగతి, డాక్టరుగారి హెచ్చరిక స్మృతికి వచ్చి, రాము ముఖంలోకి తన చూపులను మళ్ళించి అనునయిస్తూ "మామయ్య చాల మంచివారు బాబూ !" అన్నది బదులివ్వక

ఒకడు హడావిడిగా రైల్వే బుకింగ్ ఆఫీసులోకి చొరబడ్డాడు

"జనతా ఎక్స్‌ప్రెస్ ఎప్పు డొస్తుందో చెపుతారా?" "6-$\frac{1}{4}$కి" బుక్కింగ్ క్లర్కు నుండిజవాబు వచ్చింది

"ఓహో - మరి హౌరా మెయిల్ ?"

"7-10కి"

"గుంటకల్ పాసింజర్ ?"

"8-25కి"

"మద్రాసు మెయిల్"

"9-30కి" బుకింగ్ క్లర్కు విసుగ్గా జవాబిచ్చాడు

"మరి మచిలీపట్నం ట్రెయిన్ ?"

"అబ్బబ్బా! మీరు ఇంతకీ ఎప్పుడు ఎక్కడికి వెళ్తున్నారు?"

"అబ్బే - ఎక్కడికి వెళ్ళటం లేదు! పట్టాలు దాటి అటు ప్రక్కకు అపాయం లేకుండా వెళ్ళాలని!"

భూమాదేవి (హైద్రాబాదు)

నిశ్శబ్దంగా అక్కయ్యను చూస్తూ వూరుకున్నాడు రాము

"నీవు భయపడుతున్నావని తెలిసి మీ మామయ్య ఇంట్లోకి గూడా రావడంలేదు రామూ! 'మా రాముకు నేను పగవాడి నయ్యాను నేనేం పాపం చేశా' నని రాత్రంతా ఎంతో బాధపడ్డారు" కళ్ళ నీరుపెట్టి తన భర్త దుఃఖాన్ని వ్యక్తపరచింది పద్మావతి

అదంతా విని నిర్ఘాంతపోయాడు రాము ఆశ్చ ర్యంతో తన కళ్ళు పెద్దవిచేసి చూడసాగాడు అక్క య్యను "నిజం బాబూ! అక్కయ్య మాటలను నమ్మలేవా ? నీవెక్కడంలో కళ్ళుతెరచి తిరిగి తనుచూచి భయపడతావోనని మీ మామయ్య బయటే ఉంటున్నారు రామూ!"

తన చెవులను తనే నమ్మలేనంతగా ఉన్నాయి అక్కయ్య మాటలు రాముకు

పద్మావతి తను చెప్పిన సంగతి బుజావుచేసుకో డానికి బయట కూర్చున్న కృష్ణమూర్తిని పిల్చు కొని వచ్చింది "ఎలా ఉంది రామూ!?" వస్తూనే ప్రశ్నించాడు కృష్ణమూర్తి.

"బాగానే ఉంది నాన్నా!"

"చూడు బాబాయ్! ఎంత చెప్పినా రాము నా మాటలు నమ్మడంలేదు" ఫిర్యాదు చేసింది పద్మావతి

కన్నబిడ్డ ముహంలోకి దిగులుగా చూస్తూ "నేను చెప్పింది గుర్తుందా రామూ ? పోలీసులు ఎవర్ని కొడతారన్నాను నీతో ? తప్పుచేసినవారినే వాళ్ళు దండిస్తారనేగా చెప్పింది నేను ?" ప్రశ్నిం చాడు కృష్ణమూర్తి

అవునన్నట్లు తలూపాడు రాము

"నీవేమీ కావాలని తప్పు చేయలేదు రామూ! కావా లని చిట్టిని నీవు క్రింద పడేస్తావా ? నాతో చెప్పు నీవు చిట్టి నెప్పుడైనా ఏడ్పించావా ? ఆటలో పొరపాటున జారి క్రింద పడింది దెబ్బ తగిలింది. అంతేకదూ ?"

అవును మరి తను కావాలని చిట్టిని క్రింద పడవేయలేదుగా ? ఈ విషయము తనమనసు కింతవరకు స్ఫురించనందుకు విస్తుపోయాడు రాము తండ్రి కళ్ళలోకి కొన్ని క్షణాలు చూచి మౌనంగా కళ్ళు మూసుకున్నాడు క్షణక్షణానికి రాము ముఖంలో కలుగుతున్న మార్పును గమ నించిన కృష్ణమూర్తి, పద్మావతి వెంటపెట్టుకొని నిశ్శబ్దంగా ఆ చోటు వదిలాడు

నెల గడిచింది చిట్టితోపాటు రాము కూడా పూర్తిగా కోలుకున్నాడు యథాప్రకారం తండ్రితో కలిసి స్కూలుకు వెళ్ళి వస్తున్నాడు ఒకనాడు సాయంత్రం రాము తండ్రితో పాఠశాలనుండి ఇంటికి వస్తూ యున్నాడు బజారులో కొంత దూరము వచ్చేసరికి అక్కడ చాలమంది గుమి గూడి చప్పట్లు చరుస్తూ ఉండడం చూచాడు రాము ఒదేమిటో చూచి వద్దామని తండ్రి చేయి వదిలి పరుగెత్తుకుంటూ ఆ గుంపులో కలిశాడు వారి మధ్య ఏదో పాట పాడుతూ నాట్యంచేస్తున్న మనిషిని గుర్తుపట్టాడు అవును ఆ మనిషే సందేహంలేదు భయంతో రాము శరీరం చలువలు క్రమ్మినట్లయింది అనుమానంగా చుట్టూ చూచి పోలీసు లెవ్వరూ కనుపించకపోవడంతో కాస్త స్థిమితపడ్డాడు కాని యిప్పుడే పోలీసు లెవరైనా యిటు వస్తే ? అమ్మో! ఆ మనిషిని చావ గొడతారు ఈ భావం తిరిగి భయభ్రాంతుణ్ణి చేసివైచింది అక్కడ నిలువలేక ముందు పోయి తండ్రిని ఉరుకులు పరుగులమీద అందుకున్నాడు. "నాన్నా!" రొప్పుతూ మరేమీ చెప్పలేక బెదు రుతూ తండ్రిని, తను దాటి వచ్చిన గుంపును చూస్తూ వూరుకున్నాడు

"ఏమిట్రా ? ఏమైంది ?" రాము వాలకం గమనించిన కృష్ణమూర్తి ఆదుర్దాతో ప్రశ్నించాడు.

"అదికాదు నాన్నా! ఆ మనిషి లేడూ

అంకితం :

జవహరు అమరస్మృతికి

—సదానంద

వికి పట్టిన గ్రహణం తొలగిపోయింది ఇంత కంటే పండుగ ఏరేముంది? అడివిప్పగాల ఆనందం అంతా యింతా కాదు

"బంగారూ! సర్వమంగళాన్ని సంహరించి, మిగిలిన ప్రాణులకు మేలు చేకూర్చావు అందుకు నీకు మా జోహారులు! సర్వమంగళానికి నీపట్ల వైరభావం ఉంటే ఉండవచ్చు కాని—మాకు నీవు సర్వదా ఆప్తమిత్రుడవే! నువ్వు తరచుగా మా అడవిలోకి వచ్చి పోతుండాలని కోరుతున్నాం ఇక్కడ పచ్చికకు కొదువలేదు నీ గోవులను యిక్కడ మేపుకోవచ్చును నీకు మా స్వాగతం ఎప్పుడూ ఉంటుంది" అన్నాయి జంతువులు

వాటి హృదయాలలోని సౌహార్ద్యానికి బంగారు ముగ్ధుడైపోయాడు "శాంతిప్రియులారా! నేను ఎప్పటికీ మీ మిత్రుడినే! లోకంలో ఎవరితోనూ నాకు వైరభావం లేదు దుర్మార్గం ఒక్కటే నాకు విరోధి! నాపట్ల మీకున్న సదభిప్రాయానికి నేను కృతజ్ఞుణ్ణి! ఇక్కడి పచ్చిక, ఫలాలు మీవి వాటిని ఆరగించటానికి మీరున్నారు నా మైదానంలో, నా చిట్టడవిలో ఉన్న పచ్చికే నా పశువులకు చాలు!" అన్నాడు బంగారు జంతువుల వద్ద సెలవు గైకొని గృహోన్ముఖుడయ్యాడు

మందరాంగం అతనివద్ద వీడ్కోలు పుచ్చుకొని, నిబ్బరంగా తన నీలి కొండలమీది కెక్కింది

ఆనాటి సాయంకాలం బంగారు విచారంగా కూర్చున్నాడు "ఎందుకలా ఉన్నావు?" అని అడిగింది చిట్టికోతి

"నా జీవితంలో ఎన్నడూ చేయదలచుకోని పని చేసేశాను ఒక సాటి ప్రాణిని చంపేశాను అహింసాధర్మానికిది గొడ్డలిపెట్టుకదా?" అన్నాడు బంగారు

అది విని చిట్టికోతి "అందుకా ఈ విచారం?" అంటూ చిన్నగా నవ్వింది "అయ్యో బంగారూ! శ్రీకృష్ణపరమాత్మ ఏమన్నాడో తెలుసా?"

"ఏమన్నాడు?"

"లోకంలో ధర్మానికి చేటు కలిగినప్పుడు— దుష్టులను శిక్షించి, శిష్టులను రక్షించి, ధర్మాన్ని ఉద్ధరించడానికి నేను అవతరిస్తుంటాను— అని సెలవిచ్చాడు ఇప్పుడు నువ్వేం చేశావు? దుష్టుణ్ణి శిక్షించావు ధర్మాన్ని ఉద్ధరించావు ధర్మాన్ని ఉద్ధరించాలంటే దుష్టులను శిక్షించక తప్పదుకదా? కనుక విచారించడంలో అర్థంలేదు!" అన్నది చిట్టికోతి

బంగారు కొంతసేపు ఆలోచించాడు భగవంతుని అవతార గాథలు నెమరుకు తెచ్చుకున్నాడు 'ఔను! ఒప్పుకున్నాను!' అన్నాడు

బంగారు ధర్మవర్తి! అతడి - బాగుంటే

ధర్మం బాగున్నట్లే! కనుక ఆత్మరక్షణ కంటే గొప్ప పరమార్థం యింకొకటి అతనికి లేదు. అతని చేతిలో ఎప్పుడూ దుష్టమర్దని ఉంటుంది అతడు ఒకరి జోలికి పోడు ఎవరైనా తన సొత్తు కాజేయాలని చూచినా, మోసగింప దలచుకొన్నా సహించడు తాను మాత్రం ఒక్క పర్యాయమైనా నీలికొండల మీదికి గానీ, కీకారణ్యంలోకి గానీ వెళ్ల లేదు ఒకసారి గ్రద్ద అతని మైదానంలో ప్రవేశించి, అతని చేతిలో నున్న శాంతి కపోతాన్ని తన్నుకు పోడానికి ప్రయత్నించింది అతడు తుపాకీతో గ్రద్దను కాల్చి చంపడానికి ఏమాత్రం వెనకాడ లేదు లేకుంటే తన శాంతి పావురం ఏమై పోయేది?

సర్వమంగళానికి సుముఖంగా మాట్లాడిన పిల్లులను గురించి అతడు పట్టించుకోలేదు ఒకరి వ్యక్తిగతాభిప్రాయాలమీద తనకు అదుపులేదు ఒకరి మనోభావాలను శాసించే అధికారం తనకు లేదు అయినా—ఆ పిల్లులు ఏం అనుకుంటే మాత్రం తనకేం? వాటిమూలంగా తనకు వాటిల్లే కష్టనష్టాలు ఏమీ లేవు! తన శాంతి సౌభాగ్యాలకు ముప్పురాకుంటే అంతే చాలు!

గలగల పారే సెలయేళ్లతో పచ్చని పచ్చిక తివాసీలా ఉన్న పెద్ద మైదానం. మైదానంలో చిన్న గుడిసె వేసుకుని, తన భార్యతో కాపురం ఉంటున్నాడు బంగారు నీకు అక్కడికి వెళ్లాలని ఉన్నదా? అవన్నీ చూడాలని ఉన్నదా? అయితే—నీకు మధువాణి గానీ, శాంతిగానీ, చిట్టికోతిగానీ కనిపిస్తే వాటనడుగు, దారి చెబుతాయి ఆ మైదానంలోకి వెళ్లు! మధ్యాహ్నం కాగానే నీకు అక్కడ కనిపించే దేమిటి? బంగారు మర్రిచెట్టు నీడలో కూర్చుంటాడు అతని చేతిలో దుష్టమర్దని వుంటుంది నాలుగు కుక్కలూ నాలుగు వేపుల కావలా కాస్తుంటాయి బంగారు తన పిల్లలకు నీతి బోధ చేస్తుంటాడు నువ్వూ కూర్చుని వినవచ్చు. అతడు ఎన్నో నీతులు చెబుతాడు చిట్టచివర—

"నువ్వు దుర్మార్గానికి గురైనప్పుడు ఆత్మరక్షణ చేసుకోవడం నీ తక్షణ కర్తవ్యం! ఆత్మరక్షణకు ఉపకరించే ప్రతి శక్తినీ ఆహ్వానించు ఆత్మరక్షణకు అండగా నిలబడే ఏ శక్తినైనా సరే—ఏరి అవతల పారవేయి! నీ క్షేమానికి అది బంగారు బాట!"

—అనే బంగారు నీతిని కూడా నువ్వు వింటావు.

(అయిపోయింది.) ★

ఇంటింటి పజ్యాలు

ఆరుద్ర

మీ వోటూ నాకే! నా వోటూ నాకే!

నేను వినడం మానేస్తున్నాను రాజకీయోపన్యాసాలు
నేతలందరూ చేస్తున్నారు కదా అత్రసన్యాసాలు
ఒకే ఒకే కమ్మకమ్మని అబద్ధాలు
భవిష్యద్దర్శనానికి పూర్వం మనముందు పెట్టే అద్దాలు
ఇప్పుడో కమ్యూనిస్టులూ వాళ్ళ తప్పు లొప్పేసుకుంటున్నారు
ఇన్నాళ్లూ వేసుకున్న మారువేషం విప్పేసుకుంటున్నారు
రాజకీయ నాయకుల వాగ్దానాలలో ఉంటాయి ఎత్తుపల్లాలు
చదువైన భాసలు చేయగలదు ఉత్తమ యిల్లాలు
అందుకే పెళ్ళాలమాటనే వింటారు మొగుళ్లు
ఆ మాటల సాఫల్యానికి తెరచుకుంటారు వేయికళ్లు
వచ్చేవారం కుట్టిస్తాను మీ బట్టల్లో ఊడిపోయిన బొత్తాములు
వచ్చేవారం తుడిచేస్తాను సామాన్ల కొట్లో వున్న చెత్తాములు
ఇక మీదట్నుంచీ వారం వారం మార్చేస్తాను కుర్చీ గలేబులు
ఇక మీదట్నుంచీ రేపు కేస్తున్నప్పుడు తప్పకుండా చూస్తాను
మీ లాల్చీ జేబులు
కొత్తచీర కొననున్నప్పుడు చేసే ప్రామిస్సులు
కొద్దిగా అవుతాయి ఆచరణలో మిస్సులు
కమ్యూనిస్టు ఎన్నికల్లో ఒక్కగ్గే చేస్తారట నామినేటు
కనీసం అక్కడేనా వుంటుంది మగాడికి ఓటు
ఇప్పుడు నే నుద్ఘాటించే దాన్లో ఉండదు పొరపాటు
ఇల్లిల్లూ ఒక చిన్నసైజు కమ్యూనిస్టు ఎస్టేటు.

సంపెంగలూ సన్నజాజులూ

అవసరాల రామకృష్ణారావు

జరిగిన కథ

మంజుల వివాహకారణంగా, ఆర్థిక అవసరాల దృష్ట్యా కొడుకుని కట్నం తీసుకొని పెళ్ళి చేసుకోమంటాడు తండ్రి, మొదట నిరాకరించినా చెల్లెలి పై గల ప్రేమతో తర్వాత సరే నంటాడు కూతురి పెళ్ళి చూడాలని కుతూహల పడ్డ తండ్రి మరో అర్నెల్లకి తీరని కోరికతోనే కన్ను మూస్తాడు తర్వాత మంజుల వివాహ మవుతుంది వాళ్ళ సంసారం సుఖంగా సాగిపోతుంటుంది ఆరేళ్ళు గడిచాయి మంజు యిూలోగా బియ్యే పట్టాతోబాటు నాలుగేళ్ళ మధురిమను కూడా పొందింది అన్నయ్య సుహాస్ దంపతు లిద్దరూ ఎమ్మే చదవటానికి పూనుకుంటారు

4

"ఏమండీ, శలవు దొరికిందా లేదా ?"

వీధిలోనే లాంబ్రెట్టా హేండిల్ బార్ పట్టుకుని నిలబెట్టేశారు

'దొరికేటట్టు లేదు ' అన్నారు అంటూ దొరికి పోయినట్లు నవ్వేశారు

'ఎందుకండీ నా దగ్గిర అబద్ధాలు ? మీకు రావాలని లేకపోతే చెప్పకూడదూ ? మీ మేనేజర్ని అసలు మీరు అడగలేదు కదూ, అడిగితే కాదనడు కదూ ?'

ఆయన మాట్లాడలేదు

'సరే ఇవాళ నేను మీ ఆఫీసుకి వస్తాను నేనే మీ మేనేజర్ని కలుసుకుంటాను పై చదువు చదువుకుంటానంటే పగలబడి ఏడ్చే పరమ దౌర్భాగ్యుడేమో తెలుసుకుంటాను పరీక్షలకని పై వూరు వెళ్ళవలసివస్తే శలవు తీసుకుంటే ఓ పదిహేను రోజులపాటు ఏం బ్రహ్మాండ భాండాలు బద్దలౌతాయో కనుక్కుంటాను'

'అబ్బ, నీ కెందుకింత పట్టుదల చెప్పు ? నాకూ ఈ పరీక్షలకీ మొదట్నుంచీ సగ వైరిక అని నీకు తెలుసు తెల్లని ఇస్త్రీ మడతలు తొడుక్కుని తెల్లని సిగరెట్టు ఒకటి నోట్లో కుక్కుకుని నన్నిలా తేలిగ్గా తిరగనియ్యక ఎందుకు చంపుతావ్ ?'

ఆ మధ్య వదిన రాసిన కార్డు జ్ఞాపకం వచ్చింది రెండే ప్రశ్నలు మరేంలేదు

1 మీ కంబైన్డ్ స్టడీ ఎట్లా సాగుచున్నది ?

2 ఆ రాకాశి మీతో కాశీ వచ్చు చున్నదా ?

అదే పద్ధతిలో వెంటనే జవాబు రాసి పడేశాను

1 వ దివ్యంగా !

2 చిన్నదాంతో ఎలాగైనా పరవాలేదు పెద్దదాన్ని దారిలో తీసుకురాడమే మహా కష్టంగా ఉంది!

'ఎందుకు నవ్వుతున్నావ్ ?' అన్నారు ఆయన.

'చూడండి వెళ్ళేది కాశీపట్నం పెళ్ళిలో స్నాతకం వేళప్పుడు నాలుగు అడుగులు కాశీకి వెళ్ళినట్టు వెళ్ళి తాటాకు గొడుగూ పాంకోళ్ళూ చూసి మురిసి పోయి ఏం తిరిగొచ్చారో అంతే మహా పవిత్రస్థలం పుణ్యం పురుషార్థం కూడా కలసి వస్తుంది తక్కినవన్నీ అలా ఉంచి నే నొక్కర్తెనూ ఎలా వెళ్ళిరాను ? అక్కడ భాషేమో లోక మేమో నాకు తెలియదాయె అన్నిటినీ మించి గంగా తీరం మంచి విహార స్థలమంటారు కనీసం ఒక ఎక్స్కర్షన్‌లా గాని పిక్నిక్‌లాగాని నాతో రావాలని మీకు లేదా ?'

ఈ చివరి మాటకి ఆయన కళ్ళు మిలమిల మెరిశాయి

'మా మేనేజరు ఎవడికోసం శలవిస్తాడు ? ఇవ్వకపోతే నేను ఉద్యోగానికే శలవిచ్చేస్తాను' అని రంయ్‌మని బయలుదేరారు

వారితో కలసి వారణాసి వెళ్ళిరావడం నా జీవితంలో మరువలేని మధుర ఘట్టం మా మాధురిని మొదట్లో తనూ వస్తానని పేచీ పెట్టినా వదిన పిల్లలతో ఆడుకుంటూ ఉండి పోడానికి గుప్పెడు హార్లిక్సు గుండ లంచం ఇస్తే ఒప్పుకుంది స్లీపింగు కోచ్‌లో బెర్తులు ముందుగానే రిజర్వు చేయించుకుని బయలు దేరామేమో వెళ్ళేటప్పుడు మాకు ప్రయాణం చేసినట్లే అనిపించలేదు అందులో ఆ పెట్టెలో మూడొంతుల మంది తెలుగువాళ్ళూ మాలా పరీక్షకు కట్టిన వాళ్ళూ అయి ఉండడం మాకు మరింత ధైర్యంగానూ ప్రోత్సాహకరంగానూ ఉంది అది రైలు పెట్టె అన్నమాట చాలా తొందరగానే మరచి పోయా ననుకుంటాను అనేక కుటుంబమనీ అందరూ నా వాళ్ళే అని అనిపించింది అందరి కంటె నన్ను ఆకర్షించింది ఏభై ఏళ్ళ దగ్గర పడినట్లున్న ఒకావె రైల్లోనే ఏదో నోట్సు తీసి వర్క్ చేసుకోవడం

'ఎవరికైనా మీరు శిక్షణ ఇస్తున్నారా ?' అన్నాను ఆవిడ దగ్గిర కెళ్ళి

'ఏం, నేను పరీక్షకు వెళ్ళకూడదా !' అందావె నవ్వుతూ ఎంతో ఆప్యాయంగా నా గురించి అన్నీ అడిగి తెలుసుకుంది ఆవిడేమో వేదమెటిక్సు ఎం ఏ ప్రీవియస్‌కి రెండుసార్లు వెళ్ళిందట పోయిందిట ఇది మూడోసారిట

'అయ్యొ బాబోయ్ ఎంత ఓపిక మీకు రుక్మిణమ్మగారూ ! !'

'ఆ మాట నాకు చెప్పకమ్మాయ్ మన కిష్టమైన వాటి కన్నిటికీ ఓపిక ఉండి దీనికి లేకుండా పోయిందా యేం ? అరవై ఏళ్ళు దాటిన మనవాళ్ళు అరిసెలూ చక్కిలాలూ అవలీలగా చేసి పారెయటం లేదూ! దానికి ఓపిక ఎక్కణ్ణుంచి వచ్చిందేం! రోజుకి ఏడెనిమిది గంటలు మొగాళ్ళు పని చేసుకు వస్తూంటే మహా అయితే నాలుగ్గంటల్లో వంటా పై పనీ ముగించ గల మనం మిగిలిన కాలమంతా ఏం చేస్తున్నట్టూ ?'

'నిజమే ఏం చేస్తున్నట్టూ ?' నాలో నేను అనుకున్నట్టు అన్నాను

'నన్నడుగు అమ్మాయ్ నే చెబుతాను నా మాటే తీసుకో నాకు నలుగురు కొడుకులూ ముగ్గురు కూతుళ్ళూ అందరికీ పెళ్ళిళ్ళు చేసేశాను ఇద్దరమ్మాయిలు స్కూలు ఫైలు ప్యాసయ్యారు ఆఖరిది బియ్యెస్సీ ఫస్టియరు దాకా వెలిగించింది కోడళ్ళు నలుగురూ మాత్రం ఫిఫ్తు ఫారం ఆనర్పే చదవమని చెవిలో ఇల్లు గట్టుకుని పోరడమేనమ్మా నేను చేసిన నేరం ముసల్దానికి చచ్చే నాటికి చదువు పిచ్చి పట్టుకుంది అని కోడళ్ళే కాదు కూతుళ్ళు కూడా సాధారణంగా నా దగ్గిర కొచ్చి పది రోజులుండరు చెప్పి చెప్పి నా ప్రాణం విసుగెత్తి పోయింది అందుకని ఆదర్శప్రాయంగా ఉంటుందని నేనే ఇలా సాహసించాను ఆ పూర్వపు రోజుల్లోనే మా నాన్నగారు అనేక విధాల ప్రోత్సహించి నన్ను చదివించారమ్మాయ్ పెళ్ళికి ముందే బియ్యే ప్యాసయ్యాను మళ్ళీ ఇప్పుడవన్నీ తిరగేస్తూంటే తల ప్రాణం తోక్కి వస్తోంది అయినా నాకు విచారం లేదు ఉన్న వాటిలో ఇంతకంటె మంచి కాలక్షేపం లేదని నా ఉద్దేశం ఇంక మా వాళ్ళున్నారు పొట్ట నింపుకోడం కోసమే పుట్టిన బుద్ధిమంతులు నా మీద నువ్వూ నీ మీద నేనూ పోటీలు చెప్పుకోడం తప్ప రుచిగల వ్యాసంగం వాళ్ళకి దొరికినట్టు లేదు దాంతో పోటీలూ విరోధాలూ ఎక్కువై పోయి చాలా మందికి ఒకరితో ఒకరికి మాటలు లేవు నేను మొదలెడితే వీళ్ళకి సిగ్గైనా రాదా అని మొదలెట్టేను '

అప్పుడే ఆవిడ మాటలకి ఆ చుట్టు ప్రక్కల వాళ్ళందరూ అక్కడ మూగేరు

'మీరిలా చదువుతూంటే తాతగారేం అడ్డు పెట్టరా ?' అని సందేహం వెలిబుచ్చాడొక పాతికేళ్ళ వామన మూర్తి

'ఎవరమ్మా చంటెబ్బాయ్ ఒటీ ?' అందావిడ. అందరం గొల్లున నవ్వేం

'ఎక్సైజు సూపరింటెండెంటు పని చేసి రిటైరయ్యారాయన అందరూ ఎక్సైజు సూపరింటెండెంటు అనేవారు తలెత్తి చూడవలసిన గంభీర మూర్తి అది నిజానికి ప్రోత్సాహమున్నది నాకు ఆయన్నుంచే వచ్చింది ఉద్యోగం చేసినన్నాళ్ళూ ఆయనకి బిరోర్లో పోయిన పార్టు ఫ్రీ పూర్తి చెయ్యాలనే ఉద్దేశమే లేక పోయింది ఇప్పుడు

నన్ను చూసి కాబోలు మొన్న మార్చిలో ఎపియర్తై ఒక్క ఛాన్సులోనే కంప్లీటు చేసేశారు !'

'విన్నారా, వింటున్నారా ఈవిడ చెప్పేది ఏమిటో !'

అనుకుంటూ ఆయన కోసం పెట్టి అంతా గాలించాను. ఈయనా వారి కొందరు ప్రబుద్ధులా ఓ చోట చేరి గుప్పెడేసి చిల్లర ముందేసుకుని 'రమ్మీ' ఆడుకుంటున్నారు ! 'ఎవళ్ల లోకం వాళ్లది గదా !' అనుకున్నా. ఆ మాట మళ్లీ నాకే తప్పుగాతోచి నాలిక కరుచుకున్నాను. ఈయన లోకం వేరూ, నా లోకం వేరూనా ? ఎంత మాత్రం కాదు. ఏమైతేనేం రుక్మిణమ్మగారి మాటలతో జ్ఞానోదయమై ఒక్కసారి ఉవ్వెత్తుగా లేచిన నా ఉత్సాహం ఒక్కసారి చప్పగా చల్లారిపోయింది.

* * *

వారణాశిలో హరిశ్చంద్ర ఘాట్‌లో తెలుగు కుటుంబాలున్నాయని తెలిసి అక్కడ దిగేం. ఇరవై రూపాయిలకి కాస్త మంచి రూమే దొరికింది. ఇంటివాళ్లే భోజనం ఏర్పాటు చేస్తామని అన్నారని ఆయన కనుక్కు వచ్చాక నాకు సగం బరువు తీరినట్లైంది. ఇంటతని తండ్రి, మేం తాతగారని పిలిచే వారం, చాలా మాటకారి మనిషీ కలుపుగోరు మనిషీ.

'ఎంత అదృష్టవంతురాలివి తల్లీ నువ్వు !

ఇరవై _ ముప్ఫై ఏళ్ళ మధ్యనున్న పెళ్ళికాని తెలుగు పిల్లలు చదువుకోవాలని ఇంత దూరం ఒంటరిగా సాహసించి వచ్చి నానా ఇబ్బందులూ పడుతూ ఉంటారు నువ్వు మీ ఆయనతో రావడం, ఇద్దరూ ఒకే పరీక్షకి కూచోవడం ఎంత సౌభాగ్యం తల్లీ ! కష్టపడి చదవండి రేపొద్దుటే చీకటుండగా లేచి చక్కగా గంగాస్నానం చేసుకుని ఆ విశ్వనాథుణ్ణి సేవించుకుని రండి, మీకు తప్పక జయం కలుగుతుంది !'

రెండు రాత్రుల ప్రయాణపు బడలికేమో ఆ రాత్రి కొట్టినట్టు పడుకున్నాం మర్నాడు అయిదింటికి లేచి పోయాను ఆ మహానుభావులు మరో అరగంటకుగాని కళ్ళుతెరవలేదు కాలకృత్యాలు త్వరత్వరగా తీర్చుకుని గంగాతీరం చేరేసరికి అప్పుడే తెలతెలవారుతోంది నిర్మలమైన ఆ పుణ్యనదీ జలాన్ని రెండు చేతుల్తోనూ ఎత్తి పోసుకునేటప్పుడు నాకు కలిగిన మధురానుభవమూ, ఎదుటి సుందర సూర్యోదయ దృశ్యమూ నేను మాటలలో వర్ణించలేనివి అప్పుడే అక్కడికి చాలా మంది వచ్చి స్నానాలు చేస్తున్నారు 'భాగీరథీ గంగా లోకపావనీ' అని కొందరు గంగాస్తవం చేస్తున్నారు 'భిక్షాందేహీ మాధావలంబనకరీ కాశీ పురాధీశ్వరీ' అని కొందరు అన్నపూర్ణాష్టకం చదువుతున్నారు సమయానికి మనసు ఝల్లుమనే లాగ, సర్వ పాపాలూ నశించేలాగ స్వచ్ఛమైన కంఠంతో చదువుకోడానికి నా కొక్క సంస్కృత శ్లోకమైనా రానందుకు ఎంతో సిగ్గువేసింది ఆయన హుషారుగా పాడుతున్నారు

'సరి గంగ స్నానాలు సేదామా
ఇవరంగ ఈశుణ్ణి సూదామా'

విశ్వనాథ్ గల్లీ దగ్గర రిక్షాదిగి లోపలికి బయలుదేరేం రకరకాల గాజులూ, ఇత్తడి సామాన్లూ పట్టుబట్టలూ, తీపి పిండి వంటలూ ఏ దుకాణంలో చూసినా పేర్చినట్టు కనబడ్డాయి అలా ఆ కొట్లని చూసి నడుస్తూంటే ఆ సందు అంత దూరం ఉందని పించలేదు

విశ్వనాథుడి గుడిలో విశ్వజనీనమైన భావం ఒకటి నన్ను వివశురాల్ని చేసింది ఏ ఇతర దేవాలయంలోనూ లేని ప్రత్యేకత ఒకటి ఇక్కడుంది దేవుణ్ణి వేరే గర్భగుడిలో ఉంచి 'ఇదిగో ఈయన్ని చూడ్డానికి టిక్కెట్టెంత' అనే నిబంధన ఇక్కడుండదు ప్రాతఃకాలంలో దేవాలయం తలుపులు తెరిచినది మొదలు మళ్ళీ ఓ రాత్రి వేళ మూసే వరకూ ఎవరు పడితే వారు, ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు దేవుణ్ణి దర్శించి రావచ్చు ఎప్పుడూ ధర్మ దర్శనమే గంగలో ఉదకం చిన్న జారీ చెంబుతో తెచ్చుకుని మన చేత్తో మనం శివలింగానికి అభిషేకం చేసుకోవచ్చు ఆ చల్లని నల్లని లింగం మీద మన తల ఆనించి తరించవచ్చు 'నా హృదయ ద్వారాలు నీ కోసం ఎప్పుడూ తెరచే ఉంటాయి నన్ను నీ కెప్పుడు చూడాలంటే అప్పుడు రాబాబూ!' అని పిలిచే విశాల మాతృ తత్వం ఇక్కడ మమ్మల్ని మైమరపిస్తుంది విశ్వ కవులందరూ వినుతించే విశ్వరూపం ఇక్కడే మనకు విశద మవుతుంది దేశ సంపదలో ముఖ్యమైన గో మహాలక్ష్మిని దేవాలయం లోపలికి రానిచ్చి గౌరవించి పూజించడం భారతీయు

సంపెంగలూ సన్న జాజులూ

లందరికీ గర్వకారణం నేను తలలో పెట్టుకున్న పూలమాలను ఆవొకటి వచ్చి ఫలహారం చేస్తూంటే తెలియక మొదట్లో హడలి పోయాను మేమిద్దరం కలసి విశ్వనాథుడి ముందు మోకరిల్లడం మా పూర్వ పుణ్య విశేషం

ఆ పరీక్షల ముందు వారం రోజులూ ఏమను కున్నారో ఏమో నాకన్న మావారే ఎక్కువ చదవడం నాకు ఆశ్చర్యాన్నీ ఆనందాన్నీ కలుగ జేసింది ఆ ఇంట్లో చేరిన వాళ్ళందరూ ఇంచుమించు మాలా చదువుకోడానికి వచ్చిన వాళ్ళే గనక ఆయనతో మాటలాడ్డానికి గాని ఓ పేకాట వెయ్యడానికి గాని ఎవరూ లేకపోయారు పాపం ఒక రెండ్రోజులు చూసి తాతగారితో హస్కు ప్రారంభించారు ఆయన ఒకొక చిత్రమైన తత్వం

'బాబూ, నాకూ ఈ నేలకీ అవినాభావ సంబంధముంది అసలు ఈ స్థలంలోనే ఇంతటి మహాత్మ్యం ఉంది ఈ కాశీలో పరలోక గతుడైన వాడికి పరమే గాని ఇహ ఇహం లేదట అందుకనే ఈ గంగని వదిలిపెట్టి నేను అంగ అవతలి కెళ్ళను ఏమో ఈ ఎండుటాకు ఎప్పు డెగిరి పోతుందో ఎవరికెరుక !'

ఈ వేదాంతం రుచించక ఆయన మామ్మగారి దగ్గర కెళ్ళేవారు 'ఆయన్ని ముసలి పట్టేగాని మొసలిపట్టు బాబూ ! ఉన్న ఊరు వదిలిపెట్టి కుర్రాడు చేస్తున్న నిక్షేపం లాంటి గవర్నమెంటు నౌఖరీ మానిపించారు ఈ దేశం గాని దేశంలో వాడిచేత బలవంతాన ప్రాక్టీసు పెట్టించారు వచ్చిన తరువాత సంతానం పెరిగింది గాని సంపాదన పెరగలేదు ఎన్ని బాధలు పడుతున్నామో ఆ విశ్వేశ్వరుడికే తెలియాలి ఆయన స్వార్థమే ఆయన్ది, ఎవరితో చెప్పుకోం బాబూ !'

ఇలాంటి మొరలు ఆయనకు అసలే నచ్చవని నాకు ముందే తెలుసు అక్కణ్ణుంచి వెంటనే వచ్చేసేవారు అక్కణ్ణుంచి నేను చదువుకొనే దగ్గిరకి వచ్చేవారు

'చూడు మంజూ, సాయంకాల మయేసరికి ఆ గంగమీద పడవలెక్కి అందరూ అటూ ఇటూ ఎలా తిరుగుతున్నారో! మనం కూడా చిన్నట్రిప్పు'

'తప్పకుండా – వెళ్దాం ఇలా ఆ పడవల్ని చూస్తూంటే వాటితో పాటు నా మనసూ ఉయ్యాల లూగుతోందనీ, అవతల ఒడ్డున ఎగిరే గాలి పడగల్ని చూస్తూంటే వాటితోపాటు నా మనసూ ఎగురుతోందనీ మీకు తెలీదా ? అన్నీ చూద్దాం అన్నపూర్ణా విశాలాక్షీ దేవాలయాలూ, వ్యాస కాశీ, సారనాథ్ విహార స్థలాలూ అన్నీ చూసొద్దాం కాని ఇప్పుడు కాదు పరీక్షలయిపోయాక'

ఆయన జవాబు చెప్పకుండా లోపలికి వెళ్ళి పోయారు మరుక్షణం చేత్తో 'మిసర్వా గైడు'తో సిద్ధమయ్యారు థేంక్‌గాడ్ !

రేపు పరీక్షలనగా సీటింగ్ ఎరేంజిమెంటు చూసుకుందామని కాశీ మహా విద్యాలయానికి వెళ్ళేం ప్రవేశద్వారం వద్ద ఎత్తైన వేదికపై అమర్చబడిన విశ్వ విద్యాలయ స్థాపకుడు శ్రీ మదన మోహన మాలవ్యా శిల విగ్రహం చూడగానే భక్తి నమ్రతలతో నా మనసు మోకరించింది 'ఈ విద్యా పీఠాన్ని స్థాపించిన ఆయన మహోన్నతమైన ఆదర్శాలెటువంటివి, నేడు విద్యాలయంలో నడుస్తున్న క్రమ శిక్షణా రహితమైన తీరు తెన్నులెటువంటివి ?' అనిపించి కొంచెం బాధ కూడా కలిగింది

ఆ యూనివర్సిటీ ఏరియా అంతా ఒక టౌన్‌లా ఉంది ఎంత దూరం వెళ్ళినా మేం పరీక్షలకు వెళ్ళే ఆర్ట్సు కాలేజీ భవనం కనిపించనే లేదు లేత ఇటుక రంగు రాతితో, ఎత్తైన గుండ్రని బురుజులతో ఆ నాటి హైందవ సాంప్రదాయమూ తరువాతి పాశ్చాత్య సంస్కారమూ కలసి మేళవించి ప్రత్యేకత పుంజుకుంటున్న విద్యాలయ భవనాలు నా కళ్ళని ఇంకా ఇంకా పైపైకి చూడమన్నాయి శ్రద్ధతో మంచి పద్ధతిలో పెంచబడిన రంగు రంగు పూల మొక్కలు నా దృష్టిని క్రిందకు మళ్ళించి లోలోప చూడమన్నాయి చైత్రమాసం పూర్వార్థమయినా ఇంకా చిన్న చలీ, కొద్దిగా పొగ మంచూ, రకరకాల ఫల సువాసనలూ నున్నని రోడ్డు మీద మంచి వేగంతో సాగుతున్న రిక్షాలో ఆయన పక్క కూచున్న నాలో పులకిత భావాలు కలుగ జేశాయి కనిపించిన ప్రతి భవనం దగ్గిరా ఆగి విశ్వ విద్యాలయంలోని అది ఏ శాఖకు చెందినదో కనుక్కుని దాన్ని ఆ మూలాగ్రం సందర్శించే తహతహ మనసులో పీకుతున్నా మమ్మల్ని గైడ్ చేసే వారూ లేరు, తగినంత కాల వ్యవధీ లేదు పరీక్షకు మేం ఏయే హాల్సులో ఎక్కడెక్కడ కూర్చోవాలో గుర్తు పెట్టుకున్నాక యూనివర్సిటీ కేంపస్‌లోనే ఉన్న బిర్లా మందిరం ఒక్కటి మాత్రం చూసి వచ్చేశాం ప్రత్యేకించి ఆ మందిర సందర్శనానుభవం ఆ వాళే అన్నయ్యకిలా రాశాను

'విశ్వ విద్యాలయ ఆవరణలో విశ్వేశ్వరాలయం ఒకటి ఉండాలని తోచిన వారి హృదయం ఎంత విశాలమైనదో! దానిని సాధించి ఇంత చక్కగా రూపకల్పన చేసిన వారి మనసు ఎంత అందమైనదో! మన భారతీయ మత హృదయాన్ని అత్యంత ఆకర్షణీయంగా, కన్నులనే కాక మనస్సులనే అరికట్టి, ఆమోదాన్నే కాక ఆలోచనల్ని రేకెత్తించే సాంస్కృతిక చిహ్నం బిర్లా మందిరం

'ఖురానులోని ప్రతి భావమూ తాజమహలు చలువ గోడల్లో మలచబడి ఉందంటారు గీతలోని ప్రతి శ్లోకమూ సచిత్రంగా బిర్లా మందిరం లోపలి గోడలపై వ్రాయబడి ఉంది

'భృగు మహర్షి శాపం ఇక్కడి ఈశ్వరుడికి అంటలేదేమో ! ఇక్కడ శివుడు నీలకంఠుడై సర్పాభరణుడై గంగా శోభితుడై సాకార దర్శన మిస్తాడు

'ఆ రూపాన్ని దర్శించాలి, ఆ భవన నిర్మాతలు భగవంతుని ఎదురుగా ప్రతినిత్యం ఉండేలాగ ఏర్పరిచిన సంగీతం ఆకర్ణించాలి ఎంత ఎత్తు పెంచినా తనివి తీరక ఇంకా ఇంకా అత్యున్నతంగా నిర్మించబడుతున్న ఆ దేవాలయం ఔన్నత్యాన్ని స్వయంగా సగర్వంగా తలెత్తి చూడాలి

'ఉన్న దున్నట్టు ఉత్కృష్టతనంతా ఉత్తరంలో ఉంచగలనా ?'

అన్నయ్య వెంటనే రాసిన జవాబు మా మూడవ

ఆంధ్ర సచిత్ర వార పత్రిక

వనితాలోకం పోటీ!

మొదటి బహుమతి రు 150

రెండవ బహుమతి రు 100

మూడవ బహుమతి రు 75

ముగింపు తేదీ 31-1-'65

స్త్రీ జనోద్ధరణకి శాసనాలు ఎంతవరకు తోడ్పడగలవు?

వ్యక్తులలో మార్పురానిదే సమాజంలో మార్పు రాదంటారు; కాని, కొన్ని సమయాలలో అధికార వర్గాల జోక్యం లేనిదే వాంఛనీయమయిన సంస్కరణ వీలు కాదు. అలాగని సంస్కరణ తీసుకు వచ్చే బాధ్యతని పూర్తిగా శాసనాల మీదనే వదిలి లాభం లేదు।

బ్రిటిషు పరిపాలనలో, స్వాతంత్ర్యానంతరం ఈ దేశంలో స్త్రీ జనోద్ధరణ కోసం ఎన్నో శాసనాలు అమలులోకి వచ్చాయి. ఈ శాసనాల వల్ల చాలా అభివృద్ధి ఏర్పడిన మాట నిజమే కాని జరగవలసినది ఇంకా చాలా ఉంది. వరకట్నం నిషేధించే శాసనం గతి దీనికి నిదర్శనం।

వనితాలోకంలో ఈ విషయాన్ని చర్చించే అవకాశం కలుగచెయ్యాలని "స్త్రీ జనోద్ధరణకి శాసనాలు ఎంతవరకు తోడ్పడగలవు?" అన్న శీర్షిక క్రింద ఈ పోటీని ఏర్పాటు చేస్తున్నాము.

రచయిత్రులందరూ మాతో సహకరించి ఈ పోటీని జయప్రదం చెయ్యగలరని ఆశిస్తున్నాము.

నిబంధనలు

- *వ్యాసాలు కాగితానికి ఒక వైపునే వ్రాసి ఉండాలి.*
- *వ్యాసాలు 10 అరఠావు పుటలు మించరాదు.*
- *రచనలు ఏ సందర్భంలోనూ తిప్పి పంపటానికి సాధ్యం కాదు. ఈ నిబంధన గమనించి వ్రాత ప్రతులతో తపాలా బిళ్ళలు జతపరచ వద్దని కోరుతున్నాము.*
- *రచనలు 31–1–1965 లోపల మా కార్యాలయం చేరాలి.*
- *కవరు మీద 'వనితాలోకం' అని స్పష్టంగా వ్రాయాలి.*
- *తుది నిర్ణయం సంపాదకునిదే. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుపబడవు.* సం॥

పేపరు నాడు కాబోలు అందింది.

'ఎంత బాగా రాశావె చెల్లీ, నాకూ మీ వది నకూ రెక్కలు కట్టుకు అక్కడ వాలాలనిపించింది భక్తి తత్పరతలోనూ నిరంతర్యారాధనలోనూ పడి పరీక్షకి తర్పణం విడవలేదు గదా! నీ ఉత్తరం జాగర్తగా దాచి బాగా జ్ఞాన మొచ్చాక నీ కూతురికి ఇవ్వాలనుంది

'ఎలా ఉన్నాయిట పేపర్లు? ఎలా రాశారుట దంపతులు?'

అన్నయ్య అంటాడు 'పరీక్షలు పాసయే సూత్రువు నీకు బాగా వంట బట్టింద'ని నిజానికి అదేమీ పరమరహస్యమూ, బ్రహ్మ విద్యా? పదేళ్ల పేపర్లు తెచ్చి అన్వయం చేసుకోడం, ఇటీవలి సంవత్సరాలల్లో ఇచ్చిన ప్రశ్నలు వదిలేసి మిగిలినవి కొంచెం జాగర్తగా చదవడం, కొంచెం ధైర్యం, మరికాస్త ఓపికా, మనకి నచ్చిందేదో అవతలివాడికి తెలిసేలా స్పష్టంగా క్లుప్తంగా శుభ్రంగా రాయగలిగడమూను పాసయే వాళ్లు అతీత శక్తులున్న వ్యక్తులు కారని తెలుసుకుని, ఎంతం దాన్నెందుకు సాధించలేం అన్న పట్టుదల కలిగి ఉండడం అవసరం వచ్చినపుడు ఆత్మ విశ్వాసాన్ని కోల్పోకుండా అక్కడక్కడ చిన్నచిన్న రిస్కులు తీసుకోడం ఇంత కన్న నేను వేరే ఉచరించే చిట్కాలు ఏమున్నాయి? ఇవే ఇదివరకు నేను పరీక్షలు పాసవడానికి తోడ్పడినవి నాకు కావలసిన సలుగురికీ నేను తెలియజేసేవి అవే విన్నావానివా పదేపదే మా వారితో చెప్పేవి అవే

ఆఖరి పరీక్ష అయిపోగానే కొండంత బరువు దింపినట్లు ఉండడం సహజమే మొత్తమ్మీద నాలుగు పేపర్లూ నేను బాగానే అన్వయం చేశానని పించింది ఆయన్ని అడిగి చూశాను

'మొత్తానికి ఎలా రాశా ననుకుంటున్నారు పేపర్లు?'

'రమ్మన్నావ్, వచ్చాను రాయమన్నావ్, రాశాను'

'పాసవమంటున్నాను అవుతారా?' ఇద్దరం నవ్వుకొన్నాం

అవాళ వ్యాసకాశికి వెళ్లాం వ్యాసుడికి భిక్ష దొరక్కుండా చేసి శివుడు పరీక్షించడం, వ్యాసుడు కాశీని శపించడం— ఇలాంటి కథలు నన్నంతగా ఆకర్షించలేదు గాని విశ్వ వాఙ్మయ కారుడైన వేద వ్యాసుడి పేర ఒక దేవాలయం వెలియడం సాహితీ ప్రియులందరికీ చక్కని వార్త అనిపించింది అక్కణ్ణించి అలా వెళ్లి కాలభైరవ స్వామి ఆలయం దర్శించాము కాశీ వచ్చినందుకు గుర్తుగా ఏదో ఒకటి వదిలెయ్యాలంటారే అది అక్కడేట

'ఏం వదులుకుంటావేం నువ్వు?' అన్నారు ఆయన నవ్వుతూ

'దేవుడు మనకు ఇంప్పి ఇచ్చింది వదులుకోడానికా ఏమిటి? ప్రతి వస్తువు మీదా నాకు భ్రాంతి ఉంది—చేనేదీ ఎందుకో వదల్చుకోలేదు!'

'నీకే ఇష్టంలేని దేవుడైనా వదిలెయ్యకూడదూ?'

'అలా వదిలేస్తే అది త్యాగం ఎలా అవుతుంది? అది భగవంతునికి కానుక ఎలా అవుతుంది? రోజు రోజుకీ ప్రకృతి మీద వ్యామోహం నాకు ఎక్కువవుతోంది గాని తగ్గడం లేదు ఇది మాత్రం ఎలా వదులుకోను?'

'అలాంటి నిన్ను నేనెలా క్షణమైనా ఎందుకో వదలను?' ఆయన దగ్గిరగా వచ్చారు, నేను ద్వారంగా జరిగేను

తరువాత సారనాథ్ చూశాం బుద్ధ దేవుడి పేరున రమణీయ సుందర మందిర మొకటి ప్రత్యేక పద్ధతితో నిర్మించబడి ఉండడం రసజ్ఞుల కొక నవలోక సందర్శనం కాలం మార్పులకు చలించని బ్రహ్మాండ బౌద్ధ స్తూపం చరిత్రలోనే గాక ధరిత్రిలో నిలిచిన పవిత్ర సత్యం రాగ ద్వేషాలకు అతీతుడైన గౌతముని మనశ్శక్తికి పరీక్షగా నిలిచినవట ఒకప్పుడు లేళ్లు ఆయనకు ఇష్టమని ఆ ప్రాంతాలలో పెంచబడే వందలాది చిరు లేళ్లు వరదలోని పెలయేళ్లు

ఆ మర్నాడు అలహాబాదు వెళ్లాం గంగా యమునల క్రీడల కూడలి— త్రివేణీ సంగమంలో —కల్మషమంతా కడిగి వేయబడిందా అనే భావంతో స్నానం చేశాం సరస్వతి అంతర్వాహినిట నిజమే అసలైన విద్య అంతర్గతమే, పైకి ఎందుకు కనబడాలి? తిరిగి వచ్చిన నాడే విశ్వేశ్వరుడికి రుద్రాభిషేకం, అన్నపూర్ణకు సహస్ర కుంకుమ పూజ చేయించి ఆ రాత్రే రైలెక్కేశాం

* * *

అన్నయ్య వదినా పిల్లల్ని తీసుకుని స్టేషనుకి

నటుడు: సార్! యీ సీనులో నేను నిజం విస్కీ త్రాగితే సహజంగా వుంటుందిగా? ఏమంటారు?

డైరెక్టర్: ఓ యస్ కాని దీని తర్వాత సీనులో మీరు కాస్త విషం త్రాగాలిగా అదీ సహజంగా చేస్తారా?

ఎల్ రాజేశ్వరరావు (కుల్లూరు)

వచ్చారు నిజంగా మధురిమను చూసిందాకా నా ప్రాణం ఉండబట్టింది కాదు శ్రద్ధగా చదువుతుంటూంటే అదే అస్తమానూ జ్ఞాపకానికి వచ్చేది 'ఇలా చిన్న పిల్లను వదిలి రావడం భావ్యమా?' అని ఎన్నోసార్లు మనసు తిరగబడింది దాన్ని చూడగానే నా కళ్ల నీళ్లు ఆగలేదు గట్టిగా పట్టుకుని ముద్దులతో ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసేశాను నా చేతుల్లోంచి ఆయన దాన్ని తీసుకుని ముద్దెట్టుకున్నారు

'ఏమే మధూ! ఇలా చిక్కి సల్లబడి పోయావేమే? నన్నొదిలి ఇన్నాళ్లూ ఎలా ఉండ గలిగావే? ఏం వదినా ఇది నా కోసం బెంగెట్టుకుని నీళ్ళు ఏడిపించుకుని తినలేదు గద?'

'మరేం ఫరవాలేదు, నీ కూతురు నిన్ను మించు నెంజాణ ఒకటి రెండు రోజులు బెదిరించింది గాని తరవాత ఆటల్లో పిల్లలతో కలిసి పోయింది అక్కడ ఆడుకునే పిల్ల లెవరూ లేరేమో దానికి మోహం వచ్చినట్లుంది కాబోలు అయినా ఏనాడిద్దరూ కూడ బలుక్కుని ఒక్క పిల్లని కని దానికి మరీ అన్యాయం చేశారు. ఇదేం బావుంటే నప్పనమా!'

'ఆఁ ఆఁ అలాగే అలాగే' అంటూ నేను అన్నయ్య వైపు చూశాను

'నువ్వేంరా బొత్తిగా ఇంత నీరసంగా ఉన్నావ్? ఆఫీసులో పని చాలదన్నట్టు ఆ ప్రైవేట్లు ఎందాకు చెప్పు?'

'ఆఁ ఈ మామూలు కబుర్లు కేమొచ్చెగాని పరీక్ష లెలా రాశారు? ఏమోయ్ బావా మాటాడవేం?'

'ఏదో రాశాం, అంతే'

'బాగా రాసిన వాళ్ళు రాశామని ఒప్పుకున్నప్పుడు గనక? వీళ్లు ఒప్పుకున్నా ఆ వెధవ పేపర్లు దిదిద్దేవాళ్ళు ఒప్పుకున్నదెప్పుడు? నిన్ను వదలిపెడతానా, ఫలితాలు తెలిశాక అప్పుడే నీ తనీ అడుగుతాన్లే ఎందుకైనా మంచిది జోడా టీపార్టీలకి ఇప్పట్నుంచీ డబ్బు కూడ బెట్టండి'

ఒక క్షణం ఆగి తనే మళ్లీ అన్నాడు.

'చెల్లెల్ని ఇక్కడ వదిలెయ్య బావా, నాలుగు రోజులుండి వస్తుంది'

'నా అభ్యంతరం ఎప్పుడూ లేదు' అన్నారాయన ముక్తసరిగా

'పదిహేను ఇరవై రోజులై ఇల్లు వదిలేసి వచ్చాం దాసీ దానికి, పాలవాడికీ చాకలాడికీ ఇలాంటి వాళ్లకి కబురంపించి ఇల్లు పక్కదిగ్గుకునే వదికి మరి నాలుగు రోజులవుతుంది మళ్లీ తీరుబడిగా, అందరం వస్తాంగా, ఇప్పటి కొదిలెయ్యండి,' అన్నాను నేను

రైలు గంటయింది పెట్లోంచి రసగుల్లా డబ్బాలూ, గంగబుడ్లూ, కాశీతాళ్ళూ, విశ్వనాథుడి ఫొటోలూ తీసి వదిన కిచ్చాను ఇంకా ఏవేవ మాటాడుతూనే ఉన్నాం, మధురిమ పిల్లలికి టాటా చెబుతూనే ఉంది, రైలు కదిలింది నాకు అన్నయ్య రూపమూ, వాడు ఎత్తుకున్న చిన్నారి అలా కళ్లల్లో ఉండిపోయారు వచ్చిందగ్గిర్నుంచీ వెళ్లేదాకా అది ఎక్కడో కొట్టేసినట్టుగా వెదుకుతూ మొదలు తింటోంది వాడు దానికేదో చెప్పి నూరుకో బెట్టాలన్నా అది పూరుకోవడం లేదు

అందరూ అతిసామాన్యమైన బట్టలు కట్టుకొన్నారు వదిన పమిట చెంగుని ఒకటి రెండు మాసికలు కూడా చూసినట్టు గుర్తు— వాళ్లోంగ ని కనబడకుండా కప్పుకుంది ఎందుకో?

మధురిమ ద్వారా నాకు అక్కడ భోగట్టాలు కొన్ని తెలిశాయి ఇదీ మనకులమూ సీతా కలిసి ఆడుకునే వారుట కలిసి భోంచేసేవారుట చిన్నారిని మాత్రం వాళ్లమ్మ వీళ్లతో కలవనిచ్చేదికాదుట

'పాపం అదేం పాపం చేసుకుందీ?'

'దానికేమిటో జబ్బుటే అమ్మా! ఎన్నితిన్నా అదింకా అడుగుతూనే ఉంటుంది కడుపు ఇలా ఎత్తుగా ఉంటుంది, నువ్వు చూళ్లేదుటే?'

ఇంటికి వెళ్లగానే రిప్లై కార్డు రాశాను దాని ఒంట్లో ఏం బాధో చెప్పమని వెంటనే జవాబు వచ్చింది

'చిన్న పిల్లలకు వచ్చే పెద్ద రోగాలేముంటాయే? లజ్జాగా అంతకన్న ఏం లేదు ఇప్పుడు నయంగానే ఉంది అతిశయోక్తులకి లేని సోని పూహాగానాలకీ నీ కూతురు నిన్ను మించిన చెయ్యిలా ఉందే!'

(సశేషం)

మా క్రొత్త సామగ్రి

ఐటెక్స్

కుంకుం పేస్ట్

ప్రవేశపెట్టబడుచున్నది.

అన్ని చోట్ల లభించును

అరవింద్ లేబరేటరీస్

పి బి నెం 1415, మద్రాసు-17

దగ్గును పోగొట్టుకోండి

దగ్గు

త్వరితముగా, నిరపాయముగా, నిశ్చయముగా బోవుటకు

గ్లైకోడిన్

టెర్పి వసాకా

గ్లైకోడిన్ ఉత్తమమైన దగ్గునివారిణి అనుటకు 6 కారణములు :

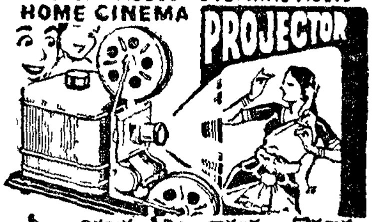
1. వివిధ రకముల దగ్గులకు నిశ్చయముగా పనిచేస్తుంది.
2. మంచి ఔషధములు చేరినది. డాక్టర్ల సమ్మతిని పొందినది.
3. పిన్నా పెద్దా అందరికి వచ్చే రుచిగలది.
4. సిఫార్సు చేసిన మోతాదు ఏ చెడునూ కలిగించదు.
5. 4 పొదుపైన సైజులలో లభిస్తోంది.
6. నమ్మకమైన అలెంబిక్ కంపెనీ తయారు. *Alembic*

30 ఏళ్లకు పైగా దగ్గుకు యింటి మందుగా వాడబడుతోంది

GTV 4282A TEL. EVEREST

గృహములో వాడదగు సినిమా ప్రొజెక్టరుకు ఆర్డరు యివ్వండి

AMERICAN MODEL AUTOMATIC MOVIE HOME CINEMA PROJECTOR

మీ అభిమాన ఫిలిం తారలను రొమాన్సులోను పోస్ను అద్భుత, భయానక, సాహస సన్నివేశాలలోను వార్తలను కార్టూన్లను, పండిట్ నెహ్రూ కధను తెరమీద ఏకుటుంబ బంధుమిత్రసమేతంగా మీ స్వగృహంలోనే దర్శించండి! బొమ్మలు సినిమాలలోలాగనే వివిధ రంగులలో సజీవంగాకదులుతూ నాట్యంచేస్తూ కనిపించగలవు ఎ/సి లేక డి/సి విద్యుచ్ఛక్తితో గాని బ్యాటరీ దీపాలతోగాని ఆపరేట్ చేయబడును సాధారణ వెల రు. 15 — లు 10 అ అ ఫిలిం 2'×3 తెర ఇన్‌స్ట్రక్షన్లు ఉచితం. పోస్టేజి రు 4—50 నప్పై ఉత్తమ రకం—మిక్కిలి ఎక్కువగా అమ్మబడుచున్న డీలక్సు స్పెషల్ ప్రొజెక్టర్ వెల రు 25 — పూర్తి సెట్టు 60 అ ం ఫిలిం, 4'×3' తెర ఇన్‌స్ట్రక్షన్లు,ఫిలిం గజం1 కి 25 పై పోస్టేజిడు 5/-షి అర్డరు నుకే దేవంపండి

HOLLYWOOD CINEMA CORP (Regd.)
2194 Kalyanpura DELHI-6

అతిమూత్ర రోగులందరికి ఉచిత సలహా

మూత్రము ద్వారా చక్కెర వెలువడుటి "మెల్లిటస్" అతిమూత్రవ్యాధి, (Diabetes Mellitus) చక్కెరలేకుండ తరచుగా మూత్ర విసర్జన జరుగుట "ఇన్‌సిపిడస్" అతిమూత్రవ్యాధి (Diabetes Insipidus) అనబడును అమిత ఆకలి, దాహము, శరీరమంతా పోట్లు, బరువు తగ్గిపోవుట ఈ వ్యాధి యొక్క ముఖ్య చిహ్నములు ఇవిగాక, చర్మవ్యాధులు, దురద, మూత్రకోశము, కాలేయము బలహీనమగుట మున్నగునవి గూడ పొడసూపవచ్చును. వీటికి వెంటనే తగుచర్య తీసికొనకున్నచో దృష్టిమాంద్యము నిద్రలేమి, కీళ్లవాతము, మానసిక శారీరక శ్రమలయందు అయిష్టత మున్నగువాటికి దారి తీయ వచ్చును ఇటువంటి లక్షణములతో బాధపడుచున్న రోగులు, ఇన్‌జెక్షన్లు, కఠిన పత్యములు, ఉపవాసము లు లేకుండ తమ వ్యాధిని నివారణ చేసుకొనుటకు తగిన ఉచిత వైద్యసలహా కొరకు మాకు వ్రాయవచ్చును మించిపోకముందే మాకు వ్రాయండి

VENUS LABORATORIES (A' M)
P O Box No 587 Calcutta-1.

15-1-1965 శుక్రవారం మొదలు

21-1-1965 గురువారం వరకు.

మేషం :

(అశ్వని, భరణి, కృత్తిక 1 పా.)

వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీ కార్యక్రమాలకు అప్పుడప్పుడు స్వల్పాటంకాలు రావచ్చును కాని వాటివల్ల మీకు నష్టం ఏమీ కలుగదు అధికారులవలన జరుగవలసిన వ్యవహారాలు ఆలస్యం కావడంవలన లాభం రావలసిన వ్యవహారాలు కొన్ని చేజారిపోగల ప్రమాదం ఉంది వృత్తిలో మీరు ఇదివరకు జరిపిన వ్యవహారాలవల్ల కొంచెం ఆందోళన కలుగవచ్చును ఉద్యోగంలో మీ పరిస్థితి బాగానే ఉంటుంది ఆర్థిక వ్యవహారాలు మాత్రం గత వారంలో కంటె బాగా ఉంటాయి సాహసముతో కూడిన వ్యవహారాలు కూడా లాభించవచ్చును రాజకీయ వ్యవహారాల్లో అనుకూలమైన మార్పు లొస్తాయి

స్త్రీలకు—ఆరోగ్యం సంతృప్తికరంగా ఉంటుంది సాంఘిక కార్యక్రమాలు బాగా ఉంటాయి సంతానానికి కించి ఓనారోగ్యం చేయవచ్చును

వృషభం :

(కృత్తిక 2, 3, 4 పా, రోహిణి, మృగ 1, 2 పా)

వృత్తి వ్యాపారాల్లో సామాన్యమైన వ్యవహారాలకు కూడా విశేషమైన ప్రయత్నం చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది వ్యాపారంలో ప్రత్యక్ష శత్రువుకంటె ప్రచ్ఛన్న శత్రువులవల్ల అపకారం జరుగగల సూచనలు ఉన్నాయి కాని, మీ సమయస్ఫూర్తి మిమ్మల్ని కాపాడగలదు వృత్తిలో కన్పించే నూతనావకాశాల కోసం ప్రయత్నం చేయడంవలన అనవసరమైన శ్రమకు గురికాగలరు ఉద్యోగంలో మీ పరిస్థితి యథాతథంగా ఉంటుంది రావలసిన డబ్బు సమయానికి అందవచ్చును దూర ప్రయాణాలు వాయిదా వేయడం మంచిది ఆరోగ్యం ప్రస్తుతం బాగా ఉన్నా నిర్లక్ష్యం చేయతగదు పుణ్యకార్యాలు చేస్తారు

స్త్రీలకు—కుటుంబ వ్యవహారాల్లో మార్పులు రావచ్చును సంతోషకరమైన వార్తలను వింటారు నూతన విషయాలను తెల్సుకొంటారు

మిథునం :

(మృగశిర 3, 4 పా, ఆరుద్ర, పునర్వసు, 1, 2, 3 పా)

వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీ కార్యక్రమాలు ఒడుదుడుకులు లేకుండా జరిగిపోవడంవలన ఈవారం సంతృప్తికరంగా ఉంటుంది భాగస్వాములతో కలిసి చేసే వ్యాపారాల్లో నూతనావకాశాలు లభించవచ్చును వృత్తిలో కొంతమంది వ్యక్తులు మిమ్మల్ని తమ సామర్థ్యానికి వినియోగించుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు ఉద్యోగంలో అధికారుల ఆదరాభిమానాలను పొందగలరు స్థిరాస్తి వ్యవహారాల మాత్రం ఇంకా చక్కబడకపోవచ్చును డబ్బుకు సంబంధించిన వాగ్దానాలు చేయడంవలన ముందు

మీ	మే	వృ	మి
	గు	రా చం	
శ	వారఫలం		
ర	మహేష్		
బు శు	కే		కు

ఇబ్బంది కలుగును ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది ఆర్ద్రానక్షత్ర జాతకులకు వారాంతంలో చాలా బాగుంటుంది

స్త్రీలకు—ఆరోగ్యం బాగానే ఉంటుంది కుటుంబ వ్యవహారాల్లో కార్యభారం పెరుగుతుంది ప్రయాణాలోచనలు చేస్తారు

కర్కాటకం :

(పునర్వసు 4 పా, పుష్యమి, ఆశ్లేష)

ఈ వారం విచిత్రంగా ఉంటుంది ఇంతవరకు మీకు సన్నిహితంగా ఉన్నవారికి వ్యతిరేకంగాను, ఇతరులకు సన్నిహితంగాను వ్యవహరించవలసిన అవసరం ఏర్పడవచ్చును వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీ కార్యక్రమాలు చురుకుగా సాగడంవలన ఆదాయం పెరగడానికి అవకాశం వుంది వృత్తిలో మీరు యిదివరకు చేసిన ప్రయత్నాలు యిప్పుడు ఫలిస్తాయి ఎవరితోను మాట పట్టింపులకు దిగడం మంచిదికాదు ఉద్యోగంలో అనుకూల వాతావరణం యేర్పడుతుంది వ్యాపారం భారీ యెత్తున చేయడంవలన ఆర్థికంగా అప్పుడప్పుడు ఒత్తిడి రావచ్చును కోర్టు వ్యవహారాలు సంతృప్తికరంగా ఉంటాయి

స్త్రీలకు—ఆరోగ్యం బాగానే ఉన్నా కొంచెం బలహీనత కన్పించవచ్చును బంధువుల వ్యవహారాల్లో మీరు శ్రమపడినా ఎప్పుటారం రావచ్చును

సింహం :

(మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1 పా)

గ్రహబలం అనుకూలంగా ఉంది దీపం ఉండగానే యిల్లు చక్కబెట్టుకోవాలి అన్నట్లుగా వృత్తి వ్యాపారాల్లో ముఖ్యమైన వ్యవహారాలు నిర్వహించడానికి అనుకూలమైన సమయం వీర విశేషమైన ప్రయత్నం చేయకుండానే వ్యాపారంలో అనుకూలమైన మార్పులు రాగల సూచనలు ఉన్నాయి వృత్తిలో సాటివారి పోటీని ఎదుర్కొని విజయాన్ని సాధించగలరు ఉద్యోగంలో మీ అభిప్రాయాలకు తగిన అవకాశాలు లభించడంవలన మీ శక్తి సామర్థ్యాలను నిరూపించుకొనగలరు ఆరోగ్యం సామాన్యంగా ఉంటుంది సాహిత్య కళారంగాల్లో మీ కృషి రాణించగలదు

స్త్రీలకు—ఆరోగ్యం బాగానే ఉంటుంది శుభకార్యాల విషయంలో అనుకూలమైన సంఘటనలు జరుగుతాయి అలంకార వస్తువులు కొంటారు.

ఈవారం ధరలు

అపరాల ధరలు వారాంతంలో తగ్గగల సూచనలు ఉన్నాయి బెల్లం ధర నిలకడగా ఉంటుంది మిర్చి ధర కొంచెం పెరగవచ్చును నూనె, నువ్వుల ధర నిలకడగా ఉండి వారాంతానికి కొంచెం పెరగవచ్చును అలంకార వస్తువుల ధరలు తగ్గుతాయి.

కన్య :

(ఉత్తర 2, 3, 4 పా, హస్త, చిత్త 1, 2 పా)

వృత్తి వ్యాపారాల్లో ఫలితం తక్కువైనా చేతినిండా పని మాత్రం ఉంటుంది మీ ఆలోచనలు మీ స్వంత పనుల్లో కంటె యితరుల వ్యవహారాల్లో బాగా పనిచేస్తూ ఉంటాయి భాగస్వాములతో కలిసి చేసే వ్యాపారాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి వృత్తిలో అనుకూలమైన వార్తలను వింటారు ఉద్యోగంలో గౌరవం బాగా ఉంటుంది రావలసిన డబ్బుమీద ఆధారపడి నూతన వ్యవహారాలు ప్రారంభించడం మంచిదికాదు స్థిరాస్తి వ్యవహారాల్లో యిదివరకు ఏర్పడిన చికాకులు చాలవరకు తొలగిపోతాయి ఆరోగ్య విషయంలో జాగ్రత్త అవసరం ప్రయాణాలు చేస్తారు.

స్త్రీలకు : ఆరోగ్యం బాగానే ఉంటుంది కుటుంబ వ్యవహారాల్లో అనుకూలమైన మార్పులు వస్తాయి వినోద కాలక్షేపాల్లో పాల్గొంటారు.

తుల :

(చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ, 1,2,3 పా)

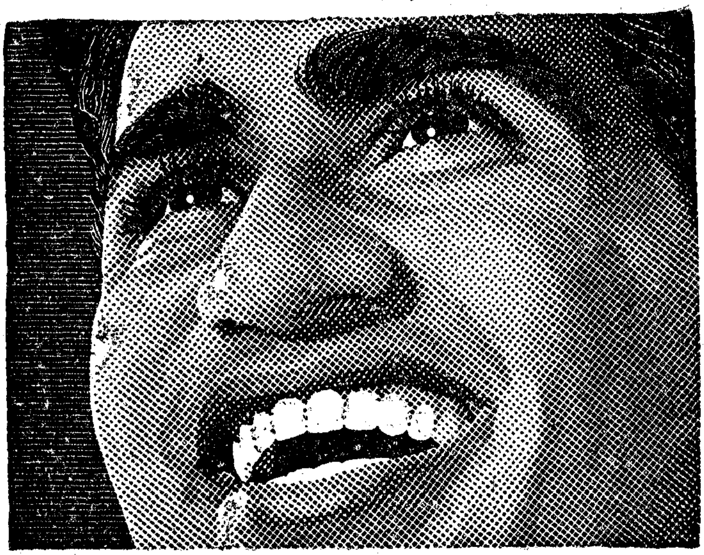
వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీ ఆలోచనలు సిద్ధాంతరీత్యా బాగానే ఉంటాయి కాని ఆచరణలో వాటివల్ల అంతగా ప్రయోజనం ఉండదు వ్యాపారంలో ప్రయోజనంలేని ప్రయాసకు గురికాగల సూచనలు ఉన్నాయి వృత్తిలో వెంటనే విశేషమైన ప్రయోజనం లేకపోయినా ముందుముందు బాగా ఉపయోగించగల అవకాశాలు లభిస్తాయి ఉద్యోగంలో నిజం చెప్పడమే నేరం కాగల పరిస్థితి ఏర్పడవచ్చును సాహసముతో కూడిన వ్యవహారములు వారాంతంలో ఫలించగల సూచనలు ఉన్నాయి ఆడంబరం కోసం వ్యయం చేయవలసి వస్తుంది ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది

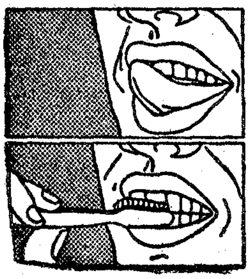
స్త్రీలకు - సాంఘిక వ్యవహారాల్లో ప్రముఖ పాత్రను నిర్వహిస్తారు విలువైన వస్తువులు కొంటారు సంతానానికి అనారోగ్య సూచనలు ఉన్నాయి

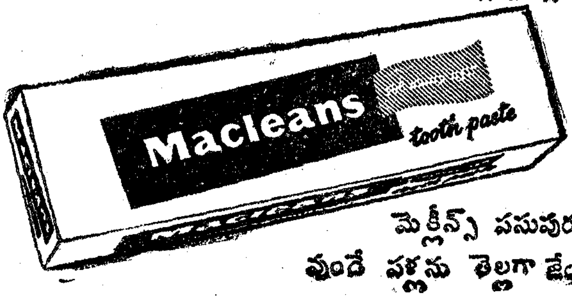
వృశ్చికం :

(విశాఖ 4-వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ)

ఆర్థికంగా ప్రోత్సాహకరంగానే ఉన్నా వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీ కార్యక్రమాలు అనుకొన్నట్లుగా జరుగకపోవడంవలన ఈ వారం అంత సంతృప్తికరంగా ఉండకపోవచ్చును వ్యాపార విస్తరణ ప్రయత్నాలకు ఇదివరకు ఏర్పడిన ఆటంకాలు తొలగిపోవడంవలన తగినంత అభివృద్ధిని సాధించడానికి

వారఫలాలు

అవకాశం లభిస్తుంది. వృత్తిలో మీరు ఇదివరకు చేసిన కృషి ఫలించడంవలన ఆదాయం, అంతస్తు కూడా పెరుగుతాయి. ఉద్యోగంలో మీ పరిస్థితి యిదివరకటికంటె బాగా ఉంటుంది. రాజకీయ వ్యవహారాల్లో నూతనోద్యమాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి. ఆరోగ్యం బాగానే ఉంటుంది.

స్త్రీలకు—కుటుంబ కార్యక్రమాలు సంతృప్తికరంగా నెరవేరతాయి. బంధుమిత్రులను కలుసుకొంటారు. అధిక వ్యయం జరుగుతుంది.

ధనుస్సు :

(మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1 పా.)

ప్రతి వ్యవహారమూ మీరు ఆదర్శప్రాయంగా నిర్వహించడానికి ప్రయత్నించడంవలన అనవసరమైన వ్యయప్రయాసలకు గురికాగల సూచనలు ఉన్నాయి. వ్యాపారంలో మీ ప్రయత్నాలకు అటంకాలు రావడంవలన మీరు పొందవలసినంత లాభాన్ని పొందలేని పరిస్థితి ఏర్పడవచ్చును. వృత్తిలో కొంతమంది వ్యక్తులు మీకు లేనిపోని ఆశలు కల్పించి మోసం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు. ఉద్యోగంలో మీ పరిస్థితి సామాన్యంగా ఉంటుంది. సమయానికి మీకు మిత్రుల తోడ్పాటు లభించడంవలన వారాంతానికి అనుకూల పరిస్థితులు ఏర్పడతాయి. పూర్వాషాడ నక్షత్ర జాతకులకు మిగిలినవారికంటే బాగా ఉంటుంది.

స్త్రీలకు—కుటుంబ వ్యవహారాల్లో కార్యభారం పెరగడంవలన తీరిక లభించదు. ఎవరితోను మాట పట్టింపులకు దిగడం మంచిదికాదు.

మకరం :

(ఉషా 2, 3, 4 పా, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1,2 పా.)

ఈ వారం గత వారం కంటే బాగా ఉన్నా విశేషమైన ప్రయోజనాన్ని ఆశించడానికి అవకాశం లేదు. వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీ కార్యక్రమాలు అనుకొన్నట్లుగానే నెరవేరినా, వాటి నిమిత్తం మీరు క్షణం కూడా తీరికలేకుండా కృషిచేయవలసి ఉంటుంది. మీరు స్వంతంగా చేసే వ్యాపారాలకంటే భాగస్వాములతో కలిసి చేసే వ్యాపారాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి. వృత్తిలో ప్రస్తుతానికి ఉన్నదానితో సంతృప్తిపడడమే మంచిది. ఉద్యోగంలో సాటివారు కొందరు మీమీద దుష్ప్రచారం చేయగల ప్రమాదం ఉంది. ప్రయాణాలు అంతగా ఫలించవు. దైవకార్యాలు నెరవేరతాయి.

స్త్రీలకు—ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. శుభమూలంగా వ్యయం జరుగుతుంది.. బంధువులకు సహాయం చేస్తారు.

కుంభం :

(ధనిష్ఠ 3, 4 పా, శతభిషం, పూ. భా. 1, 2, 3పా)

వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీరు కొంత అభివృద్ధిని సాధించినా, దాని నిమిత్తం మీరు పొందిన వ్యయప్రయాసలతో పోల్చినప్పుడు ఈవారం అంత సంతృప్తికరంగా కన్పించదు. ముఖ్యమైన వ్యవహారాలు భాగస్వాముల నిర్ణయానికి వదిలివేయడం

మంచిది వృత్తిలో మీకు అంతగా యిష్టం లేకపోయినా, ఇతరుల వ్యవహారాల్లో జోక్యం చేసు కొనవలసి వస్తుంది సాహసముతో కూడిన వ్యవ హారములు కూడా స్వల్పంగా లాభించవచ్చును స్థిరాస్థి వ్యవహారాలు మాత్రం అంత బాగా ఉండకపోవచ్చును రావలసిన డబ్బు సమయానికి అందకపోవడంవలన కొంత యిబ్బంది కలుగుతుంది

స్త్రీలకు—ఆరోగ్యం బాగా ఉన్నా నిర్లక్ష్యం చేయుతగదు బంధువర్గంలో గౌరవం లభిస్తుంది విలువైన వస్తువులు కొంటారు

మీనం :

(పూ భాద్ర, 4 పా, ఉ భా రేవతి)

ఈ వారం అన్నివిధాలా అనుకూలంగా ఉంటుంది వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీరు యిదివరకు చేసిన ప్రయత్నాలు ఫలించడంవలన ఆదాయం పెరుగుతుంది అధికారులతో ... వస లకు ఏర్పడిన ఆటంకాలు తొలగిపోగల సూచనలు ఉన్నాయి భాగస్వాములతో కలసి చేసే వ్యాపారాల కంటే మీరు స్వంతంగా చేసే వ్యాపారాలు ప్రోత్సాహ కరంగా ఉంటాయి వృత్తిలో పోటీవారిలో గౌరవం లభిస్తుంది ఉద్యోగంలో అనుకూలమైన మార్పులు రావచ్చును రావలసిన డబ్బు సమయానికి అంద గల సూచనలు ఉన్నాయి సాంఘిక కార్యక్రమాల్లో పట్టుదలలు పనికిరావు ఆరోగ్యం సామాన్యంగా ఉంటుంది

స్త్రీలకు—సాంఘిక వ్యవహారాలు బాగా ఉంటాయి సంతానానికి సౌఖ్య సంతోషాలు లభి స్తాయి వినోద కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటారు ★

జన్మదిన ఫలం

జనవరి-15

ఈ సంవత్సరం ప్రారంభంలో సామాన్యంగా ఉన్నా, రానురాను అన్నివిధాలా ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటుంది భాగస్వాములతో భేదాభిప్రాయాలు రావడంవలన కొన్ని ముఖ్యమైన వ్యవహారాలు నిలచి పోవచ్చును మీరు స్వంతంగా చేసే వ్యాపారాల్లో అన్ని పనులూ చురుకుగా సాగడంవలన ఆదాయం పెరుగుతుంది భారీయెత్తున్న చేసే వ్యాపారాలు సంవత్సరం మధ్య నుంచి బాగా ఉంటాయి వృత్తిలో మీతో పోటీ చేసేవారు బలహీనపడే సంఘటనలు జరుగుతాయి ఉద్యోగంలో అను కూల పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది గాని, పోటీవారిక అసూయవలన కొంచెం ఆందోళన కలుగవచ్చును ఆర్థిక వ్యవహారాలు బాగానే ఉన్నా రావలసిన డబ్బు సమయానికి అందక యిబ్బంది కలుగుతుంది ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది కుటుంబ వ్యవహా రాలు సామాన్యంగా ఉంటాయి విద్యార్థుల సాధారణంగా కృతార్థులు కాగలరు

జనవరి-16

ఎప్పుడూ ఏదో ఒక కారణంవలన మానసికాందో ళన కలుగుతూ ఉండడంవలన, వృత్తి వ్యాపారాలు మామూలుగా జరిగిపోయినా, ఈ సంవత్సరం అంత సంతృప్తికరంగా ఉండదు ఇంతవరకు మీకు సన్ని హితంగా ఉన్నవారే మిమ్మల్ని మోసంచేసే ప్రమా దము ఉంది వృత్తిలో నూతన వ్యవహారాలు ప్రారంభించడం మంచిదికాదు ఏదో ఒక విధంగా డబ్బు చేతికి రావడంవలన అన్ని వ్యవహారాలు విశేష మైన శ్రమ లేకుండా నెరవేరతాయి కాని, ఫలితం అంతగా ఉండకపోవచ్చును ఉద్యోగంలో మార్పుల కోసం మీరు చేసే ప్రయత్నాలకు ఆటంకాలు రావచ్చును కోర్టు వ్యవహారాల్లో అనుకూలత లభిస్తుంది ఆరోగ్యం ప్రస్తుతం బాగా ఉన్నా నిర్లక్ష్యం చేయుతగదు కుటుంబ వ్యవహారాలు సంతృప్తికరంగా ఉంటాయి విద్యార్థులు కొంచెం శ్రమమీద సామాన్యంగా కృతార్థులు కావచ్చును.

జనవరి-17

ఆర్థికంగా బాగానే ఉన్నా, వృత్తి వ్యాపారాల్లో, మీ కార్యక్రమాలకు అడుగడుగునా ఆటంకాలు వస్తూ ఉండడం వలన ఈ సంవత్సరం అంత సంతృప్తికరంగా ఉండకపోవచ్చును వృత్తి వ్యాపా రాల్లో పోటీవారితో కలిగే భేదాభిప్రాయాల వలన మానసికంగా ఆందోళన కలుగుతుంది వ్యాపారంలో మీరు యిదివరకు నుంచి ప్రయత్నం చేస్తున్న వ్యవహారాలు యిప్పుడు లాభించగలవు వృత్తిలో ప్రయోజనంగల మార్పులు వస్తాయి ఉద్యోగంలో అనుకూలత ఉంటుంది గాని అప్పుడప్పుడు అధి కారులతో చికాకులు రావచ్చును సాహసముతో కూడిన వ్యవహారములు లాభించగల సూచనలు ఉన్నాయి కోర్టు వ్యవహారాలు అంత సంతృప్తి కరంగా ఉండవు ఆరోగ్యం సామాన్యంగా ఉంటుంది దూర ప్రయాణాలు వాయిదా వేయడం మంచిది విద్యార్థులు మొదటినుంచీ శ్రద్ధగా చదవడం అవసరం

జనవరి-18

ఈ సంవత్సరం అన్ని విధాలా అనుకూలంగా ఉంటుంది వృత్తి వ్యాపారాల్లో ఆదాయముతో అంతస్తు కూడా పెరగగల సూచనలు ఉన్నాయి మీ ఆలోచనలు కేవలం మీ వ్యవహారాల్లోనే కాకుండా మీ మిత్రులకు కూడా తోడ్పడగలవు భాగస్వాములతో కలసి చేసే వ్యాపారాల్లో నూతనావ కాశాలు లభిస్తాయి వృత్తిలో మీరు దూర ప్రయాణాలు చేసి కార్యసాధన చేయగల సూచ నలు ఉన్నాయి ఉద్యోగంలో అధికారుల అదరాభి మానాలను పొందగలరు ఇంతవరకు మీరు రాదను కొన్న డబ్బు కూడా ఈ సంవత్సరం మధ్యలో చేతికి వస్తుంది సాంఘిక వ్యవహారాలు ప్రోత్సాహ కరంగా ఉంటాయి ఆరోగ్యం బాగానే ఉంటుంది కుటుంబ వ్యవహారాలు సంతృప్తికరంగా ఉంటాయి సంతానానికి అనారోగ్యం చేయవచ్చును విద్యా ర్థులు కొంచెం శ్రమమీద మంచి మార్కులతో కృతార్థులు కావచ్చును

జనవరి-19

ఈ సంవత్సరం బాగానే ఉంటుంది కాని విశేష మైన ప్రయోజనాన్ని ఆశించడానికి అవకాశం లేదు రావలసిన డబ్బు సమయానికి అందక పోవడంవలన లాభం రావలసిన వ్యవహారాలను కూడా వదలుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడవచ్చును భారీ యెత్తున చేసే వ్యాపారాల్లో సంవత్సరాంతంలో అనుకూల పరిస్థితులు ఏర్పడడం వలన ఆదాయం పెరుగుతుంది వృత్తిలో శ్రమమీద స్వల్పాభి వృద్ధిని సాధించగలరు ఉద్యోగంలో ఎవరినీ విశేషంగా నమ్మి వ్యవహరించడం మంచిదికాదు కొంత మంది వ్యక్తులు మిమ్మల్ని నమ్మించి మోసం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు స్థిరాస్థి వ్యవహా రాలు ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటాయి ఆరోగ్యం బాగానేనే ఉంటుంది కుటుంబ వ్యవహారాల్లో శుభకార్యాలంగా వ్యయం జరుగుతుంది పుణ్య కార్యాలు చేస్తారు విద్యార్థులు కొంచెం శ్రమ మీద కృతార్థులు కాగలరు

జనవరి-20

ఈ సంవత్సరం వృత్తి వ్యాపారాల్లో మీ కార్య క్రమాలకు ఆటంకాలు ఏర్పడవచ్చును కాని మీకు విశేష ప్రాబల్యంగల వ్యక్తుల అండదండలు లభించడంవలన వాటిని అధిగమించడమే కాకుండా కొంత అభివృద్ధిని కూడా సాధించడానికి అవ కాశం ఉంది వ్యాపార విస్తరణ ప్రయత్నాలు అంత ప్రోత్సాహకరంగా ఉండవు వృత్తిలో పోటీ వారితో పోటీ తీవ్రం కాగల సూచనల ఉన్నాయి అధికారులవలన జరుగవలసిన పనులు మాత్రం సులువుగా నెరవేరతాయి ఉద్యోగంలో గౌరవం బాగా ఉంటుంది ఈ సంవత్సరం మీరు జరిపే వ్యవహారాల్లో మీ డబ్బు కొంత చిక్కుబడిపోయి ప్రమాదం ఉంది ఆరోగ్యం బాగానే ఉంటుంది కుటుంబ వ్యవహారాలు అంత బాగా ఉండవు విద్యార్థులు మంచి మార్కులతో కృతార్థులు కాగలరు వస్త్ర వ్యాపారులకు కళాకారులకు యోగ వంతమైన సమయం

జనవరి-21

జీవితంలో ముఖ్యమైన సంవత్సరాల్లో, ఇది ఒకటి వృత్తి వ్యాపారాల్లో ఏర్పడిన అనిశ్చిత పరిస్థితి తొలగిపోయి భవిష్య దభివృద్ధికి మార్గం ఏర్పడుతుంది వ్యాపారంలో మీ అభిప్రాయాలకు తగిన అవకాశాలు లభించడంవలన అధికాదాయాన్నే కాకుండా పోటీవారిలో మేటితనాన్ని కూడా పొంద గలరు వృత్తిలో మీ కార్యక్రమాలు నిరాటంకంగా కొనసాగుతాయి ఉద్యోగంలో అధికారులతో భేదాభి ప్రాయాలు వచ్చినా, తరువాత మీ అభిప్రా యాలే సరియైనవని రుజువు కావడంవలన యితోధి కమైన మంచి పేరును పొందగలరు సాహసముతో కూడిన వ్యవహారాలు కూడా లాభిస్తాయి అనవ సరమైన వ్యవహారాల్లో కూడా చిక్కుకొని ఇటువంటి అమూల్యమైన కాలాన్ని వ్యర్థం చేసికొనే ప్రమాదం ఉంది ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది విద్యార్థులకు క్లాసు రాగల సూచనలు ఉన్నాయి. ★

"కలలన్నీ నిజమయ్యాయి; తార సరోజాదేవి జీవితం ఆనందమయం అయింది"

ఫోటోలు : పి. వి. యస్. శర్మ

అందాలతార వెండితెర వెలుగు బి. సరోజాదేవి

వాశిరాజు ప్రకాశం

మధురాతి మధురమైన మధుమాసంలో సున్నామిడి కొమ్మన చిక్కి, నిక్కి, నిక్కి చూస్తూ శ్రావ్యంగా వీనుల విందుగా కోయిలమ్మ పాడే పాట శ్రోతల హృదయాంతరాళాలలో చొచ్చుకునిపోయి గిలిగింతలు పెడుతుంది; క్రొత్త ఊహాలను రేకెత్తిస్తూ క్రొంగ్రొత్త భావాలను సంతరిస్తూ సరిక్రొత్త ఆశలను పూయిస్తుంది, సరోజలా పిండుగులా పిల్లాగా!

కోయిలమ్మ పాడే ప్రతిపాటకూ, ప్రతిరాగానికి నెమలిరేడు అనుడాగంతో నృత్యం చేస్తే, పల్లవి చందమామ రంగసొంపులతో మబ్బుల చాటున దోబూచు లాడుతుంటాడు. మనోజ్ఞమైన వెన్నెల కన్నుల పండువుగా నిండు పున్నమికి ప్రకృతి సంకేతంగా హాయిని గొల్పుతూ వుంటుంది.

* * *

అందమైన ఆ కన్నులను గుండ్రంగా తిప్పుతూ, చిన్నెలు చిలకిస్తూ ముత్యాల్లాంటి పలుకులను పలుకరించే శ్వేత కాంతులను వెదజల్లిస్తూ, చిలుకలా పలుకుతూ వున్నంతసేపు ప్రసిద్ధ వెండితెర తార సరోజాదేవి యావత్తు ఆసేతు హిమాచలం ప్రేక్షకుల హృదయాలలో చిరస్థాయిగా స్థానమేర్పరచుకొనివున్నది.

ఉత్తర, దక్షిణాదిలలో ప్రసిద్ధ తార

దక్షిణాదిన తమిళ చిత్ర రంగంలో సరోజాదేవి పేరు వినగానే ప్రేక్షకులు ఆనంద డోలికల్లో తేలిపోతారు. కన్నడ చిత్రరంగానికి ఆమె అడపదడపా, అంజనమైన పద్ధతిలో తెలుగులో సరోజాదేవి నటించిన 'పెళ్ళికానుక' వంటి "ఆత్మబలం" వంటి చిత్రాలు ఆంధ్రులలో ఆమెకు ఎనలేని కీర్తి ప్రతిష్ఠలను అర్జించి పెట్టాయి. హిందీ చిత్రరంగంలో కూడా ఈ అందాలతార, భగవద్దత్తమైన తన అందచందాల ద్వారా ఉత్తరాదిన ఉన్న ఇతర హిందీ తారలతో సమవుజ్జీగా తులతూగుతూ, దక్షిణాది తారల విశిష్టమైన స్థానాన్ని సంపాదించుకొన్నది.

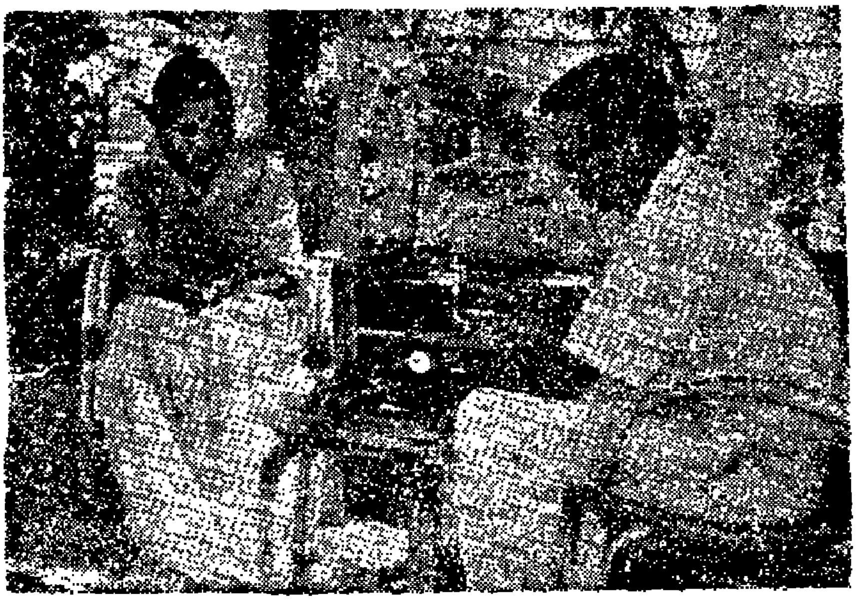
"ప్రతిభ, బహుముఖ్యం—" అనే రెండు పక్షాల సహాయంతో ఎగిరింది రథం మీద కూర్చొని కాదు. పరిశ్రమ, తన తానే పిల్లంబు పువ్వులోని చైత్ర యాత్రలో దిగ్విజయంగా పయనం సాగిస్తున్న సరోజాదేవి కన్నడ సీమ ఆడపడుచు. అయినా, ప్రాంతీయ విభేదాలు, భాషా తత్వాలు కీర్తి ప్రతిష్ఠలను, ప్రతిభా వ్యుత్పత్తులను ప్రభావితం చేయలేవని ఈ నటి సోదాహరణంగా నిరూపించింది!

తొలుత మొదట్లోనే చిరంజీవితంలో పదునాలుగు ప్రారంభించిన ప్రాయమే. సరోజాదేవి తన తల్లిదండ్రుల కార్యక్రమాన్ని ఆరంభిస్తూ ఉంటుంది; తిరిగి, ఆ సాయంత్రమే పద్ధతిగా నిద్రకొరకు చాలిన రాత్రుల్ని తరువాత ఎప్పుడూ కాలేదు అనే ఆమె తన గూటికి చేరుతుంది. క్రమంగా నిర్వహిస్తున్న కార్యక్రమం! చేయుటకు బాటి చాలని సమయంతో తిరిగి పనియందు ఉంటుంది! ఇదీ నటి సరోజాదేవి స్ఫూర్తి, వ్యాపకము!

పూలబాటల్లో పయనిస్తున్న నటి

హిందీ, తమిళం, కన్నడం, తెలుగు— నాలుగు భాషల్లోనూ ఇప్పటి వరకూ 80 చిత్రాలలో 80 రకాల పాత్రలద్వారా ఎన్నో రకాల హావభావాలను, నటన, ప్రతిభను సరోజాదేవి ప్రదర్శించింది. సినీతారగా నాలుగు మెట్లు ఎక్కుతున్న పూలబాటలు వేసుకున్నది. ఆ పూల బాటల్లోనే ఈ నాడు నటి సరోజాదేవి పాదయాత్ర, విజయ పథం సాగిస్తున్నది.

ఈ నాడు ఆమె కోసం, ఆమె నటన కోసం కన్నులు కాయలు కాచేలా ఎదురు చూస్తున్న చిత్రాలు— వివిధ భాషల్లో— చాలా ఉన్నాయి. తనకు సంబంధించిన పని వ్యక్తిగతంగా

మూడుగంటల సేపు జరిగిన 'ఇంటర్వ్యూ'లో సరోజాదేవి, విలేఖరి ప్రకాశం

చిత్రసీమలో ప్రవేశించకపోతే, క్రైస్తవ సన్యాసిని అయివుండేదానిని: సరోజాదేవి కథనం!

[illegible]

తండ్రి పోలికలు వచ్చాయా...?

[illegible]

కొన్ని ప్రశ్నలు: సమాధానాలు

[illegible]

నాకే తృప్తి నచ్చలేదు...!

[illegible]

* * *

[illegible]

[illegible] నటి జయంతితో ఒకనాటి షూటింగు సందర్భంలో ...!

అందమైన ఇల్లు, ఇంటి ఆవరణలో సుందరమైన నీటి కుండీ; దాని తీరాన సరోజాదేవి.

దక్షిణాది చిత్రాలలో కథ చాలా బాగుంటుంది

టుల్లో ఎక్కువవుతున్నది. అన్నిటితో బాటు 'సెక్స్' నే అంశం కూడా నేటి చిత్రాల విజయానికి ముఖ్యమైన రంగులను దిద్దుతున్నాయి. ఈ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని, 'స్నానం' లాంటి సరోజాదేవి సినిమాల్లో 'సెక్స్' ప్రవేశ పెట్టటం గురించి అడిగాను.

సినిమాలలో ప్రణయం అవసరమా?

వారి కథనం ప్రకారం: ''కేవలం 'సెక్స్' కోసమే దాన్ని ప్రవేశ పెట్టటం తప్పు. జగదేక వీరుడు లాంటి చిత్రాలలో చేసిన ప్రకారం అవసరానికి అనుగుణ్యంగా 'సెక్స్' ఉంటే తప్పులేదు'' అంటారు సరోజాదేవి.

ఇంగ్లీషు చిత్రాలు వారికి బాగా నచ్చటం, నచ్చక పోవటం చెప్పటం కష్టసాధ్యం. కారణం వారు చూసింది ఒకే ఒక సినిమా — ''క్లియోపాట్రా'' ఈ చిత్రంలో ఎలిజబెత్ టేలర్ నటన గురించి చెప్తూ: ''ఎ క్లాసిక్ పోయమ్'' అన్నారామె.

ఇతరుల నచ్చిన వేషాలలో నటించేందుకు ఆమె సుముఖురాలు కాదు. ''పాత్రని నిర్వహించే స్వాతంత్ర్యం నాకు ఎప్పుడూ ఉంటుంది'' అన్నారు వారు.

ఉత్తర, దక్షిణాది ప్రాంతాల చిత్రాలు

ఉత్తరాది, దక్షిణాది చిత్రాలల్లో విరివిగా నటించిన సరోజాదేవికి ఉభయ ప్రాంతాల చిత్రాలలోని తారల తత్వాలు తెలిసికొనే అవకాశాలు కూడా విరివిగా ఉన్నాయి.

ప్రశ్న: ఉభయ ప్రాంతాల్లోని పరిశ్రమల్లో ఏది మెరుగనిపించింది మీకు?

జవాబు: దక్షిణాదిన తయారయ్యే చిత్రాలలో కథలో ఎప్పుడూ కొత్తదనం ఉంటుంది. ఉత్తరాది '[illegible]' అనవసరమైన ప్రాధాన్యం ఇస్తుంటారు.

ప్రశ్న: ప్రపంచ స్థాయిలో ఖ్యాతి పొందుతున్న బెంగాలీ చిత్రాలు మీకు నచ్చాయా?

జవాబు: నచ్చాయి! ఆ మధ్య న్యూఢిల్లీలో

'నల్లధనం' అనేవారే అందరూ...! కాని, మా బాధలు వాళ్ళకెలా తెలుస్తాయి?

[illegible]

విదేశాలకు వెళ్లాలనే వుంది... కాని 'టైమ్' లేదు...!

[illegible]

కారులో షికారు వెళ్ళటం ఎంతో ఆనందంగా వుంటుంది.

చక్కని విగ్రహం, ఆకర్షణీయమైన రూపురేఖలు నటి సరోజాదేవి వ్యక్తిత్వానికి వన్నె తెచ్చాయి.

[illegible]

నల్లధనం

[illegible]

"ఒక్కొమారు [illegible] మా నటజీవితంలో ఎన్నో మానసిక బాధలు కల్గుతాయి"

[illegible]

త్వరలోనే తార సరోజాదేవి వివాహం!

తెలుగు దేశమన్నా, తెలుగు వారన్నా నా కెంతో అభిమానం!

వివిధ అప్పుడే వాళ్ళకు బాగా [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] చెప్తున్నా [illegible] మంత్రాలు.

ప్రశ్న : చిత్రానికి దర్శకత్వం వహించాలనిగాని, చిత్రనిర్మాణం చెయ్యాలనిగాని ఏదైనా అభిప్రాయం ఉన్నదా ?

జవాబు : అలా చెయ్యాలని కలలో కూడా అనుకోవటం లేదు !

ప్రశ్న : ఏం, అవి అంత కష్టమా ?

జవాబు : ఎందుకులెండి అవన్నీ? [illegible] వాళ్ళకు తెలుస్తాయి ఆ బాధలు.

ప్రశ్న : మరో సంగతి. 'సెన్సార్' అనే విధానంతో చిత్రనిర్మాతకు స్వాతంత్ర్యం తగ్గిపోతుంది. దీని మీరేమంటారు ?

జవాబు : 'సెన్సార్' మన చిత్రాలకు చాలా అవసరం ! మనకు తెలియకుండా మనమే ఎన్నో తప్పులు చేస్తాం. వాటిని సరిదిద్దేందుకు ఎవరో ఒకరు లేకపోతే మనకే నష్టం కదా !

ప్రశ్న : విమర్శకుల చూడాలని [illegible] అభినయాలు [illegible] మీకేలా అనిపిస్తుంది ? అలాంటి వాళ్ళను అసలు చూస్తారా ?

జవాబు : తప్పకుండా చూస్తాను. [illegible] '[illegible]' ఉన్నప్పుడే ఇది సాధ్యపడుతుంది.

ప్రశ్న : "పూజా-పురస్కారం" - ఇలాంటి అలవాట్లు ఏమైనా ఉన్నాయా ?

జవాబు : ఓ, ఉన్నాయి. రోజూ పది నిముషాలసేపు దేవుణ్ణి ప్రార్థన చేస్తాను.

ప్రశ్న : ఎవరిని ? లక్ష్మీదేవినా?

జవాబు : ఆంజనేయస్వామి నా ఆరాధ్య దైవం.

"పెళ్ళి మాట చెబితే సిగ్గు ముంచుకొస్తుంది"

ఈ విధంగా కొనసాగింది ఇంటర్వ్యూ. దాదాపు మూడుగంటలసేపు జరిగిన గోష్ఠిలో సరోజాదేవి తనూ, తన వృత్తి కీ సంబంధించిన ఎన్నో సరదా బాధలను చెప్పి వేసింది. తెలుగువారన్నా, తెలుగు దేశమన్నా తన కెంతో అభిమానమూ, గౌరవమూ వున్నాయని చెప్పింది.

త్వరలో సరోజాదేవి గృహిణి కాబోతోంది...!

సరోజాదేవితో మా వరుసగా [illegible] మరో ముఖ్యమైన ఆమె వివాహం సంగతి. త్వరలో వివాహం చేసుకోవాలని, ఒక గృహిణి కావాలని ఈ తార ఉవ్విళ్ళూరుతున్నది. కాని, ఎప్పుడో ? ఎవరితో ?

ఈ ప్రశ్నకు ఆమె తల్లికీ, తండ్రికీ వదిలేసి వున్నది. మిగతా [illegible] [illegible] [illegible] ఎలా ఉంటాడో కూడా చెప్పలేకపోయింది ఆమె. కాని, త్వరలోనే పెళ్ళి చేసుకోబోతున్నది.

"[illegible] ఎంతో [illegible] [illegible]" అంటూ [illegible] [illegible] తెలుగు చిత్రంలో [illegible] [illegible] సరోజాదేవి [illegible] [illegible] తప్పకుండా వస్తుంది దగ్గర ఏమయితే? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

'ఆంధ్ర పత్రిక వారపత్రిక' ద్వారా వచ్చే సరోజాదేవి [illegible] అభిమానులకు, ఆమె [illegible] [illegible] [illegible] అర్పిస్తున్నది. అభిమానులు అందరికీ, ప్రత్యేకంగా ఫోటోలు [illegible] [illegible] వివరం తెలుపుతున్నది. త్వరలో రానున్న "ప్రేమించి పెళ్ళియాడు" ఎలా ఉంటుందో తనకు [illegible] కూడా [illegible] తార కోరిక. (చిరునామా : [illegible], గాంధీ [illegible] [illegible], మద్రాసు.)

ఏమయినా, సరోజాదేవి తన అసమానమయిన ప్రతిభ, ఉత్సాహముల ద్వారా దక్షిణాది చలనచిత్రా రంగానికే కాదు, హిందీ రంగానికికూడా వన్నె తెచ్చింది. రానున్న కొద్ది సంవత్సరాలు ఇంకా రాణిస్తుంది; ప్రేక్షకులంతా జర్మన్ తారగా ప్రకాశిస్తుంది.

★

కె. యల్ కాంతారావు

ఆదివారమునాడు ఎక్కడలేని బద్ధకం వస్తుంది నాకు. సాయంత్రం నాలుగు గంటలయింది. అప్పుడే నిద్రలేచి ముఖం కడుక్కొని వచ్చాను. ఇంకా బద్ధకం పూర్తిగా వదల్లేదు. పడక కుర్చీలో పడుకొని వీధిలోకి చూస్తూ ఉండిపోయాను. పని కుర్రాడు కాఫీ తీసుకొనిరాలేదు. ఇంతలోకే రిక్షాబండివచ్చి వాకిటిముందు ఆగింది. ఎవరు వచ్చారా అని లేచి నుంచుని గుమ్మందాకా వచ్చాను. బండిలోంచి తిరుమలరావు దిగుతున్నాడు.

“ఏంరోయ్! ఎక్కడనుంచి రాక....ఎల్లరవా” అని పాడుతూ వాకిట్లోకి వెళ్ళాను. నా పద్యం సగంలోనే ఆగిపోయింది. ఎందుకంటే బండిలోంచి ఇంకో అమ్మాయి కూడ కిందకు దిగింది.

తిరుమలరావు నన్ను చూసి “ఏంరా, జ్ఞాపకం ఉన్నానా? ఇంట్లో ఉంటావో ఉండవో అనుకొంటూ వచ్చాం” అని, “మా ఆవిడ సరళ” అని ఆ అమ్మాయిని పరిచయం చేసాడు. సరళ నాకు నమస్కారం చేసింది. రిక్షాఅతను ట్రంకు బెడ్డింగు బండినుంచి దింపాడు.

“ఒరేయ్! లోపలకు రారా! రండి!” అని ఆహ్వానించి ఇద్దరిని ఇంట్లోకి తీసుకు వెళ్ళాను. గదిలో ట్రంకు బెడ్డింగు పెట్టించాను. తిరుమలరావు రిక్షాఅతనికి డబ్బులిచ్చి పంపించేసాడు.

వాళ్ళిద్దరు పెరట్లోకి వెళ్ళి, ముఖం, కాళ్ళు కడుక్కొని వచ్చాక ముగ్గురం హాల్లో కూర్చున్నాము.

తిరుమలరావు మొదలెట్టాడు, “అసలు నీవు ఈ వూళ్ళో హౌసు సర్జను చేస్తున్నావని, లాడ్జి వదిలేసి అమ్మతో వేరే ఇల్లు తీసుకొని ఉంటున్నావని నాకు స్టేషన్లో కనకారావు చెపితే తెలిసింది. అడ్రసు కూడ వాడే ఇచ్చాడు.

“రేపువచ్చి నిన్ను కలుసుకుందామనుకొన్నాను. నాకు రేపు ఇక్కడ ఇంటర్వ్యూ ఉందిరా. సరళా వాళ్ళ పినతల్లిగారుంటే ఒకసారి చూస్తుందని తీసుకొని వచ్చాను. కాని తీరా వచ్చేసరికి వాళ్ళు వూళ్ళో లేరు. వారం దాకా రారట. మళ్ళా హోటలుకు ఎందుకని ఏకంగా ఇక్కడకు వచ్చేశాం” అని ఆపి, ఇల్లంతా పరకాయించిచూసి “అమ్మేదిరా” అన్నాడు.

“అమ్మ నిన్ననే కాకినాడ వెళ్ళింది. నాలుగయిదు రోజుల్లో వచ్చేస్తుంది” అన్నాను.

పని కుర్రాడు వచ్చాడు. కాఫీ, టిఫిన్లు పట్టుకు రమ్మని పురమాయించి మళ్ళా వచ్చి కూర్చున్నాను.

మావాడిని ఎగాదిగా పరకాయించి చూసి, “చాలా మారిపోయావురా!” అన్నాను.

“ఏం?” అన్నాడు.

“మొదటిది స్నేహితులకు ఉత్తరాలు రాయటం మానేశావు. కనీసం పెళ్ళికయినా ఆహ్వానాలు పంపలేదు. రెండు, సిగరెట్లు పూర్తిగా మానేసినట్టు కనిపిస్తోంది.— ఇదివరకు ఈ కాసేపట్లో కనీసం అరపెట్టె కాల్చేవాడివి......”

మా సంభాషణ చిరునవ్వుతో వింటున్న సరళ ఫక్కున నవ్వింది.

తిరుమలరావు తెచ్చిపెట్టుకున్న గంభీర స్వరంతో “సిగరెట్ల సంగతి వారిని అడుగు. హోం డిపార్టుమెంటువారి నిషేధంపై సిగరెట్లు మానివేయుట వైనది” అన్నాడు.

సరళ సిగ్గుపడి “చాల్లెండి! నిజమనుకోగలరు. డాక్టర్లు చెప్పారండి. సిగరెట్లు మానేయకపోతే ఆరోగ్యం పాడయిపోతుందని. అందుకని మానేశారు” అన్నది.

“ఇహ వివాహ విషయం కొన్ని కారణాంతరాల వల్ల వివాహం గుప్‌చుప్‌గా జరిగిపోయింది. మీ అందరికి ఆహ్వానాలు పంపటానికి వీలులేకపోయింది. దానిసంగతి తరువాత చెపుతాలే. ఇంకా నీవు హాస్పటల్లో ఎన్నాళ్ళు పని చెయ్యాలి!”

“ఈ సంవత్సరం చివరిదాకా.”

“గవర్నమెంటు సర్వీసులోకి వెళతావా లేక ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు పెట్టదల్చుకొన్నావా?”

“ఇంకా ఏమీ తేల్చుకోలేదురా. నాకు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు పెడదామని ఉంది. బాబాయికి నేను గవర్నమెంటు సర్వీసుచేస్తే బాగుండునని ఉంది. బాబాయి సంగతి తెలుసుగా ఆయన నాతో బాగా చనువుగా ఉన్నా, ఆయనకు ఎంత తోస్తే అంత. ఒకళ్ళు చెబితే వినడు!”

“అమ్మేమంటుందిరా?”

“అమ్మ ఏమీ అనదు. మీరూ మీరూ ఆలోచించుకోండి అంటుంది.”

“మరి పెళ్ళెప్పుడు చేసుకొంటావురా. డాక్టరు బోర్డు కట్టాకా?”

“ఎప్పుడు చేసుకొంటే ఏమిలే. మిమ్మల్ని పిలుస్తాగా పెళ్ళికి తప్పక” అన్నాను.

ఈ మాట అనేసింతర్వాత నేను నొచ్చుకొన్నాను. సరళ ఈ మాటలు విని కొంచెం చిన్న పుచ్చుకొంది. తిరుమలరావు కూడ ఒక్క క్షణం మౌనం వహించాడు.

సంభాషణ తప్పించాను.

“కాలేజిలో ఉన్నప్పుడు కథలు రాసేవాడివి, నాటకాలువేసేవాడివి, ఉపన్యాసాలు దంచేవాడివి. ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే కాలేజిలో ఏ యాక్టివిటీ నీవు లేకుండా జరిగేదికాదు. ఇప్పుడు అవేమయినా చేస్తున్నావా?”

“అన్ని యాక్టివిటీలు కాలేజీతోనే పోయినయి. ప్రస్తుతం ఉద్యోగాన్వేషణలో ఉన్నాం” అన్నాడు కొంచెం బాధగా.

రేడియో దగ్గరగాపెట్టి వింటూ కూర్చున్నాము.

టిఫిను తీసుకొన్న తర్వాత తిరుమలరావు అన్నాడు “అలా బయటకు వెళ్దాం. రారా”

సరేనని నేను తయారయ్యాను. వాడు ఆ గుడ్డలతోనే బయలుదేరాడు. సరళ వచ్చేటట్లు కనిపించలేదు.

“సరళ రాలేదులేరా, ప్రయాణపు బడలికగా ఉందట. మనిద్దరం వెళదాం” అన్నాడు.

నేను “పని కుర్రాడు కారియరుతో భోజనం తెస్తాడు. మీరు భోజనం చేసేయండి. మేము బయటతిని ఆలస్యంగా వస్తాము” అన్నాను.

సరళ “వద్దండి, ఆకలిగాలేదు. ఈ రాత్రికి ఏమీ తినదల్చుకోలేదు” అంది.

నేను “చూడండి మీరు మొహమాటపడబోకండి. ఇది పరాయి ఇల్లేంకాదు. సమయానికి అమ్మ లేకపోయిందిగాని, ఉంటే మీ ఇద్దర్నీ చూసి చాల సంతోషపడేది. పోనీ అన్నము తినకపోతే పళ్ళయినా తీసుకోండి. పనికుర్రాడు ఇక్కడే ఉంటాడు. పళ్ళు అవి కొని ఇస్తాడు. ఏవి కావలిస్తే అవి తీసుకొస్తాడు” అని తిరుమలరావుతో కలిసి బీచికి బయలుదేరాను.

* * *

ఇద్దరమూ బీచిలో కూర్చున్నాము. తిరుమలరావు తన కథంతా చెప్పుకొచ్చాడు. బి. ఏ. పూర్తయిన తర్వాత వీళ్ళనాన్న వీడికి సంబంధము చూసి పెళ్ళి చేస్తానని పట్టుబట్టి కూర్చున్నాడు. ఆయన కుదిర్చినపిల్ల మన వాడికి నచ్చలేదు. ఆ పిల్లను చేసుకొంటే కట్నం మాటుకు బాగా వచ్చేదే. వీడు చేసుకోనని గట్టిగా చెప్పేశాడు. తండ్రికి కోపం వచ్చింది. ఇక సవతితల్లి సరేసరి. వీడిని ఇంట్లోంచి బయటకు నడవమన్నారు. మన వాడు హీరోలాగా ఇల్లువదిలి వచ్చేశాడు.

ఉద్యోగాలు వెతుక్కోవటం మొదలెట్టాడు. మొదట ఒకటి రెండు సబ్బుల కంపెనీలకు రిప్రజెంటేటివుగా పనిచేసాడు. అవి ఎక్కువ రోజులు నిలవలేదు. కంపెనీలే ఎత్తేశారు. చివరకు మందుల కంపెనీలో చేరాడు. దాన్లోమటుకు రెండేళ్లు దగ్గర దగ్గరా పని చేశాడు. ఈలోపల కాస్త కుదుట పడ్డాడు.

సరళ వాళ్ళ కుటుంబము వీడున్న ఇంటికి పక్కఇంట్లో కాపురం ఉండేవారు. వాళ్లదీ బతికి చెడ్డ సంసారం. పిల్లలు ఎక్కువ. సరళ పెద్ద పిల్ల. సరళా వాళ్ల నాన్నకు వీడితో పరిచయం అయింది. రిటయిరయి పెన్షను డబ్బులతో కాలం వెళ్ళబుచ్చుతున్నాడాయన. మహా తిక్క మనిషి. ఏమయితేనేం సరళ వీడికి నచ్చింది. మెల్లిగా ముసలాయనకు చెప్పించాడు వాళ్లచేత వీళ్లచేత. ఆయన ఒకరోజు వీడిని పిలిచి “అబ్బాయ్ సరళను నీకు ఇవ్వటానికి నాకే అభ్యంతరంలేదు. కాని నీకు కట్నం కానీ ఇవ్వను. పోనీ ఇవ్వలేననే అనుకో. ఎలా అయినాసరే. పెళ్ళికి ఈ మంత్రాలు, తంత్రాలు ఈ ఆర్భాటాలు వీటిమీద నమ్మకం లేదు నాకు. పైగా నాకు ఇంకో నలుగురు ఆడపిల్లలున్నారు. నీకు తెలిసిందేగా! ఉన్న డబ్బంతా పెట్టి ఈ పిల్ల పెళ్ళిచేస్తే మిగతా వాళ్ళగతేం గాను? మా రోజుల్లో ఈ ఫేమిలీ ప్లానింగులు లేవు. ఉంటే ముగ్గురితో ఆపరేషను చేయించుకొని ఉందును. సరే ఉగాద విప్పాడెంటుకుగాని ఈ పెళ్ళికి ఎంతమంది తక్కువవస్తే నే నంత సంతోషిస్తాను” అంటూ లెక్చరిచ్చాడు. తరువాత వీడి పెళ్ళి గుట్టు చప్పుడు కాకుండా జరిగిపోయింది. సరళను కాపురానికి తీసుకువచ్చాడు. కొద్ది రోజులు జీవితం మధురంగానే వెళ్ళిపోయింది.

మొదట వీడికి పిల్లనివ్వదామనుకొన్నాయన కూతురికి పెళ్ళి చేయకుండా వీడు దారిలోకి రాకపోతాడా అని ఊరుకొన్నాడు. వీడు సరళను

పెళ్లి చేసుకొనేసరికి ఆయన మండిపడి వీళ్ల కంపెనీ వాళ్లకు పిటీషన్లు పెట్టించి లేనిపోనివి చెప్పించి వీడి ఉద్యోగం తీయించేసాడు తరువాత మళ్లా కష్టాలు ప్రారంభించాయి ఎన్నో రకాల ఉద్యోగాలకు ప్రయత్నిస్తునే ఉనాడు కాని ఏవీ దొరకలేదు ..

"ఒరేయ్ ఈ ఉద్యోగంమీద అన్ని ఆశలూ పెట్టుకొన్నాను ఇది కనక రాకపోతే మన పని ప్రమాదంలో పడిపోతుంది ముందర సరళ సంగతి చూస్తుంటే కడుపు తరుక్కుపోతోంది పైగా ఒట్టి మనిషి కూడా కాదు "

"నీకు దూరపాలోచన తక్కువరా మొదట్నించి అంతే తండ్రితో దెబ్బలాడట మెందుకు? మెల్లిగా నచ్చ చెప్పాలిసింది ఆ పిల్లను పెళ్లి చేసుకోవటం ఇష్టంలేదు అవ-టాఅని పోనీ సరళను పెళ్లి చేసుకొనే ముందరయినా రాజీ ప్రయత్నాలు చేసావా?"

"అన్నీ అయినయి పెళ్లి నిశ్చయమయే ముందర ఆయనకు ఉత్తరం రాశాను దానికాయన నీవు నా కొడుకువేకావు అంటూ తిరుగు టపాలో జవాబు రాశాడు ఆయన సంబంధం తెంచుకొన్నట్టుఉంటే మనం మటుకు ఏం చేస్తాంరా" అన్నాడు

"సర్లే జరిగిపోయిన వాటిని గురించి మధన పడితే ప్రయోజనం మేముంది" అన్నాను

కొంచెంసేపు స్నేహితులను గురించి, కాలేజీ విషయాలను గురించి మాట్లాడుకొన్నాము తిరుమలరావు కొంచెంసేపు నవ్వుతూ మాట్లాడినా చాలాసేపు ఏదో ఆలోచిస్తూ పరధ్యానంగా ఉండిపోతున్నాడు వాడిని చూసి నాకు చాల జాలి వేసింది ఎన్ని కష్టాలు పడ్డాడోనని

ఎనిమిదిన్నరకు ఇంటివైపు బయలుదేరాం

మర్నాడు ఎనిమింటికల్లా హాస్పటలుకు వెళ్లటానికి తయారయ్యాను

"మధ్యాహ్నం నేను రను సాయంత్రం అయిదింటికల్లా వచ్చేస్తాను ఉలా వూళ్లోకివెళ్లి, తరవాత సినిమాకు వెళదాం అన్నట్టు నీ ఇంటర్వ్యూ ఎన్ని గంటలకు అయిపోతుంది?" అని అడిగాను

"బహుశః నాలుగు గంటలకు అయిపోతుంది ఉద్యోగం ఇచ్చేది ఇవ్వనిది కూడా వెంటనే చెప్పేస్తారు" అన్నాడు

"మనకి రాక ఎవరికి వస్తుందిరా! విష్ యూ బెస్ట్ ఆఫ్ లక్" అని పని కుర్రాడిని పిలిచి మధ్యాహ్నం భోజనం, సాయంత్రం టిఫిన్ అవీ వాళ్లకు తెచ్చి పెట్టమని డబ్బు వాళ్లు ఇచ్చినా తీసుకోవద్దని వాడికి పది రూపాయిల నోటు ఇచ్చి హాస్పిటలుకు వెళ్లిపోయాను

సాయంత్రం అయిదింటికల్లా మళ్లా ఇంటికి వచ్చాను ఇంట్లో సందడిలేదు గదిలో తిరుమలరావు దిగాలుపడి కూర్చున్నాడు సరళ ఏదో మెల్లిగా మాట్లాడుతోంది నన్ను చూసి లేచి పక్కకు తప్పుకొంది

ఎదురుకుండా కుర్చీ లాక్కొని కూర్చున్నాను.

"ఏరా, ఇంటర్వ్యూ అయిందిరా?"

"ఆ"

చిక్కు—సమస్యలు

వాడి మొహం చూస్తుంటేనే తెలుస్తోంది ఏమయిందో

"ఎంతమంది వచ్చారు?

"పదిహే నుమంది"

"ఎన్ని ఖాళీలు?"

"ఒక్కటి"

"అంటే వందకి ఏడుకంటే తక్కువ సావకాశా లన్నమాట ఒక్కొక్కరికి ఎవర్ని తీసుకొన్నారు?"

"చంద్రశేఖరరావని ఒకతన్ని"

"ఏం, ఫారిన్ డిగ్రీలున్నాయా అతనికి?"

తిరుమలరావు నీరసంగా నవ్వి వూరుకొన్నాడు

"సర్లేరా బయటకు వెళదాం పద సినిమా అది చూసి వచ్చి తీరికగా ఆలోచిద్దాం"

"నా బ్రతుకే సినిమాలాగాఉంటే వేరే సినిమాలు ఎందుకురా నేరాను నాకు చూడాలని లేదు" అన్నాడు వాడు బాధగా సరళ ముఖం చాల దిగులుగా పెట్టుకొని ఉంది

ఇంతలోకే బయట కారు ఆగిన చప్పుడయింది

ఒక డాక్టర్ : బోర్డు ఉన్న ఇంటిముందు కారుక్రింద పడ్డాడో పెద్ద మనిషి.

డ్రైవర్ : పరవాలేదు డాక్టర్ గారింటి ముందు పడ్డాడు రక్షించాడు అనుకున్నాడు. కాని కారు క్రింద పడ్డవాడు: అయ్యో కర్మకాలి ఆ డాక్టర్నే నేను, అన్నాడు.

తంగిరాల (తిరుపతి)

గోవిందం బాబాయి ఇంట్లోకి వచ్చిపడ్డాడు వస్తూనే గదిలోకి చొచ్చుకొచ్చి "ఏంరోయ్ కులాసా?" అని నన్ను పలకరించి తిరుమలరావు సరళ వైపు చూశాడు

"ఇతన్ని ఎరుగుదువుగా బాబాయ్! తిరుమలరావని నేను రెండో సంవత్సరం చదివేదాకా నా లాడ్జిలోనే ఉండి బి యే చదువుతుండేవాడు ఈమె ఇతని భార్య" అన్నాను

వాళ్లిద్దరూ బాబాయికి నమస్కారం చేసారు

"ఎరక్కేం? సుబ్బారావు కొడుకువికదూ నువ్వు? మీ గొడవలన్నీ చెప్పాడులే కుటుంబయ్య ఈమధ్య" అన్నాడు బాబాయి

"కుటుంబయ్య ఎవరు బాబాయ్!' అని అడిగాను

తిరుమలరావు, "ఆయనేరా, ఆయన కూతుర్నే నాన్న నన్ను మొదట చేసుకోమంది" అన్నాడు మెల్లిగా

సరళ దాదాపు ఏడ్చేటంత బాధగా మొహం పెట్టింది

నాకు ఒళ్లు మండుకొచ్చింది బాబాయికి అసలు అవతల వాళ్లని చిన్నబుచ్చి మాట్లాడటం పుట్టుకతోనే అబ్బిన విద్య అందులో ఇవాళ తిరుమలరావు చాల దీనంగా ఉన్నాడు వాడిమీద విసుర్లు విసరటంకంటె వేరే అఘాయిత్యం లేదు

"ముందర నీవు గుడ్డలు మార్చుకోవయ్యా" అంటూ బాబాయిని హాల్లోకి ఈడ్చుకుపోయాను

బాబాయి నల్లకోటు వంకెకి తగిలించి అటు ఇటు తారట్లాడుతున్నాడు పిల్లిలాగా

నేను బాగా గొంతు తగ్గించి "బాబాయ్ ఒక పని చెయ్యి ముందర తిరుమలరావుకు 200 రూపాయిలు జీతమిచ్చి నీ దగ్గర సెక్రటరీగా వేసుకో తరువాత వాడిని నీ దగ్గర పెట్టుకొని నీవు పడక కుర్చీలో కూర్చుని తిరిగ్గా చుట్టకటి వెలిగించి, "ఏమోయ్! నీకు మీ నాన్నకు పడటంలేదని కుటుంబయ్య చెప్పాడు ఏమిటసలు!" అని పరామర్శించు అంతేగాని ఇప్పుడు వాడి గొడవలన్నీ కెలకకు వాడసలే ఉద్యోగంలేక సహం చచ్చిఉన్నాడు వాడినేమీ అనకు" అని కరుకుగా చెప్పాను

"పెద్దవాళ్లను తిరస్కరిస్తే ఏమవుతుందోయ్!' అన్నాడు బాబాయి వెటకారంగా

"సరే ఏమిటి నీ ప్రోగ్రాం బయటకు వెళదామా" అన్నాను

బాబాయి అటూ ఇటూ చూసి మెల్లిగా,

"ఒరేయ్" అన్నాడు

"ఏమిటి బాబాయ్" అని అడిగాను

"జేబులో బోలెడు డబ్బుందిరా తీసి పెట్టెలో పెట్టి జాగ్రత్త చెయ్యి" అన్నాడు

"ఎంత తీసుకొచ్చావు?" అన్నాను

"ఇరవై ఎనిమిదివేల చిల్లర ఉందిరా" అన్నాడు

"బ్యాంకు డ్రాఫ్టు తీసుకరాలేక పోయావా ? ఇంతంత డబ్బు జేబులో పెట్టుకు తిరగటం దేనికి? ఎవరైనా చూసి ఎర్ర పగలకొట్టి లాక్కుపోతే యేం కావాలి లంతింత డబ్బు దేనికి ?" అన్నాను

"రేపు లారీలు వేలం వేస్తారుట వీలుగా ఉంటే కొందామని" అన్నాడు

కోటు జేబులోంచి నోట్ల కట్టలు తీసి నాకు ఇచ్చాడు ఇంతలో తిరుమలరావు గదిలోంచి బయటకు వచ్చాడు నా చేతిలోని డబ్బు చూసి వాడి కళ్లు మెరిసాయి

డబ్బంతా ట్రంకు పెట్టెలో పెట్టి తాళం వేశాను

"మొత్తానికి మా ప్రోగ్రామంతా పాడు చేసావు బాబాయ్" అన్నాను

బాబాయి కాళ్లు చేతులు కడుక్కు రావటానికి పెరట్లోకి వెళ్లాడు

"సరేరా మేమింకా వెళ్లివస్తాము" అన్నాడు తిరుమలరావు

వాడి మొహం చూస్తే వాడిని వెళ్లనీయటం మంచిది కాదనిపించింది నాకు

"రెండు రోజులుండు ఎన్నాళ్లో అయింది నిన్నుచూసి, అసలు నీతో సరిగా మాట్లాడినట్టే లేదు" అని బలవంత పెట్టాను

అతి కష్టం మీద ఒక్కరోజు ఉండడానికి వాడు ఒప్పుకొన్నాడు.

చిక్కు సమస్యలు

బాబాయి మొహం తుడుచుకొంటూ లోపలకు వచ్చాడు.

ఆయన మళ్ళా కోటు తొడుక్కొని

"ఒరేయ్! నేను మా స్నేహితుడు విశ్వపతి ఇంటికి వెడతానురా రేపు తొమ్మిది గంటలకు వస్తాను" అని వెళ్లిపోయాడు

అవాళంతా ఇక బయటకు వెళ్లలేదు ఇంట్లోనే ఉండి పోయాను

మర్నాడు హాస్పటలుకు సెలవు పెట్టాను పొద్దునే లేచి నాకు తెలిసిన ఇద్దరు సినిమాహాలు వాళ్ల దగ్గరకు వెళ్లి మాట్లాడి పదింటి కల్లా తిరిగి వచ్చాను 11 గంటలకు బాబాయి టాక్సీలో వచ్చాడు వస్తూనే హడావిడిగా "డబ్బిదిరా వేలం టైము అయిపోతోందని" తొందర పడ్డాడు.

పెట్టెలోంచి డబ్బు తీసి బాబాయికి ఇచ్చి "లెక్క పెట్టుకు చూడు సరిగా ఉందో లేదో" అన్నాను

ఆయన నవ్వి "ఏడిశావులే టైము లేదు" అని డబ్బు జేబులో పెట్టుకొని వెళ్లిపోయాడు.

తిరుపతిరావుతో "ఇందాక ఇద్దరు స్నేహితుల దగ్గరకు వెళ్లివచ్చాను ఒకళ్ల థియేటరులో ఒసి

సరికొత్త వ్యాస శీర్షిక ప్రారంభం!

చిదంబరంలో పంచముఖ గణపతి.

వేల్పులకైనా మార్పులు తప్పవు!

తొలి వ్యాసం

గణపతి

మహేష్

ఆధునిక చరిత్రకారులు హిందూ దేవతాగణాన్ని వైదిక దేవతలనీ, పౌరాణిక దేవతలనీ రెండుగా విభజిస్తారు. వేదాల్లో ప్రాముఖ్యత వహించిన ఇంద్రుడు, అగ్ని మొదలైన దేవతలు వైదిక దేవతలుగాను, పురాణాల్లో ప్రాముఖ్యత వహించిన శివుడు, విష్ణువు, గణపతి మొదలైన దేవతలు పౌరాణిక దేవతలుగాను వ్యవహరించబడుతున్నారు.

సనాతనులు మాత్రం ఈ విభజనకు అంగీకరించరు. పురాణాల్లో చెప్పబడిన దేవతలు వేదాల్లో కూడా స్తుతింపబడ్డారనీ, అలాగే వైదిక దేవతలని చెప్పబడిన ఇంద్రుడు, అగ్ని మొదలైనవారు పురాణాల్లో కూడా ఉన్నారని వీరు చెబుతారు. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణలు

అతో దేవా అవన్తు నో యతో విష్ణుర్విచక్రమే
విష్ణుసూక్తం

స బ్రహ్మ స శివస్స హరిస్సేంద్రస్సోఽక్షరః పరమస్స్వరాట్ తైత్తిరీయారణ్యకం

గణేభ్యో గణపతిభ్యశ్చ నమకం

కేవలం వైదిక దేవతలని చెప్పబడిన ఇంద్రుడు వరుణుడు మొదలైన దేవతలు పురాణాల్లో తరచుగా తటస్థపడడం సర్వజన విదితం. అందుచే వేరే ఉదాహరణలను ఇయ్యనవసరంలేదు.

పౌరాణిక దేవతల పేర్లు వేదాల్లో ఇప్పటి అర్థంతోనే ప్రయోగించబడ్డాయి అనే విషయం సందేహాతీతమైనది కాదు. కాబట్టి ప్రస్తుతానికి ఈ విభజనను అంగీకరించక తప్పదు. వేదాల్లో ప్రముఖ స్థానాన్ని వహించిన ఇంద్రుడు, అగ్ని మొదలైన దేవతలు, తరువాత వెనుకకు నెట్టివేయబడ్డారు. వేదాల్లో అంతగా ప్రాముఖ్యతను పొందని రుద్రుడు, తరువాత శివరూపాన్ని ధరించి అగ్రదేవతాస్థానాన్ని అలంకరించడం జరిగింది. విష్ణువు కూడా అగ్రదేవతా ప్రతిపత్తిని పొందడం పురాణాల్లోనే జరిగింది. అత్యంత బలీయమై

స్టేంటు మేనేజరు ఉద్యోగం ఖాళీ ఉందిట. చేస్తావా ?" అని అడిగాను

వాడు "ఓ తప్పకుండా చేస్తానురా" అన్నాడు పొంగిపోయి

"అయితే వెళ్ళి సాయంత్రం నాలుగు గంటలకు మేనేజరుకు కనపడు వివరాలు అన్నీ చెప్తాడు." అన్నాను

అవాళంతా పూరి మీద పడి తిరిగి సాయంత్రం ఆరు గంటలకు ఇంటికి వచ్చాను బాబాయి హాల్లో కూర్చొని ఉన్నాడు సరళ గదిలో కూర్చుని మాగజీను చదువుకుంటోంది వాళ్ళిద్దరూ మాట్లాడుకో లేదని వాళ్ళని చూస్తూనే తెలుస్తుంది

"ఏం బాబాయ్ ఎప్పుడొచ్చావు ?" అని అడిగాను

"ఇప్పుడేరా వాళ్ళా నేను వెంటనే వూరెళ్ళిపోవాలి ఒక సంగతి అడుగుదామని వచ్చాను" అన్నాడు

"అడిగెయ్యి, బాబాయ్" అన్నాను

"నీవు డబ్బేమయినా తీసుకొన్నావా ?" అన్నాడు మెల్లిగా

"ఏం తీసుకోలేదే ఎందుకు?" అన్నాను

"రెండు వేల చిల్లర తక్కువయినట్లుంది" అన్నాడు

"చూడు బాబాయ్, నీవు తొందర పడకు జాగ్రత్తగా లెక్క చూసుకో, ఎల్లా తక్కువవుతుంది ?" అని అడిగాను

"పెట్టెకు తాళం తీసి నీవు అశ్రద్ధగా ఇటూ ఇటూ పోలేదుగదా, నా అనుమానం మేమిటంటే" అని గదివైపు చూశాడు

"ఛా ! ఛా ! తిరుమలరావు అల్లాంటి వాడు కాడు బాబాయ్ వాడిముట్టూ నోట్లు పరచినా అవి దూకి అవతలకు పడతాడు గాని వాడిని చేతితో తాకను కూడ తాకడు నువ్వూరికే గొడవ పెట్టకు వాళ్ళు వింటే బాధపడతారు ఇంటికెళ్ళి సావకాశంగా లెక్క చూసుకొని ఉత్తరం రాయి" అన్నాను.

ఆయన లేస్తూ "ఏమిటో పెద్దతనం వచ్చింది మతిమరుపు కూడా వచ్చేస్తోంది" అని వెళ్ళిపోయాడు

సరళ గది గుమ్మం దగ్గరకు వచ్చి "ఏమిటండి తాతగారు డబ్బూ అంటున్నారు ఏం జరిగింది ?" అని అడిగింది

"ఏం లేదు పెద్దతనం వచ్చింది డబ్బు బాధ్యత నీకు అప్పగించాలి అంటున్నాడు" అన్నాను

ఇంతలోకే తిరుమలరావు హుషారుగా లోపలకు వచ్చాడు

"ఉద్యోగం వచ్చిందిరా" అన్నాడు

"వెరీ గుడ్ !" అన్నాను

"నెలకు రెండు వందలు జీతం ప్రస్తుతానికి ఇవాళ వంద రూపాయలు అడ్వాన్సుగా ఇచ్చారు" అన్నాడు

అవాళ వాళ్ళిద్దరూ పొందిన ఆనందం చూస్తే నా మనస్సెంతో తేలిక పడింది రెండో ఆట సినిమాకు నన్ను లాక్కు పోయారు

ఈ కథ ఇంతటితో అంతపోలేదు రెండు నెలల తర్వాత తిరుమలరావుకు మేనేజరు ఉద్యోగం

చిక్కు సమస్యలు

అయింది. వాళ్ల మేనేజరు ఆ థియేటరులో రాజీనామా ఇచ్చి ఇంకో హాలులో చేరాడు

తిరుమలరావు సరళతో మా ఇంటి దగ్గరే ఇల్లు తీసుకుని కాపురం పెట్టాడు అమ్మవాళ్ళింటికి వెళ్ళి చూసి వస్తూ ఉంటుంది అమ్మే వాళ్ళకు పెద్ద దిక్కుగా ఉంటోంది ఈ మధ్య బాబాయి రెండు మూడు ఉత్తరాలు రాశాడు రెండు వేల చిల్లర లెక్క తేలలేదని అది మా వూళ్ళో పోయిందో, అక్కడే తక్కువయిందో ఆరాలు తీస్తున్నానని రాశాడు

"ఉద్యోగం ఎల్లా ఉందిరా" అని అడిగాను తిరుమలరావుని

"చాల బాగుంది నాకు నచ్చింది" అన్నాడు

వాళ్ళ థియేటరు యజమానులు రెండుమూడు సార్లు కనపడి "మీ వాడు బాగా పనిచేస్తాడండి ఆయన వచ్చాక మా థియేటరు అభివృద్ధికి వస్తోంది" అని తిరుమలరావుని పొగిడారు

ఒక రోజు బాబాయి దగ్గర నుంచి ఉత్తరం వచ్చింది దాన్లో ఇలా ఉంది "చిరంజీవి కు దీవించి వ్రాయునది రెండు వేల రూపాయల చిల్లర తక్కువయితే లెక్క పొరపాటేమో నని కొన్నాను కాని లెక్కలు చూస్తే అది మీ ఇంటికి తెచ్చి నీకు దాచమని ఇచ్చిన డబ్బులోంచే తక్కువయిందని రూఢి అయింది

నా తరవాత నా ఆస్తంతా నీకు ఇద్దామనుకొన్నాను నీ మీద ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకొన్నాను తమ్ముడి కొడుకువైనా స్వంత కొడుకుకంటె ఎక్కువగా చూశాను అన్న పెద్దవాడి వయస్సు తర్వాత వయస్సులో భేదమున్నా నిన్ను ఒక స్నేహితుడుగా చూశాను

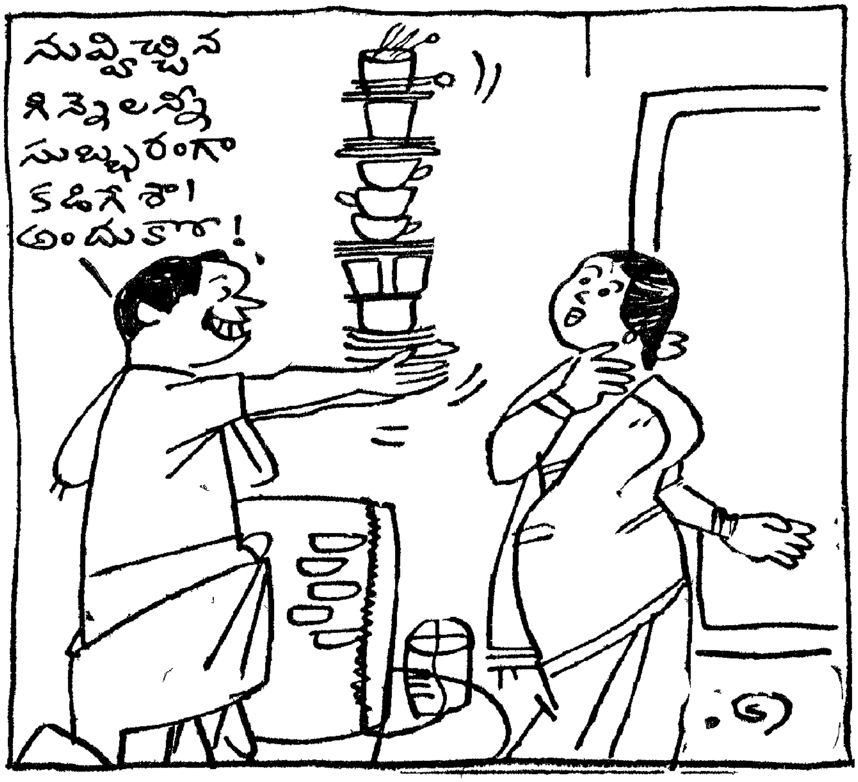
కాని నిన్ను నమ్మినందుకు నీకు దాచమని ఇచ్చిన డబ్బులో రెండు వేల చిల్లర దొంగతనం చేశావు నీవు లేదని బుకాయించక్కర లేదు నాకంతా తెలుసు ఆ డబ్బు ఏం చేశావో సినిమా హాలు వాళ్ళకిచ్చి నెలకు రెండొందలు చొప్పున మీ స్నేహితుడికి ఉద్యోగం వచ్చేట్లు చేశావు నీవు ఎవరికి చెప్పవద్దన్నా ఈ విషయం నా ఒక్కడికి చెప్పారు కాని నా డబ్బు తిని ఎవరూ చెడిపోయిన వాళ్ళు లేరు వాడికి వాళ్ళే ఇప్పుడు జీతమిస్తున్నారని ఇది పూరికే డిపాజిట్టు కింద ఉంచామని చెప్పారు

ఇవాళ దొంగతనం చేసిన వాడివి రేపు ఎన్ని అఘాయిత్యాలైనా చెయ్యగలవు కనుక నీకు నా ఆస్తిలో చిల్లిగవ్వ కూడ రాకుండా అంతా సరోజపేర రాశాను నీవు నాకెంతో ఒకటి నాకు అంతే నీవు నా తమ్ముడి కొడుకువయితే అది నా చెల్లెలి కూతురు అది బుద్ధిమంతురాలు

ఒక వేళ దాన్ని నీవు పెళ్లి చేసుకొన్నా ఆస్తి మీద నీకు హక్కు ఉండదు"

ఉత్తరం చించి అవతల పారేశాను జీవితమే చిక్కుల సమస్యలాంటిది ఒక చిక్కు పోతే ఇంకో చిక్కు వస్తుంది

ఏమైతేనేం హానర్సు సర్వు ట్రెయినింగు అయిన తర్వాత ఉద్యోగానికి ట్రై ప్రయత్నం చెయ్యాలి ★

వైదిక దేవతలు ఎవరెవరు? పౌరాణిక దేవతలు ఎవరెవరు?...)

సిద్ధి వినాయకునికి 'గణపతి' అన్నపేరు ఎలా వచ్చింది?

కాలచక్రభ్రమణంలో వేల్పులకైనా తప్పని మార్పులను వర్ణించడమే ఈ వ్యాస శీర్షిక లక్ష్యం. పౌరాణిక దేవతా ప్రముఖుల్లో ఒకడు, సర్వ విఘ్నములకు కర్త, భర్త, హర్త అయిన గణపతితో ఈ వ్యాస శీర్షిక ప్రారంభించడం ఉచితం.

రుద్రుని అధీనములో ఉన్న మరుద్గణములకు నాయకుడే గణపతి. వినాయకుడనే పేరు అథర్వ శిరోపనిషత్తులో ప్రయోగించబడింది. అక్కడ ఆ పేరుతో రుద్రుడే గుర్తించబడుచున్నాడని భారతీయ విద్యాభవన్ ప్రకటించిన భారతదేశ చరిత్ర రెండవ సంపుటములో వ్రాయబడింది కాని అది సరియైనదికాదు.

యోవైరుద్రస్స భగవాన్ యశ్చవిష్ణుః
యశ్చ మహేశ్వరః యాచో నాయశ్చ వినాయకః
యశ్చస్కందః యశ్చేంద్రః యశ్చాగ్నిః యాచభూః
యశ్చభువః (అథర్వ శిరోపనిషత్)

ఇచ్చట రుద్రుడు సర్వదేవతా స్వరూపుడుగా స్తుతింపబడుచున్నాడు. అందుచే వినాయకునితో రుద్రుడు గుర్తింపబడచున్నాడనుట అపార్థమునకు దారితీయుచున్నది.

(1) సాలకటంకట (2) కూష్మాండ రాజపుత్ర (3) ఉస్మిత (4) దేవయజన అనే పేర్లు గల నలుగురు వినాయకులు ఉన్నట్లు మానవగృహ్య సూత్రాల్లో చెప్పబడింది. ఈ వినాయకులు ఇప్పటివలె సౌమ్యమైన దేవతగా కాకుండా దుష్టశక్తులుగా భావింపబడ్డారు. ఈ వినాయకులు పట్టినప్పుడు మానవునికి దుస్స్వప్నాలు రావడం, ఎంత ప్రయత్నించినా పని నెరవేరక పోవడం వంటి సంఘటనలు జరుగుతాయి. అప్పుడు వాటికి చేయవలసిన శాంతి విధానం కూడా అందులో చెప్పబడి ఉంది.

రుద్ర బ్రహ్మలచేత ఈ దేవుడు మానవుల ప్రయత్నాలకు విఘ్నాలు కల్పించే నిమిత్తం గణముల‌కు నాయకునిగా నియమింపబడినట్లు 'యాజ్ఞవల్క్యస్మృతి' లో చెప్పబడింది. ఇందులో (1) మిత (2) సమ్మిత (3) సాల (4) కటంకట (5) కూష్మాండ (6) రాజపుత్ర అనే ఆరు పేర్లు ఈ దేవునకు చెప్పబడ్డాయి. ఇందులో కూడా విఘ్నహరణార్థం శాంతి విధానం వర్ణించబడింది.

మొట్టమొదట దుష్టశక్తిగా, దుష్టశక్తులకు నాయకుడుగా భావింపబడిన వినాయకుడు తరువాత నిత్యదేవతగా గౌరి అంబికా పుత్రునిగా వ్యవహరింపబడుచున్నారు. ఈ మార్పు క్రీస్తు తరువాత ఆరు ఎనిమిది శతాబ్దాల మధ్య జరిగి ఉండవచ్చునని శ్రీ బండార్కర్ అభిప్రాయం. గుప్త రాజుల శాసనాల్లో గణపతి ప్రశంస లేకపోవడం, ఎనిమిదవ శతాబ్దానికి చెందిన యెల్లోరా గుహల్లోను, జోధ్‌పూరుకు సమీపంలో ఉన్న ఘటియాలా గ్రామంలోని దేవాలయంలోను గణపతి విగ్రహాలు ఉండడం వారి అభిప్రాయానికి ఆధారం.

అద్వైత మత స్థాపకులైన శంకరాచార్యులు పంచాయతన పూజలో గణపతిని చేర్చేరు. వారి కాలంలో ఉన్న ఆరు రకాలైన గణపతి మతస్థులను వాదంలో ఓడించినట్లు శంకర విజయంలో చెప్పబడింది. అందుచే శంకరుని కాలమునాటికే ఈ మతం దేశంలో సుప్రతిష్ఠితం అయి ఉండాలి. శంకరాచార్యుని కాలం క్రీస్తుపూర్వం 509—477 అని కొందరి అభిప్రాయం. క్రీస్తుపూర్వం 26 సంవత్సరాలు అని శృంగేరి పీఠ సాంప్రదాయం. క్రీస్తు తరువాత ఏడవ శతాబ్దం అయి ఉండవచ్చునని ఆధునికుల అభిప్రాయం. అందుచేత క్రీస్తునకు పూర్వమే గణపతి ముఖ్యదేవతగ మారి హిందూ దేవతా గణంలోనికి ప్రవేశించి ఉండవచ్చును. ఏనుగుతలను కలిగిఉండడం దక్షిణదేశంలో విశేషంగా పూజించబడడం వలన, ఆర్యులు ఈ దేశానికి రాకపూర్వమే ఈ దేవుడు ఇక్కడ పూజింపబడుచున్నాడని మరికొందరి అభిప్రాయం.

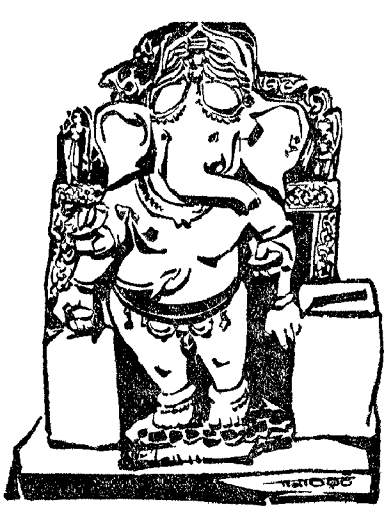
అలెగ్జాండరు దండయాత్రకుపూర్వం భారతదేశంలో ఉండిన గణాలు తమ రక్షణార్థం దేవుని అత్యంత బలిష్ఠమై మృగమైన ఏనుగు రూపంలో భావించి పూజించేవారని, అందుచేతనే గణపతి అనే పేరు వచ్చిందని కొందరి అభిప్రాయం. మరు పర్వతారణ్యాల్లో నివసించిన ఆటవికులు మిక్కిలి శక్తివంతమైన ఏనుగునే దేవునిగా భావించి పూజించేరని మరికొందరి అభిప్రాయం. కాని ఆ కాలంలో విగ్రహపూజ ఉన్నదనడానికి సరియైన ఆధారాలులేవు కాబట్టి వీరి వాదములో బలం లేదు. వీరి అభిప్రాయానుసరించి ఆకాలంలో ఏనుగులు ఎక్కువగా ఉన్న వాయువ్య, ఉత్తర భారత దేశాల్లో గణపతిపూజ ప్రారంభమై ఉండాలి.

గణపతి భోజనప్రియుడు. ఆ కోటి అంత టన్నుల ఏనుగే ఎక్కువ ఆహారాన్ని తీసుకోగలదు కాబట్టి ఈ దేవునకు ఏనుగుతలను ఊహించి ఉన్నట్లు కొందరి అభిప్రాయం. మరొకటి ఇంతవుంది. దృష్టిలో గణపతి పూర్తిగా వ్యవసాయదారుల దేవత. భాద్రపద శుద్ధ చవితినాడు ఈ దేవుని పండుగ జరపడం లోకవిదితం. అప్పటికి భూమిమీద పస్యాలు పెట్టడం పూర్తి కాగలదు కాబట్టి అటువంటి ఏనుగులు మొదలైన ఉపద్రవాల వల్ల సస్యాలకు హాని కలగకుండా ఈ దేవుని గజాననునిగా కొలిచినారు. చూపులకు చిన్నదైనా చేలకు పెద్దదైన ఎలుకలవల్ల పంటలకు నష్టం కలగకుండా ఉండేటందుకు ఇతనిని మూషిక వాహనునిగా ప్రార్థించినారని వీరి అభిప్రాయం.

నెత్తిమీద ధాన్యపు పనలకట్ట, చెరుగుటకు చేటలు, భుజంమీద నాగలి పెట్టుకొని పొలంలో నుంచి గ్రామానికి వచ్చే వ్యవసాయదారుడే ఈ దేవుని గజముఖమునకు ఆధారమని కొందరి ఊహ. ఇది కేవలం ఊహ.

ఈ దేవుడు ఏనుగుతల కలవాడుగా వర్ణింపబడడానికి కారణం ఇతని అల్లరితనం, తండ్రి అయిన ఈశ్వరుని గజచర్మధారణ, పర్వతనివాసం అయి ఉండవచ్చునని మరికొందరి అభిప్రాయం. మరికొందరి అభిప్రాయంలో ఖగోళ వైచిత్ర్యాన్ని బట్టి భాద్రపద శుద్ధ చవితినాడు మూషకవాహనుడైన లంబోదరుని పూజ ఏర్పడింది (తారల తమాషాను గురించి ప్రత్యేక వ్యాసం వ్రాసే ఉద్దేశం ఉండడంవలన దీనిని ఇక్కడ వివరించలేదు).

శివాంశవలన పార్వతి గర్భమునుండి గణపతి జన్మించెనని లింగ పురాణంలో చెప్పబడింది. పార్వతి పరమేశ్వరులు గజరూపులై క్రీడించగా గజవదనుడైన గణపతి జన్మించినట్లు సుప్రభేదాగమంలో చెప్పబడింది. శివుని తేజస్సువలన అత్యంత సౌందర్యవంతుడైన కుమారుడు ఉద్భవించగా పార్వతి అతనినిచూసి కోపగించి, గజాననుడవు లంబోదరుడవు కమ్మని శపించినట్లుగా వరాహ పురాణంలో వర్ణింపబడింది. పార్వతీదేవిచేతనే నలుగుపిండితో గణపతి సృష్టింపబడినాడని, మత్స్య శివ, స్కాంద పురాణాల్లో చెప్పబడింది. మనుష్య ముఖమునుంచి గణపతి సృష్టింపబడినట్లు నారద పంచరాత్రంలో చెప్పబడింది. మనుష్య ముఖముకల గణేశుడే కృష్ణుడని, అతడు బాల్యమందు శనిచే చూడబడగా తల ఎగిరిపోయి గోలోకములో పడగా, ఐరావతముయొక్క పుత్రుని శిరస్సును మెడమీదకు అమర్చేరని బ్రహ్మవైవర్త పురాణంలో చెప్పబడింది. మార్కండేయ పురాణంలో గణపతి వివాహ ప్రసక్తి ఉంది. కొన్నిచోట్ల గణపతికి బుద్ధి, సిద్ధి అనే ఇద్దరు భార్యలు ఉన్నట్లు చెప్పబడింది. అణిమ, మహిమ, గరిమ, లఘిమ, ప్రాప్తి, ప్రాకామ్యం, ఈశత్వం, వశిత్వం అనే అష్టసిద్ధులే ఇతని భార్యలుగా మరికొన్నిచోట్ల చెప్పబడింది. అష్టసిద్ధులకు గణపతియే అధిపతియని చెప్పబడుటయే రెండవ అభిప్రాయానికి కారణం అయిఉండవచ్చును.

మయూర్ భంజ్ లో నాట్య గణపతి.

వేల్పులకైనా మార్పులు

పంటలను ఎలుకలబారినుండి రక్షించుటకుగాను గణపతిని మూషిక వాహనునిగా పూజించి యుందురు ఎంతో అభివృద్ధిని సాధించేమను కొనే ఈ రోజుల్లోనే కోట్లకొలది రూపాయల విలువగల ధాన్యం ఎలుకలవల్ల పాడైపోతున్నప్పుడు ఆకాలంలో మానవులు ఎలుకల బాధనుండి తప్పించుకోవడానికి భగవంతుని ప్రార్థించడంలో వింతలేదు ఎలుక ధర్మానికి చిహ్నమని కొందరి అభిప్రాయం

ఓంనమ, మూషికాయ గణపతి వాహనాయ ధర్మరాజాయస్వాహా— (గాయత్రీ తంత్రం)

ఎలుక ఈ దేవుని సర్వాంత ర్యామిత్వానికి చిహ్నం అని మరికొందరి అభిప్రాయం

ఈదేవుని మొదటి ఆయుధాలు దండం, గొడ్డలి అయిఉండవచ్చును తరువాత క్రమంగా పాశాంకుశధారిగా ఈ దేవుడు పూజించబడుచున్నాడు. ఈదేవుని ఆయుధాలు కేవలం ఆత్మరక్షణకేకాక ఆక్రమణకు ఉపయోగింపబడగల శక్తి కలవై ఉండుట ఇతని విఘ్న నాశన సామర్థ్యానికి చిహ్నం కొన్నిచోట్ల గణపతి త్రినేత్ర త్రిశూలధారిగా చెప్పబడుట, మరికొన్నిచోట్ల పుస్తకాక్షమాలాధారిగ చెప్పబడుట ఈ దేవుని సర్వ దేవతా స్వరూపునిగా చెప్పుటకే అయిఉండవచ్చును

గణపతి కేవలం ప్రతిమా రూపంలోనే కాకుండా యంత్ర, శిలా రూపాల్లో కూడా పూజింపబడు చున్నాడు యంత్రం అనగా మంత్రశాస్త్రంలో చెప్పబడిన బీజాక్షరములు చెక్కబడిన యంత్రపు రేకు నర్మదానదిలో దొరికే ఎర్రటి గుండ్రని రాళ్ళు ఈ దేవత చిహ్నాలుగా (విష్ణువునకు సాలగ్రామంవలె) భావించబడుతున్నాయి

క్రీస్తు తరువాత ఎనిమిదవ శతాబ్దానికి చెందిన ఎల్లోరా గుహల్లో సప్తమాతృకలతోపాటు గజవదనుడైన గణపతి విగ్రహం ఉంది జోధ్‌పూర్‌కు దగ్గరగాఉన్న ఘటియాలా గ్రామంలో తొమ్మిదవ శతాబ్దంలో నిర్మించబడిన దేవాలయంలో నాలుగు వినాయక ప్రతిమలు ఉన్నాయి పదకొండవ శతాబ్దంలో రాజరాజచోళునిచే నిర్మింపబడిన బృహదీశ్వరాలయంలో అనేక నాట్య భంగిమలుగల గణపతి విగ్రహాలు ఉన్నాయి పదిహేనవ శతాబ్దంలో అరికేశరి పరాక్రమ పాండ్య దేవునిచేత నిర్మింపబడిన తెంకాశిలోని విశ్వనాథస్వామి దేవాలయంలో లక్ష్మీ గణపతి విగ్రహం ఉన్నది తిరుచినాపల్లిలో కొండమీద గణపతి దేవాలయం ఎక్కువ పెద్దది కన్యాకుమారి వద్ద ఉన్న శుచీంద్రంలో గజవదనము పాశాంకుశ మోదకములను ధరించిన చతుర్భుజములు కలిగిన స్త్రీ విగ్రహం ఉన్నది గణేశాని అయి ఉండవచ్చును జబల్పూర్ వద్ద ఉన్న ఒక పల్లెటూళ్ళో కూడా ఇటువంటి విగ్రహమే ఉంది కాని ఇక్కడ అదనంగా గజవదనుడైన పురుష విగ్రహం కూడా ఉంది చిదంబరంలో సింహ వాహనుడైన పంచముఖ గణపతి విగ్రహం ఉన్నది మయూర్‌భంజ్‌లోని నాట్య గణపతి విగ్రహం చాలా అందంగా ఉంటుంది బ్రిటిష్ మ్యూజియంలో దేవీ సహిత పంచముఖ గణపతి విగ్రహం ఉన్నది

టిబెట్టులోని టాషో మఠంలో పదకొండవ శతాబ్దానికి చెందిన నిలువెత్తు గణపతి విగ్రహం ఉంది జావాలోని హిందూ నివాస స్థలాల్లో కాపాలిక గణపతి విగ్రహాలు ఉన్నాయి కాపాలిక గణపతి విగ్రహమునకు ముందు భాగం కొంచెం ఇంచుమించు మామూలు గణపతి విగ్రహం వలెనే ఉంటుంది గాని వెనుకవైపున శిరస్సు భీకరమైన సింహ ముఖమువలె ఉంటుంది

బోరో వద్ద ఉన్న గణపతి విగ్రహం 13వ శతాబ్దానికి చెందుతుందని అక్కడ శిలా శాసనం ఉంది. నేపాలులో పశుపతినాథ్ వద్ద ఉన్న రక్త వినాయక దేవాలయం ఖాడ్మండూలోని అశోక వినాయ దేవాలయం, చొబ్బార్ వద్ద ఉన్న చంద్ర వినాయక దేవాలయం, భటగావన్‌లోని సూర్య వినాయక దేవాలయం ప్రసిద్ధమైనవి

ఋగ్వేదంలోను ఐతరేయ బ్రాహ్మణంలోను బృహస్పతి, బ్రహ్మణస్పతులతో గణపతి గుర్తింపబడుచున్నాడు బుద్ధికి, జ్ఞానానికి అధి దేవతయైన బృహస్పతి స్థానాన్ని క్రమంగా గణపతి ఆక్రమించేడు కాలక్రమంలో కళలకు జ్ఞానానికి, స్త్రీ దేవతల్లో సరస్వతి అధిదేవతకాగా, పురుష దేవతల్లో గణపతి అధిదేవత అయినాడు ఇతని గజవదనము బుద్ధి సూక్ష్మతకు చిహ్నమని కొందరి అభిప్రాయం ఇతని వల్లనే తెలుగులో పొట్టివానికి పుట్టెడు బుద్ధులు అనే సామెత యేర్పడి ఉండును విద్యలకు అధిపతి అయిన వినాయకుని బాబిలోనియా దేవత అయిన నెబోతో పోల్చవచ్చును గణేశ వాహనము కల విఘ్నాంతకుడో దేవత బౌద్ధ మతంలో ఉన్నాడు హిందువుల మీద బౌద్ధులకు గల ద్వేషమే ఇటువంటి మూహకు కారణమై ఉండవచ్చును

(1) మహాగణపతి (2) హరిద్రా గణపతి (3) ఉచ్ఛిష్ట గణపతి (4) నవనీత గణపతి (5) స్వర్ణ గణపతి (6) సంతాన గణపతి అను ఆరు భేదములు కలిగిన గణపతి మతస్థులను శంకరాచార్యులు వాదములో ఓడించేరు పంచాయతనములో గణపతిని కూడ చేర్చి మత సామరస్యమునకు తోడ్పడిరి ఇందులో ఉచ్ఛిష్ట గణపతి మతం వామ మార్గానికి చెందినది ఈ మతము ఇప్పటికీ అక్కడక్కడ ఉన్నట్లు తెలియుచున్నది షట్చక్రముల్లో మొదటిదైన మూలాధార చక్రమునకు అధిదేవతగా చేసి యోగ శాస్త్రము కూడా గణపతిని గౌరవించింది మహాదేవుని నాట్య సమయములో ఒకప్పుడు గణపతి మృదంగము వాయించినట్లు కొన్ని చోట్ల చెప్పబడుట వలన గణపతి మార్దంగికులకు ఇష్టదైవమైనాడు

శైవ కుటుంబానికి చెందిన ఉపదేవతగా కాకుండా, స్వతంత్ర దేవతగానే గణపతి పూజింపబడుచున్నాడు కేవలము విఘ్నహర్తగానే కాకుండా ఐశ్వర్య ప్రదాతగా గణపతి హిందువుల పూజల నందుకొనుచున్నాడు లోకమును అధిపతి అయిన అంబికాసుతుడు ఉండ్రాళ్ళ వార త్రికా పాఠకులకు అష్టైశ్వర్యముల నిచ్చి అనుగ్రహించును గాక !

(సశేషం)

వింత షట్పాదులు

జమ్మి కోనేటిరావు

భగవంతుని సృష్టిలో అందరూ సమానులే ఆవిధంగా చూస్తే అన్ని జాతులూ అతనిదృష్టిలో సమానమే అయినా ఒక్కొక్క కుటుంబంలో తల్లిదండ్రులకి ఏదో ఒకబిడ్డ మీద కొంచెం అభిమానం ఎక్కువగా ఉండడం సహజంకదా అదే విధంగా భగవంతుడికికూడా షట్పాదులు (యిన్‌సెక్ట్స్) అని పిలవబడే సామాన్య పురుగులమీద అభిమానం ఎక్కువేమో. కాకపోతే సుమారు పదిలక్షల సంఖ్యలో ఉండే మొత్తం జంతు జాతుల్లో ఈ షట్పాదులే ఆరు, ఏడులక్షలుగా ఉంటున్నాయి

దీనితో పోల్చిచూస్తే క్షీరదాలు—పిల్లలకి పాలిచ్చే జంతువులు—ఇరవయివేలు మాత్రం ఉంటున్నాయి మనం కూడా దీనిలోకే చేరుతాము వాట సంఖ్యల్లో కూడా షట్పాదులు మిగిలిన అన్ని జాతల్నీ మించి ఉంటాయి చీమలు, చెదపురుగులు, మిడతల దండ్లు మొదలయినవి లక్షలు, కోట్ల సంఖ్యలో ఉంటాయి

సృష్టిలో ఇవి ఇంత విజయం పొందడానికి కారణం వాటియొక్క శరీర నిర్మాణ సౌలభ్యం వీటి శరీరం మూడు భాగాలుగా ఉంటుంది తల, మొండెము, ఉదరము తలకి కళ్లు, ఆంటెన్నా అనే జ్ఞానేంద్రియాలు, ఆహారం తీసికోడానికి ఉపయోగపడే నోటి అవయవాలు ఉంటాయి మొండెము రెండు జతల రెక్కల్ని, మూడు జతల కాళ్లని కల్గియుంటుంది ఇక ఉదరము వెనక తట్టుగా ఉంటుంది దానికి కాళ్లు, రెక్కలు ఉండవు

షట్పాదులకి ఉండే రెండు ముఖ్య లక్షణాలు వాటి విజయానికి తోడ్పడ్డాయి అని అనుకోవచ్చు (1) అవి ఏ రకమయిన ఆహారం తీసికోడానికైనా వీలుగా వివిధ జాతుల్లో మార్పు చెందాయి (2) ఏ పరిసరాల్లోనయినా జీవించడానికి వీలుగా ఆ జాతులు వివిధ రకాలుగా తమ లక్షణాలని మార్చుకొన్నాయి అంటే ప్రపంచంలో లభ్యమయ్యే ఏ రకమయిన ఆహారాన్నయినా సరే అది తినడానికి కొన్ని జాతుల షట్పాదులుంటాయి ఆ ఆహారం తీసికోడానికి వాటి నోటి విభాగాలు అతి చిత్రంగా మార్పుచెందాయి ఉదాహరణగా మిడతలు, బొద్దింకలు వాటి పళ్లతో కొరికి నములుతాయి, సీతాకోకచిలుకలు, తేనెటీగలు పువ్వుల్లో తేనె పీల్చి పుప్పొడి తిని జీవిస్తాయి దోమలు, నల్లులు ఇతరుల శరీరాలని గాయంచేసి, పీలుస్తాయి కొన్ని పేడని తింటాయి కొన్ని పళ్లు, గింజలు తింటాయి ఇంక కొన్ని ఫక్తు పుల్లల్ని, కర్రని కూడా తిని ఉంటాయి (చెద పురుగులు)

ప్రపంచంలో అన్ని ప్రాంతాల్లో విరివిగా ఉండే విభాగం షట్పాదులు చలి ప్రాంతాల్లో, ఉష్ణ ప్రాంతాల్లో, అడవుల్లో, ఎడారుల్లో, నీటిలో, ఆకాశంలో గాలిలో, భూమిలోపల బొరియల్లో, ఇతర జీవుల్లో పరాన్నభుక్కులుగా—ఇలా ఎన్నో స్థలాల నివి ఆక్రమించుకొన్నాయి ఈ పరిసరాల్లో నివశించడానికి వీలుగా అవి రెక్కల్లోను, కాళ్ల లోను, ఇతర శరీర భాగాల్లోను మార్పు చెందాయి అనేక ఇతర లక్షణాల్లో కూడా ఇవి ఎంతో పురోభివృద్ధిని సాధించాయి

ప్రప్రథమంగా ఈ వివిధ షట్పాదులను స్థూలముగా పరిచయం చేసుకొందాం ఈ పరిచయానికి మనం ఒక ప్రదర్శనశాలలోనికి పోయినట్లుగా వూహించుకొందాం ఆ శాలలో ఒక్కొక్క చోట ఒక్కొక్క రకమయిన షట్పాదు లుంటాయి

మొదటిసారిగా మనకి కనబడేవి మిడుతలు, చిమ్మెటలు వీటి శరీర నిర్మాణానికి తగినట్లుగా ఇవి గంతులు వేసుకొంటూ పోతూ ఉంటాయి ఒక విధంగా కప్పగంతులు మాదిరిగానే ఉంటాయి వీటి ఉరుకులు తరువాత మనకు కనబడేవి ఆకు పురుగులు, పుల్ల పురుగులు ఇవి పోలికకి ఉచ్చంగా ఆకులు, పుల్లలు మాదిరిగానే ఉన్నాయి అసలు అవి ఉన్న ప్రాంతం నుండి వాటిని వేరుచేసి చెప్పడం కూడా చాలా కష్టంగా ఉంటుంది వాటతోబాటుగానే ఉంది గల్లభావు దీనిని ఇంగ్లీషువాళ్లు ప్రేయింగ్ మాంటిస్ అంటారు భక్తుడు మాదిరిగా ముందు జతకాళ్లు జోడించింది (చేతులు జోడించి నమస్కరించినట్లుగా) కాని అప్పుడప్పుడు ఇది జంతువుల్నిపట్టి తినడం చూస్తే ఇది దొంగసన్యాసిలా ఉందని తెలుస్తుంది ఆ ప్రక్కన కనబడేది కుమ్మరిపురుగు లేక ఉరుడి దాని ముందు జతకాళ్లు బలంగా గొయ్యి తవ్వడానికి వీలుగా ఉంటాయి దానితో సునాయాసంగా గొయ్యి తవ్వి భూమి లోపలికి పోగల్గుతుంది

తరువాత మనం కదలి మరియొక చోటికి పోతే కనబడేవి కోలియాప్టెరా లేక బీటిల్సు అనేవి మనం సాధారణంగా వీటిని పేడపురుగులు అంటాము కాని, ఈ పేరు వీటికి న్యాయం చెయ్యదు చాలా రకాలు అనేక రంగుల్తో మిలమిలా మెరుస్తూ ఉంటాయి ఏ కొద్దిగానో, పేడలోను పెంటపోగు నివసిస్తాయి వాటి శరీర నిర్మాణం గట్టిగా కవచంతో కప్పబడినట్లుగా ఉంటుంది ఎత్తునించి క్రిందపడ్డా ఏమి దానికి చలనం ఉండదు బాధ ఉన్నట్టు కూడా కనబడదు వాటిలో కొన్నిటికి ఖడ్గమృగ లాగా, మరికొన్నిటికి లేళ్లలాగా కొమ్ములున్నాయి ఎంకోకటి "క్లిక్" పురుగు. ఇది ఉండుండి పైకి ఎన్నో అంగుళాలు చప్పుడు చేసుకొంటూ ఎగిరి, తిరిగి క్రిందకి పడుతూ ఉంటుంది ఈ రకానికి చెందినదే ఒకటి నీటిలో సునాయాసంగా ఈదుతోంది ఈ ప్రక్కనే మరియొక పురుగుఉంది కాని ఇది అమితంగా కంపు కొడుతోంది కాని ఇదే దీనికి రక్షణ దీనివల్ల ఇతర జంతువులు దీని జోలికిరావు

ఆ ప్రక్కదానిలోఉన్న పురుగులు సునాయాసంగా తేలిగ్గా, గాలిలో ఎగురుతున్నాయి రెక్కలు కదల్చడం కూడాలేదు ఇవే తూనీగలు జెట్ విమానాల మాదిరిగా తొందరగా ఎగురుతున్నాయి ఇక్కడే ఎక్కువ శబ్దం చేసుకొంటూ ఎగిరే కందిరీగలు, తక్కువ శబ్దం చేసుకొంటూ ఎగిరే దోమలు కూడా కనబడతాయి

తరువాత శాలలో ఉండేవి సాంఘిక షట్పాదులు (సోషల్‌యిన్‌సెక్ట్స్) ఇవి ముఖ్యంగా చీమలు, చెదపురుగులు తేనెటీగలు వీటిలో చెదపురుగులు పైకి కనబడవు వాటికి కళ్లు లేవు బయటకువస్తే చీమలకి, ఇతరులకి అవి ఆహారమైపోతాయి అందువల్ల అక్కడక్కడ మట్టి దొల్చితే నేలలో కనబడతాయి

తరువాత ప్రదర్శనశాలలో ఉండేవి అందమైన శీతాకోక చిలుకలు ఇవి రక రకాల రంగులతో అలంకరణతో సింగారంగా కనబడతాయి నిజానికి మానవులు అలంకారంలో సీతాకోక చిలుకలకి తీసికట్టే

తరువాత ప్రదర్శన విభాగంలో సంగీత కచేరి సాగుతున్నట్టుఉంది దీనిలో అనేకమంది విద్వాంసులు సంగీత సాధన చేస్తున్నారు వీటిలో కాటీడిడ్, చిమ్మెట, మిడత,, కందిరీగ, దోమ ప్రముఖ్యమైనవి

ఇక చివరి ప్రదర్శన విభాగం చీకటిగా ఉంది. దానిలో కొన్ని నక్షత్రాల మాదిరిగా ఎగురుతూ ఉన్నాయి ఇవే మిణుగురు పురుగులు ఈవిధంగా అనేక మార్పులు చెందిన షట్పాదుల గురించి విడివిడిగా తెలుసుకొందాం

1 <u>చెద పురుగులు</u>—వీటినే ఇంగ్లీషులో "తెల్లచీమలు" (వైట్‌ఆంట్స్) అంటారు కాని "అసలు చీమల కావు" (నాట్‌ట్రూ యాంట్స్) కావు తెల్లగాను కూడా ఉండవు కాని చీమలమాదిరిగానే సంఘ జీవనాన్ని గడుపుతాయి భూమిలోని బొరియల్లోను, పుట్టల్లోను ఉంటూ ఆహారంకోసం బయటకు వస్తాయి కళ్లు, శరీరం పై రక్షక కవచం లేపోవడంవల్ల ఇవి సాధారణంగా బయ

టకు కనబడవు కాని వీటికుండే ఇతర శక్తులు అమితం ఒక్కొక్క కోలనీలో ఇవి వేలు, లక్షలకొద్దీ ఉంటాయి మగ, ఆడు జాతులే కాకుండా పని చెద పురుగులు, సిపాయి చెద పురుగులు ఉంటాయి మగవి కొద్దిగానే ఉంటాయి ఆడది ఒకటే ఉంటుంది దాని ఉదరం అమితంగా ఎదిగి గ్రుడ్లుపెట్టే ఒక యంత్రం మాదిరిగా మారి పోయింది పని చీమలు చిన్నవి అవి నిత్యం పని చేస్తూ ఆహారం సంపాదిస్తు, పిల్లల్ని పోకు తాయి సిపాయి చీమలకు దవడలు అమితంగా ఉంటాయి అవి నిత్యం కోలనీని రక్షిస్తాయి

పునరుత్పత్తి కాలం వచ్చేసరికి మగ, ఆడ చెద పురుగులు బయటకు వస్తాయి రెక్కలు వీటికిమాత్రం ఉంటాయి అది కూడా ఈ కాలం లోనే గాలిలో వీటి సంపర్కం జరుగుతుంది కొంతకాలం చాటు మగపురుగు వెనుక, ఆడపురుగు ముందు అతుక్కొని తిరుగుతాయి ఈ పాటికి రెక్కలు తెగిపోవడంవల్ల ఇవి ఇంక ఎగురలేవు ఇక కొత్త కాలనీని సృష్టించడంకోసం ప్రయత్నిస్తాయి కాని వీటిలో అధికభాగం ఇతర జీవుల ఆహారం అయిపోతాయి ముఖ్యంగా పక్షులు, బల్లులు, తొండలు మొదలైనవి వీటిని తినేస్తాయి మానవులు కూడా వీటిని తింటారు ఈవిధంగానే జరగకపోతే ఎక్కడబడితే అక్కడ వీటి కాలనీలు అమితంగా ఎదిగిపోయి ఉండును

వీటికిగల మరొక ముఖ్యమైన శక్తి "సెల్యులోజ" అనే పదార్థం జీర్ణం చేసుకోగల్గడం దానివల్ల ఇవి కాగితాల్నే కాకుండా కర్రల్ని కూడా తినేస్తాయి వీటి ఈ గుణంవల్లనే మ కి ముఖ్యంగా నష్టం కలుగుతోంది అడవిలోని కర్ర, కంపని ఇవి తినేసి కొంత సాయం చేసినా, మన ఇళ్ల ల్లోని కర్రపెట్టెలు, ద్వారబందాలు, పుస్తకలు గుడ్డలు రాత్రికి రాత్రికి తినివేయగలవు అందుకే రైలు పట్టీలలోని అడ్డ పట్టీలు తినివేయకుండా కంకర పోస్తారు లేదా లోహంతోటే వాటిని కూడా చేస్తారు

2 <u>వసంతకాలపు పురుగులు</u> (మెఫ్లయ్స్)

తమ ఎంత ంక ఎం లప జీవితం బుద్బుద ప్రాయంగా చేసుకొన్న వాటిలో ఈ జాతి ముఖ్యం తల్లి దండ్రులకి ఆహారంతినే శక్తిలేదు ఒకే ఒక రోజు (లేక రాత్రి) జీవించి మర్నాటికి చనిపోతాయి కాని ఈలోగా గ్రుడ్లు వీటిలో పెడతాయి ఆ గ్రుడ్లనుండి వచ్చిన పిల్లలుమాత్రం వీటిలో రెండు, మూడు ఏళ్లదాకా జీవిస్తాయి వీటినే నింఫ్లు అంటారు తరువాత అవి రెక్కలు పొంది బయటికి ఎగిరి పోతాయి తిరిగి 24 గంట ల్లోగా గ్రుడ్లుపెట్టి అవి కూడా చచ్చిపోతాయి

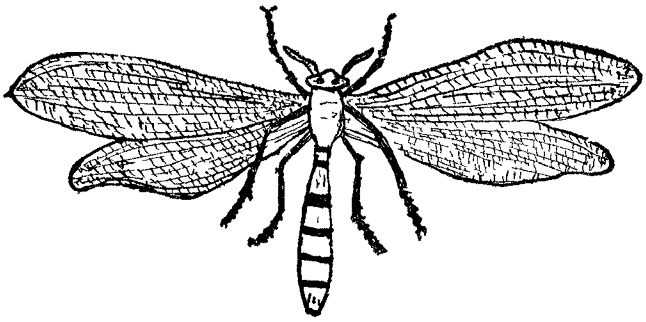
ఈ పురుగులు సాధారణంగా చీకటి పడిన తరువాత దీపకాంతి దగ్గరకి చేరతాయి వీటికి రెండు గుర్తు లున్నాయి ఉదరం వంగి బాణా కర్ర మాదిరిగా ఉండడం, ఆ ఉదరం వెనుక రెండు లేక మూడు పొడవైన వెంట్రుకలు మాదిరిగా ఉండడం

3 <u>సింహపు "చీమలు"</u> (యాంట్‌లయన్స్)

షట్పాదుల్లో దేని ఏమంటే ఎదిగిన తరువాత రెక్కలతో సాధారణంగా చూడ్డానికి బాగా ఉంటాయి కాని ఎదిగేప్పుడు ఆ దశల్లో (లార్వా) అసహ్యంగానో, భయంకరంగానో, ప్రమాదంగానో ఉంటాయి ఆ గుణం కల్గిన పురుగుల్లో ఇదొకటి మనం చిన్నతనాల్లో ఏనుగు పిల్లలని వీటితో ఆడుకొంటాం తల్లి పురుగు, గ్రుడ్లని వర్షం పడడానికి అవకాశం లేని సన్నని ఇసకలో పెడుతుంది అక్కడ ఇవి చిన్న గుండ్రని గోతులు తీసికొని అందులో నివశిస్తాయి ముఖ్యంగా వీటికి ముందు రెండు వాడి దవడలు బాగా ఎదిగి ఉంటాయి (4 వ పటం ఆ) గోతులో అడుగుని, దాక్కొని, కాచుకొని ఉంటుంది ఇతర పురుగులు, ముఖ్యంగా చీమలు, పోతూ పోతూ ఈ గోతుల్లో జారిపడతాయి అంతే వీటి పని ఎంత ప్రయత్నం చేసినా లవి

(క్రింది దవడ చాలా పెద్దదిగా ఉంటుంది పటం) ఇది సాధారణంగా మ డ చ కొని ఉండి ఏదైనా పురుగ ఒరి డప్పుల్లోకి వస్తే దాన్ని పొడుగ్గా వదిలి పట్టుకొని ముక్కలుచే తింటుంది వీట అడుగు మట్టిలో నెమ్మదిగా కదులుతూ ఈ హత్యాకాండ చేస్తు ఉంటుంది

5 <u>మిడతలు</u> — మిడతల్లో రెండు రకాలు. పొట్టి కొమ్ములు పొడవు కొమ్ములవి అంటెన్నా జ్ఞానేంద్రియాలు కొన్నిటిలో పొట్టి ఉంటాయి కొన్నిటిలో పొడవుగా ఉంటాయి వీటినిబట్టి వాటికి ఆ పేర్లు పెట్టారు పొట్టి కొమ్ములవి మనకు చాల ముఖ్యం మిడతలదండు అని అందరం వినే ఉంటాం పొట్టి కొమ్ముల జాతికి చెందినవే ఇవి.

సింహపు చీమ-రెక్కలతో

పైకి రాలేవు దాని దవడలతో పట్టి నొక్కి చంపుతుంది ఆ దవడల కాటు కొంచెం మత్తుని కూడా కలుగ చేస్తుంది ఆవిధంగా అది దానికి ఆహారం అవుతుంది పైగా ఒకప్పుడు పైని చీమ జారకుండా పోతూ ఉంటే, ఇది ప్రయత్నం చేసి కొంత ఇసకని లోపలికి తన్నుతుంది కూడా ఇలా కొంతకాలం జీవించిన తరువాత అవి పెద్దవై రెక్కలుపొంది ఎగిరిపోతాయి

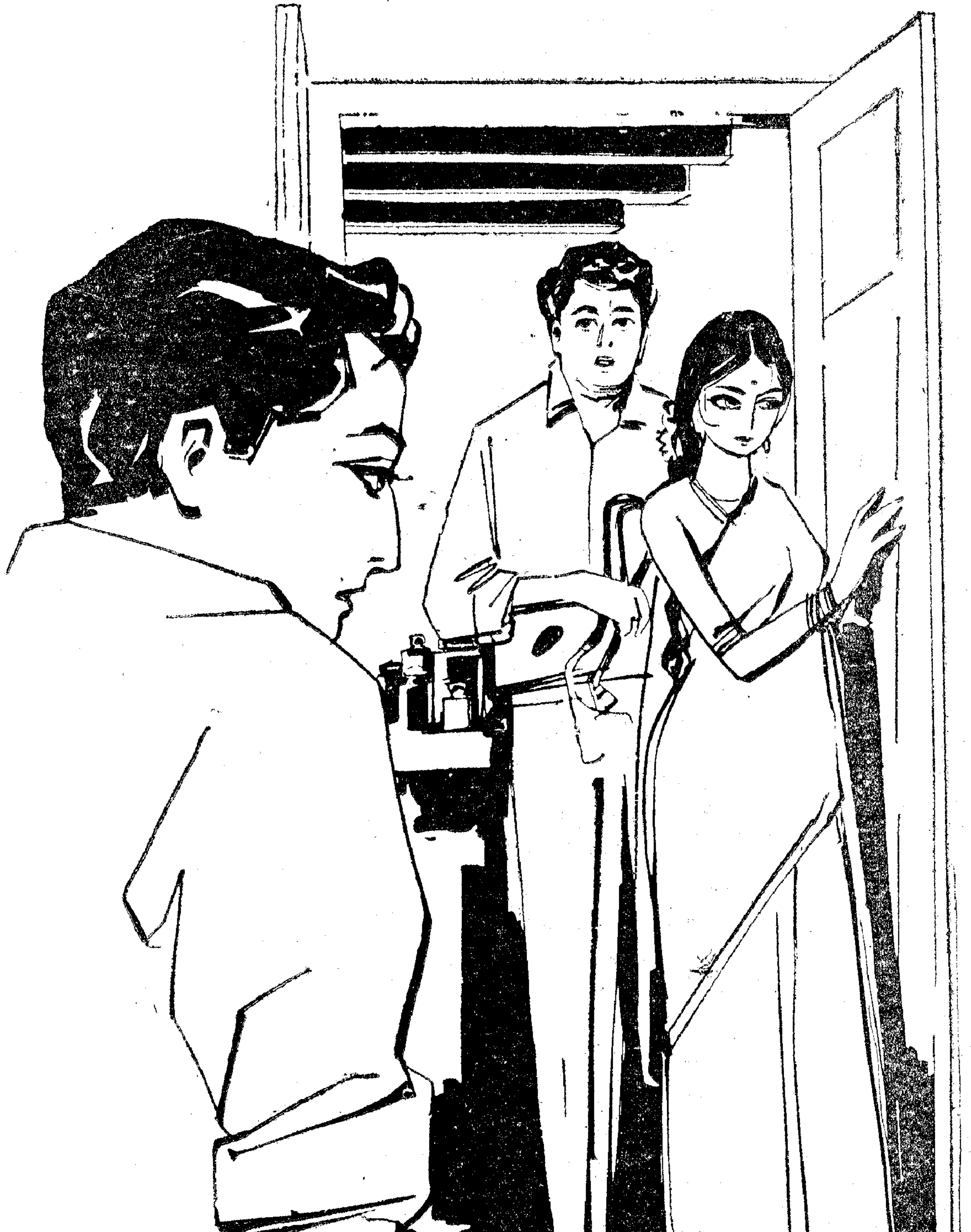
4 <u>తూనీగలు</u> — తూనీగలు తెలియని, బహుశా వాటితో ఆడుకోని కుర్రవాడు ఉండడు విమానం మాదిరిగా రెక్కలు కదల్చకుండా ఎగిరే ఇవి చాలా సామాన్యంగా చూస్తూ ఉంటాము రెండు జతల రెక్కలు, పొడవైన కాడలాటి ఉదరంతో ఇవి చాలా తొందరగా ఎగురుతూ ఉంటాయి వీటి ఆహారం ఇతర పురుగులు ముఖ్యంగా ఈగలు దోమలు అవి కనబడగానే అకస్మాత్తుగా ఎగిరి వాటిని పట్టుకొంటాయి వీట కాళ్ళు కూడా చాలా విశితంగా ఉంటాయి ఒక్కొక్క కంటిలో సుమారు ముప్పయి, నలభయి వేల కళ్ళు చిన్నవి ఉంటాయి ఇతర షట్పాదుల్లో కూడా సాధారణంగా వేల సంఖ్యలోనే చిన్న చిన్న కళ్ళుంటాయి కాని వీటిలో మరీ ఎక్కువ

తూనీగలు ఇంత పరిచయమైనా సాధారణంగా ఈ తూనీగల ఎదిగే దశని చూసిఉండరు అందరూ ఇవి వీటి తల్లి దండ్రుల మాదిరిగానే ఇతర పురుగుల్ని చంపితింటాయి కాని లక్షణాల్లో మాత్రం పోలిక కనబడదు ఇవి నీటిలో నివసిస్తాయి వీటికి

వందలు, వేలకొద్దీ మైళ్ళు ప్రయాణం చేస్తాయి ఒక్కొక్క మిడతల దండు కొన్ని లక్షలు, కోట్ల సంఖ్యలో ఉంటుంది ఈ దండు వస్తూ ఉంటే పట్టపగలే చిమ్మ చీకటి అయిపోతుంది ఈ మిడతలదండ్లు ఉత్తర హిందూదేశంలోను, అరేబియా దేశాల్లోను సాధారణంగా కనబడతాయి సుమారు 5 ఏళ్ళ క్రిందట ఆంధ్రదేశంలో కూడా ఇవి కనబడ్డాయి ఒకానొక మిడతల దండు అమెరికా రాష్ట్రంలోని గాలిలో ఎగురుతున్నప్పుడు 300 మైళ్ళ పొడవు 100 మైళ్ళ వెడల్పు ఉందిట దానిలోని మిడతలసంఖ్య 12,400కోట్లు ఉన్నాయని అంచనా! ఈ సంఖ్యలని మనం అనడమే కాని వూహించుకోలేము ఇలాటి దండ్లు క్రిందికి దిగాయంటే వందల కొలది మైళ్ళలోని పచ్చని పంట కొన్ని నిమిషాల్లోను, గంటల్లోను మోడు బారిపోతుంది అలా చేసి తరువాత మళ్లీ అవి ఎగిరిపోతాయి ఆడ మిడతలు ఈ సమయంలో పోతూ పోతూ నేలలో సుమారు ఒక అంగుళం గొయ్యి తీసి, దానిలో గ్రుడ్లు పెట్టి మరిపోతాయి. సుమారు ఒక నెలలో అక్కడనుండి మరొక మిడతల దండు బయలుదేరుతుంది. వీటిని చంపడానికి సాధారణంగా పొడవుగా గోతులు తీస్తారు రెక్కలు లేకపోవడంవల్ల ఈ పిల్ల మిడతలు అందులో పడతాయి కిరసనాయిలు పోసి అప్పుడు వీటిని తగల పెడ్తారు

కాని మిడతలు లన్నీ ఈ దండు లక్షణాలి, కలిగి ఉండవు సాధారణంగా మనం పొలాల్లోను

(73 వ పేజీ చూడండి

'యాసిడ్ టెస్ట్'

రామకృష్ణ భరద్వాజ

క్రొళ్ళలో పత్రికల లేకపోతే సాహితీకారుడయ్యా గలం

కళ్లకి బలం తగ్గితే చూడడం మాటికనే మానుకుంటాయి

కాని, మనస్సుకి శ్రమ కల్గినా ఆలోచనల కాస కట్టు నిలవదు మాటలు తడబడుతూన్నా నోటికి తాళాలు పడవు

ఇది ప్రకృతిచేసే గారడీల్లో ఒక వింత ప్రదర్శన

అలా అని తెలిసీ దాని కతీతులం కాలేకపోవడం మానవత్వంలో చిరంజీవమైన ఒక హీనత.

టైమై పోతోందని హడావుడిగా ఆఫీసుకి బయల్దేరాను

మామూలు వేగంతోనే సైకిలు నడుచుకుపోతోంది వెనకనుంచి తోసుకువచ్చే లారీల్ని కూడా ఆంతకంటె తొందరగా తప్పుకుంటూ

ఆఫీసులో అడుగుపెట్టాను అదృష్టం! ఆఫీసరింకా రాలేదు ఆయన వాచీ కంటె ముందు తిరిగిన నా వాచీ ఎరేంగితజ్ఞత నభినందించుకున్నాను సీట్లో చేర్లబడ్డాను జేబు రుమాలు తీశాను ముఖం తుడుచుకుందుకు. పుష్పవృష్టిలా రూపాయి కాగితాలు నామీద రాలాయి తొందరపాటుకి నవ్వుకుంటూ పరమేశంకోసం చూశాను

అతని సీటు ఖాళీగా ఉంది తొమ్మిది కాకుండానే సీటు కంటుకుపోయే పరమేశమింకా ఈవేళెందుకు రాలేదా అన్పించింది అప్పలనరసయ్య ఫైళ్ళు తెచ్చి పడేశాడు

అతన్నడిగాను సమాధానం చెప్పి నవ్వుతూ వెళ్ళిపోయాడతను కాని నాకు నవ్వు రాలేదు

నిన్న సాయంత్రం అయిదు గంటలదాకా నాతో గడిపిన పరమేశం

నాకు పరిచయమైన రెండు మాసాల్నించీ ఒక్కసారి కూడా పరిహాసానికైనా అబద్ధమాడని పరమేశం

ఎందుకివ్వాళ హఠాత్తుగా చెప్పకుండా— సెలవు కూడా పెట్టకుండా ఎక్కడికో వెళ్ళిపోవాలి !!

చివరి కతనికోసం తెచ్చిన పది రూపాయలూ కూడా పుచ్చుకోకుండానే .. ఇంతమాత్రానికే అప్పడగడ మెందుకు

రూంలో గంట మ్రోగింది.

అయ్యగారి పిలుపు నప్పల నరసయ్య తెచ్చాడు.

లోపలికి వెళ్లాను

అయిదు నిమిషాల్లో తిరిగి వచ్చాను మరో ఐదు ఫైళ్ళ వరకూ ఇంకో అయిదు కే జీ ల మందలింపుగా నెత్తిని పెట్టుకుని

గొంగళీ పురుగులు పాకినవాడిలా ఆఫీసరు విలవిల లాడిపోతున్నాడు

పరమేశం పర్మిషనుపెట్టలేదు— సెలవు పంపలేదు సరికదా ప్యూన్ నింటికి పంపితే ఆ యింటి నతడు ఖాళీచేసి ఈ ఉదయమే వెళ్లిపోయాడని తాజావార్త !

మొదట్నించీ అలాంటి వ్యక్తిని కనిపెట్టి ఉండాల్సిన బాధ్యత తోడి గుమాస్తా లమీద ఉందా— లేదా అని గర్జించా డాయన

[illegible] !!.. మా బాధ్యత అయిపోయింది సారీ!!

అలా అని ప్రతి వ్యక్తినీ గమనించి వాళ్ల మంచి చెడ్డలు ఆఫీసర్లకి చేరవేసే సహోద్యోగుల్నేమంటారు మిత్రులు !!!

అసలు ప్రమాద మేమిటంటే పరమేశం ఆఫీసరుగారి దగ్గరో యిరవై రూపాయి లప్పుగా తీసుకున్నాట్ట నిన్న రాత్రి యింటికి వెళ్ళి ..

నే నిస్తానన్న పదీ చాలకనా— నిన్నా రేపొద్దుటో ఆలస్యమౌతుందనా ఎందుకత నిలా చేసినట్టు!

పరమేశంతో జోస్తీ చేసిన కారణంగా పైన బడ్డ అతని ఫైళ్ళని కూడా పల్కరించి బయట పడేసరికి అయిదున్నరా అయింది మళ్లీ ఆఫీసరు పిలవలేదు నేను వెళ్ళలేదు

శూన్యంగా ప్రశ్నిస్తున్న పరమేశం సీటు కేసి ఓ సారి చూసి యింటికి బయలుదేరాను జేబులో పది రూపాయల నోట్లని తడుముకుంటూ

క్యాలెండర్లో అయిదో తేదీ ఒంటరిగా విచారాన్ని ప్రకటించింది ఆ క్యాలెండరు పరమేశం సీటుకి తలమీదుంది

సరిగా అదే క్యాలండరు దగ్గర నాకు పరమేశంతో ప్రథమ పరిచయమైంది

ఆవేళ మామూలు టైముకే ఆఫీసుకి వచ్చా

ప్రపంచం గడవే పట్టనట్టు గోడవేపు తిరిగి క్యాలెండర్లో అంకెలు లెక్కపెడుతున్న నూతన వ్యక్తిని— 'ఎవరు ?' అన్నాను. హడావుడి— బిడియమూ జట్టు వేసుకుని, నాలిక్కొరుక్కుని— 'నమస్కారం !' అన్నాడు మెలికలు తిరిగిపోతూ అతను !

ప్రక్క గదిలో ఆఫీసరుంటే యిక్కడ నేనే ఆడవాళ్లతోనో ముచ్చటిస్తున్నట్టు భ్రమించి ఉండేవాడు

'నేను పరమేశాన్ని ! మీ రెవరూ !!' అన్నాడు ఒడపేషాలు వేసేవాడిలా కులుకుతూ

నే నెవరో చెప్పాను అప్పలనరసయ్య వచ్చి అతనీ వేళే డ్యూటీలో చేరేడని చెప్పాడు

ఆవేళ మధ్యాహ్నం అతను తనతో కాఫీకి రమ్మన్నాడు నన్ను ఎంత వద్దంటున్నా తనే మాట దక్కించుకున్నాడు . ఆఫీసు కాగానే నాతో బయలుదేరాడు

'మీరు నన్ను మీతో మీయింటికి రమ్మన రేమిటి?'' అన్నా డేదో అధికారాన్ని చలాయిస్తూ— నా కాశ్చర్యము వేసింది

అయినా అతను కలుపుగోలు మనిషి కాబోలని

'దానికేముంది— మీ అంతట మీరు వస్తాననడం కంటె కావాల్సిందేముంది ? ' అన్నాను

ఆడపిల్లలా సిగ్గుపడ్డాడు

'శాంతిభవనం' దాకా వచ్చి— 'నా లాడ్జి ఒక సారి చూసి వెడుదురుగాని రండి ' అన్నాడు మాట తీసెయ్యలేక వెళ్లాను

ఈసారి కాఫీ కూడా తప్పించుకోపోయాను.

గదిలోకి వెళ్ళాము

ఆశ్చర్యపోయాను

టేబిలుమీద ఒక సుందరాంగి ఫోటో

'అలా ఆశ్చర్యపడకండి— ఆ ఫోటోలో నా హృదయేశ్వరి..... ''సరోజ''. అలా చూడకండి..... నా [illegible] పెట్టెలో పెట్టింది నా ఫోటో ఒకటి మా ఫ్రెండ్లో టేబిలు మీదుందిలెండి' అన్నాడు పకపకా నవ్వుతూ

ఇంతకీ నన్ను రూముకి తీసుకువెళ్ళిన విషయ మిది తనకి మంచి వాటా ఒకటి చూసిపెట్టాలి !

ఈమాత్రానికి నన్ను తన రూందాకా తీసుకు వెళ్లి— రెండుసార్లు కాఫీ త్రాగించనక్కర్లేదు ...

. అతని ధోరణే అంత కాబోలనుకున్నాను.

మా పేటలోనే ఒక యిల్లు చూశాను

మరో పది రోజుల్లో అతను భార్యతో వచ్చి దిగాడాయింట్లో

'ఏమిటింకా యిల్లు కన్పించలే దేమిటి . అలా వెళ్ళిపోతున్నారు హాల్టు స్టేషన్లో ఎక్స్‌ప్రెస్‌లా !' అంది మా ఆవిడ !! పరమేశాన్ని గుర్తు చేసుకుంటూ ఎంత యాంత్రికంగా యింటికి వచ్చానో అప్పు డర్థమైంది ఇంకా నయం ఏ ప్రమాదమూ జరిగిపోలేదు రోడ్డుమీద

నా మూడ్ చూసి అడిగింది మా ఆవిడ

'ఏదేమిటండీ పెద్ద పెట్టున రికార్డులా అన్నిటికీ ''ఊఁ'' ''ఊఁ'' అంటారు ఈవేళ మీ ఆఫీసరేమన్నా టిఫిన్ పెట్టాడేమిటి' అంది పరిహాసానిక్కాబోలు !

పరమేశం సంగతి చెప్పాను

ఆవిడ కేమీ ఆశ్చర్యం కల్గినట్టు లేదు పైగా 'వాణ్ణి చూడగానే అనుకున్నాను ...' అంటూ లోపలికి వెళ్లిపోయింది

పేపరు ముందు వేసుకు కూర్చున్నాను ఈజీ చైర్లో

కాని, అందులో వార్తల్ని బుర్ర గ్రహించటం తిప్పలు పెడుతోంది ఎంత వద్దనుకొన్నా పరమేశాన్ని గురించి ఆలోచించకుండా ఉండలేక పోతున్నాను

ఆవిడ ఒక్కింత తేలిగ్గా అంచనా వేసింది . .

అది ఆమెలో హీనతో—సుగుణమో అర్థం కాలేదు నాకు.

పరమేశం నాల్గయిదుసార్లు మా యింటికి వచ్చాడు అతిథి మర్యాదలో నేనేమీ లోటు చేయలేదు

మమ్మల్నిద్దర్నీ వాళ్ళింటికి రమ్మన్నాడు ...

ఒక ఆదివారం వెళ్లాము .

మేం వెళ్ళేటప్పటి కా యింట్లో వాతావరణం చాలా ప్రశాంతంగా ఉంది తలుపులు బారుగా తీసి ఉన్నాయి

ఇంట్లో ఎవరూ లేరా ! అనుకున్నాము.

'పరమేశంగారూ ! ' అని పిలిచాను

'రండి లోపలికి' అన్నా డతను లోపల్నించి.

నేను లోపలి కడుగుపెట్టాను

రెండో గదిలో బోర్లా పడుకుని ఉన్నాడు నేల మీద— బనీను కూడా లేకుండా

'మే మిద్దరం వచ్చాం!'— అన్నాను . పెళ్ళిలో ఎప్పుడన్నానో మళ్ళీ యిన్నాళ్ళకి

'ఓహో రండి ' అన్నాడు ఒక్కసారి కంగారుగా లేచి చొక్కా తొడుక్కుని యివతలికి వచ్చాడు

అతని భార్య వచ్చి మావిణ్ణి లోపలికి తీసుకొని వెళ్లింది..... అదే నే నావిణ్ణి చూడ్డం మొదటి

సారి— చివరిసారి కూడా !!

ఆమె ముఖంలో తెచ్చిపెట్టుకున్న నవ్వు కన్పించింది

ఆఫీసు విషయాలన్నీ కాస్సేపు సింహావలోకనం చేశాము గుమ్మంలో గాజుల గలగల విని పరమేశం వెళ్లి కాఫీ తీసుకొచ్చాడు

మరో అరగంటసేపు — ఈ వూరూ — తన వూళ్లకూ తారతమ్య పరిశీలనం జరిగింది

మరో సంగతి

తన టేబిలు మీద ఆవేళ హోటలు లాడ్జిలో నేను చూసిన ఫోటో ఉంది బహుశా తన బొమ్మ ఆమె పూజా మందిరంలో ఉండి ఉంటుంది

రెండు గంటల కాలమూ ఇలాంటి పొడి మాటల తోనే గడిచిపోయింది

ఇంటికి వెడదామని లేచాను

విషయం తెల్సుకుని మా ఆవిడ యివతలికి వచ్చింది పరమేశం భార్య కలుపుగోలుతనాన్ని — చమత్కార సంభాషణనీ సుగుణ సంపత్తినీ మా ఆవిడ మహా మెచ్చుకుంది

ఓ పట్టాన మా ఆవిడ కెవరూ నచ్చరు

ఆడవాళ్ల విషయంలో పాపం మా ఆవిడ అప వాద మేమీ కాదు ఆవిడకే నచ్చిందంటే పరమేశం నిజంగా అదృష్టవంతుడే అనాలి !!! ఆ ఫొటోలో ఆంతర్యం యిదన్నమాట !! పరమేశం ధన్యుడు

ఆ తర్వాత రెండు మూడుసార్లు పరమేశం మా యింటికి వచ్చాడు సరోజ గార్ని తీసుకురమ్మన్న మా ఆవిడ కోరిక నతని కందించాను కృతజ్ఞతా సూచకంగా ఓ చిరునవ్వు ప్రదర్శించాడు

'ఓ ఆదివారం సరోజతో వస్తానని' అన్నాడు

కాని ఆవేళ అత నొక్కడే వచ్చాడు తమింటికి ఎవరో చుట్టం వచ్చాడంటూ మా ఆవిడ నిరుత్సాహపడింది

మరో ఆదివారం మళ్లీ అలాగే అన్నాడు

ఆవేళా అత నొక్కడే వచ్చాడు ఆవేళ ఆవిడకి శరీరంలో బాగాలేదన్నాడు

నాల్గు రోజులు పోయాక

'ఒకసారి మీ రిద్దరూ మా యింటికి రాకూడదూ మళ్లీ! ' అన్నాడు

'పీలు చూసుకుని వస్తా' మన్నా ! నాకు తెలుసు మా ఆవిడ నాకు ఓటు వెయ్యదని

ఒకనాడు రాత్రి భోజనా లయ్యాక అతను వచ్చాడు

'మనం బయటికి వెడదాం రండి'— అన్నాడు

అలా స్టేషనువైపు బయల్దేరాం తన భార్య వంట్లో బాగాలేదన్నాడు ఆ సోమవారం నుంచే ఆమె మళ్లీ సరిగ్గా తిరగడంలే దన్నాడు ఎవర్నయినా డాక్టర్ని కల్సుకోవా లన్నాడు నే నెరిగిన విశ్వనాథాన్ని సూచించాను

ఇద్దరం తిరిగి వచ్చాం స్టేషనుదాకా వెళ్ల కుండానే !

మర్నా డాఫీసులో చెప్పాడు తన భార్యని విశ్వనాథానికి చూపించినట్టు అది ఏదో సీరియస్ దౌర్బల్య మన్నాట్ట ! మందు లేవో రాసిచ్చాట్ట !! అందుకని ప్రస్తుతమో యిరవై రూపాయలు కావాలిట !!

సాయంత్రం యిరవై రూపాయిలూ యిచ్చాను

యాసిడ్ టెస్ట్

ఈ విషయం మా ఆవిడకి చెప్పాను

పరమేశంమీద చాలా సానుభూతి వెలిబుచ్చాను

మా ఆవిడ అదోమాదిరిగా ముఖంపెట్టి 'పాపం !!' అంది ఎవర్ని ఉద్దేశించావిడా మాటందో అప్పుడు నా కర్థంకాలేదు

ఇలా వారం రోజులు గడిచాయి

ఈలోగా ఆవిడ సంగతి అతను కదపలేదు నేనూ వూరుకున్నాను

ఒకటోతేదీని అందరం జీతాలు తీసుకున్నాము అతనిరవై యిచ్చేశాడు

ఆ రాత్రి పది కాకుండా పరుగెత్తుకొచ్చాడు పరమేశం మా యింటికి ఏదో వీక్లీ చూస్తూ కూర్చున్నా నింకా నేను

'మీరోసారి బయటికి రావాలి ' అన్నాడు దీనంగా !

హడావుడిగా బయలుదేరాను

'మీ ఆవిడ కూలాసాయేనా' అన్నా నాత్రంగా

'ఆ ! రాయిలా ఉంది ' అన్నాడు

మరిప్పటి ప్రమాద మేమిటో అర్థంకాలేదు నాకు

* *

పురోహితుడు 'అరుంధతీ నక్షత్రం కనబడుతుందా అబ్బాయి !

పెండ్లికొడుకు 'లేదుస్వామి, ఆరువేలు అప్పులు మాత్రం కనబడుతూంది.

వెంకటేశ్వరన్ (అనంతపురం)

* * *

నడుస్తున్నాం అతనే మొదలుపెట్టాడు

'ఎంతో అప్తులు కనక మీతో చెప్తున్నా ఈ వూళ్లో యిలాంటి విషయాలు మాట్లాడ్డానికి నాకు మరెవరూ లేరు ఒక్క సంగతి నిర్మొహమాటంగా చెప్పండి డక్టర్ విశ్వనాథం మీ కెప్పట్నించి తెలుసు ?'

'నేనీ వూరొచ్చిన రెండేళ్లనించి '

'అతని స్వభావం ఎరుగుదురా ? '

'మంచివాడు దయాశీలి స్నేహపాత్రుడు'

'తెలివైనవాడు హస్తవాసి గలవాడు ఇవి కాదు నే నడిగేది అతని ప్రవర్తనెలాంటిదని '

'నాకు తెలిసినంతవరకు బుద్ధిమంతుడే '

'స్త్రీ లంద్దైనా ? '

'అంటే మీ ఉద్దేశం '

'అవును అతను విషయలోలుడు స్త్రీ లంతా అతనికి భార్యాసమానులు అంతకంటె మరో దృష్టితో అతను చూడలేడు '

'పరమేశంగారూ ! విశ్వనాథం వూళ్లో పేరు గల పెద్దమనిషి అతని గురించి యిలాంటి మాటలు నే నెన్నడూ వినలేదు ఏ ఉద్దేశంతో మీరిలా మాట్లాడుతున్నారో కాని మీది కేవలం వూహ అని మాత్రం నిర్ధారణగా చెప్పగలను .'

'ఎంత అమాయకులండీ మీరు ! ప్రత్యక్ష ప్రమాణంతో మాట్లాడుతున్నాను చెవులారా విన్నదీ— కళ్లారా కన్నదీ విన్నవించుకుంటున్నాను . ఈసారి జాగ్రత్తగా వినండి ! ఇప్పటికో గంట క్రితం మీ డాక్టరు విశ్వనాథం పరిష్వంగంలో పరవశమైన వ్యక్తి ఎవరోకాదు "సరోజ " అంటే—అగ్నిసాక్షిగా నేను వివాహమాడిన వ్యక్తి . అర్థమైందా !!! '

'పర మేశం గారూ !! ఎలాంటి మాటలు వింటున్నాను '

'ఇంకా వింటారు ఆ విశ్వనాథానికి సాయంత్రము ఖాళీగా ఉంటుందనీ—అప్పడైతే రోగుల్ని శ్రద్ధగా పరిశీలించడాని కవకాశ ముంటుందనీ చెప్పాడు కంపౌండరు సరే—అని రెండ్రోజులు నేను తీసికెళ్లా నామెని కాని ఆఫీసులో వత్తిడివల్ల తీరక— ఆమెన్నే వెళ్లమన్నా నాతర్వాత . దాని పర్యవసానంగా ఒక వారం రోజుల్లో కథ యింతదాకా నడిచింది ఈవేళ సాయంత్రం ఎనిమిదిన్నరైనా ఆవిడ రాపోయేసరికి కంగారుపడి నేనే హాస్పిటలుకి వెళ్లాను అంతా నిర్మానుష్యంగా ఉంది హాలు తలుపు తెరిచి ఉంది . నేరుగా లోపలి కెళ్లాను నా చెవులు నన్ను మోసగించలేదు సరోజ నవ్వు విశ్వనాథం నవ్వుతో శ్రుతి కలుపుతోంది వాళ్ల చూపులు—మనస్సులు— పారవశ్యంలో సమాధైపోయింటాయి . బహుశా నే నాలస్యంగా అక్కడికి చేరుకుని ఉంటాను

"రేపు మళ్లీ తప్పకుండా రావాలి సుమా !" ఇది మగ గొంతుక

"అయ్యో ! ఎవరికోసం మరి !! ." ఇది సమాధానం

తలుపులు తెరుచుకున్నాయి

సరోజ నవ్వుతూ వచ్చిం దివతలికి

వెనకాలే అతనూ వచ్చాడు

నన్ను చూసి యిద్దరూ తెల్బతిన్నారు .

సరోజ తలు రేగుంది కళ్లు అలసి ఉన్నాయి

ఆ విషయం చెప్పలేను

రెండోదారి వైపు నుంచి కంపౌండరు వచ్చాడు

విశ్వనాథం తేరుకుని నన్ను పల్కరించాడు

కంపౌండరు నమస్కరించాడు

విషయం నా కర్థమైంది వాళ్లకే సమాధాన మివ్వడానికీ పునస్కరించలేదు గబగబా యివతలికి వచ్చాను సరోజ అనుసరించింది హాస్పిటలు కామెకి తోడు వచ్చి యింటివాటబ్బాయిని జాలిగా చూశాను

నే నస లర్థంగా ఉండలేకపోలేదు

ఈ కాలకూటానికి మాత్రం నేను పరమేశాన్ని కాలేను

ఎన్నివిధాల అడగాలో అన్ని విధాలా ప్రయత్నించాను

కాని, సరోజలాంటి మనిషిని నే నెక్కడా చూడలేదు .

చివరికి నా వూహ నిజమని తేలింది .

ఆమె ఒప్పుకుంది

తనదేమి తప్పు లేదంది అతనే బలవంతపెట్టాడంది ఏం చెయ్యమంటా రిప్పుడు ? ఇప్పుడు నాకు మీరేం సలహా యిస్తారు.. ??'

అతని కళ్లల్లో నీళ్లు తిరిగాయి .... కంఠం గద్గదమైంది చాలా జాలివేసింది నాకు విశ్వనాథం అలాంటి వ్యక్తి కాదని నాకు దృఢమైన నమ్మకం అలవోకగ అతన్ని చూసిన నా అంచనానిబట్టి—మా ఆవిడ యిచ్చిన అభిప్రాయాన్నిబట్టి— సరోజదీ తప్పనడానికి మనస్కరించడంలేదు

కాని ఇందులో ఎక్కడో పొరబాటుందని మాత్రం అనిపిస్తోంది నాకు

'పరమేశంగారూ ! ఇప్పుడు నేనేమీ మీకు సలహా యిచ్చే స్థితిలో లేను ఏమైనా ఇలాంటి విషయాల్లో తొందరపడడం మాత్రం మంచిదికాదు అందులోనూ మీ ఆవిడ ఆరోగ్యం కూడా ఎర్రైంది కాదు తీరికగా ఆలోచిద్దాం ఆవేశపడకండి ఇంటికి వెళ్లిరండి ఎక్కడ ప్రమాదం జరిగిందో తెలిస్తేనే కాని ఒక నిర్ణయానికి ఎ లేం ' అన్నాను సముదాయిస్తూ !

'అంతే మహాశయా! అంతే!! నా బాధ మీ కర్థంకాదు నా మనసులో ఎన్ని అగ్నిపర్వతాలు పగులుతున్నాయో మీరు చూడలేరు మరో మాట కూడా అనగలను ఇలాంటివి ముఖ్యంగా తమదాకా వస్తేనే కాని తెలీదు అంతే !! నా నిర్ణయం నేను తీసుకోగలను వస్తాను ! ' అంటూ దూకుడుగా వెళ్లిపోయాడు

ఏ ఆలోచనా తెగకుండానే యింటికి చేరుకున్నాను.

మా ఆవిడకీ విషయం చెప్పాను ఆవిడ ముఖములో చాలా బాధ కన్పించింది.

మర్నాడాఫీసుకి వెళ్లాను

పరమేశం ముఖంలో ఏదో గంభీరత కిరణం వేసుకుంది . అతన్ని నేనే పల్కరించాను

'మీ యింట్లో వాతావరణం కొంచెం నయమేనా?'

'దయచేసి ఆ ప్రశ్నలేమీ వెయ్యకండి ఒక్క కోరిక ! తమరేమి అనుకోపోతే ఒక్క పది రూపాయు అప్పుగా యిప్పించండి '

'సరే ! సాయంత్రం యివ్వవచ్చునా ? '

'రేపివ్వండి . తొందర్లేదు ' అన్నాడు ముక్తసరిగా సాయంత్రందాకా నాతో అతను మళ్లీ ఏం మాట్లాడలేదు

ఆఫీసునుంచి యిద్దరం కలిసి బయల్దేరాం .

'మనసు పదిలపరచుకోడానికి ప్రయత్నించండి పరమేశంగారూ ! ఇలాంటి విషయాల్లో హృదయ వైశాల్యం ముఖ్యం అమాయకుల్ని శంకిస్తే ఎలాంటి ప్రమాదాలేనా జరిగిపోవచ్చు ' నన్నాను

'నా అంతరాత్మని నేను నమ్మకుండా ఉండలేను ప్రమాదా లంటారా యింతకంటె ఏ ప్రమాదమూ నన్ను భయపెట్టలేదు .'

ఇద్దరం విడిపోయాం

*   *   *

'ఎనిమిదైందింక భోజనానికి లేవండి ' అన్న పిలుపు నా సమాధిని భగ్నం చేసింది

'ఇంకా వాడి గురించే ఆలోచిస్తున్నా రన్నమాట!' ... అంది మా ఆవిడ

'అదంత తేలిక విషయమని నే ననుకోవడంలేదు ' భోజనం కాకుండానే ఆఫీసరు దగ్గరనుంచి పిలుపు తెచ్చాడప్పలనరసయ్య— ఇలాంటివేళ నా కాయన కబురంపడం చాలా అసాధారణం

నేను వెళ్లేసరి కక్కడ ఆఫీసరుగారితో విశ్వనాథం కూడా ఉన్నాడు .... వారేదో తీవ్రమైన ఆలోచనలో ఉన్నారు

బహుశా ఆఫీసరుగారింట్లో ఎవరికైనా సుస్తీగా ఉందేమో అనుకున్నాను ఇద్దరికీ నమస్కరించి కూర్చున్నాను ఏం మాట్లాడాలో తోచలేదు

'ఇహ చెప్పండి' అన్నా రాఫీసరుగారు అతన్ని

విశ్వనాథం అన్నాడు నన్నుచూసి .. 'పరమేశంగారిని మీరేనా నా దగ్గిరికి పంపేరట ! '

'అవును అతని విషయం చాలా బాధ కల్గించింది '

'నే చెప్పే విషయం వింటే యింకా బాధ కల్గవచ్చు పరమేశం కేవలం తోడి గుమాస్తాగా మీకూ—తమ క్రింది ఉద్యోగిగా మీ ఆఫీసరుగారికీ తెలిసుండవచ్చు కాని అంతకంటె ఎక్కువే నే నెరుగుదును బాగా తెలుసుకున్నాను నిన్న రాత్రి నేను అతని భార్యని నా దగ్గిరికి ట్రీట్మెంటుకి తీసుకొచ్చిన మాట మీ ఆఫీసరుగారికి తెలీకపోవచ్చు

రోజూ సాయంత్రం వచ్చి ఆవిడ ఇంజక్షను తీసుకుని వెడుతోంది ఏరోజు కారోజు మార్పు గమనించి మందు మార్చి యిస్తున్నాను నిన్న రాత్రి హఠాత్తుగా ఆమె వచ్చింది నే నామెని పరీక్షిస్తూంటే నన్నోసారి లోపలికి రమ్మంది అర్జంటుగా ఏదో మాట్లాడాలంటూ పని త్వరగా ముగించుకుని ప్రైవేటు రూంలోకి వెళ్లాను. ఆవిడ గబగబా నా దగ్గిర కొచ్చింది నా పాదాలు రెండూ పట్టుకుని "అన్నయ్యా— దేవుడైనా మీరే!" అంటూ ఆవిడ చెప్పిన కథ నన్ను చిత్రహింస చేసింది

పరమేశాని కిష్టంలేకుండా సరోజతో పెళ్లయింది ఆమెకి బాగా అందమూ— చదువూ ఉండడమే దానికి కారణం అతని ప్రమేయం లేకుండానే యీ పెళ్లి జరిగింది ఆమె అందమూ— ఆమె చదువూ అవన్నీ అతని కెందుకో కిట్టవు అందుకని ఆమె కాపురానికి వచ్చినప్పట్నించీ అతనామెని సాధిస్తూనే ఉన్నాడు ఎప్పుడూ ఆమెని అతను గుమ్మం దాటించి ఎరగడు ఎవరి తోటీ మాట్లాడనివ్వడు ఒక మంచి చీర కడితే చూడలేక— "భోగందానిలా ఉన్నా" వంటాడు . ఆమె చదువు ప్రదర్శించటానికని అంటాడు గుమాస్తా భార్యలా ఆమె లేదంటాడు అందుకే ఆమె ఎక్కడికీ ఒంటరిగా వెళ్లదు .. అందుకే హాస్పిటలుకి కూడా వెళ్లనంది — "నాకంటె అందమైనవాళ్లంటే సంతోషించక ఏడుస్తావేం" అన్నాడు "నా కీ వైద్యం వద్దం" దీ ఆమె "వైద్యం లేకుండా చంపేస్తుంటారు నన్నంతా—" అన్నాడు . "అంతే మరో డాక్టర్ని చూడండి" అందామె ప్రాధేయపడుతూ— "నా కన్ను గప్పటానికిదో నాటక మన్నమాట !!" అని ఆమె కిష్టంలేకపోయినా పంపాడు .

రోజూ తిరిగి రాగానే "డాక్ట రేమన్నాడ" ని గుచ్చి గుచ్చి అడిగేవాడు అతను వేసే ప్రతి ప్రశ్న ఆమె హృదయానికి గుచ్చుకున్న గుండుసూదిలా అయింది

"ఇంక ఒంటరిగా హాస్పిటలుకి వెళ్ల" నంది.

"పిచ్చెక్కి వచ్చేందుకు నేనేం పాలేరువాణ్ణి కాను " అది సమాధానం

కాని మొన్న సాయంత్రం అంతా భయపడ్డట్టే జరిగింది

కన్సల్టేషన్ రూములోంచి బయటికి రాగానే అతన్ని చూశాను పరమేశం ముఖంలోని మార్పు నేను గుర్తించలేదు కాని దాని వెనుక యిలాంటి కాలసర్ప ముందని నే నూహించలేకపోయాను

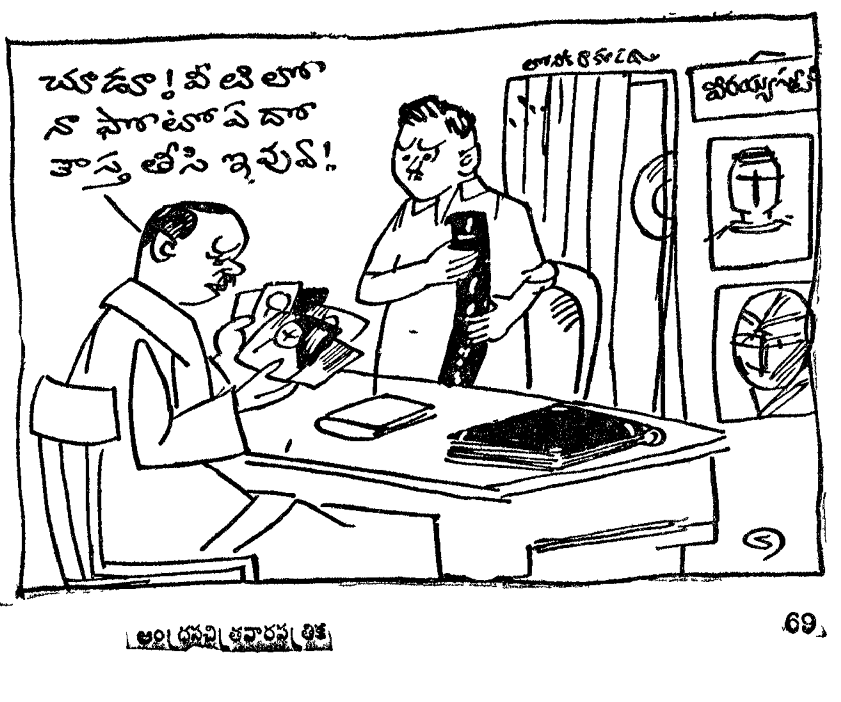
ఆవేళ సాయంత్రం యింటికి వెళ్లేదాకా ఎవరూ మాట్లాడుకోలేదు

ఇంటికి వెళ్లగానే సూటిగా అడిగాడు.

"అయితే యింక నేను నీతో ఉండాల్సిన అవసరం లేదన్నమాట !! సరే !!! ఈ కాగితంమీద సంతకము పెట్టు " అని ఒక తెల్ల కాగితం యిచ్చాడు.

"నన్ను నమ్మినా నమ్మకపోయినా— నేనేపాపమూ ఎరుగనని త్రికరణశుద్ధిగా చెప్పగలను .. " అందావిడ ఆందోళనతో

"ఈ ఇంట్లో యింక నీకు స్థానంలేదు

అంటూ రెండు చేతులతో గట్టిగా ఆమె గొంతుక పట్టుకున్నాడు. ఆమె కూపిరి సలుపలేదు.

"చెప్పు—నిజం చెప్పు. డాక్టరు నాకంటె అందగాడని చెప్పు. డాక్టర్ని మర్చిపోలేనని చెప్పు. శాశ్వతంగా అతని దగ్గరే ఉండిపోతానని చెప్పు. ఒప్పుకో! నాదే తప్పని ఒప్పుకో!! "

అంటూ గొంతుక మరీ గట్టిగా నులిమేస్తున్నాడు. ఆమెకేం జరుగుతూందో తెలీదు.

యాసిడ్ టెస్ట్

ఆమె కూపిరి సలపలేదు. ఉక్కిరిబిక్కిరై పోతూ నీరసంగా "అ—వు—ను—" అంది వగరుస్తూ.

అతను పట్టు సడలించాడు.

"ఇప్పుడు చెప్పు. డాక్టరు నన్ను బలవంతం చేశాడని చెప్పు. నాక్కూడా అతనిమీద మోజుందని చెప్పు నా.. " ఆమె ఆవాటలంది.

కోపంతో ఆమెని వెనక్కి తోసేశాడు.

ఆమె నేలమీద పడిపోయింది. అంతే!!!

తెల్లవారి ఆమెకి మెలకువ వచ్చి కళ్ళు తెరిచేసరికి అత నింట్లో లేడు. ఒంటిమీద కాయితం పడి ఉంది. సాయంత్రమైనా యింటికి తిరిగి రాలేదతను. ఆమెకేమీ తోచలేదు. మనసంతా భయంతో నిండిఉంది. ఆ కాగితం తీసుకుని గబగబా నా దగ్గరి కొచ్చింది.

ఆవిడ చెప్పిన యీ కథంతా విన్నాను.

వైద్యవృత్తిలో యాంత్రికంగా మారిన నాకూ హృదయముందని తెలుసుకున్నాను. "సరోజగారూ! ఈ సమయంలో మీరిలా రావడం మీకూ—నాకూ కూడా మంచిదికాదు. అతని మనస్సెప్పుడో దర్థంచేసుకున్నాను. మిమ్మల్ని చంపడం అతని అభిప్రాయం కాదు. అతనిదో వింత తత్వం. మిమ్మల్ని హింసించడంవల్ల తన అజ్ఞతా—అసమర్థతా కప్పబడతాయని అతని భ్రమ! . ధైర్యంగా ఉండండి!! . కాని లేని తప్పు నొప్పుకుని చాలా పొరపాటు చేశారు. ఆ సమయంలో కేవలం ఏమీ ఎరగనట్టు సంపో యుంటే బాగుండేది. ఎప్పుడైనా సహనం వహించడమే కర్తవ్యం " అని ఆమెని పంపేను.

అతని కేమైనా నచ్చచెప్దామని ఆవ్వాళ ఉదయము మీ ఒఫీసుకి ఫోను చేశాను. అతను రావేలేదని మీ ప్యూన్ చెప్పాడు. అతని ఎడ్రసడిగి యింటికి వెళ్లాను. ఆ యింటిని వదిలి వాళ్ళు వెళ్లారని తెల్సింది.

తిరిగి హాస్పిటలుకి వచ్చేటప్పటికి కంపౌండరు నాచేతికి కవరిస్తూ "సరోజగారితో తోడువచ్చే అబ్బాయి దీన్ని మీ కిమ్మన్నా" డని చెప్పాడు ' అని విశ్వనాథమూ కవరిచ్చాడు నాకు.

అందులో అతనికో ఉత్తరం— మరో చిన్న కాగితం ఉన్నాయి.

ఆ చిన్న కాగితం విప్పాను. పైన అతని వ్రాత— క్రింద ఆమె సంతకం ఉన్నాయి. "నేను మీకు తగినదాన్ని కాను. డాక్టరు విశ్వనాథంతో నాకు సంబంధం ఉంది. మీరు అసహ్యంగా ఉన్నారు. నీగ్రోలా ఉంటారు. మీతో కాపురం నా కిష్టం లేదు. మీకు చదువులేదు సంస్కారం లేదు డబ్బు లేదు మీతో నాకు సుఖంలేదు మీరు వేరేపెళ్లి చేసుకోండి.

. సరోజ "

విశ్వనాథాని కామె వ్రాసిన ఉత్తరం విప్పాను.

"దేవుడులాంటి డాక్టరుగారికి—

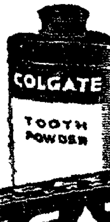
చివరిమాటగా మొదటి ఉత్తరం——

మీ సలహాతో నే నింటికి వచ్చేసరి కాయ నింటి గ్గ రున్నారు. చూస్తూనే నామీద విరుచుకు డ్డారు. స్పృహ తప్పేవరకూ బాదారు. సొమ్మసిల్లిపోయాను. కళ్ళు తెరిచేసరికి మొహమంతా సర్ది ఉంది. ఆయన బండికోసం యిప్పుడే అలా వెళ్లారు. మీ వైద్యం— సలహా కూడా నాక్కొనకుండా పోతున్నాయనే నా బాధ లోకమంతా తెలుపుచేసే ఈ తూర్పురేఖలకి నా బతుకులోకి తొంగిచూసే ధైర్యం లేదు. సాహసానికి క్షమించండి.

ఎంతకాలమో బతకని— "సరోజ ""

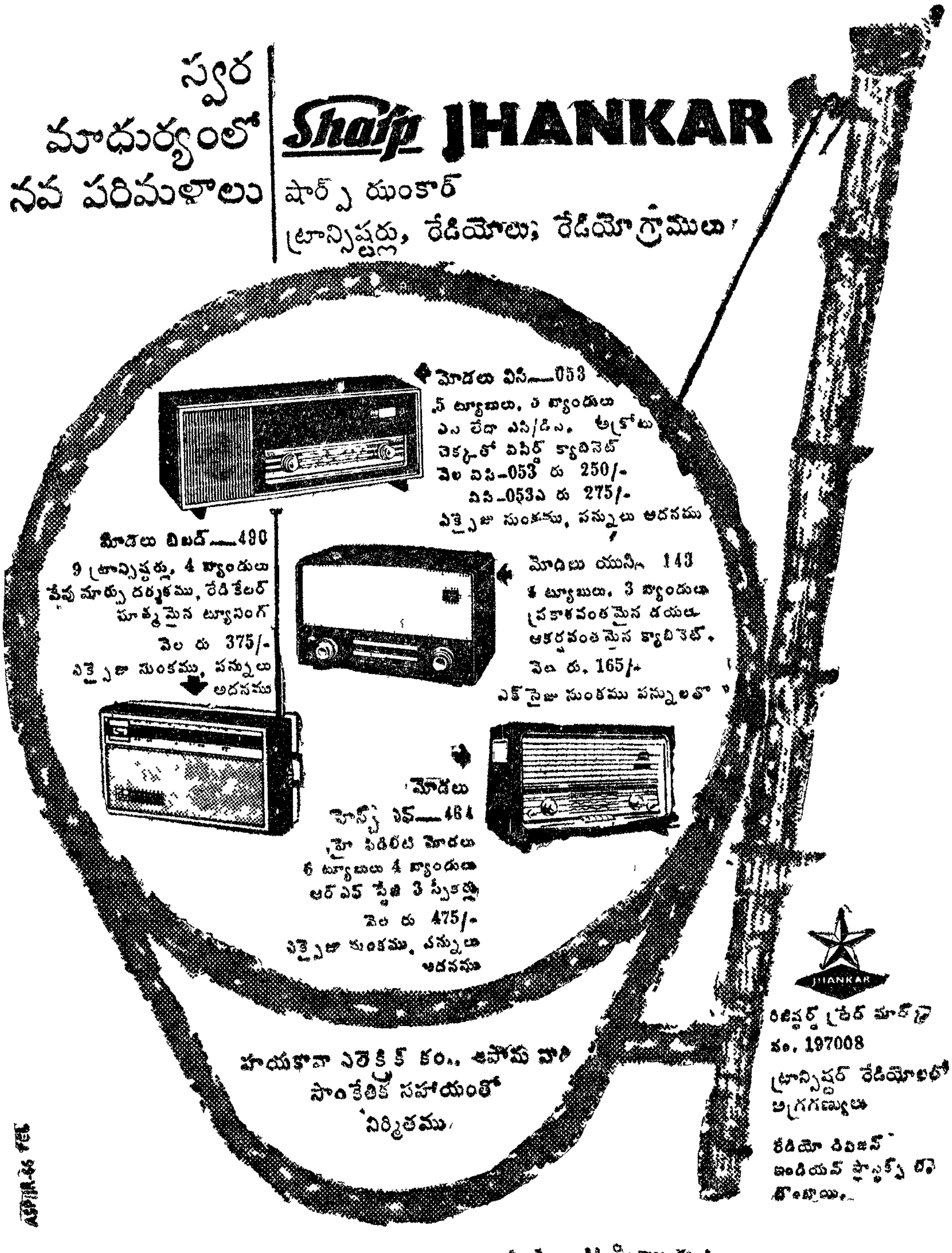
నిట్టూర్పుల్లో నా వూహలు రూపుమాశాయి!!! ★

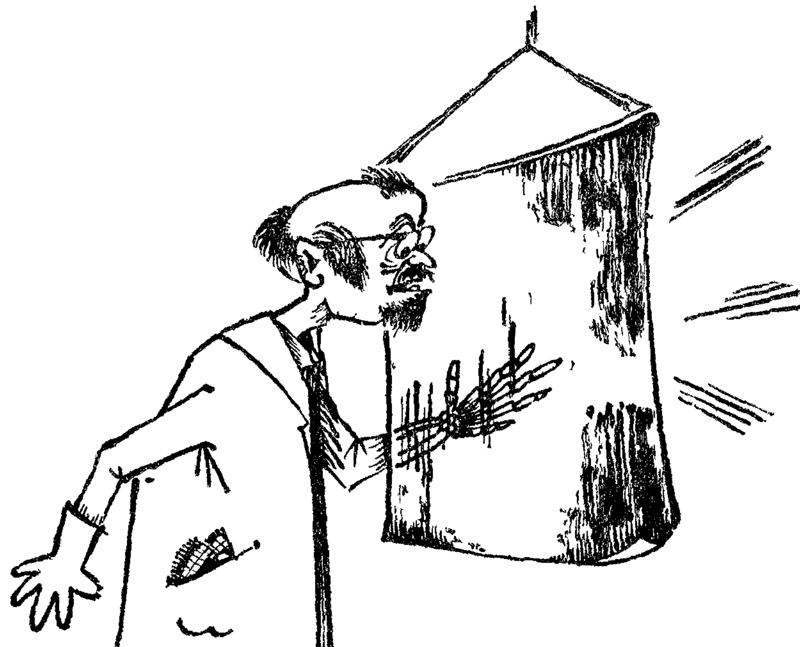
భారీయెత్తున దేశరక్షణకు
ప్రణాళికాబద్ధమైన అభివృద్ధి అవసరం

కొత్త శీర్షిక ప్రారంభం

వైజ్ఞానిక గాథాశతి

1

ఎక్స్-కిరణదర్శనము

డాక్టర్

"ఆ అదృశ్య కిరణాన్ని గుర్తించిన వెంటనే మీ రేమని అనుకున్నారూ?" అని అడిగేడు గుండె జబ్బుల ప్రవీణుడు సర్ జేమ్స్ మెకంజీ.

రాంజను జవాబిచ్చాడు : "అనుకోడమా ? ఏమీ అనుకోలేదు, పరిశోధించాను"

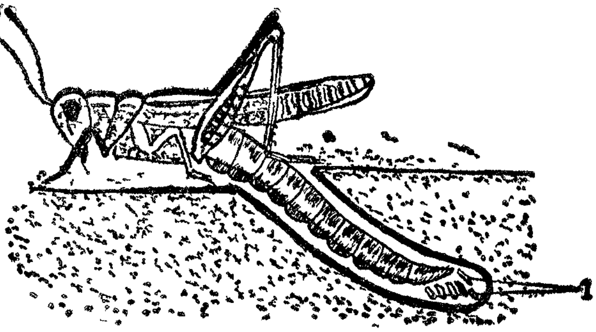
చక్కని, సహజమైన జవాబు — ఎక్స్‌కిరణాలు సామాన్యపు కిరణాలేమీ కావు అంతవరకూ ఏ వైజ్ఞానికుడూ కనిపెట్టలేదు వాటిని రాంజను కనిపెట్టాడు మొట్ట మొదట వాటిని కనిపెట్టగానే "ఏమనుకని ఉంటాడూ ? ఆయన గుండెపైన ఆ అపూర్వ దర్శనము (డిస్కవరీ) యొక్క ప్రభావమేమై ఉంటుంది ?" అన్నది సర్ జేమ్స్ ప్రశ్న ఇక రాంజన్, "గాలిని పంపుతో తోడివేసిన గాజు గొట్టములో (గాలి దూరలేనట్టుగా బిగించిన లోహ శలాకల మధ్యన) పెద్ద ఒత్తిడితో విద్యుత్ ప్రవాహాన్ని ఎంపితే, ఋణ ధ్రువము (నెగెటివ్ పోల్) నుంచి ఎలెక్ట్రానుకరణ పుంజము, ధనధ్రువానికి లంబంగావిడి దూసుకు పోతాయి" అని కనుక్కున్న క్రూక్సు ప్రయోగాన్ని తాను చేసి పరిశీలిస్తూండినాడు విద్యుత్తు అంత ఒత్తిడి(20,000 వోల్టుల పీడనము)తో ప్రవహిస్తున్నప్పటికీ గొట్టములో కాంతి ఏ మాత్రమూ లేదు ఉండి ఉడిగి ఒక నిప్పు రవ్వలాంటిది గొట్టములో ప్రసరించేది

ధనధ్రువము నుంచి విడివడిన ఎలెక్ట్రాను కణాలు గాజు గొట్టముకు తగిలిన చోటు మాత్రము హరితపీత (పసుపు కలిసిన పచ్చ) ప్రభతో మెరిసింది అయితే మరి కాంతిలేక పోవడమేమీ ? ఉండి ఉండాలి ఆ అదృశ్య కాంతిని పట్టాలి అని రాంజను యత్నము. ఆ క్రూక్సు గొట్టము నుంచి వచ్చే దృశ్యమాన కాంతిని అడ్డివేయడానికని దానినంతటినీ నల్లకాగితము అంటించి కప్పివేశాడు కంటికి అందగల దృశ్యమాన కాంతి నిరోధించ బడింది ఇక అదృశ్య కాంతి అన్నది వస్తూండినట్లయితే దాన్ని గుర్తించాలని, బేరియం ప్లాటినో సైనైడు పూసిన కాగితపు తెర సమీపములో పెట్టి ఉంచాడు సాధన సంపత్తి సర్వమూ సమకూర్చుకున్నాడు (కొందరంటారు గదా— ఆ తెర యాదృచ్ఛికంగా అక్కడ ఉండినదిగాని యత్న ఫలితంగా రాలేదని అలాగునే అనుకున్నా అదృశ్య కిరణాల్ని పట్టి చూపే తెరను ఆయన ఎందుకని తెచ్చుకున్నట్టు ? తమాషాకి కాదు గదా ? అదృశ్య కిరణాల్ని పట్టుకుందామనే కద ? క్రూక్సు గొట్టాన్ని నల్ల కాగితముతో ఎందుకని కప్పినట్టు ? కనబడే వెల్తురుని నిరోధించడానికేనా ?) క్రూక్సు గొట్టముగుండా విద్యుత్తును ఎంపినప్పుడు బేరియం ప్లాటినో సైనైడు తెర— దాని మీద కానరాని వెల్తురు పడినప్పుడు మెరిసేటట్టుగా— మెరిసింది అది చూచిన రాంజను ఏమనుకుని ఉంటాడూ ? అదృశ్య కిరణాలు కూడా క్రూక్సు గొట్టము నుంచి వస్తున్నాయని అనుకుని ఉంటాడు

అయితే వెంటనే "ఆ కిరణాలు గొట్టములో ఏ భాగములోంచి వస్తున్నట్టు ?" అన్న ప్రశ్న కలిగింది గొట్టముకీ ఇందాకా చెప్పిన తెరకీ నడుమ తన చేతిని పెట్టాడు గొట్టము నుంచి వచ్చే అదృశ్య కిరణాలు తెరమీద పడ్డప్పుడు చేతి నీడ కూడా దాని మీద పడుతుంది గదా ? ఆ నీడ అంచుల్ని చేతి అంచులతో కలిపే బుజు రేఖలు పొడిగిస్తే గొట్టము యొక్క ఏ భాగము దగ్గర కలిస్తే అక్కడి నుంచి వస్తున్నాయన్న మాట కిరణాలు అయితే చిత్రము ! నీడ స్ఫుటంగా పడలేదు తెరమీద నీడ స్ఫుట మౌలేందని, చేతిని తెరమీదే పెట్టి తెరవెనక వైపు నించి చూశాడు రాంజను ఇంకా పెద్ద చిత్రము కనబడింది ! చేతి ఎముకల నీడ కనబడింది ! ఆ అదృశ్య కిరణాలు చేతి చర్మమూ, నరాలూ మాంసములో నుంచి దూసుకుపోయాయి ఎముకలలో నుంచి పోలేక పోయాయి. కనక ఎముకల నీడ కనబడింది శరీరములో ఎక్కడైనా ఎముక విరిగితే ఈ ఎక్స్‌ కిరణాల వెల్తురులో అనుకూలమైన తెర మీద నీడను ఎట్లా గుర్తించుకో వచ్చు నన్నమాట

అయితే ఈ కిరణాలు ఎక్కడి నుంచి వెలువడుతూన్నట్టు ? నీడ అంచుల్ని అడ్డంగా పెట్టిన చేతి అంచుల్ని చేర్చే రేఖల్ని పొడిగిస్తే అవి, ఎలెక్ట్రాను కిరణపుంజము గాజు గొట్టానికి తగిలే చోట కలిశాయి ఆ చోటు నుంచి వస్తున్నాయన్న మాట ఎక్స్ — కిరణాలు

'వీటి గుణాలు ఏమిటి ?' 'వీటినీ— ఇంకా దీప్తి వంతమైన వాటినీ— కలిగించడము ఎలాగా ?' . ఇలాగే ప్రశ్నలు పుంఖాను పుంఖాలుగా పుట్టుకొచ్చాయి వైజ్ఞానికుడు వీటిని ఒకదాని తర్వాత మరొక దాన్ని జిజ్ఞాస చేసి తీర్చడమే పనిగా పెట్టుకున్న వాడు గాని వూరికే దానిని గురించి కలలు కనే కవికాడు అందుకే చెప్పాడు రాంజను అలాటి జవాబు : "ఆలోచించలేదు, పరిశోధించాను" అని. ★

భూమిలో గుడ్లుపెడుతున్న మిడత

వింతషట్పాదులు

65 వ పేజీ తరువాయి

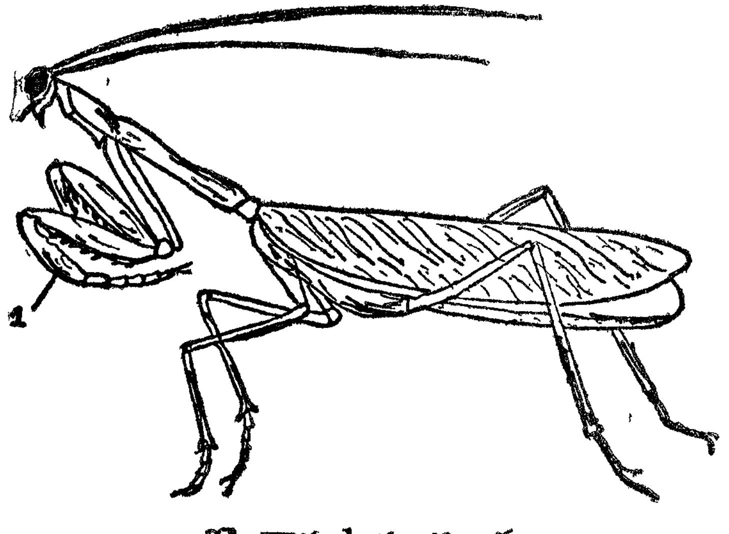
పచ్చిక బయళ్లలోను చూసేవి, పొట్టి కొమ్ముల మిడతలేకాని రెండు లక్షణాలు కల్గియుండవు. ఒక మిడతని మనం చేత్తో పట్టుకొని చూస్తే వాటి వెనుక కాళ్లకుండే బలం తెలుస్తుంది అవి పొడవుగా బలంగా ఎక్కువగా కండరాలుకల్గి ఉంటాయి వాటితోటే అవి చాలా దూరంగా దూక గల్గుతూంటాయి

శబ్దాన్ని మగ మిడతలుమాత్రం పుట్టిస్తాయి రెక్కలు ఒకదాని కొకటి రాసుకోడంగాని, లేక ఒక జత రెక్కలు వెనుక కాళ్లతో రాసుకోడంవల్ల గాని శబ్దం కలుగచేస్తాయి ఈ సంగీతం విన డానికి శక్తిమాత్రం మగ ఆడ వాటికో ఉంటాయి. ఉదరం మొదటి భాగంలో ప్రక్కగా గుండ్రటి చర్మం ఉంటుంది దీనివల్ల అవి వినగల్గుతాయి.

"పొడవు కొమ్ముల" మిడతలు ఈవిధమైన దండులుగా తయారవవు కాని సంగీతం ఆలాపనలో వాటిదే ప్రథమస్థానం ముఖ్యంగా "కాటిడిడ్" అనేది రెక్కలు ఒక దాని కొకటి రాసుకోడంవల్ల సాధారణంగా రాత్రంతా సొపిగ్గా సంగీతం విన్పిస్తాయి ఇది ఒ యు ద్ధం గా ఉంటుందని కూడా కొందరి అభిప్రాయం పగలు మాత్రం సంగీతం ఆపు చేస్తాయి లేకపోతే వాటి శత్రువులు పక్షులు, వీటి ఉనికిని కనిపెట్టాయి. ఈరకం మిడతల్లో చెవి మొదటి జత కాళ్లమీద ఉంటుంది.

6 చిమ్మెటలు:—ఇవి ఇళ్లలోనే కాకుండా పొలాల్లోను తోటలోను, రాళ్లక్రింద చెట్లపైన ఉంటాయి. వెనకాళ్ల బలంవల్ల దూరంగా ఎగర గల్గుతాయి. వీటి శరీరం రంగు అవి నివశించే ప్రాంతాల్నిబట్టి ఉంటుంది. ఇవి కూడా సంగీతా [illegible] రాత్రుళ్లల్లో నిత్యం విరగబడి పారా యణం జరుగుతోందా అని అనిపించేట్టు చేస్తాయి. ఏ రాత్రయినా మనకి ఇంట్లో ఇది వినిపిస్తునే ఉంటుంది రెండు రెక్కల జతలు ఒకదాని కొకటి రాసుకోడంవల్ల ఈ శబ్దం పుడుతుంది మగజాతి ఈవిధంగా శబ్దం కలుగ చేస్తాయి పిజానికి ఆడ జాతిని పిలవడమే దీని లక్ష్యం సంగీతం విన డానికి "కాళ్లమీద చెవులు" కూడా ఉన్నాయి శబ్ద ప్రకంపాల్నిబట్టి పరిసరాల ఉష్ణ గ్రత కూడా తెలుసుకోవచ్చుట దీనికి పద్ధతి ఇది నిమిషానికి వినవచ్చే శబ్ద ప్రకంపాల్ని నాల్గుచే భాగించి వచ్చిన దానికి నల్భై కలపాలి ఉదాహర ణగా నిమిషానికి 120 సార్లు ప్రకంపాలు వస్తు ఉంటే దాన్ని 4 చేత భాగిస్తే 30 వస్తుంది. 40 దీనికి కలిపితే 70 అవుతుంది అంటే 70° ఫారన్ హీటు ఉష్ణోగ్రత ఉందని అను కోవాలి

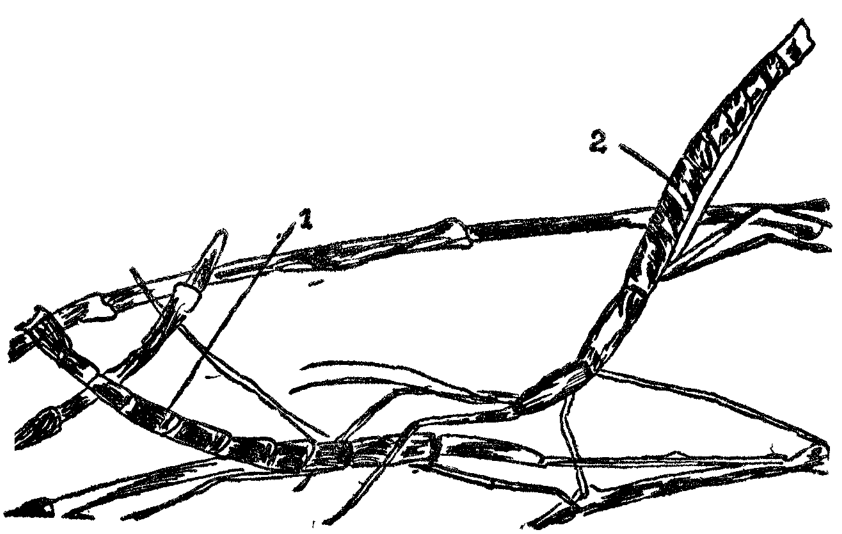
7 కట్టెపురుగు, ఆకుపురుగు:— ఈ రెంటికి మించినవి పరరూప ధారణలో షట్పాదులు లేవని చెప్పుకోవాలి కట్టెపురుగులు, కట్టెపుల్లల్ని, ఆకు

గొల్లభామ 1. ముందుకాళ్లు

పురుగులు ఆకుల్ని చక్కగా నమ్మకంగా పోలి ఉంటాయి దీనివల్ల అవి ముఖ్యంగా పక్షుల బారి నుండి రక్షించబడతాయి కట్టె పురుగులు సన్నగా పుల్లలాటి శరీరాన్ని, అదే ఎండు పుల్లల రంగుని కల్గియుంటాయి తొందరగా కదిలితే తెలుస్తుందని అతి మెమ్మదిగా కదులుతాయి. వీటి కాళ్లు కూడా సన్నగా పుల్లల్లాగే ఉంటాయి. మనకి కూడా ఇవి చెట్టుమీద పుల్లలమధ్య ఉన్న ప్పుడు వేరు చేసి చెప్పడం కష్టం క్రింద పటంలో అది చెట్టుమీద ఉన్నట్టు కదలికవల్ల తెలుస్తుంది. కాని చెట్టుమీద అంత సులభంగా కనబడదు. రెక్కలు లేకపోవడంవల్ల ఎగురలేవు ఎగరకపోవడం వీటికి ఉపయోగం కూడా,

దీని పిల్లలకి తల్లి ప్రేమ అంటేనే కాకుండా అసలు తల్లి ఏదో కూడా తెలియదు గుడ్లని చెట్లమీంచి తల్లులు వానజల్లులాగా వదిలేస్తాయి. దానినుండి వచ్చిన పిల్లలు ఎదిగి క్రమంగా పెద్ద వవుతాయి. తల్లిలాగే వాటికి కూడా ఆహారం ఆకులే.

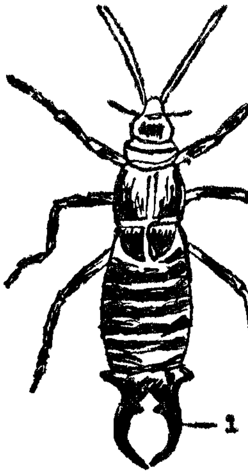
కట్టెపురుగు 1, 2, శరీరంలోని వేర్వేరు భాగాలను సూచిస్తాయి

వింతషట్పాదులు

కర్ర్రాని పెరిసట్లుగానే పచ్చని ఆకుల్ని పోలే పురుగులు ఉన్నాయి వీటినే ఆకు పురుగులు అంటారు శరీరం ఒక పెద్ద ఆకు మాదిరిగా పచ్చగా, గీతలతో సహా ఉంటుంది తల, కాళ్ళ కూడా చిన్న చిన్న ఆకుల మాదిరిగా వెడల్పుగా ఉంటాయి ఈ మాదిరిగా జంతువులు ఇతర జీవుల్నిగాని, నిర్జీవ పదార్థాలని గాని పోలి ఉండడం పర రూపధారణ (మిమిక్రీ) అంటారు ఇది ముఖ్యంగా రక్షణ కోసమే జరుగుతుంది

8 మాంటస్(గొల్లభామ) — పైకి సాధువుగా కనబడ్డా, అసలు తత్త్వం, లక్షణం ఇతర జీవుల్ని చంపితినడం కలది ఈ మాంటిస్ మనం దీనిని గొల్లభామ అంటాము వివిధ ప్రాంతాల్లో, దేశాల్లో రంగులు వేరుగా ఉంటాయి కాని సాధారణంగా ఆకుపచ్చగా ఉంటాయి ఇవి తలని చక్కగా తిప్పి బాగా చూడగలవు అసలు అది చూడ్డం, పాటం, చూస్తేనే దాని నిశితత్వం కనబడుతుంది కాని ముందు జత కాళ్ళ ఎత్తి నమస్కారం చేస్తున్నట్టు కనబడుతుంది ఆ ముందు జత కాళ్ళ వాడి సూదులు కల్గి ఉంటాయి మడతపడి అడకత్తెర మాదిరిగా ఉండడంవల్ల దాని వాతబడ్డ ఇతర జంతువు అదృష్టం మనం ఊహించుకోవచ్చు రెక్కలు బాగా ఎదిగి ఉండడంవల్ల చక్కగా ఎగురుతుంది కూడా ఇంగ్లీషువాళ్ళ దీనిని ప్రార్థించే మాంటిస్ అంటారు ఈ ప్రార్థన మనం ఆహారం కోసం అనుకోవాలి మనం కూడా దానిని ఏమి చూసు కొనో గొల్లభామ అంటాము నిజానికి ఆ పేరు దానికి తగదు

9 ఫార్‌ఫిక్యులా — ఇంగ్లీషులో దీన్ని "ఇయర్ విగ్"లు అంటారు మనం తెలుగులో దీన్ని ఏ ప్రత్యేక పేరు పెట్టి పిలవం అనుకొంటాను వీటికి ఒక అపవాదు ఉంది నిద్రపోతున్నప్పుడు మనుష్యుల చెవుల్లోకి దూరతాయని ఇంగ్లీషు వాళ్ళకి ఒక అప నమ్మకం ఇది నిజానికి సరిగాదు ఇవి సాధారణంగా చిన్నవి సుమారు ఒక అర అంగుళంలేక ఒక అంగుళం పొడవు

ఇయర్ విగ్ [1. కొక్కేలు]

ఉంటాయి దాని రెక్కలు రెండు జతలూ చిన్నవే అయినా, ఎగరడానికి బాగా ఉపయోగపడతాయి కాని దాని శరీర భాగాల్లో ముఖ్యంగా కొట్టవచ్చినట్టు కనబడేవి, దానికి వెనుక భాగం నుండి వచ్చే ఒక జత కొక్కెంలు ఇవి దానికి వేళ్లమాదిరిగా ఉపయోగపడతాయి చూడడానికి అవి తేలుకొండి మాదిరిగా ప్రమాదంగా కనబడినా, నిజానికి అవి నిరపాయకరమైనవి.

ఈ జాతికి ఒక సుగుణం ఉంది తల్లికి గ్రుడ్లన్నా, పిల్లలన్నా ఎంతో అభిమానం షట్పాదుల జాతిలో ఇలా ఉండడం గొప్పే తల్లి తెల్లని ముత్యాలలాంటి గ్రుడ్లని పెడుతుంది వాటి చుట్టూ పొదిగే కోడి పెట్టలాగా కూర్చొంటుంది. కాపలా కాస్తుంది ఏ కారణంచేతనయినా ఆ గ్రుడ్లు చెదిరితే త్వర త్వరగా వాటిని పేకరించి ఒక చోట చేర్చి మళ్ళీ అదే మాదిరిగా కూర్చొంటుంది పిల్లలయిన తరువాత కూడా కుక్కపిల్లల మాదిరిగా తల్లి చుట్టూ అవి తిరుగుతూనే ఉంటాయి ★

కారణం వారంతా అల్పసంఖ్యాకం కనుక ఇటీవల సినిమా తారల ఇళ్లపై దాడులు జరిగాయి. ఈ దాడులు కాంగ్రెసు సంస్థకు ఉదారంగా లక్షలు లక్షలు కుమ్మరించేవారిని ఏమైనా భయపెట్టాయా అన్నది కూడా చర్చనీయాంశమే ఏమయితేనేం, కాంగ్రెసు సంస్థను ఆర్థికంగా ఆదుకొంటున్న ధనికులను నల్ల ధనపు దాడుల నుంచి కేంద్రం మినహాయించిందన్న అభిప్రాయ మొకటి బాగా వ్యాపిస్తున్నది

బ్రిటిష్ వ్యాపార సంస్థలు కొన్ని దురాచారాలకు పెట్టింది పేరు దిగుమతుల పేర లైసన్సులు తెప్పించటం, వాటిని "చీకటి బజారు"లో అమ్మివేయటం ఈ సంస్థల వ్యాపకం వీటిని అరికట్టేందుకు ప్రభుత్వ స్థాయిన సాధుడు లేదు, పరికదా మరో వైపు ప్రభుత్వ నియమావళి సడపట్టున, ఈ దురాచారాలు హాయిగా పెరిగి పోతున్నాయి ఇందువల్లనే— అసమగ్రమైన పరిపాలను కారణంగా ఆర్థిక పరిస్థితిలో మాంద్యం ఏర్పడుతున్నది

దీనిని మించిన మరో పెద్ద సమస్య ఉన్నది దీని పేరు "నాయకత్వపు కుమ్ములాట" కేంద్ర మంత్రులు అపహరించుకు పోవాలనుకుంటున్న ఈ నాయకత్వం ఒక 'ప్రజధనం' కేంద్ర పలుకుబడి రాష్ట్రాలలో చలామణీ కాక పోవటం కూడ ఈ నాయకత్వపు కుమ్ములాటల ఫలితమే ఇక, ఢిల్లీలాంటి పెద్ద నగరాలలో చౌధరీ బ్రహ్మప్రకాష్ లాంటి నాయకులు కాంగ్రెసుపై తిరుగుబాటు చేస్తూ, ఢిల్లీ నగరానికి కూడా 'కాబినెట్' స్థాయి పరిపాలన ఉండాలని పట్టుబట్టి కూర్చున్నారు ఢిల్లీలో బ్రహ్మప్రకాష్ తరువాత అంతటి

న్యూఢిల్లీ లేఖ

11 వ పేజీ తరువాయి

ప్రముఖుడే అయిన కాశ్మీరీ ముస్లిం మీర్ ముష్తాక్ అహమ్మద వైఖరీ కూడా అంతే ఇక, కృష్ణమీనన్ లాంటి అతివాదులున్నారంటే, నీళ్లకెంతసేపటికీ 'పబ్లిసిటీ' వ్యామోహమే ! ఢిల్లీకి కాబినెట్ విధానపు మంత్రివర్గాన్ని అక్కరలేదన్న నెహ్రూ ప్రభుత్వంలో శ్రీ కృష్ణమీనన్ ఒకనాటి మంత్రి, అంటే, ప్రభుత్వం చేసిన ఆ నిర్ణయానికి అప్పటి మంత్రి మీనన్ కూడా బాధ్యులే కాని, ఈ నాటి మీనన్ వైఖరి చూస్తే, ప్లేటు ఫిరాయించినట్టు కనిపిస్తారు

కృష్ణమీనన్ గారి వ్యక్తిత్వం ఇటీవల మరీ చిన్నదై పోయింది ఆయనకున్న హోదా, గౌరవాలూ మరి మంత్రిత్వం పోవటంతో, క్రమేణా విడిపోతున్న మంచు తెరల్లాగా, ఎండమావుల్లాగా తయారయ్యాయి ఏదన్నా అనుమానం ఉంటే, కృష్ణమీనన ఈనాడైనా తన పదవికి రాజినామా చేసి, ఉత్తర బొంబాయి నుంచి మళ్లీ ఎన్నికలకు పోటీ చేస్తే, ఈ అనుమానాన్ని కష్టంగా నివృత్తి చేసికోవచ్చునేమో !

అసలు సమస్యకొద్దాం కాంగ్రెసు సంస్థలో క్రమశిక్షణా రాహిత్యం వెర్రితలలు వేసికొని, విచ్చలవిడిగా స్వైర విహారం చేస్తున్నది ఢిల్లీలోని ఇద్దరు ఛోటా నాయకులను ఇదే ధైర్యాన్ని పురస్కరించుకొని సూక్ష్మంగా కాంగ్రెసు హైకమాండు మందలించవలసి వచ్చింది "మందలింపులు బుట్టోం చేస్తాయిలే" అన్నట్లుగానే కొందరూ ప్రవర్తిస్తున్నారు

ఇలాంటి అక్రమశిక్షణకు స్వస్తి చెప్పనిదే కాంగ్రెసు సంస్థ దేశానికి ప్రయోజనకారి కాలేక పోవచ్చును నేడో, రేపో ప్రారంభం కానున్న దుర్గాపూర్ సమావేశంలో నయినా కాంగ్రెసు పెద్దతలలన్నీ కొంత ప్రయోజన కరమైన కార్యక్రమాన్ని చేపట్ట గలిగితే దేశానికి, కాంగ్రెసు సంస్థకూ తోడు, తమకు తాము కూడా మేలు చేసికొన్న వారవుతారు.

* * *

ఇటీవల కొందరు రాయబారులను ప్రధానిశాస్త్రి ఎన్నిక చేశారు. ఈఎన్నిక అంత సమంజసంగా లేదు.

లోగడ ఒకసారు చెప్పుకొన్నట్లు సేట్ శ్రీమన్నారాయణ ప్రణాళికా సంఘంలో ఉన్నా, ఎలాంటి విజయాన్నీ సాధించలేక పోయారు ఆయనకు సంఘంలో ఎల కలిసి పోవాలో తెలియదు. అలాంటి వ్యక్తిని మరో దేశానికి రాయబారిగా పంపటం హాస్యాస్పదం

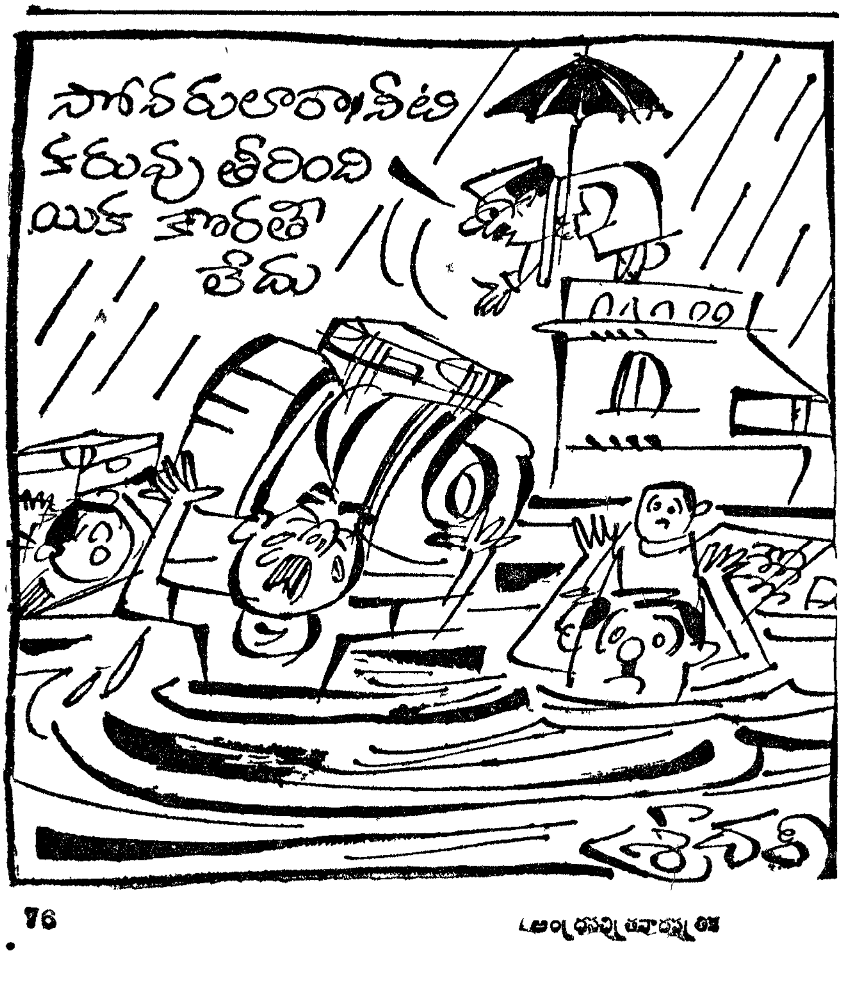
మద్యం త్రాగటం ఏ రాయబారి కయినా అవసరం కాకపోవచ్చు బ్రిటిష్ హైకమీషనర్ సర్‌పాల్‌గోర్‌బూత్ శాస్త్ర రీత్యా మద్యనిషేధం పుచ్చుకోడు కాని ఢిల్లీలో తానిచ్చే విందుల్లో మద్యాన్ని మంచినీళ్ల ప్రాయంలా త్రాగేస్తాడు మహమ్మదీయ దేశాల ప్రతినిధులు ఢిల్లీలో ఇచ్చిన పార్టీ లెన్నింటికో మా విలేఖరి హాజరయ్యాడు కాని, ఒక్క సౌదీ అరేబియా దేశం మినహాయిస్తే, దాదాపు అన్ని దేశాలు మద్యాన్ని వడ్డన చేస్తున్నాయి.

మరికొన్ని వార్తల ప్రకారం, ఆఫ్రికాలో జరగనున్న అలీన దేశాల సదస్సుకు కృష్ణమీనన్‌ను నాయకుడిగా పంపగలరట ఇది మంచిదే కావచ్చు— కాని, విరోధికి పాలుపోసి ప్రయోజనం ఏమిటి ! పగవాణ్ణి ఎంతగా ప్రశాంత పరచినా, ఆ మంచితనానికి విలువ ఉండదు పైగా, కృష్ణమీనన్ క్రమంగా భారతదేశపు రాజకీయ రంగం నుంచి నిష్క్రమిస్తున్నారు ఆయన స్వరూపం నిరాధారంగా తేలిపోతున్నది ఆయన వచ్చే ఎన్నికలలో గెలవటం ఎంతవరకు ఖాయమవున్నది కూడా సందేహాస్పదమే మరో మాట ఏమంటే, అమెరికా, బ్రిటన్ లాంటి దేశాలు మనకు సన్నిహితమయి, సహాయాన్ని అంద జేస్తున్న ఈ తరుణంలో, కృష్ణమీనన్ మళ్లీ కనిపిస్తే, చివరకు నష్టం మనకే

అంటే, ప్రధాని శ్రీశాస్త్రి దేశానికి, దేశం భవిష్యత్తుకూ సంబంధించిన ముఖ్యమైన బాధ్యతలకు ఇలాంటి వ్యక్తులను ఎన్నిక చేస్తున్నారన్న మాట ప్రధానికి ఈ సలహా నిచ్చే దెవరు ? ఆ రోజుల్లో, శ్రీ నెహ్రూ కొంత కాలం రాజాజీ సలహా మీద, ఆ తరువాత సర్ గోపాలస్వామి అయ్యంగార్ సలహాల మీద ఆధారపడేవారట. కాని, శ్రీ శాస్త్రికి సలహాదారులు ఎవ్వరూ లేరనే స్పష్టమవుతున్నది !

* * *

"దస్తూర్ లాబీ" సందడి సందడిగా ఉంటున్నది ఈ రోజుల్లో "దస్తూరు అండ్ కంపెనీ" అనే ఒక ప్రైవేట్లు సంస్థకు టొకారో వ్యవహా

రాల్లో సలహా బాధ్యతలను ఒప్పగించరాదన్న ప్రభుత్వ నిర్ణయం పట్ల జంషెడ్‌పూర్ ఉక్కు కర్మాగారం కార్మికులు కూడా నిరసన వెలిబుచ్చారు ఇలాంటి గుప్తమైన శక్తులకు నివాళులు అర్పించటం సమంజసం ప్రణాళికా సంఘం కూడా, ఒకదశలో, ప్రభుత్వం చేసిన పై నిర్ణయం పట్ల విసుగుచెందింది, ఈ వ్యవహారాన్నంతా భారత ప్రభుత్వమే— దస్తూరీ ఒప్పందాల ప్రకారం స్వీకరించాలన్నది మాత్రప్రాయంగా ప్రైవేటు రంగాన్నే వ్యతిరేకించే కొన్ని పత్రికలు కూడా దస్తూర్ అండ్ కంపెనీకి తోడుగా నిలిచాయి

ఇంతటి పెద్ద తప్పు జరగటానికి మాజీ ఉక్కు మంత్రిగారే కారణం ఈ ప్రజెక్టుకు ఎవరు ఆర్థికంగా తోడ్పడనున్నారో తెలియక పూర్వమే, 'దస్తూరి అండ్ కంపెనీ' వారిని 'బొకారో' సలహాదారులుగా నియమిస్తూ ఆయన పార్లమెంటులోనే ప్రకటన చేశారు, దస్తూర్ అండ్ కంపెనీ నివేదికను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించిన ప్రభుత్వము వారి సాంకేతికుల సంఘంవారి అభిప్రాయానికి కూడా ఇది వ్యతిరేకం కాదు

ఈ సాంకేతికుల సంఘమే ఈ క్రింది సిఫారసు చేసింది :

''బొకారోకు సంబంధించిన కర్మాగారపు నిర్మాణపు పనుల సాధారణమైన పర్యవేక్షణకు సలహాదారులుగా సలహాదారుల బాధ్యతలతోను, వివరణాత్మకమైన పర్యవేక్షణల బాధ్యతల సలహాలను మినహాయిస్తూ, ఉక్కు కర్మాగారానికి అవసరమైన డిజైను డ్రాయింగు గల పనిని కాకుండా, సివిల్ ఇంజనీరింగు, నిర్మాణపు డ్రాయింగులు లేకుండా— సలహా దారుల పనిని చేపట్టటానికి మెసర్స్ దస్తూర్ అండ్ కంపెనీ వారు సమర్థులు ఈ కమిటీ దృష్టిలో పై డ్రాయింగు పనులన్నింటినీ చేసేందుకు ఏ ఒక్క ఏజన్సీకయినా, ఉన్న కొద్ది 'టైమ్' లోపల ఇవ్వటం కష్టం అందులో ఈ డ్రాయింగు పనులనన్నింటిని 'వేలం పాట' రూపంలో వివిధ ఏజన్సీలకు ఇవ్వటం సమంజసం'' అని ఈ కమిటీ సిఫారసు చేస్తున్నది

ఈ ప్రాజక్టుకు ఆర్థిక సహాయం చేయటానికి అంగీకరించిన రష్యనులు తమకు తామే ప్రాజక్టు నివేదికను తయారు చేసికొంటామన్నారు మరో మాటలో చెప్పాలంటే దస్తూరి అండ్ కంపెనీ వారి ప్రాజక్టు నివేదికకు స్థానం లేకుండా పోయింది బొకారో ఉక్కు కర్మాగారం కావాలో, లేక, దస్తూర్ అండ్ కంపెనీ కావాలో తేల్చి చెప్పమని భారత ప్రభుత్వాన్ని అడగటం కూడా జరిగింది ప్రాజక్టుకు సంబంధించిన డ్రాయింగు పనులను, తదితర పనులను ఇండియాలోని ఏజన్సీకైనా భారత ప్రభుత్వం ఒప్పగిస్తే, రష్యన్లు విముఖులు కారు రష్యన్ల అభిరుచులను, సాంకేతికుల సంఘం సిఫారసుల దృష్ట్యా కేంద్రం చేసిన నిర్ణయానికి ప్రభుత్వాన్ని నిందించ కూడదు

ఏమయితేనేం, ఇండియాలోని ప్రతిభను ప్రోత్సహించాలనే పేరుతో దస్తూర్ అండ్ కంపెనీకి మూడు కోట్ల రూపాయలను ఇండియా ఇవ్వాలనే కొందరి అభిమతం కాబోలు !

శ్రీకృష్ణ ★

సరాగమాల

ఫరియాద్ ఎన్ 54425

కిదార్ శర్మ దర్శకుడూ, నిర్మాతా, చిత్రలేఖకుడూ, మెహతాబ్ నటించిన 'చిత్రలేఖ'కారుడూ, పైగా పాటల రచయిత అతని పాటలు సర్వ సాధారణంగా స్వంత చిత్రాలలోనే వినిపిస్తుంటాయి ఒకప్పుడు న్యూథియేటర్స్ చిత్రాలలో కూడా వినిపించాయి కిదార్ శర్మ వ్రాసిన పాటలలో కనిపించే ప్రత్యేకత— యివి ఒక రచయితవి అని చెప్పటానికి వీలైన పోలికలు ఉండక పోవటం వస్తువు ఎటువంటదైనా దానికి తగిన భాష, వ్యాకరణం ఉపయోగించటం

ముబారక్ బీగం, మహమ్మద్ రఫీ పాడిన 'దిల్లీ సే దో బహన్ ఆయీ' కేవలం సరదా పాట మధ్య మధ్య వెన్నెల కిరణాలలో తేలియాడు చకోరాలలాగా వింత వాద్య సమ్మేళనం రెండవ ప్రక్క ''భారత్ కే కామ్ ఆవో'' అన్న జాతీయగీతం ఇటువంటి పాటల రచనలో ఉండవలసిన సౌలభ్యత, సార్వ జనీనత పుష్కలంగా ఉన్నాయి వరుసలో తమాషాగా ఖవాలీ పాటల పోలికలూ, ముద్రా ముద్రలు మోహనంగా మేళవించారు స్నేహల్ భాట్కర్

పాడినది సుమన్ కళ్యాణపూర్, ముబారక్ బీగం ఈ సంగీతదర్శకుని ఇతరచిత్రాలు 'దీవాలీ—కి—రత్' 'ఆజ్—కీ—బాత్' 'ఛబీలీ' ఇందులో ఏ ఒక్కటి విజయవంతం కాకపోయినా, సంగీతాన్ని అందరూ మెచ్చుకున్నారు పై సినిమాల పాటలన్నిటిలోకూడ, అది స్వకపోల కల్పితమైనప్పుడు, ఒక విచిత్రమైన శబ్ద, స్వర, సంపద ఉంటుంది

ఫరియాద్ నెం 54423

సుమన్ కళ్యాణ పూర్, మహమ్మద్ రఫీ కలిసి పాడిన యుగళగీతం 'మెహరబానీ మెహరబానీ' నిజంగా విలక్షణమైన గీతం పాట మొదట్లో వినబడిన 'వైబ్రోఫోన్' గింగుర్లూ, పాటకుల కంఠంలో పలికిన రింగులూ, వాటితోబాటు నేపథ్య సంగీతంలో వినబడిన, విచిత్రగతులనాడిన తబలా — ఇవన్నీ ఈ పాటకు అత్యంతాకర్షణీయమైన విలక్షణతనీ, ఒక అపూర్వ శబ్ద సంపదనీ చేకూరుస్తున్నాయి రెండవ ప్రక్క మహేంద్ర కపూర్, సుమన్ కళ్యాణ పూర్ పాడిన మరొక యుగళగీతం జీవకళ ఉట్టిపడుతున్న సజీవ గీతం సాహిత్యంలో 'మాచుచున్నది మెమలీ' అని ఉండగా ఆ తొందరపాటు ఆ కంఠాలలో ధ్వనించటం భలేసరదాగా ఉంది ఈ రచన సాగిందే అతి వడియైన వరవడిలో ఇక వాద్యగోష్ఠి సంగతి చెప్పనే అక్కరలేదు 'ఫరియాద్' చిత్రం చూసిన పాఠకులు వారి వారి అభిప్రాయాలు మాకు వ్రాస్తే సంతోషిస్తాను

బేసిక్ జి ఇ 37549

శ్రీ తిరుమల శ్రీనివాస నిత్యసేవా క్రమం అన్న బేసిక్ రికార్డు యిటీవల ఏ జి కె చారి వ్రాయగా ఎస్ రాజేశ్వరరావు వరసచేయగా, ఎస్ జానకి, పి బి శ్రీనివాస్ పాడగా రికార్డు చేసినది విడుదల చేశారు తిరుమల కొండపై శ్రీ వెంకటేశ్వరునకు జరిగే సేవలగురించి ఈ పాట సాహిత్యం మంజుల కవనవనంలో పరిమళింప జేసి తెలియ జేస్తున్నవి ఆరు చరణాలు ఆరు రాగాలలో ఉన్నవి ప్రభాత సేవ తగినట్లుగా భూపాలరాగంలో పవిత్రతను శ్రోతల మనస్సులో సృష్టింప జేస్తూ పూజా తోమాలసేవ దర్బారీ కనడలోనూ కొలువు ఆహిరి కళ్యాణిలోనూ అంత తగినట్లుగానూ ఉన్నవి సహస్ర నామార్చనకు ముఖ్యంగా శౌర్యరస ప్రధానమైన మొదలైన సాహిత్యానికి మోహన్‌లో లేక మరొక రాగంలో ఉంటే బాగుండేదేమో అనిపిస్తున్నది నైవేద్యం కీరవాణిలోనూ, ఏకాంతసేవ తిలకామోద్‌లోనూ వున్నవి.

రచనలో 'ఘనసారమాది' అన్న వికృత ప్రయోగమూ, 'బహుప్రీతి' అనే దుష్కర సమాసమూ లేకపోతే ఇది నిజంగా ఇక మణిమకుటంలా తయారయేది పెళ్లి పాటలేకాదు, మంచి పాటలూ మహచక్కగా పాడగలం అని ఒకరితో పోటీపడి ఒకరు పాడారు శ్రీనివాస్, జానకి. వాద్యగోష్ఠి పూజా క్రమాన్ని సూచిస్తూనే ఉంది

ఈ రికార్డు కొండపై సదస్సులో వేస్తామని ఎక్సిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ పాట రచయితకు తెల్పారట. సంతోషించదగ్గ విషయం ఇంతకుముందెప్పుడూ యీ పని జరగలేదు కాబట్టి ఇప్పుడూ జరగటానికి వీల్లేదు అనకుండా!

వి ఏ కె రంగారావు ★

ఆడా-మగా తేడా

స్త్రీ పురుషులకి సమాన హక్కులు ఉండాలిసిందేకని ఈ రెండు 'జాతు'ల మధ్య విభేదాలే లేవా? సూక్ష్మమైన వాటిని కొన్నిటిని శాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టారు ఇంకా కనిపెడుతున్నారు

స్త్రీల మెదడులలో 'ఫాస్ఫరస్' ఎక్కువగా ఉంటుంది (అందుకనే వారికి కోపం ఎక్కువ, అని కొందరు పెద్దల అభిప్రాయం)

బలం ప్రకారం చూస్తే మగవారికన్నా ఆడవారికి 50%, సగటున తక్కువ బలం ఉంటుంది కాని వారి ఎత్తు 20% (సగటున) మాత్రమే తక్కువగా ఉంటుందిట

ఇక తిండి విషయం— అబలలకి పురుషులకి కావలసినంత ఆహారం అనవసరం అని శాస్త్రజ్ఞులు అంటారు నిద్ర విషయంలో లోనూ అంతేట

స్త్రీల చర్మంక్రింద కొవ్వు పదార్థాలు ఎధికంగా ఉంటాయి అందుకనే వేడికానీ, చలికానీ ఆడవారు తట్టుకున్నట్లు మగవారు భరించలేరు

రోగాలని ఎదిరించే శక్తి సామర్థ్యం స్త్రీలకే అధికం (అమెరికా స్త్రీల జీవిత పరిమితి పురుషుల సంఖ్యకన్నా 5 సంవత్సరాలు ఎక్కువే ఉంటుందిట)

ఇంతదాకా భౌతిక విభేదాలు కొన్ని చెప్పటం జరిగింది మానసికంగా ఏమయినా ఉన్నవా? ఇది వివాదనీయమైన విషయమే అయినప్పటికీ కొన్ని 'సిద్ధాంతాలు' ఉన్నాయి స్త్రీలు 'భద్రత'కి ఎక్కువ విలువ ఇస్తారుట త్వరగా దేశద్రిమ్మరులు కారన్నమాట అంతేకాక, ఆధ్యాత్మిక విలువలకన్నా వాస్తవిక విలువలకే వారు అధిక ప్రాధాన్యం ఇస్తారని కొందరు శాస్త్రవేత్తలు చెప్తున్నారు

కీలుబొమ్మలు

రామకృష్ణయ్య ఇంటిముందు జనం గుంపుగా మూగయ్యారు పెద్దవాళ్ళు, అమీనా చాటిపు వాడు కూడా అక్కడ ఉన్నారు ఇంతలో మోహన్ హడావిడిగా వచ్చాడు అక్కడికి వచ్చి లోపలికి వెళ్ళాడు లోపల వారి మాటలు బిగ్గరగా వినిపిస్తున్నవి

"అయ్యో, పిల్ల ఎలా చనిపోయింది?"

'విషం తిన్నదట!"

ఈ మాటలువిన్న మోహన్ కంగారుపడ్డాడు బిగ్గరగా జానకీ' అని అరిచాడు మోహన్ గొంతు వినిపించగానే దుఃఖ సముద్రంలో మునిగిన రాధ, కళ్ళు తుడుచుకుని లేచి నిలుచుంది తులసమ్మ సంగతి సరేసరి! అతన్ని చూస్తూ 'ఎవరూ

చిత్రలహరి

మోహన్! వచ్చావా నాయనా! నా బిడ్డకి ఏ పెదారం దగ్గర చీర ఇవ్వడానికి ఇప్పుడు వచ్చావా నాయనా! నా బిడ్డ పెళ్ళి ఇప్పుడా నాయనా? నా బిడ్డ చనిపోనేలేదా నాయనా రా బాబూ రా!" అన్నది తులసమ్మ కూతురిమీద వున్న మమత ఆమెను ఆవిధంగా మార్చివేసినది

ఆమె స్థితికి రాధ హృదయం కుమిలిపోయింది

"విజయసింహా"లో రాజశ్రీ

దుఃఖంతో ఆమె గొంతు పూడుకుపోయింది జానకి శరీరంమీద కప్పిన దుప్పటిని కొద్దిగా తొలగించింది చనిపోయినా జానకి ముఖంలో కాంతి చావలేదు వింతగా అది వెలుగుతూనే ఉన్నది 'అక్కా!' అన్నది రాధ, ఆపుకోలేక, బిగ్గరగా ఏడ్చేస్తున్నది

మోహన్‌తో కూడ విచారం నిండుకున్నది పొంగివస్తున్న దుఃఖం పైకి రాకుండా నోటికి తువ్వాలు అడ్డం ఉంచుకున్నాడు ఇంతలో అన్నపూర్ణమ్మ వచ్చింది ఆమె రాకను అమీనాకు సైగతో ఎరుక పరిచాడు పెద్దకారు

ఎరే ఏం చేద్దాం! రేపు వద్దాం" అన్నాడు అమీనా—అమెకు వినపడేట్లుగా

అక్కర్లేదు, ఇగో మీ డబ్బు! మళ్ళీ ఈ ఇంటి ఛాయలకు రాకండి!' అంటూ డబ్బు వాళ్ళ మొహాన కొట్టి లోపలికి వచ్చింది.

మోహన్ జానకి పాదాలమీదపడి చిన్న పిల్లాడికన్న అధ్వాన్నంగా భోరున్నమని ఏడుస్తున్నాడు. అన్నపూర్ణమ్మను చూడగానే "పిన్నీ"అంటూ బావురుమన్నాడు.

సమురాయించే శక్తి ఆమెలో సన్నగిల్లింది. పైకయితే గంభీరంగా ఉన్నదికాని, నిజానికి ఆ క్షణాన అతనికన్న బలహీనురాలయినది. ఆమె గుండె నిండుగా విషాదం అలుముకుని ఉన్నది.

నలుగురు మనుష్యులు వచ్చి జానకి మృతదేహాన్ని కదిలించారు కొనిపోయేందుకు.

"ఏం నాయనా, తీసుకువెళ్తున్నారా? నా తల్లిని తీసుకెళ్తున్నారా? నా బిడ్డ పెళ్ళికాలేదు. అది విధవ కాదు. ఆ నైను పీకేసి, పట్టుచీర కట్టండి. చేతులనిండా గాజులు తొడగండి. పుట్టెడు పసుపు కుంకుమతో సాగనంపండి......లేకపోతే వాళ్ళ నాన్నకు కోపం వస్తుంది" అన్నది తులసమ్మ వాళ్ళకి అడ్డం వస్తూ. అంతలోనే ఆమె గంభీరంగా మారిపోయింది. ఏడవడం మానివేసి, శూన్యంలోకి చూస్తున్నది.

—హృదయ విదారకమైన ఈ దృశ్యం హైదరాబాద్ మూవీస్‌వారి "కీలుబొమ్మలు" చిత్రంలోనిది.

నిరుపమాదేవి వ్రాసిన బెంగాలీ నవల అన్నపూర్ణ మందిరం ఆధారంగా నిర్మింపబడుతున్న ఈ చిత్రంలో జమున, వాసంతి, జగ్గయ్య, గుమ్మడి చలం, రాజ్ బాబు నటించుచున్నారు గెస్ట్ ఆర్టిస్ట్‌గా నాగయ్య కనిపించుతారు స్వర్గస్తురాలయిన నటి కన్నాంబ నటించిన చివరి చిత్రం ఇది. డి. వి. నరసరాజు సంభాషణలు రూపొందించిన ఈ చిత్రానికి పాటలు ఆత్రేయ, ఆరుద్ర సి. నారాయణరెడ్డి, శ్రీశ్రీ, కొసరాజు వ్రాశారు దర్శకత్వం: సి. యస్. రావు, సహకార దర్శకుడు పి. సాంబశివరావు, నిర్మాత: పి. గంగాధరరావు

పీలునామా

ఆంధ్రా ఫిలిమ్స్‌వారు "వీలునామా" అనే చిత్రం నిర్మించుతున్నారు. తెలుగులో మొట్టమొదటిసారిగా నిర్మింపబడుతున్న అపరాధ పరిశోధక చిత్ర మిది జగ్గయ్య, కృష్ణకుమారి ప్రభాకరరెడ్డి, ధూళిపాళ, గీతాంజలి, స్వర్ణ

ఏవరెవరు?

బావుండా? అనే గీతం కూడ వ్రాశారు. అనేక చిత్రాలకు ఆయనకుగల భక్తి వ్యవహారాలు అనమానమైనవి చిత్రాల నిర్మాణానికి— హృదయంలో ఎల్లువికే దుఃఖాన్ని గేయాల రూపంలో వెలిబుచ్చారు అవి ఆంధ్ర పత్రిక వార పత్రికలో అచ్చయి వచ్చినవి కూడ. వివాహం అయింది ఒక కుమార్తె పేరు సరోజ చదువుకుంటున్నది ప్రస్తుతం జగ్గయ్యగారు పది చిత్రాలలో నటిస్తున్నారు చిరునామా 6 ఫోర్స్ స్ట్రీట్, రట్లాండ్ గేట్, మద్రాసు—6

హరనాథ్

1936 సెప్టెంబరు 2 న తూర్పు గోదావరి జిల్లా రాపర్తి గ్రామంలో జన్మించారు ఇంత వరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు రెండు డజన్లు హరనాథ్‌ను నటుడిగా చేసినది 'మా ఇంటి మహాలక్ష్మి' చిత్రం తీర్చిదిద్దినది 'సీతా రామకల్యాణం' ఋష్యశృంగ, భీష్మ, అనురాగం పెంచిన ప్రేమ చిత్రాలు హరనాద్ నటనా ప్రాభవానికి గీటురాళ్ళు ఆయన నట జీవితంలో అవి తీయగా గోచరిస్తవి వివాహం అయింది ప్రస్తుతం నటిస్తున్న చిత్రాలు ఆరు ఉన్నవి ఇచ్చిన పాత్రను అర్థం చేసుకుని నటించగల సమర్థత ఉన్నది కనుకనే పల్నాటి వీరకథలో బాలచంద్రుడూ, పాండవ వనవాసంలో 'అభిమన్యుడి' వేషం లభించినవి చిరునామా 38 హబిబుల్లా రోడ్, టి నగర్ మద్రాసు—17

పద్మనాభం

1931 ఆగస్టు 20 న కడపజిల్లా సింహాద్రిపురంలో జన్మించారు ఆయన నటించిన మొదటి చిత్రం "మాయాలోకం" పేరు తెచ్చిపెట్టిన చిత్రం విజయావారి పాతాళభైరవి అత్మబంధువు ఇద్దరు మిత్రులు, భార్యాభర్తలు, పునర్జన్మ చిత్రాలు పద్మనాభానికి మంచి హాస్య నటుడిగా స్థిరపడేందుకు అవకాశాలు కల్పించినవి దాగుడుమూతలు చిత్రంలో తన వేసిన పాత్రను కొత్త తరహాలో విశిష్టంగా పోషించి, తన కీర్తిని ఇనుమడింపచేసుకున్నారు ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు నూరు వివాహం అయింది ఇద్దరబ్బాయిలు, నలుగు రమ్మాయిలూ ఉన్నారు ప్రస్తుతం పది చిత్రాలలో నటిస్తున్నారు చిరునామా 9 నాగార్జుననగర్, మద్రాసు—24.

బాలకృష్ణ

1925 లో సోంపేటలో జన్మించారు స్వస్థలం పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని పల్లూరు పాతాళభైరవి చిత్రం ద్వారా వెండి తెరకు పరిచయమైనారు సువర్ణసుందరి, వరలక్ష్మీ వ్రతం, కనకదుర్గ పూజామహిమ, అగ్గిపిడుగు చిత్రాలలో చక్కని నటన అగపరచి ఆంధ్రుల ఆదరాభిమానాలను సంపాయించారు పేలవంగా ఉండే సంభాషణలు ఇచ్చినా వాటితో హాస్యం జొప్పించి మెప్పించగల ప్రజ్ఞావంతుడు బాలకృష్ణ హాస్యరస పోషణలో సహజత్వంకోసం శ్రమించే బహు కొద్ది మందిలో బాలకృష్ణ ఒకరు ఇంతవరకు సుమారు యాభై చిత్రాలలో నటించారు వివాహం అయింది సప్త సంతానం ఏడుగురు ఆడపిల్లలు ప్రస్తుతం పన్నెండు చిత్రాలలో నటిస్తున్నారు చిరునామా 9 పసుమర్తి స్ట్రీట్, మద్రాసు 24

రాజ్ బాబు

1939లో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా నర్సాపురంలో జన్మించారు రాజ్ బాబుని నటుడ్నిగా వేసిన చిత్రం 'సమాజం' స్వర్ణగౌరి, అత్తా ఒకింటి కోడలే, ఆప్తమిత్రులు, అంతస్తులు, పునర్జన్మ, కానిస్టేబులు కూతురు చిత్రాల ఆ యువకుణ్ణి చక్కని హాస్య నటుడిగా చిత్రసీమలో స్థిరపరచినవి రాజ్ బాబు హాస్యంలో సహజత్వం ఉట్టిపడుతుంది పోర్‌గిఫ్ట్ ఉంటే కాని సహజత్వం సిద్ధించదు అది రాజ్ బాబు సంపూర్ణంగా ఉంది తోటకోపల్లి—కోటలో రచిత్రం అతని నట జీవితానికి బాటవేసినది ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు పన్నెండుకుపైగా ఉన్నవి ప్రస్తుతం నటిస్తున్నవి తొమ్మిది చిత్రాలు. చిరునామా నెం 1 నాగార్జునగర్ మద్రాసు 24

పేకేటి శివరామ్ బి ఏ

1918 అక్టోబరు 10 న పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా భీమవరంలో జన్మించారు ఆయన తొలి చిత్రం డి యల్ గారి 'శాంతి' దేవదాసు, వద్దంటే డబ్బు, చిరంజీవులు, పూజాఫలము చిత్రాల శ్రీ శివరామ్ చక్కని హాస్య నటుడని నిరూపించినవి ఆయనకు అన్ని రంగాల్లోను అనుభవం ఉన్నది పత్రికా సంపాదకుడిగా, కెమెరామెన్‌గా అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్‌గా, పబ్లిసిటీ ఆఫీసర్ ప్రొడక్షన్ ఎక్జిక్యూటివ్, హార్మోనిస్టు, రచయితగా విశేషమైన అనుభవం గడించినవారు శ్రీ శివరామ్ డిటెక్టివ్ కథలు కూడ వ్రాశారు వివాహం అయింది ముగ్గురు అబ్బాయిలు, నలుగురు అమ్మాయిలు ఉన్నారు ఇంతవరకు సుమారు యాభై చిత్రాలలో నటించారు ఇప్పుడు నాలుగైదు చిత్రాలలో నటిస్తున్నారు చిరునామా 9, వి యస్ వి కోయిల్ స్ట్రీట్ మైలాపూర్ మద్రాసు—4

అల్లురామలింగయ్య

1929 లో పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా పాలకొల్లులో జన్మించారు స్వర్గీయ డాక్టర్ రాజారావుగారి 'పుట్టిల్లు' చిత్రం ద్వారా వెండితెరకు పరిచయమైనారు మంచి మనసులు మూగమనసులు, దాగుడుమూతలు చిత్రాలు ఆయనలోని శక్తి సామర్థ్యాలను చాటి చెప్పి ప్రేక్షక హృదయాలను హాస్యవల్లరిలో తడిపి తీయనిజల్లు శ్రీ అల్లు రామలింగయ్య ఇంతవరకు ఆయన నటించిన చిత్రాలు సుమారు అరవై ఉంటవి ప్రస్తుతం నటిస్తున్నవి రెండు డజన్లకు పైగా ఉన్నవి వివాహం అయింది చిరునామా 31 మూసాసేట్ స్ట్రీట్ టి నగర్, మద్రాసు—17

చదలవాడ కుటుంబరావు

కృష్ణాజిల్లాలోని పెద్దపాలెం గ్రామంలో జన్మించారు కుటుంబరావుకు పేరు ప్రతిష్ఠలు సంపాయించి పెట్టిన చిత్రం వాహినివారి పెద్దమనుషులు భార్యాభర్తలు పెళ్లితాంబూలం, పతితులని, పెద్దరికాలు చిత్రాలు శ్రీ కుటుంబరావు చక్కని హాస్యనటుడని నిరూపించినవి యాసభాషతో పలుకుతూ పాత్రకు రక్తి కట్టించడం నేర్పు ఆయనలో పుష్కలంగా ఉన్నది ఇంతవరకు సుమారు యాభై చిత్రాలలో నటించారు ప్రస్తుతం పది చిత్రాలలో నటించుతున్నారు వివాహం అయింది చిరునామా 17, నందనం కాలనీ - మద్రాసు—35.

'నాదీ ఆడజన్మే'లో సావిత్రి, రామారావు.

ఎం బాలయ్య బి ఇ.

1930 ఏప్రిల్ 9 న గుంటూరు జిల్లా చావ పాడు గ్రామంలో జన్మించారు పార్థీవారి "ఎత్తుకు పై ఎత్తు" చిత్రం ద్వారా వెండి తెరకు పరిచయమైనారు పెద్దరికాలు చిత్రంతో నటుడిగా స్థిరపడ్డాడు భాగ్యదేవత, మనోరమ పార్వతీ కల్యాణం, కుంకుమరేఖ చిత్రాలలో అసమానమయిన నటన ప్రదర్శించి ఆంధ్ర ప్రేక్షకుల ఆదరాభిమానాలను చూరగొన్నారు ఆ చిత్రాలు బాలయ్యకు కీర్తి ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించి పెట్టినవి పాత్ర పోషణలో మెలుకువా, మెలకువా తెలిసిన యువకుడు వివాహం అయింది. ఒక అబ్బాయి, ఇద్దరమ్మాయిలూ ఉన్నారు ఇంతవరకు బాలయ్య సుమారు పదహారు చిత్రాలలో నటించారు ప్రస్తుతం ఆరు చిత్రాలలో నటించుతున్నారు చిరునామా : 5, ఓల్డ్ బోగ్‌రోడ్, టి నగర్, మద్రాసు—17

కె వి. యస్ శర్మ

1921 ఫిబ్రవరి 2 న గుంటూరులో జన్మించారు విజయావారి "చంద్రహారం" చిత్రం ద్వారా వెండితెరకు పరిచయమయినారు ఇంత వరకు సుమారు అరవై చిత్రాలలో నటించారు అమరసందేశం, జయసింహ, శాంతినివాసం, సీతారామకళ్యాణం చిత్రాలు శర్మగారిలోని నటునను వెలికి తీసుకురావడమేగాక ఆయునకు అనుకోని కీర్తి ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించి పెట్టినవి కూడా కంచు కంఠం వీరపాండ్య కట్టబ్రహ్మన చిత్రంలో శివాజీ గణేశన్‌కి గొంతు ఎరువిచ్చి—అనువాద చిత్రం అనుకోకుండా తెలుగు చిత్రమంత మంచి ఎఫెక్ట్ తీసుకువచ్చారు వేషాన్ని అర్థం చేసుకుని పోషించగల దిట్ట! వివాహం అయింది ఒక కుమార్తె చిరునామా 15 ఫస్ట్ స్ట్రీట్ తిరుమలపిళ్ళై రోడ్, మద్రాసు—18 ప్రస్తుతం పది చిత్రాలలో నటిస్తున్నారు

ఎం ప్రభాకరరెడ్డి

1936 జూన్ 9 వ తేదీన నల్గొండ జిల్లా లోని తుంగతుర్తి గ్రామంలో జన్మించారు ఆయన నటించిన తొలి చిత్రం "చివరకు మిగిలేది!" ఈ నాలుగేళ్ల తెర జీవితంలోను సుమారు ఇరవై చిత్రాలలో నటించారు తండ్రులు—కొడుకులు, భీష్మ, పూజాఫలం, నర్తనశాల చిత్రాలు ప్రభాకర రెడ్డి సమర్థుడయిన నటుడని నిరూపించినవి, చక్కటి పేరు తెచ్చిపెట్టినవీను భీష్మలో శంతను పాత్ర, నర్తనశాలలో కర్ణునిపాత్ర ఎంతో చక్కగా ఉదాత్తంగా పోషించి రక్తి కట్టించిన యువకుడు వివాహం అయింది ఇద్దరు కుమార్తెలు ఉన్నారు ప్రస్తుతం ఆయన నటించే చిత్రాలు అరడజను కన్నా పైగా ఉన్నవి చిరునామా 2, లక్ష్మీ కాంతంవీధి, టి నగర్ మద్రాసు—17

అక్కినేని నాగేశ్వర రావు

1924 సెప్టెంబరు 20 వ కృష్ణా జిల్లాలోని వెంకట రాఘవాపురంలో జన్మించారు స్వర్గీయ ఘంటసాల బలరామయ్యగారి "సీతారామ జననం" ఆయన తొలి చిత్రం నటించిన చిత్రాలు సుమారు నూరు బాలరాజు, కీలుగుర్రం చిత్రాలు నాగేశ్వర రావుకు పేరు తెచ్చిపెట్టినవి. సంసారం చిత్రం విశేషమైన ఖ్యాతిని తీసుకు వచ్చింది "దేవదాసు" ద్వారా నటన అంటే ఏమిటో ఆయన తెలియ పరిచారు దేవదాసుగా అక్కినేని నాగేశ్వరరావే సమర్థవంతంగా నటించారని ప్రఖ్యాత హిందీ నటుడు దిలీప్‌కుమార్ ప్రశంసించడం—ఆయన ప్రతిభావంతుడైన నటుడనేందుకు ఒక నిదర్శనం వెలుగు నీడలు, పెళ్ళికానుక, బాటసారి, భార్యాభర్తలు, మూగమనసులు చిత్రాలు నాగేశ్వరరావు నటనకు గీటురాళ్లు వివాహం అయింది వారి శ్రీమతి పేరు అన్నపూర్ణ అయిదుగురు సంతానం ముగ్గురు ఆడపిల్లలూ, ఇద్దరు మగవాళ్లూను పిల్లలందరూ చదువుకుంటున్నారు మద్రాసునుంచి మకాం హైదరాబాదుకి మార్చారు 1964 మార్చి 17 వ అమెరికా ప్రభుత్వపు ఆహ్వానంపై ఆదేశంలో మూడు మాసాలపాటు పర్యటించి వచ్చారు ప్రస్తుతం తొమ్మిది చిత్రాలలో నటిస్తున్నారు చిరునామా 'అన్నపూర్ణ' ద్వారకాపురి, పంజగుట్ట, హైదరాబాద్—16

నటీమణులు

భానుమతి

1925 సెప్టెంబరు 7వ ఒంగోలు తాలూకాలో జననం వర విక్రయం తొలిచిత్రం స్వర్గసీమ ఆమెకు పేరు తెచ్చిన చిత్రం లైలా మజ్నూలో ప్రణయమూర్తి లైలాగా నటించి ప్రేక్షకుల కంట తడి పెట్టించింది అన్నిటికన్న ఆమె విశిష్టమైన నటన కనపర్చిన చిత్రాలు— విప్రనారాయణ, బాటసారి, మల్లీశ్వరి, వివాహబంధం భానుమతి నటిగానే గాక చక్కని గాయకిగా కూడ పేరు పొందినది ఆమె కళల రాణి ఆమె నటనలో, పాటలో ఓ ప్రత్యేకత ఓ అందం ఉన్నవి ప్రసిద్ధ దర్శకుడు రామకృష్ణను వివాహం చేసుకున్నది ఏక కుమారుడు పేరు భరణి ఈ చిరంజీవి పేరు మీదనే భరణీ స్టూడియో స్థాపించారు ఇంతవరకూ ఆమె నటించిన చిత్రాలు సుమారు అరవై ఉంటవి ప్రస్తుతం నాలుగైదు చిత్రాలలో నటిస్తున్నది చిరునామా : భరణీ గార్డెన్స్, ఆర్కాట్ రోడ్, వడపళని, మద్రాసు—26

అంజలీదేవి

1927 మే 14వ పెద్దాపురం (తూర్పు గోదావరి జిల్లా)లో జన్మించింది గొల్లభామ చిత్రం ద్వారా వెండితెరకు పరిచయమైనది నటించిన చిత్రాలు సుమారు నూటపది ప్రస్తుతం నటిస్తున్నవి నాలుగు అంజలీదేవికి విశేషమైన పేరు ప్రతిష్ఠలు తీసుకు వచ్చిన చిత్రం 'పల్లెటూరి పిల్ల' పరదేశి, ఇలవేల్పు, జయభేరి, సువర్ణసుందరి చిత్రాలు— ఆమె నటనా ప్రాభవానికి గీటురాళ్లు అపూర్వంగా నటించి ఆంధ్ర ప్రేక్షక హృదయాలను అలరించిన చిరస్మరణీయమైన పాత్ర 'అనార్కలి', ఎలాంటి వేషమైనా పోషించి మెప్పించగల సమర్థత, అర్హత ఉన్న ఎవర్‌గ్రీన్ స్టార్ అంజలీదేవి మధుర బాణీల స్వర కర్త, సంగీత దర్శకుడు ఆదినారాయణరావును వివాహం చేసుకున్నది ఇద్దరు కుమారులు ఒకరు ఇంజనీరింగు, మరొకరు పి యు సి చదువుకుంటున్నారు చిరునామా నెం 2, సన్ని రోడ్ రాజా అన్నామలై పురం, మద్రాసు—28

సావిత్రి

1937 సెప్టెంబర్‌లో కృష్ణాజిల్లా విజయవాడలో జన్మించింది సంసారం చిత్రంతో సినిమా రంగ ప్రవేశం జరిగింది ఇంతవరకు సుమారు నూట ముప్ఫై చిత్రాలలో నటించింది సావి

'చదువుకున్న భార్య'లో జగ్గయ్య, కృష్ణకుమారి

నటీమణులు

'విజయసింహా'లో రాజశ్రీ, కాంతారావు

త్రికి పేరు ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించి పెట్టిన చిత్రం 'దేవదాసు' ఇందులో క్లిష్టమైన పార్వతి భూమిక ను నేర్పుతో నిర్వహించి శరత్‌బాబు పార్వతికి జీవం పోసింది చివరకు మిగిలేది ఆరాధన, మూగ మనసులు చిత్రాలు సావిత్రి నటనా వైదుష్యానికి నిదర్శనాలు హృదయం ఉంచి విప్పి చెప్పుకోలేక మాతృభావం కలిగిన మానినిగా, మనసిచ్చిన వాడిని చేరదీయ్యనూ లేక, ప్రేమను ప్రకటించనూలేక సమాజపు కుతంత్రాల్లో నలిగిపోయిన ముగ్ధ రాధగా— అనేక హృదయాల గాథగా, బాధగా అపూర్వమైన నటన కనపరచింది తమిళనటుడు జెమినీ గణేశన్ ను ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకున్నది ఒక కుమార్తె, విజయ గుడ్ షెపర్డ్ కాన్వెంటులో చదువుకుంటున్నది ఆ చిరంజీవి సావిత్రి ప్రస్తుతం పది చిత్రాలలో నటించుచున్నది చిరునామా : నెం 2, హబిబుల్లా రోడ్, అన్నామలై పురం, మద్రాసు—28

జమున

1936 ఆగస్టు 30వ హంపీలో జన్మించింది స్వర్గీయ డా రాజారావుగారి పుట్టిల్లు చిత్రం ద్వారా వెండితెరకు పరిచయమైనది బంగారు పాప, చిరంజీవులు, మాఇంటి మహాలక్ష్మి, ఇల్లరికం చిత్రాలలో జమున ధరించిన పాత్రలు తెలుగుచిత్ర చరిత్రలో, ప్రేక్షక హృదయసీమల్లో చిరస్థాయిగా నిలిచి పోతవి మూగమనసులు చిత్రంలోని గౌరి పాత్ర— జమున ప్రజ్ఞ గల నటి అని చాటేందుకు ఒక అద్భుతమైన ఉదాహరణ

...రుణంలో ఉన్న పశ్చాత్తాపడుతూగా— రాగ ద్వేషాలు రాగాన్వయాలు, మనసిచ్చిన వాడికోసం, అతని రక్షణ కోసం తన శీలాన్ని ధారపోసిన త్యాగమయిగా నటించి ప్రేక్షక హృదయాలను స్పందింప జేసింది ఇంతవరకు సుమారు ఎనభై చిత్రాలలో నటించింది ప్రస్తుతం నటిస్తున్నవి పది ఆత్మగౌరవం కాపాడుకోవడంలో ఎప్పుడూ ముందు ఉంటుంది కుమారి జమున హంపీలో పుట్టినందువల్ల కాదు గాని, ఆమె నివాసంగా హంపీ 'కన్య' చిరునామా 38, ఫస్టు మెయిన్ రోడ్ గాంధీనగర్, అడయార్, మద్రాసు— 20

జానకి

1931 డిశంబరు 12వ తేదీన తూర్పు గోదావరి జిల్లా రాజమండ్రిలో జన్మించింది విజయా వారి "షావుకారు చిత్రం జానకిని నటిగా చిత్రసీమలో స్థిర పరచింది రోజులు మారాయి, నలుందడుగు, మంచి మనసులు, డాక్టర్ చక్రవర్తి చిత్రాలు జానకికి విశేషమైన పేరు ప్రఖ్యాతులు తీసుకు వచ్చినవి తను వేసే వేషం ఎలాంటిదయినా, దానిని రక్తి కట్టించేలా నటించుతుంది, ఆ పాత్రకు రాణింపు తీసుకు వస్తుంది జానకి పోషించిన కొన్నికొన్ని భూమికలు చూస్తే— అవి ఆమె కోసమే సృష్టించ బడ్డవేమో అనిపిస్తుంది నటీమణులందరి కన్న జానకి— నటనలో మాటలో, మర్యాదలో మన్ననలో ఓ ప్రత్యేకత ఉన్నది ఆంధ్రులు దర్శించదగ్గ నటి ఆమె ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు తొంభయి, నటిస్తున్నవి నాలుగు వివాహిత ఇద్దరమ్మాయిలు, ఒక అబ్బాయి ఉన్నారు చిరునామా : 16 న్యాగిరి రోడ్, టి నగర్, మద్రాసు— 17

దేవిక

చిత్తూరులో జన్మించింది అసలు పేరు ప్రమీల స్వర్గీయ ఘంటసాల బలరామయ్యగారి "రేచుక్క" చిత్రం దేవికను నటిగా స్థిరపరచినది లక్ష్మీరాముడు, అత్తా ఒకింటి కోడలే, శాంతినివాసం, పెండ్లిపిలుపు చిత్రాలు దేవిక నాయికగా నటించినవి, నటనలో మేటి అని నిరూపించినవి విషాదంతో కూడిన బరువైన పాత్రలు, ప్రణయమూర్తిగా, ఆదర్శగృహిణిగా నటించడంలో తనకు తానే సాటి అనిపించుకున్న అసమాన నటి తెలుగు బిడ్డ అయినా తమిళ చిత్రరంగంలో ధ్రువతారగా వెలుగుతున్నది ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు నూరు ప్రస్తుతం నటిస్తున్నవి డజనుకు పైగా ఉన్నవి అవివాహిత చిరునామా 63, ఫస్టు మెయిన్‌రోడ్ రాజా అన్నామలై పురం, మద్రాసు—28

బి. సరోజాదేవి

1942 జనవరి 7 వ తేదీన బెంగుళూరులో జన్మించింది పాండురంగ మహాత్మ్యం చిత్రం ద్వారా తెలుగువారికి పరిచయమైంది పెళ్ళికానుక చిత్రంలో ఆమె నటించినది అపూర్వమయిన పాత్ర ఆ పాత్రపోషణ ద్వారా ప్రేక్షకుల్లో సంచలనం తీసుకువచ్చింది సరోజాదేవి జగదేకవీరునికథ, సీతారామ కల్యాణం, ఆత్మబలం, దాగుడుమూతలు చిత్రాలు ఆమె కీర్తి ప్రతిష్ఠలకు మెరుగులు దిద్దినవి ముద్దు ముద్దుగా మాట్లాడే ఒక్కటే రోజా సరోజాదేవి ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు మూటపాతిక ఇప్పుడు నటిస్తున్నవి రెండు డజన్లకుపైగా ఉన్నవి అవివాహిత చిరునామా 26 సెకండ్ మెయిన్‌రోడ్, గాంధీనగర్, అడయార్ మద్రాసు— 20

రాజసులోచన

1934 ఆగస్టు 15 వ తేదీన కృష్ణాజిల్లా విజయవాడలో జన్మించింది గుణసాగరి కన్నడ చిత్రం ద్వారా సినిమాలలో ప్రవేశించింది మంచి మనసుకు మంచిరోజులు చిత్రం రాజసులోచనకు విశేషమైన పేరు ప్రఖ్యాతులు తీసుకువచ్చింది ఓ అన్నగారికి ముద్దు చెల్లెలై సంఘం చేసిన నిందకు గురయి, ప్రేమించినవారిచే పరిత్యజింప బడిన అభాగినిగా— కోరినవారిని పొందగలిగిన సహిత గా మనోహరమైన నటన ప్రదర్శించింది పెంకి పెళ్ళాం, లక్ష్మణరాజా, రాజమకుటం, ఇద్దరు మిత్రులు చిత్రాలు ఆమె నటనకు మెరుగులు దిద్దినవి నటనలోకన్న నాట్యంలో ఆసక్తి మెండు రాజసులోచనకు 'పుష్పాంజలి నృత్య కళాకేంద్రం స్థాపించి నాట్యకళా లక్ష్మికి నీరాజన మిస్తున్నది వివాహిత ఒక కుమారుడు పేరు శ్యామ్ సుందర ప్రసాద్ ఇంతవరకు సుమారు 120 చిత్రాలలో నటించింది ప్రస్తుతం నటిస్తున్నవి మూడు చిరునామా ఫ్లాట్ నెం 5 విజయరాఘవాచారి రోడ్ సెకండ్‌లేన్ టి నగర్, మద్రాసు— 17 ప్రసిద్ధ దర్శకులు శ్రీ సి ఎస్ రావుగార్ని వివాహం చేసుకున్నది

యస్ వరలక్ష్మి

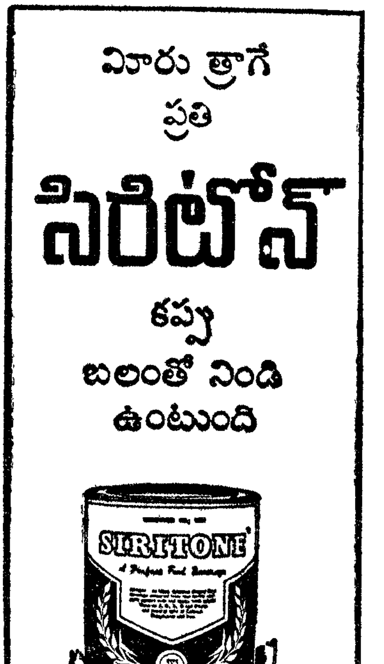
1927 నవంబరులో తూర్పు గోదావరిజిల్లా జగ్గంపేటలో జననం శ్రీమతి వరలక్ష్మికి ఖ్యాతి వచ్చిన పేరు తీసుకువచ్చిన చిత్రం ప్రతిభా వారి, "బాలరాజు" ఆమె నటి మాత్రమే కాదు, మధుర గాయని కూడ తన పాటలు చిత్రాలలో తనే స్వయంగా పాడుతుంది జీవితం, సతీసక్కుబాయి, శ్రీకృష్ణ తులాభారం, సతీసావిత్రి చిత్రాలు వరలక్ష్మికి కీర్తి ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించిపెట్టినవి వీరపాండ్య కట్టబ్రహ్మన, వెంకటేశ్వరమాహాత్మ్యం ఆమె చక్కని నటి అని మరోసారి నిరూపించినవి ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు యాభై ఉంటవి ప్రస్తుతం విజయావారి "హరిశ్చంద్ర" లో చంద్రమతిగా నటించుతున్నది వివాహమైనది ఒక అమ్మాయి, అబ్బాయి ఉన్నారు చిరునామా : 10 హాక్ డి రాజానగర్, మద్రాసు—18

కృష్ణకుమారి

1936 మార్చి 6 వ తేదీన నైహాటిలో జన్మించింది "నవ్వితే నవరత్నాలు" చిత్రం ద్వారా చిత్రసీమకు పరిచయమైనది [illegible] టించిన చిత్రాలు సుమారు తొంభయి ప్రస్తుతం [illegible]టిస్తున్నవి రెండు డజన్లపైచిలుకు ఉన్నవి ఆమెకు పెద్ద

త్వరలో!
ప్రప్రథమ అపరాధ పరిశోధక చిత్రం
ఆలయ ఫిలిమ్స్
విలునామా
దర్శకత్వం:కె.హేమాంబరధర రావు
నిర్మాత:యమ్.కె.రెడ్డి
మాటలు: పినిశెట్టి.....సంగీతం: అశ్వత్థామ
పాటలు:సి.నారాయణరెడ్డి, దాశరథి, కొసరాజు
ఫొటోగ్రఫీ:M.G.సింగ్...ఆర్టు:రాజేంద్రకుమార్
ఎడిటింగ్:అంకిరెడ్డి... నృత్యం:చిన్ని.సంపత్
ఆలయ ఫిలిమ్స్
STUDIO Roopkala
ఆంధ్ర:గౌతమి పిక్చర్స్
సీడెడ్:జయలక్ష్మి
REVATHI

నటీమణులు

ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించిపెట్టిన చిత్రం "భార్యాభర్తలు". చదువుకున్న యువతిగా—తనను కోరి వరించి, వివాహం చేసుకున్న యువకుని ప్రవర్తనలో విశేషమైన మార్పు తీసుకురాగలిగిన శారదగా కృష్ణ, అపూర్వమైన నటనను అత్యంత ప్రతిభావంతంగా ప్రదర్శించింది. పెళ్ళికానుక, కానిస్టేబులు కూతురు, కులగోత్రాలు, గుడిగంటలు చిత్రాలు ఆమె చక్కని నటి అని చాటి చెప్పినవి. పునర్జన్మ—ఆ కీర్తిని రెట్టింపు చేసినది. వివాహం కాలేదు. చిరునామా : 37, ఫస్టు మెయిన్ రోడ్, గాంధినగర్, అడయార్, మద్రాసు—20.

రాజశ్రీ

నటించిన తొలి చిత్రం "రమదాసు" అయినా, బయటికి వచ్చినది "నాగులచవితి". 1945 డిసెంబరు 7 వ తేదీన విశాఖపట్నంలో జన్మించింది. చిత్రపరిశ్రమలో అయిదారేళ్ళుగా ఆమె పేరు వినిపించుతున్నా, తెరపై ప్రేక్షకులకు వివిధ భూమికల్లో కనిపించుతున్నా—నాయిక భూమికలు ధరించే అవకాశాలు రాజశ్రీకి ఇప్పుడు వస్తున్నవి. శ్రీధర్ రంగుల చిత్రం 'కాదలిక్క నేరమిల్లై'—ఆమెలోని అందం, నటనని బయటపెట్టినది. చక్కని నటి, నర్తకి అని నిరూపించినది. ఆరాధన, గురువును మించిన శిష్యుడు, అగ్గిపిడుగు, తోటలో పిల్ల కోటలో రాణి చిత్రాలు రాజశ్రీ నట జీవితానికి పూలబాట పరచినవి. యవ్వనపు తొలిచ్ఛాయల్లోకి అడుగు పెట్టిన కుసుమ కోమలి. సొగసూ, సోయగమూ సంతరించుకున్న వర్తమాన నర్తకి, నటి కుమారి రాజశ్రీ. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు నలభై. ప్రస్తుతం నటించుతున్నవి డజనుకు పైగా ఉన్నవి. అవివాహిత. చిరునామా : 15/1 విజయరాఘవాచారిరోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు 17.

గీతాంజలి

తూర్పు గోదావరిజిల్లా కాకినాడలో జన్మించింది. ఎన్. ఏ. టి. వారి "సీతారామకల్యాణం" ద్వారా ఆంధ్రు లందరికీ సుపరిచితమైనది. ఆ చిత్రమే నటిగా ఆమె నిలదొక్కుకునేందుకు కారణభూత మయినది. మురళీకృష్ణ, కలవారి కోడలు, డాక్టర్ చక్రవర్తి, మంచిమనిషి చిత్రాలు గీతాంజలికి చక్కని అవకాశాలు కల్పించినవి. వాటిని సద్వినియోగపరచుకొని అనతికాలంలోనే మంచి నటిగా పేరు సంపాయించుకున్నది. ప్రసాద్ ప్రొడక్షన్స్‌వారి ఈస్ట్‌మన్ కలర్ తెలుగు చిత్రంలో నాయకిగా నటించే అవకాశమూ, అదృష్టమూ గీతాంజలికి వచ్చినవి. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు రెండు డజన్లకు లోపే అయినా, నటించుతున్న చిత్రాలు డజనుకు పైగానే ఉన్నవి. చిరునామా : ఫ్లాట్ నెం. 5, న్యూ లేఅవుట్, హెయిబ్‌రోడ్, తేనాంపేట, మద్రాసు—18.

గిరిజ

1936 సెప్టెంబరు 7 వ తేదీన కృష్ణా జిల్లాలోని గుడివాడలో జన్మించింది. పరమానందయ్య శిష్యులు ఆమె తొలి చిత్రం. 'మనోహర' చిత్రం ఆమెను నటిగా స్థిరపరచినది. "అత్తా ఒకింటి కోడలే" చిత్రంలో నాయకిగా నటించి ఆంధ్రుల ఆదరాభిమానాలు చూరగొన్నది. ...రికం, కులదైవం, బుజ్జాయిబంధం, వె... వీడలు చిత్రాలలో విశిష్టమైన నటన కనబర్చి ప్రఖ్యాతులు సంపాయించుకున్నది. ... చిలిపిదనం, లేతవలపు కుమారి గిరిజలో ... గోచరించుతవి. ఎలాంటి పాత్రనైనా అర్థం... కుని నటించగల చక్కని నటి. అటు సీరి... రోల్స్, ఇటు కామెడీ—ఎట్టైనా వెగ్గుకు... నారి, తిలకం (గారి అమ్మాయి) గిరిజ. ఇంతవ... నటించిన చిత్రాలు సుమారు ఏభై ఉం... నటించుతున్నవి సుమారు డజను. చిరునామా 6, హెచ్.డి. రాజానగర్, తేనాంపేట, మద్రాసు 18.

వాసంతి

చీరాల దగ్గర తిమ్మ సముద్రంలో జన్మించి... సారథీవారి "కాళిదాసు" చిత్రంద్వారా ... తెరకు పరిచయమైనది. ఇంతవరకు సుమా... పాటిక చిత్రాలలో నటించింది. మంచిమనసులు... జయ పాత్రద్వారా ప్రేక్షకులను ఆకర్షించి ... కున్నది. అనురాగం, పునర్జన్మ, గుడిగంటలు చి... లలో నటనలో ఉన్నతమైన పోకడలు కనపరచి... వివాహబంధంలో అరుణ పాత్ర చిన్నదం... మిన్నగా నటించి అందరి మెప్పులూ అం... కున్నది. చదువూ, చక్కని అభిరుచులూ ... అందాల యువతి—వాసంతి. ప్రస్తుతం పది చి... లలో నటించుతున్నది. అవివాహిత. చిరునామా 22 గోవిందుస్ట్రీట్, టి. నగర్, మద్రాసు—1...

జి. వరలక్ష్మి

1924 సెప్టెంబరు 31 వ ఒంగోలు... జన్మించింది. 'బారిష్టర్ పార్వతీశం' వరలక్ష్మి మొదటి చిత్రం. 'ద్రోహి చిత్రం' ఆమెకు వి...మైన పేరు ప్రఖ్యాతులు తీసుకువచ్చినది. మొ... రాత్రి, దీక్ష, కన్నతల్లి, పెళ్ళిచేసిచూడు చిత్రాలు... నటిగా వరలక్ష్మిలోని ప్రజ్ఞను, శక్తి సామర్థ్యాలను చాటి చెప్పినవి. భర్త బ్రిటిష్ పాలకుల అ... చరుడయినా—వారి కెదురునిల్చి పోరుసల్పిన క... కుకు అభయమూ, ఆశీర్వాదమూ యిచ్చిన ... మాతృమూర్తిగా శ్రీమతి జి. వరలక్ష్మి, పదం ముందుకు చిత్రంలో మహోజ్వలంగా, మహోదాత్తంగా అపూర్వమైన నటన కనపరచి... కేరెక్టర్ విక్ట్రెస్ అన్నది ఒక్క వరలక్ష్మికే చెల్లుతుంది. ఆమె మహానటి. ఇంతవరకు సుమా... అరవై చిత్రాలలో నటించినది. ప్రస్తుతం న... స్తున్నవి పది. వివాహమైనది. ఒక అబ్బాయి, అమ్మాయి ఉన్నారు. చిరునామా : 3, దామియర్... రోడ్, రాజా అన్నామలై పురం, మద్రాసు—28.

ఋష్యేంద్రమణి

1920 లో విజయవాడలో జననం. స్వర్గీయ... రాజారావునాయుడు నిర్మించిన "శ్రీకృష్ణ తు...భారం" ఆమె మొదటి చిత్రం. ఆమె పదహార... యేట ఆ చిత్రం నిర్మించబడింది. అందులో క... నాయికగా నటించినది. తల్లిప్రేమ, పత్ని, ధర్మాం...గద, పాండురంగ మహాత్మ్యం, చిన్నమ్మ చిత్రాల... శ్రీమతి ఋష్యేంద్రమణికి మంచిపేరు తె... పెట్టినవి. "రాముడు—భీముడు" చిత్రంలో

రావుగారి తల్లిగా—ఎంతో నిండుగా, సహజంగా నటించింది. సాంప్రదాయబద్ధమైన గృహిణి పాత్రలు నిర్వహించడంలో చక్కని నేర్పు కనబరచ్చుతుంది శ్రీమతి ఎం. ఋష్యేంద్రమణి. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు ఏభయి, నటిస్తున్న చిత్రాలు నాలుగు. ఇద్దరమ్మాయిలు, ఒక అబ్బాయి ఉన్నారు. చిరునామా: 14 వెంకటరత్నం వీధి, తేనాంపేట, మద్రాసు—18.

ఛాయాదేవి

1928 లో గుంటూరులో జన్మించింది. "దీనబంధు" చిత్రం ఛాయాదేవిని వెండితెరకు పరిచయం చేసింది. పిచ్చిపుల్లయ్య ఆమెకు పేరు తెచ్చిపెట్టినది. మాయాబజార్, కన్నకొడుకు, ఆలుమగలు, గుండమ్మకథ చిత్రాలలో సహజత్వం ఉట్టిపడేలా నటించి ఆ పాత్రలకు వన్నె తీసుకురావడమే గాక, తను కూడ చక్కని నటిగా పేరు తెచ్చుకున్నది. గయ్యాళి (గడ్డు) తనమూ, సాత్వికమూ, పెద్దవారి ముద్దుగుమ్మగా మోహ లాలించే మగామగా -ఎలాంటి పాత్ర యిచ్చినా నేర్పుతో అవలీలగా పోషించగల నటి. వివాహమైనది. సంతానం లేరు. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు డెబ్బయి. ప్రస్తుతం నటించుతున్న చిత్రాలు అయిదు. చిరునామా: నెం 1, నార్త్ బోగ్ రోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు -17.

హేమలత

తెనాలి తాలూకాలో జన్మించింది. తాతినేని ప్రకాశరావుగారి దర్శకత్వంలో తయారయిన "పల్లెటూరు" ఆమె తొలి చిత్రం. శ్రీమతి హేమలత సాత్వికమైన మాతృమూర్తి పాత్రలు నిర్వహించడంలో ఆమెకు ఆమే సాటి. ప్రేమాదరాలు, ఆప్యాయత, వాత్సల్యం ఆమెలో గోచరించుతవి. ఇల్లరికం, తల్లీ బిడ్డలు, ఈడుజోడూ, రాముడు భీముడు చిత్రాలు ఆమె సమర్థురాలైన నటి అని నిరూపించినవి. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు యాభై ఉంటవి. ప్రస్తుతం నటించుతున్నవి పది. చిరునామా వెస్ట్ మెయిన్ రోడ్, నాగార్జుననగర్, మద్రాసు 24.

సూర్యకాంతం

1924 అక్టోబరు 28 వ తేదీన తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని కాకినాడలో జన్మించింది. "గృహప్రవేశం" చిత్రం ద్వారా చిత్రసీమకు పరిచయమైనది. "సంసారం" లో అనన్య సాధారణమైన నటన ప్రదర్శించి సూరమ్మత్తగా ఆంధ్ర ప్రేక్షక హృదయాలలో స్థిరపడి పోయింది. అప్పట్నుంచీ ఆ తరహా పాత్రలనే ఆమె పోషింపజుతున్నది. ఆ గయ్యాళి పాత్రల్లో శ్రీమతి సూర్యకాంతం జీవించుతున్నది. ఆమె తను పోషించే పాత్రకు సహజత్వం సిద్ధింపజేస్తుంది. మాంగల్యబలం, అత్తా ఒకింటి కోడలే, దొంగల్లో దొర, అమ్మలక్కలు చిత్రాల ద్వారా సూర్యకాంతంలోని ప్రజ్ఞ వెలికి వచ్చినవి. వివాహబంధం చిత్రంలో వినూత్న పంథాలో విశిష్టంగా నటించింది. వివాహమైనది. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు డెబ్బయి ఉంటవి. నటించుతున్న చిత్రాలు డజను. చిరునామా: నెం. 8, సెకెండ్ మెయిన్ రోడ్, సి. ఐ. టి. కాలనీ, మైలాపూర్, మద్రాసు -4.

వాణిశ్రీ

1946 లో నెల్లూరులో జన్మించింది. భీష్మ చిత్రం ద్వారా వెండితెరకు వచ్చినది. బంగారు తిమ్మరాజు, నవగ్రహపూజామహిమ, తోటలోపిల్ల కోటలో రాణి, చిత్రాలు వాణిశ్రీ భవిష్యత్తుకు తోడ్పడినవి. ఆమెను నటిగా ఆ చిత్రాలు నిలబెట్టినవి. వేషాన్ని అర్థంచేసుకుని పోషించేందుకు విశేష కృషి సల్పుతుంది. ఇంతవరకు సుమారు పది చిత్రాలలో నటించింది. ప్రస్తుతం నటించుతున్న చిత్రాలు ఎనిమిది. అవివాహిత. చిరునామా: 82, హబిబుల్లా రోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

సంధ్య

బెంగుళూరులో జననం. ఇల్లరికం, నిత్యకల్యాణం—పచ్చతోరణం, భార్యాభర్తలు, పునర్జన్మ చిత్రాలు ఈమెకు పేరు ప్రతిష్ఠలు తెచ్చిపెట్టినవి. ఆదర్శగృహిణి, సాత్వికమైన పాత్రల పోషణలో నేర్పు కనబరచగల నటి. ఇంతవరకు సుమారు అరవై చిత్రాలలో నటించినది. ప్రస్తుతం నటించుతున్నవి పన్నెండు. వివాహమైనది. ఒకే ఒక కుమార్తె. పేరు జయలలిత. ఈ చిన్నారి కూడా చిత్రాలలో నటించుతూ, రాణించుతున్నది. చిరునామా 8/1, శివజ్ఞానంవీధి, మద్రాసు—17.

ఎల్. విజయలక్ష్మి

1944 మే 5 వ తేదీన తిరువళ్ళూరులో జన్మించింది. సిపాయి కూతురు చిత్రం ద్వారా వెండితెరకు పరిచయమైనది. డాన్సింగ్ రోల్స్ ఎక్కువ వేసింది రాముడు—భీముడు చిత్రం విజయలక్ష్మి చక్కని నటి అని కూడా నిరూపించింది. లేత వయసులో మనసిచ్చి తనవాడు పరాయివాడు అని తెలిసినప్పుడు హృదయాన్ని కలచివేసే సంఘటనను దిగమింగుకునే పాథటిక్ రోల్ అద్భుతంగా పోషించింది. జగదేకవీరునికథ, గుండమ్మకథ, నర్తనశాల చిత్రాలు విజయలక్ష్మి నటనకు శుభం పలికినవి, నటిగా ఆమెకు కీర్తి తెచ్చిపెట్టినవి. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు నలభై ఉంటవి. నటించుతున్నవి పన్నెండుకు పైగా ఉన్నవి. అవివాహిత చిరునామా: 16, థర్డ్ స్ట్రీట్, అభిరామపురం, మద్రాసు—18.

జయంతి

1945 జనవరి 6 వ తేదీన కాళహస్తిలో జన్మించినది. "కృష్ణలీలలు" తొలిచిత్రం. గాలిమేడలు, జగదేకవీరునికథ, స్వర్ణమంజరి, అగ్గిపిడుగు, డాక్టర్ చక్రవర్తి చిత్రాలలో వివిధ భూమికలు పోషించి—పోషణలో వైవిధ్యం చూపి ఆ వేషాలకు వన్నె తీసుకువచ్చింది జయంతి. ఇటు ఆంధ్రుల ఆదరాభిమానాలనే గాక, అటు కన్నడ చిత్రాలలో కథానాయకి భూమికలు పోషించుతూ వారి అభిమానానికి కూడా పాత్రురాలైనది. ఇచ్చిన పాత్రను అర్థంచేసుకుని నటించే నేర్పు, చలాకీతనం ఉన్న చక్కని నటి. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు పదహారు. ప్రస్తుతం నటించుతున్నవి తొమ్మిది. చిరునామా:

9 బి. ఎన్. వి. కోయిల్ స్ట్రీట్, మైలాపూర్, మద్రాసు—4.

శారద

1945 జూన్ 12 వ తేదీన తెనాలిలో జన్మించింది. "తండ్రులు—కొడుకులు" తొలి చిత్రం. ఇద్దరు మిత్రులు శారదను నటిగా నిలబెట్టినది. మంచి–చెడు, తోబుట్టువులు, మురళీకృష్ణ చిత్రాలలో మంచి వేషాలు లభించినవి శారదకు. వాటి తోనే చక్కని పేరు కూడా తెచ్చుకున్నది. ఇటీవల వచ్చిన దాగుడుమూతలు చిత్రం శారదకు కీర్తి ప్రతిష్ఠలు ఆర్జించి పెట్టినది. సహాయ భూమికలు ధరించుతున్నది. ప్రముఖమైన పాత్రలైనా అర్థంచేసుకొని నటించగల దిట్ట. ఇంతవరకు నటించిన చిత్రాలు సుమారు ఇరవై. ప్రస్తుతం నటించుతున్నవి ఆరు చిత్రాలు. అవివాహిత. చిరునామా : 114 స్టీఫెన్‌రోడ్, సుబ్రహ్మణ్యపురం, లేక్ ఏరియా, మద్రాసు—34.

దర్శకులు

శ్రీ కె. వి. రెడ్డి

1937 లో 'గృహలక్ష్మి' చిత్రంలో 'సౌండు ఎప్రెంటిస్'గా చిత్రసీమలో ప్రవేశించిన శ్రీ కె. వి. రెడ్డి ఈనాటి అగ్రశ్రేణి సినిమా దర్శకుల్లో ఒకరు. ఆయన 1912 లో జన్మించారు. 'పోతన'కు తొలిసారిగా దర్శకత్వం వహించారు. 'వేమన' చిత్రాన్ని దర్శకత్వం చేసినందుకు వారెంతో ఆనందిస్తుంటారు. "గుణసుందరి కథకు" నిర్మాత, దర్శకులు వీరే. ఇంకా "పెద్దమనుషులు" మాయా బజార్, పాతాళభైరవి, జగదేకవీరునికథ, శ్రీ కృష్ణార్జునయుద్ధం చిత్రాలకు దర్శకత్వం వహించారు. ప్రస్తుతం విజయావారి "హరిశ్చంద్ర" చిత్రానికి దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. శ్రీ కె. వి. రెడ్డి గారు తీసిన ప్రతి చిత్రము నిర్మలంగా, ఆహ్లాదకరంగా వుంటుంది. తాము తయారుచేయబోయే చిత్రాన్ని సకల జనామోదంగా చేసేందుకు అవసరమయిన హంగులను తీర్చిదిద్దటానికి శ్రీ రెడ్డి వెనుకాడరు. అందుకోసం రాత్రింబవళ్ళు, నిర్విరామంగా కృషిచేస్తారు. వారి కృషియే శ్రీ రెడ్డి గారిని చక్కని దర్శకునిగా తీర్చి దిద్దగలిగింది. చిరునామా : 1, మురుగేశ మొదలి స్ట్రీట్, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

సి. పుల్లయ్య

1900సం॥లో తూర్పు గోదావరిజిల్లాలో జన్మించారు. ఆయన దర్శకత్వం వహించిన తొలి చిత్రం "సతీ సావిత్రి". ఇది 1932 లో వచ్చింది. హాస్యరస ప్రధాన చిత్రాలు నిర్మించడంలో శ్రీ పుల్లయ్యగారు ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపుతారు. పక్కింటి అమ్మాయి, సంక్రాంతి, దేవాంతకుడు, ఇటీవల వచ్చిన లవకుశకు చిత్రాలు పుల్లయ్యగారికి విశేషమైన పేరు ప్రఖ్యాతులు తెచ్చిపెట్టినవి. ఆయన ప్రతిభా విశేషాలు చాటిచెప్పినవి. ఇంతవరకు ముప్పయిఅయిదు చిత్రాలకు దర్శకత్వం వహించారు. ప్రస్తుతం రెండు చిత్రాలకు దర్శకులుగా పని చేస్తున్నారు. ప్రసిద్ధ దర్శకులు శ్రీ సి. యస్. రావు పుల్లయ్యగారి కుమారుడు. చిరునామా : 7 కావ్‌రావ్‌స్మిత్‌రోడ్, గోపాలపురం, మద్రాసు—6.

బి. యన్. రెడ్డి

1908 నవంబరు 16 న కడపజిల్లా పులివెందుల తాలూకాలోని కొత్తపల్లిలో జన్మించారు. సుమారు పాతిక చిత్రాలకు దర్శకత్వం వహించారు. వాహినీ సంస్థకు ఛైర్‌మన్. ఆయన దర్శకత్వం నెరపిన తొలి చిత్రం "వందేమాతరం". ఇది 1938 లో వచ్చింది. దేవత, మల్లీశ్వరి, బంగారుపాప, పూజాఫలం బి. ఎన్. ప్రతిభను ఉగ్గడించిన చిత్రాలు. ఇవి కళాఖండాలు అని చెప్ప వచ్చును. ఒక సన్నివేశం చిత్రీకరిస్తే అది ప్రేక్షకుల హృదయాలలో కలకాలం నిలచిపోయేలా చేయగల దిట్ట. ఒకే ఒక కుమార్తె ఉన్నారు. ప్రస్తుతం కొత్త చిత్ర నిర్మాణంలో నిమగ్నులయిఉన్నారు బి. యన్. చిరునామా : నెం. 5, నార్త్ బోగ్‌రోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

కె. కామేశ్వరరావు బి. ఏ.

1911 లో మచిలీపట్టణం (బందరు) లో జన్మించారు. ఆంధ్రా యూనివర్శిటీ గ్రాడ్యుయేట్ కామేశ్వరరావుగారు. ఆయన తొలిసారిగా దర్శకత్వం వహించిన చిత్రం విజయావారి "చంద్రహారం." ఇంతవరకూ కామేశ్వరరావుగారు తీసిన చిత్రాలు పది. వాటిలో "కాళిదాసు", "మహామంత్రి తిమ్మరుసు" చిత్రాలకు స్టేట్ ఎవార్డులు వచ్చినవి. నర్తనశాల చిత్రానికి సెంట్రల్ ఎవార్డు రావడమేగాక ఆయన దర్శకత్వపు ప్రతిభకు 2,500 రూపాయలు రొక్కపు బహుమతికూడ వచ్చినది. ప్రస్తుతం మూడు చిత్రాలకు దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. వివాహం అయింది. నలుగురు కుమార్తెలు, ఒక కుమారుడు ఉన్నారు. చిరునామా : 13, డాక్టర్ సదాశివం రోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

తాతినేని ప్రకాశరావు

1924 నవంబరు 16 న కృష్ణాజిల్లాలో కపిలేశ్వరపురంలో జన్మించారు. సుమారు ఇరవై అయిదు చిత్రాలకు దర్శకత్వం వహించారు. తొలి చిత్రం "పల్లెటూరు." హిందీ చిత్ర రంగంలో కూడ విశేషమైన ఖ్యాతి గడించారు. వివాహం అయింది. ఒక అమ్మాయి, అబ్బాయి ఉన్నారు. అమ్మాయి పి. యు. సి. చదువుకుంటున్నది. ప్రస్తుతం మూడు చిత్రాలకు దర్శకత్వం నెరపుతున్నారు. చిరునామా : 14 బి, విజయరాఘవాచారిరోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు 17.

సి. యస్. రావు బి. ఏ. (లిట్)

1925 మే మొదటి తేదీన జన్మించారు. ఆయన దర్శకత్వం వహించిన తొలి తెలుగు చిత్రం రాజరాజేశ్వరీ కంపెనీవారి "శ్రీకృష్ణతులాభారం." ఇంతవరకు పదిహేను చిత్రాలకు దర్శకత్వం నెరపారు. మంచి మనసుకు మంచిరోజులు, శభాష్‌రాముడు, శాంతినివాసం, పెళ్ళికానిపిల్లలు చిత్రాలు రావుగారి దర్శకత్వపు ప్రతిభను నిరూపించడమేగాక, చక్కని పేరు కూడ తీసుకు వచ్చినవి. ప్రఖ్యాత నర్తకి, నటి రాజసులోచన రావుగారి అర్ధాంగి. ప్రస్తుతం నాలుగు చిత్రాలకు దర్శకుడిగా పని చేస్తున్నారు. ఇద్దరు కుమారులు ఉన్నారు. చిరునామా : ప్లాట్ నెం. 5, సెకెండ్ లేన్, విజయరాఘవాచారిరోడ్, టి.నగర్, మద్రాసు—17.

బి. ఏ. సుబ్బారావు

1915 జూలై 21 న తూర్పు గోదావరిజిల్లా కాకినాడలో జన్మించారు. తొలిసారిగా దర్శకత్వం వహించిన చిత్రం "పల్లెటూరిపిల్ల". ఇంతవరకూ పది చిత్రాలకుపైగా దర్శకత్వం నెరపారు. రాజా—పేద, చెంచులక్ష్మి, టింగురంగా, భీష్మ చిత్రాలు సుబ్బారావుగారి దర్శకత్వం ప్రతిభకు గీటురాళ్ళు. ఆ చిత్రాలు ఆయనకు అనుకోని కీర్తి తెచ్చి పెట్టినవి కూడా. ప్రస్తుతం చాణక్య శపథం చిత్ర నిర్మాణం గురించి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. త్వరలోనే ఆరంభించనున్నారు. వివాహం అయింది. నలుగురు అబ్బాయిలూ, ఆరుగురు అమ్మాయిలు ఉన్నారు. చిరునామా : 5, అశోకారోడ్, ఆళ్వార్‌పేట, మద్రాసు—18.

ఆదుర్తి సుబ్బారావు

1922 డిశంబరు 16 వ తేదీన తూర్పు గోదావరిజిల్లాలోని రాజమండ్రిలో జన్మించారు. ఆయనను దర్శకునిగా స్థిరపరచిన చిత్రం "అమర సందేశం." తోడికోడళ్ళు, మాంగల్యబలం, మంచి మనసులు, మూగమనసులు చిత్రాలు సుబ్బారావుగారికి ఎనలేని ఖ్యాతి నార్జించి పెట్టినవి. మేధావంతుడయిన యువకుడు. [illegible] వ్యక్తి. ఇంతవరకూ ఆయన దర్శకత్వం వహించిన చిత్రాలు ఇరవై ఎనిమిది. ప్రస్తుతం నాలుగు చిత్రాలకు దర్శకత్వపు బాధ్యత చేపట్టారు. అందులో ఇప్పుడు తీస్తున్న తేనె మనసులు సుబ్బారావుగారి ఆత్మ విశ్వాసాన్ని, శక్తి సామర్థ్యాలను చాటి చెపుతుంది. ఇలాంటి ఎక్స్‌పెరిమెంటు చేయడంలో తెలుగులో ఆయనే మొదటి వ్యక్తిగా గణనకు ఎక్కారు. వివాహం అయింది. ఒకే ఒక కుమారుడు. పేరు సాయి భాస్కర్. హైదరాబాదు పబ్లిక్ స్కూల్లో చదువుకుంటున్నాడు. చిరునామా : 38, సారంగపాణివీధి, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

జి. రామినీడు

పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలోని చాటపర్రు గ్రామంలో జన్మించారు. ఆయన దర్శకత్వం వహించిన తొలి చిత్రమూ, మంచిపేరు తీసుకు వచ్చిన చిత్రమూ "మా యింటి మహాలక్ష్మి." చివరకు మిగిలేది, కలిమిలేములు, అనురాగం చిత్రాలు శ్రీ రామినీడు బుద్ధి సునిశితను, గొప్పదనాన్ని వ్యక్తం చేసినవి. ఇంతవరకూ ఆయన దర్శకత్వంలో వచ్చిన చిత్రాలు ఇవే! ప్రస్తుతం పల్నాటి వీరకథ, మరో రెండు ప్రారంభం కానున్న చిత్రాలకు దర్శకత్వపు బాధ్యత చేపట్టారు. తీసిన చిత్రాలు నాలుగే అయినా ఆర్జించిన ఖ్యాతి అధికం.

వివాహం అయింది. చిరునామా : 16, యాగాంబ్వా[illegible]
వాల్ స్ట్రీట్, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

కె. హేమాంబరధరరావు

1932 జూన్ 8 వ తేదీన కృష్ణాజిల్లాలోని కేవాడలో జన్మించారు. తాతినేని ప్రకాశరావు, స్వర్గీయ రజనీకాంత్‌లవద్ద సహాయ దర్శకునిగా పని చేసి విశేషమైన అనుభవం గడించిన యువకుడు. దర్శకత్వం వహించిన తొలి చిత్రం "అంద్రులు — కొడుకులు." ఈ చిత్రమే శ్రీ హేమాంబరధరరావులోని దర్శకత్వపు విలువలు చాటినది. తరువాత వచ్చినది "కలవారి కోడలు." ప్రస్తుతం అలయావారి "పిలుపావూ", రేఖా అండ్ మురళీ ఆర్ట్స్‌వారి "దేవత" చిత్రాలకు దర్శకత్వం నెరపుతున్నారు. వివాహితులు. ముగ్గురు కుమార్తెలు ఉన్నారు. చిత్రసీమలో ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తుగల వర్ధమాన యువ దర్శకులు శ్రీ హేమాంబరధరరావు. చిరునామా : 14, వస్తి స్ట్రీట్, లేక్ ఏరియా, నుంగంబాకం, మద్రాసు—34.

వి. మధుసూదనరావు

1923 లో విజయవాడకు తొమ్మిది మైళ్ల లోవున్న ఈడుపుగల్లు గ్రామంలో జన్మించారు. ఆయన దర్శకత్వం వహించిన తొలిచిత్రం "సతీ తులసి." ఇంతవరకు పది చిత్రాలకు దర్శకులుగా పని చేశారు. కొంతకాలం రాజకీయాల్లోను, స్టూడెంట్స్ ఫెడరేషన్ (ఆంధ్ర ప్రావెన్షియల్ కి) నాయకులుగా, స్టేజి ఆర్టిస్టుగా (పీపుల్స్ ఆర్ట్స్ థియేటర్స్‌లో రామారావుగారితో కలసి) నాటకాలు ఆడారు. ఎంతో ఉత్సాహవంతుడైన యువకుడు శ్రీ మధుసూధనరావు. ఆరాధన, ఆత్మబలం, రక్త సంబంధం, గుడిగంటలు, లక్షాధికారి చిత్రాలు మధుసూదనరావుగారి మేధస్సుకు నిదర్శనాలు. కొన్ని కొన్ని దృశ్యాల చిత్రీకరణలో ఆయనకు ఆయనే సాటి. చెప్పదలచిన విషయాన్ని సున్నితంగా, హృద్యంగమంగా చూపడంలో సిద్ధహస్తులు శ్రీ మధుసూదనరావు. వివాహం అయింది. ఇద్దరు అమ్మాయిలు ఉన్నారు. ప్రస్తుతం అంతస్తులు, వీరాభిమన్యు (తెలుగు, తమిళం), రవీంద్ర ఆర్ట్స్ వారి తాజా చిత్రానికి దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. చిరునామా : 9, సర్. సి. వి. రామన్‌రోడ్, ఆళ్వార్ పేట, మద్రాసు—18.

బి. విఠలాచార్య

మైసూరు రాష్ట్రంలో జన్మించారు. ఆయన దర్శకత్వం వహించిన తొలి తెలుగు చిత్రం 'కన్యాదానం.' ఇంతవరకు ఆయన పాతిక చిత్రాలకు పైగా దర్శకునిగా పని చేశారు. వద్దంటే పెళ్లి, వరలక్ష్మీ వ్రతం, బందిపోటు, ఖైదీ కన్నయ్య, అగ్గిపిడుగు చిత్రాలు విపరీతమైన పేరు ప్రఖ్యాతులు కొనివచ్చినవి. జానపద చిత్రాల నిర్మాణం లోను, దర్శకత్వంలోను శ్రీ విఠలాచార్యగారిది అగ్రస్థానం. దర్శకత్వంలో ఉన్నత ప్రమాణాలు కనపరచిన చిత్రాలు "పెళ్లిమీద పెళ్లి", 'బందిపోటు', 'అన్నా చెల్లెలు.' ఈరోజున క్విక్ మూవీస్ నిర్మి[illegible]
ప్రస్తుతం [illegible] చిత్రాలకు దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. చిరునామా: [illegible] కెనాల్ బ్యాంక్ రోడ్, పరశువాకం, మద్రాసు—7.

సంగీత దర్శకులు

యస్. రాజేశ్వరరావు

1921 అక్టోబరులో పిలుకారు దగ్గర శివరాంపురంలో జన్మించారు. కర్ణాటక్, క్లాసికల్ ద్వారం వెంకటస్వామినాయుడుగారివద్దా, హిందూస్థానీ సంగీతం ప్రసిద్ధ గాయకుడు స్వర్గీయ కె. ఎల్. సైగల్‌వద్దా అభ్యసించారు. ఆయన సంగీతం ఇచ్చిన తొలి చిత్రం చిత్రపు నరసింహారావుగారు నిర్మించిన "జయప్రద." ఎంటిచిత్రమూ, శ్రీ రాజేశ్వరరావుకు విశేషమైన పేరు తెచ్చిపెట్టిన చిత్రము స్వర్గీయ గూడవల్లి రామబ్రహ్మంగారి "ఇల్లాలు". వేల్ పిక్చర్స్‌వారి "కృష్ణలీలలు" లో కృష్ణునిగా నటించారు. చంద్రలేఖ, అపూర్వ సహోదరులు, మల్లీశ్వరి, మిస్సమ్మ చిత్రాలు సంగీత దర్శకుడిగా రాజేశ్వరరావులోని ప్రజ్ఞను, ఉపజ్ఞను వ్యక్తపరచినవి. చక్కని సంగీత దర్శకుడేగాక, మధురగాయకుడు కూడా ఆయన. చల్లగాలిలో, తుమ్మెదా, సా. సాడుమా, గోవిభావరీ మొదలైన ఆయన పాడిన గీతాలు ప్రయివేట్ రికార్డులుగా వచ్చి, అశేష ఆంధ్రుల ఆదరాభిమానాలను పొందినవి. ఇంతవరకు సుమారు డెబ్బయి చిత్రాలకు సంగీత దర్శకునిగా పని చేశారు. ప్రస్తుతం ఆరు చిత్రాలకు సంగీత దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. వివాహం అయింది. నలుగురు అమ్మాయిలు, అయిదుగురు అబ్బాయిలు కలరు. చిరునామా : 3/5, ఎల్డామ్స్ రోడ్, తేనాంపేట, మద్రాసు—18.

మాస్టర్ వేణు

1928 లో బందరులో జన్మించారు. ఆయన

'పాండవ వనవాసం'లో సావిత్రి

[illegible] ఉమాతో నిర్మించిన "వాల్మీకి." తరువాతది అంతా చరిత్రే. శ్రీ వేణుకు బాల్యంనుంచి సంగీతం వంశపారంపర్యంగా వచ్చింది. ఏ వాయిద్యమూ ఎవరివద్దా నేర్చుకోనలేదు ఆయన. అయినా అన్ని వాయిద్యాలు బాల్యంలోనే వాయించేవారు. బొంబాయిలో ప్రసిద్ధ సంగీత దర్శకులు శ్రీ వసంత్‌దేశాయ్‌వద్ద ఒక్క రెండేళ్లపాటుచేసి మద్రాసు వచ్చారు. శ్రీ బి. ఎస్. ఆర్. వద్ద సహాయకులుగా పనిచేసి విశేషమైన అనుభవం గడించారు. కంఠం కూడా చాలా చక్కగా ఉంటుంది. ఎందుకనో మరి పాడటం లేదు ఆయన. రోజులుమారాయి చిత్రం వేణుకు విశేషమైన పేరు ప్రతిష్ఠలు తెచ్చిపెట్టినది. తోడి కోడళ్లు, మాంగల్యబలం, బాటసారి, సిరిసంపదలు చిత్రాలు వేణులోని ప్రతిభను ఉగ్గడించినవి. దక్షిణాది సంగీత దర్శకులలో హామండ్ ఆర్గన్ వాయింపగల దిట్ట ఈయన ఒక్కరే! ప్రఖ్యాత సంగీత దర్శకుడు శ్రీ నౌషాద్ అలీ (బొంబాయి)వేణుకు అప్తులూ, మంచి మిత్రులూ... ఇంతవరకు వేణు సంగీతం ఇచ్చిన చిత్రాలు పాతిక. ఇపుడు రెండు చిత్రాలకు పని చేస్తున్నారు. జానపద సంగీతంలో వేణుకు ఒక ప్రత్యేకస్థానం ఉన్నది. వివాహం అయింది. ఇద్దరు అబ్బాయిలు. చిరునామా : నెం. 1, నార్త్ బోగ్‌రోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

యస్. దక్షిణామూర్తి

1921 నవంబరు 11 న మదనపల్లిలో జన్మించారు. ఆయన సంగీతం ఇచ్చిన తొలి చిత్రం "పరమానందయ్య శిష్యులు." ఇంతవరకు సుమారు అరవై చిత్రాలకు సంగీత దర్శకులుగా పని చేశారు. సంసారం, సంతానం, ఇలవేలుపు, ఇటీవలి నర్తనశాల చిత్రాలు దక్షిణామూర్తిగారిని ప్రజ్ఞావంతుడైన సంగీత దర్శకుడని నిరూపించినవి. సంతానంలోని 'దేవి శ్రీదేవి', 'నిదురపోరా తమ్ముడా,' 'ఇలవేలుపు'లోని చల్లనిరాజా, సంసారంలోని 'చిత్రమైనది విధినడకా,' 'అమ్మ తులసి', నర్తనశాలలోని 'నరవరా', 'జనని శివకామిని', 'సలలిత రాగసుధా' పాటలు ఆంధ్రుల హృదయాలలో కల కాలం నిలిచిపోతవి. అవి మరువలేరు. ఉత్తరాదిన మెలడీ కింగ్‌గా పిలవబడుతున్న మదన్‌మోహన్‌వలెనే దక్షిణాదిన దక్షిణామూర్తిగారికీ అంత పేరున్నది. ప్రస్తుతం అయిదు చిత్రాలకు సంగీత దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. వివాహం అయింది. ఆరుగురు అమ్మాయిలు, ఇద్దరు అబ్బాయిలు ఉన్నారు. చిరునామా : 7, హెచ్. ఓ. రాజాస్ట్రీట్, తేనాంపేట, మద్రాసు—17.

టి. వి. రాజు

1918 లో రాజమండ్రి [illegible] దేవపురంలో జన్మించారు. కర్ణాటక్ క్లాసికల్ పల్లవి చక్రవర్తుల కృష్ణమాచార్యులవద్దా, హిందుస్థాన్ సంగీతం అవధాన్లుగారివద్దా అభ్యసించారు. ఆయన సంగీత దర్శకత్వం వహించిన తొలి చిత్రం 'టింగురంగా.' ఇంతవరకు శ్రీ రాజు సంగీతం ఇచ్చిన చిత్రాలు సుమారు నలభయి. ఆయ

తెలుగుతల్లికి దివ్యనీరాజనం
రిపబ్లిక్ ప్రొడక్షన్స్
బొబ్బిలి యుద్ధం
నిర్మాత దర్శకుడు
సీతారామ్
VIJAYA PUBLICITIES

సంగీత దర్శకులు

'శిలుబొమ్మ'ల్లో జమున

సింహ, పాండురంగ మహాత్మ్యం, పిచ్చిపుల్లయ్య, రాజనందిని చిత్రాలు రాజాగారి సంగీత ప్రతిభకు నిదర్శనాలు. పిచ్చిపుల్లయ్యలో రేడియోగీతం, జయసింహలో 'కొండమీద కొక్కిరాయి,' 'ఈనాటి ఈ హాయి,' 'జయ జయ శ్రీరామా', పాండురంగ మహాత్మ్యంలో 'హే కృష్ణా ముకుందా', 'అమ్మా అమ్మా అని పిలిచినా', 'ఆనందం....', రాజనందినిలో 'కొమ్మమీద కోయిలుందిరా', 'కథ నాకు తెలుసోయ్', టాక్సీరాముడులో 'ఓ భగ్నజీవి' పాటల సంగీత రచనలోనే రాజాగారి ప్రతిభా వ్యుత్పత్తులు అర్థం అవుతవి. అవి బహు జనాదరణ పొందినవి కూడ. రాజాగారి సంగీతంలో 'ఏ వింత మాధుర్యం' ఉన్నది. హృదయాలకు హత్తుకుపోయి మత్తు గొల్పుతుంది. ప్రస్తుతం ఆయన సంగీత దర్శకత్వం వహిస్తున్న చిత్రాలు ఎనిమిది ఉన్నవి. వివాహం అయింది. ఇద్దరు మగపిల్లలు. చిరునామా : 59, సర్ త్యాగరాయరోడ్, టి.నగర్, మద్రాసు—17.

పెండ్యాల నాగేశ్వరరావు

1917 మార్చి 6 వ తేదీన కృష్ణాజిల్లాలోని కాటూరు గ్రామంలో జన్మించారు. ప్రకాశ్‌వారి "ద్రోహి" ఆయన సంగీతం ఇచ్చిన తొలి చిత్రం. ఇంతవరకు సుమారు అరవై చిత్రాలకు సంగీత దర్శకత్వం నెరపారు. దొంగరాముడు, వెలుగు నీడలు, ఎం. ఎల్. ఏ., ఈడు జోడూ చిత్రాలకు విశిష్టమైన సంగీతం సమకూర్చారు. శ్రీ పెండ్యాల 'దొంగరాముడు'లో అనురాగము విరిసేనా', 'వెలుగు నీడలు'లో 'కలకానిది' 'చిట్టి పొట్టి', ఎం. ఎల్. ఏ.లో 'ఏ ఆశ అడియాస', ఈడూ జోడూ లో 'ఇదేమి లాహిరి' పాటలు బహు జనాదరణ పొందినవి. ఒక్కొసారి ఆయనే కోయిలై పల్లవించి ప్రేక్షక హృదయాలలో నిండిపోతారు. జానపద సంగీతంలో పెండ్యాలకు కూడ విశిష్టమైన స్థానమున్నది. అందుకు భట్టి విక్రమార్క నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది. ఇవుడు ఆయన సంగీతం ఇస్తున్న చిత్రాలు అరడజనుకు పైగా ఉన్నవి. వివాహం అయింది. చిరునామా : 24 పాదుల్లా స్ట్రీట్, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

టి. చలపతిరావు

1919 లో కృష్ణాజిల్లాలోని కపిలేశ్వరపురంలో జన్మించారు. ఆ గ్రామంలోనే ప్రఖ్యాత విద్వాన్ శ్రీ సూర్యనారాయణగారివద్ద పదోఏటనుంచి సంగీతం అభ్యసించారు. 1937 లో బొంబాయిలో బి. ఎ. చదువుతుండగా జె. ఎల్. రెనడేగారివద్ద హిందుస్థాన్ సంగీతం కూడ అభ్యసించారు. ఆయన తొలిసారిగా సంగీత దర్శకత్వం వహించిన చిత్రం స్వర్గీయ డాక్టర్ రాజారావుగారి "పుట్టిల్లు." ఇప్పటివరకు సంగీత దర్శకత్వం వహించిన చిత్రాలు అరవైకి పైగా ఉన్నవి. ఇల్లరికం, తండ్రులు— కొడుకులు, లక్షాధికారి, పునర్జన్మ చిత్రాలు చలపతిరావుగారిలోని శక్తి సామర్థ్యాలను చాటడమేగాక, ఆయనకు చక్కటి పేరు తెచ్చి పెట్టినవి. ఇల్లరికంలో 'నిలువవే వాలుకనులదానా', 'నేడు శ్రీవారికి' లక్షాధికారిలో 'ఎలాగో, ఎలాగో ఉన్నది' పునర్జన్మలో 'ఎవరివో', 'దీపాలు వెలిగె', 'మానవుడా' పాటలు చలపతిరావుగారి సంగీత ప్రతిభను చాటి చెబుతవి. ప్రస్తుతం ఆయన సంగీతం ఇస్తున్న చిత్రాలు మూడు ఉన్నవి. వివాహం అయింది. ఒక అబ్బాయి ఉన్నాడు. చిరునామా : 10, రామన్‌స్ట్రీట్, టి. నగర్, మద్రాసు—17.

కె. వి. మహదేవన్

1918 లో నాగర్‌కోయిల్‌లో జన్మించారు. ఆయన తండ్రి స్వర్గీయ వెంకటాచలంగారివద్దనే సంగీతం అభ్యసించారు. పన్నెండోఏట మద్రాసు వచ్చి నాటక కంపెనీలోచేరి ఆడవేషాలు వేస్తుండేవారు. చాలాకాలం ఎస్. వి. వెంకట్రామన్‌గారివద్ద అసిస్టెంట్‌గా పని చేశారు. ఆయనే శ్రీ మహదేవన్‌కు ప్రోత్సాహం ఇచ్చింది కూడ. ఆయన మొట్ట మొదటి సంగీతం ఇచ్చిన తెలుగుచిత్రం ప్రతిభావారి 'దొంగలున్నారు జాగ్రత్త.' ఇప్పటివరకు మాటల్లోనైరెండు చిత్రాలకు సంగీత దర్శకత్వం వహించారు. ముందడుగు, అలుమగలు, మంచి మనసులు, మూగమనసులు, దాగుడుమూతలు చిత్రాలు మహదేవన్ ప్రతిభకు గీటురాళ్ళు. ప్రత్యేకించి మూగమనసులు చిత్రంలో ఆయన సమకూర్చిన సంగీతం మెచ్చుకోదగ్గది, తెచ్చుకోదగ్గదీను. 'పాడుతా తీయగా, చల్లగా' 'ముద్దబంతి పూవులో' 'మామా మామకును కాను' పాటలకు ఆయన ఇచ్చిన సంగీతం గోదావరిలా గుండెల్లో గంభీరముద్ర వేసుకుంటుంది. ప్రస్తుతం ఆరు తెలుగు చిత్రాలకు సంగీతం ఇస్తున్నారు. అరవంలో ఇరవై ఉన్నవి. వివాహం అయింది. ఇద్దరు మగపిల్లలు, ముగ్గురు ఆడపిల్లలు ఉన్నారు. చిరునామా : 39, గోపతినారాయణచెట్టిరోడ్, టి. నగర్, మద్రాసు17.

అశ్వత్థామ

1927 ఆగష్టు 21 వ తేదీన గోదావరి జిల్లాలోని నర్సాపురంలో జన్మించారు. నీదలపాట్లు చిత్రం ద్వారా అశ్వత్థామ ప్రతిభ వెలికి వచ్చినది. పక్కయింటి అమ్మాయి, దేవాంతకుడు, చివరకు మిగిలేది, కలిమిలేములు, చిత్రాలకు మధుర మనోజ్ఞమైన సంగీతం సమకూర్చారు శ్రీ అశ్వత్థామ. రాగ సుధా స్రవంతిలో ముంచెత్తుతుంది ఆయన సంగీతం. ప్రస్తుతం అలయాంవారి "చిరునామా" అపరాధ పరిశోధక చిత్రానికి సంగీతం సమకూరుస్తున్నారు. చిరునామా : 27, సెవెన్త్ మెయిన్ రోడ్, అన్నామలైపురం, మద్రాసు—28.

ఆదినారాయణరావు

1918 లో విజయవాడలో జన్మించారు. ఆయన సంగీత దర్శకత్వం వహించిన తొలి చిత్రం "పల్లెటూరిపిల్ల." అన్నదాత, మాయలమారి, సువర్ణసుందరి, పరదేశి చిత్రాలు ఆదినారాయణరావుగారికి పేరు ప్రఖ్యాతులు తెచ్చిపెట్టినవి. ప్రస్తుతం అంజలీ పిక్చర్స్‌వారి తాజా పౌరాణిక చిత్రానికి సంగీతం సమకూరుస్తున్నారు. మధుర భావాల స్వరకర్త శ్రీ ఆదినారాయణరావు. సువర్ణసుందరిలోని 'పిలువకురా', ఋణానుబంధంలోని 'నిండుపున్నమి వేళ', 'అందమైన బావ' పాటలు ఆంధ్రుల గుండెల్లో అపూర్వంగా నిలచిపోయినవి. వివాహం అయింది. ముగ్గురు అమ్మాయిలు, ఒక అబ్బాయి ఉన్నారు. ఇంతవరకు ఆయన సంగీతం సమకూర్చిన చిత్రాలు సుమారు పదిహేను. చిరునామా : 2, పక్స్‌రోడ్, అన్నామలైపురం, మద్రాసు—28.

యస్. పి. కోదండపాణి

1931 లో గుంటూరులో జన్మించారు. ఆయన సంగీతం ఇచ్చిన తొలి చిత్రం 'కన్నకొడుకు'. మంచి రోజులు వచ్చాయి, బంగారు తిమ్మరాజు, గురువును మించిన శిష్యుడు, తోటలోపిల్ల — కోటలో రాణి చిత్రాలు కోదండపాణికి చిత్రసీమలో ఉజ్జ్వల భవిష్యత్తును కల్పించినవి, విశిష్టమైన పేరు తెచ్చి పెట్టినవీను. మంచి రోజులు వచ్చాయిలో 'పంచదార చిలుక', 'తెల్లనివన్నీ పాలనుకోకోయ్', 'గురువును మించిన శిష్యుడు'లో 'ఏడేడు జన్మలనుండి', కన్నకొడుకులో 'పువ్వులు పాపలు' అన్న పాటలు జనాన్ని విపరీతంగా ఆకర్షించి, ఆదరణ పొందినవి. ప్రస్తుతం ఆరు చిత్రాలకుపైగా సంగీతం సమకూరుస్తున్నారు. వివాహం అయింది. చిరునామా : 10, నాగర్జున నగర్, మద్రాసు—24.

బి. శంకర్

1930 లో హైదరాబాదులో జన్మించారు. ఆయన సంగీత దర్శకత్వం వహించిన తొలి చిత్రం 'తల్లీ బిడ్డలు'. వారి చిత్రం 'తిరుపతమ్మకథ' లహరి బాపూరావుగారివద్ద సంగీతం అభ్యసించారు. పినతండ్రి శ్రీ బి. కిష్టయ్యగారు శంకర్ సంగీతాన్ని ప్రోత్సహించి, ఎంతో ఉత్సాహం చూపారు. 1948 నుంచి 58 వరకూ ఆకాశవాణి హైదరాబాద కేంద్రంలో హిందూస్థానీ సంగీతం

ఆర్గనైజర్‌గా ఉన్నారు. ఇతని ఇంటింటా పిన్న లక్ అయిన 'ప్రభో వెంకటేశ' అన్న ప్రయివేట్ గీతానికి సంగీతం ఇచ్చింది శంకరే! ప్రస్తుతం మూడు చిత్రాలకు సంగీతం దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. వివాహితులు, ముగ్గురు అమ్మాయిలు, ఒక అబ్బాయి ఉన్నారు. చిరునామా 60, నాటు ముత్తునాయకన్ స్ట్రీట్, తేనాంపేట, మద్రాసు —18

ఛాయాగ్రాహకులు....

ఆర్ సంపత్

1928 లో మద్రాసులో జన్మించారు. అల్లా ఉద్దీన్ అద్భుత దీపం అయిన మొదటి చిత్రం తెలుగు పిడంి నవపాళ్లలో మేళవించి చూపడంలో శ్రీ సంపత్ ప్రజ్ఞావంతుడు. ఇంతవరకు సుమారు ముప్ఫయి చిత్రాలకు పైగా ఆయన ఛాయాగ్రాహకునిగా పని చేశారు. ప్రస్తుతం 'మంగమ్మ శపథం', 'మధు పిక్చర్స్ 'ప్రొడక్షన్ నెం—2' చిత్రాలకు కూడా నిర్వహిస్తున్నారు. ప్రఖ్యాత కెమెరామన్ శ్రీ పి. ఎన్. సెల్వరాజ్ గారి బావమరిది సంపత్ కర్ణాలుగేళ్లు ఆయనతో కలిసి పని చేశారు. వివాహం అయింది. చిరునామా : 18 మ్యాక్ లోగ్ రోడ్, టి నగర్, మద్రాసు—17

ఎం. కె. రాజు

1926 లో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని మంచిలి గ్రామంలో జన్మించారు. 'మా యింటి మహాలక్ష్మి' చిత్రానికి రాజుగారు తొలిసారిగా కెమెరామన్ అయినారు. ఇంతవరకు ఎనిమిది చిత్రాలకు పైగా పని చేశారు. అందులో చివరకు మిగిలేది, కృష్ణప్రేమ, కలిమిలేములు, ఆయన అత్యద్భుత చిత్రీకరణకు చక్కటి నిదర్శనాలు. ప్రస్తుతం విజయభట్‌వారి తోడూ నీడా చిత్రానికి కెమెరా నిర్వహిస్తున్నారు. వివాహం అయింది. ఒక అబ్బాయి, ఇద్దరు అమ్మాయిలు ఉన్నారు. చిరునామా : 15, కృష్ణారావునాయుడువీధి, టి నగర్, మద్రాసు 17

సి నాగేశ్వరరావు

1927 లో భద్రాచలం దగ్గర కొత్తగూడెంలో జన్మించారు. ఆయన తొలిసారిగా స్వతంత్రంగా కెమెరా హేండిల్ చేసిన చిత్రం 'టింగు రంగా'. ఇంతవరకు ముప్ఫయినాలుగు చిత్రాలకు కెమెరామన్‌గా పని చేశారు. చెంచులక్ష్మి, ఇ ఛా భర్తలు, ఆరాధన, ఆత్మబలం చిత్రాలు శ్రీ నాగేశ్వరరావును అగ్రశ్రేణి ఛాయా గ్రాహకు ని చెప్పి అవి చాటిచెప్పినవి, విశేషమైన పేరు ప్ర తులు తీసుకు వచ్చినవి కూడ రక్తసంబంధ అనురాగం చిత్రాలలో తెలుగునీడలను ఉ ప్రమాణాలలో చూపించి తన ఖ్యాతిని రెట్టిం చేసుకున్నారు. తెలుగువారంతా గర్వించదగ్గ ఛాయాగ్రాహకులు శ్రీ సి నాగేశ్వరరావు ప్రస్తు హిందవ సనహనము, అంతస్తులు చిత్రా ఛాయాగ్రహణ దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. వివా అయింది. ఇద్దరు అబ్బాయిలు, ముగ్గురు అమ యిలు ఉన్నారు. చిరునామా 71/2 మా మణి వీధి, అళ్వార్‌పేట, మద్రాసు—18

ర వి కాం త్

1938 జూలై 8 వ అలీపూర్‌జిల్లా (యు లోని ఆత్రేయాలిలో జన్మించారు. ఆయన ఛా గ్రహణ దర్శకత్వం వహించిన తొలి చిత్రం ఏ టి వారి "సీతారామ కళ్యాణం" ఇంతవ పదకొండు చిత్రాలకు కెమెరామన్‌గా పని చేశా గులేబకావళి, బందిపోటు, అగ్గిపిడుగు, గురు మించిన శిష్యుడు చిత్రాలు రవికాంత్‌కు చక్క పేరు తీసుకు తీసుకువచ్చినవి. ఆ చిత్రాలలో ఆర ప్రతిభా విశేషాలు ద్యోతకమయినవి కూడా ఫొటోగ్రఫీలో రవికాంత్‌కు విశేషమైన అనుభ ఉన్నది. ప్రస్తుతం నాలుగు చిత్రాలకు ఛా గ్రహణ దర్శకునిగా పని చేస్తున్నారు. సంవత్సరమే వివాహం అయింది. చిరునా 7, వీరభద్రయ్యర్ స్ట్రీట్, మంగంబా మద్రాసు—34

యస్ వెంకటరత్నం

ఆర్ట్ డైరెక్టర్ కృష్ణారావుగారి సోదరు 1934 అక్టోబరు 10 వ తేదీన కృష్ణా జి లోని విస్సన్నపేటలో జన్మించారు. చిరకా సి నాగేశ్వరరావుగారికి సహాయకులుగా ఉ అనేక చిత్రాలకు ఆయనతో కలిసి పనిచేసి వి మైన అనుభవం గడించిన యువ ఛాయాగ్ర కుడు శ్రీ వెంకటరత్నం రవికాంత్‌తో 'బందిపోటు' చిత్రానికి పని చేశారు. అత వ్యవధిలో తన శక్తి సామర్థ్యాలను నిరూపిం కాని స్వయంగా పరిపూర్ణతను పొం కెమెరామన్ అయినారు. శ్రీ వెం రత్నం సంక్రాంతికి విడుదల కాబోతున్న 'విజ సింహ' చిత్రం ఆయన ఛాయాగ్రహణ దర్శక పని చేసిన చిత్రం. చిత్ర పరిశ్రమలో తక్కువ కాలంలో పైకి వచ్చిన వ్యక్తులు అరుదు. ఆ ఘనత వెంకటరత్నంగారికి దక్కిం చెప్పవచ్చును. ఆయనకు దక్కుతుందనడం ఆయన్ని ప్రతిభావంతునిగా తయారు చే సి నాగేశ్వరరావుగారికి చెందుతుందంటే బా టుందేమో! వివాహితులు. ఇద్దరు అ యిలు, ఒక అబ్బాయి ఉన్నారు. చిరునామ 49, కవిజ్ఞర్ భారతియార్ రోడ్ మద్రాసు—

మోహన్ కుమార్

నటి విజయ

వనితాలోకం

13 వ పేజీ తరువాయి

తిండి దీనితో పైవారమంతా గడవాలి —

ఇది సాధ్యంకాదు

ఇలా నాలాగ బాధపడిన కొందరు యువతులు భరించలేక ఇళ్ళకు తిరిగి వెళ్ళిపోతారు.

కొందరు దొంగతనాలకి దిగుతారు

కొందరు విశాల పురములలో తిరిగి గడిపేస్తారు

ఈ విషయం నాతో పనిచేసే ఒక అమ్మాయి చెప్పింది ఎల్సీమాన్‌కి 26 సం॥ల వయస్సు ఏనిమిది నెలల ముందు లండన్‌కి వచ్చింది—నాలుగు పవున్లతో

ఒక దుకాణంలో వారానికి 6 ప॥ల జీతానికి కుదిరింది అందులో 4 పవునులు అద్దె!

"ఎలా బతకటం చెప్పు ?" అంది ఎల్సీ "ఇప్పుడు మాత్రం నా పరిస్థితి ఏం బాగుందని ఇంటి అద్దె, కరెంటు, గాస్ 4 ప॥ చిల్లర అవుతాయి

"ఒక్కొక్కప్పుడు గది వేడిచేసే హీటర్‌లో వేసేందుకు చిల్లర కూడా ఉండక కష్టపడుతుంటాను

"ఇంటికి తిరిగిపోవటానికి నామోషీ !"

పాపం ఎల్సీ నిజంగా కష్టపడతోంది

సరయిన దుస్తులు లేవు వారానికి 1 పవును కన్నా తిండిమీద ఖర్చు చెయ్యలేదు

"ఎలా బతుకుతున్నావమ్మా అంత తక్కువమీద!" అన్నాను నేను

"ఏ రకం కావాలి ?" అని అడిగింది ఎల్సీ "నీకే తెలుస్తుందిగా ? అంటూ ఒకర్ని వెతికి పట్టాలి అందరూ చేసే పనే అదే!"

నా ముఖం చూసిన ఎల్సీ నవ్వుతూ "కష్టమయిన పనేమీ కాదులే" అంది

ఎల్సీకి 'గిరీష్' అనే పాకిస్తానీ మిత్రుడు ఉన్నాడు వాడు "బట్టలూ, తిండి ఇవన్నీ ఇస్తాడు" అంది ఎల్సీ "అప్పు కూడా పుచ్చుకుంటూ ఉంటాను"

'నేనూ ఇదంతా స్వయంగా అనుభవించి పరీక్షించాలా ?' అనుకున్నాను

ఒక సాయంత్రం ఎల్సీతో పురుషాన్వేషణమీద బయలుదేరా అనుకున్నాను

శనివారం రాత్రి 'పాలెస్' అనే చోటుకి వెళ్ళాము (జాగ్రత్తగా భోజనంమీద కనీసపు ఖర్చు చేసి కొన్ని పెన్నీలు మిగుల్చుకున్నాను, ఆరోజు)

ఆకలి ఎక్కువయ్యి, 'రక్షకుడు' ఎవరయినా దొరికినా బాగుండు అనిపించింది, ఆ సాయంత్రం నాకు!

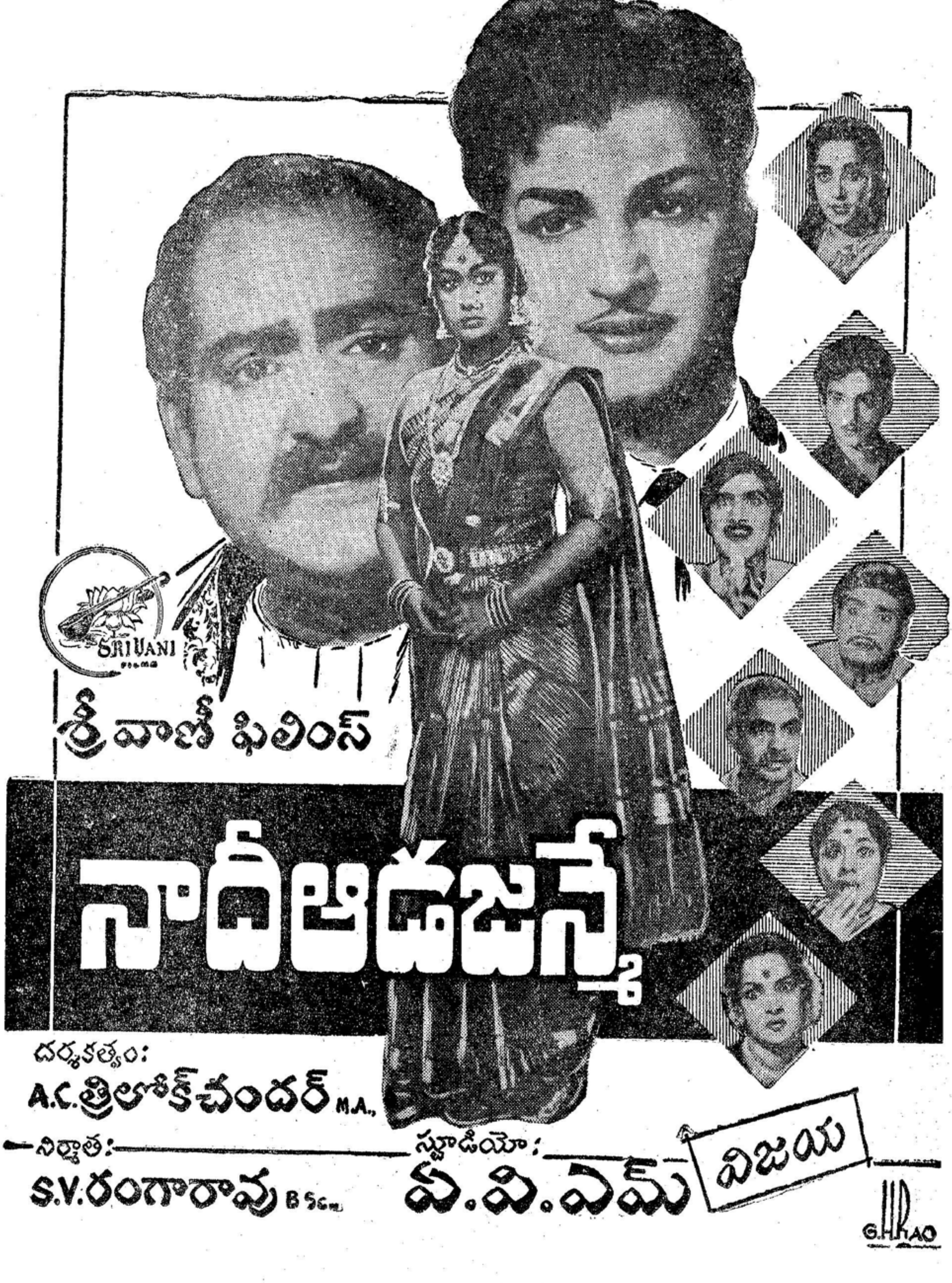
"తొందరపడి ఏ మగాడితోనూ పరిచయం చేసుకోకు! స్నేహం చేసినందుకు కొన్ని డ్రింకులు, కొంత టిఫిన్ ఇప్పించకపోతే ఎలా ?" అని సలహా ఇచ్చింది ఎల్సీ [illegible] కాలు కదపేట్టు చెయ్యాలని చెప్పింది.

ఈ మాటలు వింటే అమె [illegible] ఏమనుకుంటారు ?

కాని, ఆకలితో బాధపడేవారికి నీతి నియమాలూ అంత్యావశ్యంగా కనిపించవేమో

కొన్ని గంటల తర్వాత నా కొక పురుషుడు దొరికాడు అతని పేరు 'కెప్' అట అతను ఒక ఆఫ్రికన్

(ఇంకా ఉంది.)

Edited, Printed and Published by S. Radhakrishna at the Andhra Patrika Press; 5&7 Thambuchetty Street, Madras-1. Phone: 29756 & 23718 Chief Editor S. Sambhu Prasad.

"హిస్టరీ ఆఫ్ ప్యారిస్" అనే అవార్డు యిచ్చే సందర్భంలో జరిగిన విందు సందర్భంలో వినోద ప్రదర్శన యిస్తున్న సుందరి.

Regd. No. 4479 ANDHRA SACHITRA VARA PATRIKA.

నళిని

ఉత్తమ శ్రేణి సౌందర్య సాధనాలు

రెమి

అలంకరణ సామగ్రి

CRITERION RP. 503